ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్ప్రచురణము-సంఖ్య-౩౨.

శ్రీరస్తు.

శతకసముచ్చయము

ద్వితీయభాగము.

అనేకపూర్వ[illegible] శతకములు.

పరిషత్పత్రికనుండి పునర్ముద్రితము.

కాకినాడ:

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తువారిచే బ్రకటింపబడినది.

కాకినాడముద్రాక్షరశాల, కాకినాడ.

1933.

వెల ౧౦ అణాలు.

శ్రీరస్తు.

శతకసముచ్చయము.

ద్వితీయభాగము.

ఇందుఁ బది శతకములు గలవు.

మొదటిది:—రామకృష్ణమూర్తిశతకము.

అసంపూర్ణము. కవిపేరు తెలియదు. 70 పద్యములు మాత్రము కలవు. దీనిని బ్ర॥ సత్యవోలు రాధామాధవరావుగారిచ్చిరి. ఆటవెలదులు. "రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి" అని మకుటము. పుట ౧-౬

రెండవది:—అగస్త్యేశ్వరశతకము.

సంపూర్ణము, మల్లంపల్లి మల్లికార్జునపండితారాధ్యులు రచియించినది. మకుటము నాల్గవచరణమున 'పెదనాభిధాన శివపుర్యావస్థ్యదగస్త్యేశ్వరా" అని యుండుటచే యతి సర్వత్ర "ర్వ"కు సరిపడు నక్షరముల నియమముతో నున్నది. జగ్గయ్యపేట నివాసులు బ్ర॥ శ్రీ ములుగు వీరభద్రశాస్త్రిగారు పంపినది. పెదన గ్రామములోని యీశ్వరుని సంకీర్తనము. నడుమ నడుమఁ గొన్నిపదములు లోపించినవి. వృత్తములు. పుట ౭-౨౧.

మూఁడవది:—మన్నారుకృష్ణశతకము

పైఁడిపాటి వేంకట నృసింహకవి రచించినది. పోలూరిలోని మన్నారుకృష్ణస్వామి సంకీర్తనము. "చారుతరమదహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ" అని మకుటము. బళ్లారిమండలము, హరపనహళ్లిలోని బ్ర॥ పాలపూఁడి నృసింహశాస్త్రిగారివలన లభించినది. సీసములు పుట ౨౨-౪౩.

నాల్గవది:—శ్రీతిరుమలగిరివేంకటేశ్వరశతకము.

కవి శ్రీమత్తిరుమల నల్లాన్ చక్రవర్తుల సంపత్కుమార శ్రీనివాస వేంకటాచార్యులు. ఏకప్రాస కందములు. కవివృత్తాంతము సంగ్రహముగ శతకము చివరఁ జేర్పఁబడినది. అది జగ్గయ్యపేట నివాసులు శ్రీమాన్ తిరుమలైనల్లాన్ చక్రవర్తి సంపత్కుమార వేంకటరాఘవ చక్రవర్తి అయ్యంగారు శతకముం బంపుచు వ్రాసినది. పుట ౪౪-౫౧.

ఐదవది:—శ్రీశ్యామలాంబాశతకము.

రెండవశతకమగు అగస్త్యేశ్వరశతకమును రచియించిన మల్లికార్జున పండితారాధ్యులు రచియించినదియే. సీసపద్యము. పెదనపురీలలామ రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ "అని మకుటము. జగ్గయ్యపేట బ్ర॥ ములుగు వీరభద్రశాస్త్రిగారంపినది. పుట ౫౨-౬౮.

ఆఱవది:—కంచి యేకామ్రలింగశతకము.

తొంబదినాల్గు పద్యములు మాత్రమే కలవు. పరిషత్పుస్తకభాండాగారమునకై దత్తమండలములలో సంపాదింపఁబడినది. కవిపేరు తెలియదు. "మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచి యేకామ్రలింగ" అని మకుటము. సీసములు. పుట ౬౯-౭౬.

ఏడవది:—తిరుమల శ్రీవేంకటేశశతకము.

భుజిమొళ్ళ భగవచ్ఛాస్త్రి కృతము. రేఫప్రాస కందములు. "తిరుమల శ్రీవేంకటేశ త్రిదశాధీశా" అను మకుటము. ఇక్కవి గోవిందశతకమును గూడ రచించెను. అందేమియు నియమములు లేవు. ఈప్రకరణముగూర్చి ములుగు వీరభద్రశాస్త్రిగా రిట్లు వ్రాసిరి. "...భగవచ్ఛాస్త్రులుగారు క్రీ. 1894 ప్రాంతమున జగ్గయ్యపేటలో వైశ్యులు వేదోక్తముఁ బొందఁ దల్చి బ్రాహ్మణులతో నొనర్చిన సంగ్రామమునఁ బాల్గొనిన మహావిద్వాంసులు, నాఁటికే వారికి షష్టిపూర్తి యైనది. బాల్యప్రాయమునందే 1 యీ తిరుమలగిరి వేంకటేశశతకము 2. గోవిందశతకము, 3. శంకరవిజయము (హరికథ) మున్నగు తెలుఁగు కృతులు రచియించినారు. వీరు సంస్కృతమున స్తోత్రములు, ఉపన్యాసములు పెక్కులు వ్రాసియుండిరి. వీరి పౌత్రు లున్నారు. వారియొద్దనే కొన్ని పత్రములు సేకరించి వ్రాసి యీ రెండు శతకములు పరిషత్తునకు సమర్పించుకొను భాగ్యము నేను గాంచితిని." అని. పుట ౭౭-౯౪.

ఎనిమిదవది:—మనోహర శతకము.

లకారప్రాసయుతోత్పలమాలలు.-పరశురామపంతుల రామమూర్తికవి. "అంబాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా" అని మకుటము. పరిషత్పుస్తకభాండాగారములోనిది. పుట ౯౫-౧౦౬.

తొమ్మిదవది:—మనశ్శతకము.

పరశురామపంతుల లింగమూర్తికవి ? కందములు. పరిషత్పుస్తకభాండాగారములోనిది. పుట ౧౦౭-౧౧౪.

పదియవది:—శ్రీగిరిమల్లేశశతకము.

"రామలింగార్యపోషక సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శంకరేశ" అని మకుటము. కొమరరాజు రామలింగార్యకవికృతము. సీసపద్యములు. పరిషత్పుస్తకభాండాగారములో నున్నదానికిఁ బ్రతి. పుట ౧౧౫-౧౩౨.

శతకసముచ్చయము

ద్వితీయభాగము.

---

౧. రామకృష్ణమూర్తిశతకము.

— ఆటవెలఁదులు —

* * * * * * *

అద్దమందునున్న యాత్మతోఁ బోరాడఁ, జిన్నిబాలు నిందసేయఁదగునె
  జ్ఞానిననుచు నీవు జనులదూషింపకు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౧
నామరూపసహితనానాప్రపంచంబు, శ్రోత్రనేత్రములకుఁ జూపుదానిఁ
  జూచుచున్న నీవె చూడంగ బ్రహ్మంబు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౨
పాలలోననుండి బైటఁదీసినవెన్న, పాలఁ గలిసిపోదు పాలనున్న
  జ్ఞాని కలసిపోఁడు సంసారముననున్న, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౩
ఉప్పుఁగల్లుఁజూడ గొప్పవారాశిలోఁ, గలసిపోయి మరలఁ గానరాదు
  బ్రహ్మమందు నీప్రపంచ మావిధమయ్యె, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౪
దురదమంటయుఁగల కుసుపువంటిదిచుమీ, సుఖముదుఃఖమొందు స్థూలతనువు
  ఔషధంబువంటి దాత్మయోగం బది, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౫
జలధినున్నచేఁప జలమునకై యటుఁ, దిరుగఁబోనె యన్యదేశములకుఁ
  దన్నునిండుకొన్న తత్త్వంబు వెదకెదు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౬
భూమియందెపుట్టి భూమియందెపెరిఁగి, భూమియందె యణఁగు భూరుహములు
  ఆత్మయందు జగము లావిధంబుగ నాయె, రామ. ౭
లింగదేహమనెడు పొంగుజ్వరంబున, సంధివలెను మాయ జగతిఁ బుట్టె
  దానికౌషధంబు తగురాజయోగంబు, రామ. ౮
ఆత్మఁదెలియనట్టి యాచార్యుఁదెలిసిన, ఫలముదప్పిపోను బ్రహ్మకైన
  నూరుపేరులేక యుండంగవలసెరా, రామ. ౯
నిన్ననేఁడుఁబుట్టి నిక్కుచు నీల్గుచు, నున్నవారె యెందు నున్నవారు
  యిందుఁ బిన్నపెద్ద లెవ్వరు చెప్పుమా, రామ. ౧౦
పందిరూపు గొనుచుఁ బాతాళమునకేగి, శివునిపాదములకుఁ జేరఁడాయె
  నట్టివిష్ణుఁ డేమి యధికుండు చెప్పుమా, రామ. ౧౧

దేవుఁ డనుచు బ్రహ్మదేవునిఁ జెప్పకు, దేవుఁడైన వామదేవుచేతి
దెబ్బచేత శిరసు దెగి యిలఁ బడెనేమి, రామ. ౧౨

శివుఁడు దేవుఁ డనుచుఁ జెప్పకు నాతోడ, శివుఁడు దేవుఁడైన సిగ్గులేక
పాఱిపోవనేల భస్మాసురునిభీతి, రామ. ౧౩

బ్రహ్మదేవునితల బ్రద్దలైపోను శం, కరునియిల్లు వల్లకాడుగాను
వీరువేల్పులనుచు వెఱ్ఱులపుట్టిరా, రామ. ౧౪

దేహమందునున్న దేవునిగానక, దేవులాడనేల దేశమెల్ల
యెండమావులందు నిండేటు భ్రమలేల, రామ. ౧౫

గురుఁడు బ్రహ్మమఱియుగురుఁడు విష్ణుండును, గురుఁడె శివపురాత్పరుఁడుసుమ్ము
గురుఁడు కేవలంబు పరమాత్మగానమ్ము, రామ. ౧౬

గురువులనఁగ నెవరో గురునిదేరూపంబో, గురుని జూతునంచుఁ గోరువాఁడు
శ్రీగురుప్రసాదసిద్ధికిఁ బాత్రుఁడు, రామ. ౧౭

గురువుగురువనెదరు గురువెక్కడున్నాఁడు, ఆత్మదెలుపువాఁడె యాదిగురువు
ఆత్మదెలియఁగానె యాగుర్వుతానాయె, రామ. ౧౮

మాయమాయ యనఁగ మాయెక్కడున్నది, మనసుతనకుఁ బెద్దమాయగాక
మనసు గెలిచినట్టి మనుజుండె దేవుండు, రామ. ౧౯

దేవుఁ డనగ వేఱె దేశాంతరంబున, వెదకఁబోనఁ గలఁడె వెఱ్ఱిగాని
వెదకువాఁడు నెవఁడో వివరించి చూడరా, రామ. ౨౦

విశ్వమునకులోన వెలుపల నెడలేక, యున్నవాఁడు దేవుఁ డన్నవాఁడు
వానిఁ జూడఁబోయి వాఁడె వాఁడాయెరా, రామ. ౨౧

నూకగింజగానలేకను గాడిద, పుట్టుఁ బొట్టు కలయ బొక్కినట్లు
సారమెఱుఁగలేని శాస్త్రపాఠములేల, రామ. ౨౨

చక్రధారు లనఁగ శైవమతస్థులు, నేమొకాని మఱి సహింపలేరు
చక్రధారిగాని జనుఁ డొక్కఁడును లేఁడు, రామ. ౨౩

లింగధారు లనఁగ వెంగలి వైష్ణవు, లొప్పలేరు నిజము చెప్పలేరు
లింగధారిగాక లేఁడ యెవ్వాఁడును, రామ. ౨౪

మాయగాని యిదియు మంత్రంబులనుబోవ, గ్రహము తేలుపాముగాదు సుమ్ము
బ్రహ్మవిద్యలేని పరువులింకేటికి, రామ. ౨౫

నీచఘనము లనక నిను దిగంబరుఁ జేసి, జట్టబైల విసరి పాఱవైచె

గుణవిహీనుఁ డితఁడు గురు నిఁకనుంచకు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౨౬
గొప్పవాఁడు నొకఁడు కొద్దివాఁ డొకఁడని, తోఁచకున్నవాఁడు దొడ్డవాఁడు
చావుఁ బుట్టుకయును సమము లందఱకును, రామ. ౨౭
తన్నుఁ గన్నయట్టి తల్లిదండ్రుల జన్న, మెఱుఁగ లేఁడు మీఁద నే మెఱుఁగుఁ
బూర్వకథలు చెప్పి పోకిళ్లుపోనేల, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౨౮
బ్రహ్మ మిది యటంచుఁ బట్టి చూపించిన, జ్ఞానికానివాఁడు కాన లేఁడు
అంధుఁడైనవాఁడు నాదిత్యుఁ గాంచునా, రామ. ౨౯
లేనివస్తువందు లేనట్లు దెలిసిన, యపుడె యున్న దున్నయట్లు దెలియు
గల యబద్ధ మనుట కాదె జాగరణంబు, రామకృష్ణమూర్తి. ౩౦
తాను ముక్తినొందఁ దనతోఁ బ్రపంచంబు, ముక్తి నొంద దనుట యుక్తిగాదు
నిదుర చెదరినపుడు చెదరవే కలలన్ని, రామ. ౩౧
దేశకాలము లఁట దేహేంద్రియము లఁట, పుట్టి పెరిఁగి చచ్చిపోవుట లఁట
కడువిచిత్ర మిట్టి కలఁ జూచి నవ్వుకు, రామ. ౩౨
ఉన్నబరువు మోయనోపనివారలు, దానికన్న బరువు దాల్పనేల
ముక్తిగోరి శాస్త్రములు నేర్వగానేల, రామ. ౩౩
బొంకననుచు వ్రతముఁ బూనిన యాదొడ్డ, ధర్మరాజు వ్రతము దప్పిపోయె
నింక నేమి వ్రతము లీనరాధములకు, రామ. ౩౪
విష్ణులోక మనుచు వేఱుగాఁ జెప్పుట, విష్ణువైరబుద్ధి వైష్ణవులకు
విష్ణుమయముగాదె విశ్వంబు సకలంబు, రామ. ౩౫
విష్ణుగీతమైన వేదాంతవాక్యంబు, విననివాని దేమి విష్ణుభక్తి
భర్తమాట వినని పడఁతి పతివ్రతా, రామ. ౩౬
పరమగురుని ప్రేమ భక్తివైరాగ్యముల్, కలుగువారియందుఁ గలిగి యుండు
పాలుగుడుచుచున్న పడఁతులు పతికేల, రామ. ౩౭
మోహబంధనంబు మొదటికే తెగకున్న, దేహబంధనమ్ము తెగదుసుమ్ము
సిగ్గువదలిపోక చీరలు వదలవు, రామ. ౩౮
బ్రహ్మకైనఁగాని ప్రారబ్ధకర్మంబు, తప్పిపోవ దెంత తన్నుకొన్నఁ
దన్నివృత్తికొఱకుఁ దాత్పర్యము లవేల, రామ. ౩౯
దేహ మనెడు దొడ్డదేవాలయమునందు, దేవుఁ డొకఁడు గలఁడు జీవుఁ డనఁగ
జ్ఞానపుష్పమాలఁ బూని పూజింపుము, రామ. ౪౦

దేహమందె కలఁడు దేవుండనెడువాఁడు, దేహమందె యునికిఁ దెలియఁబోఁడు
అఖిలదేహములకు నాధార మాతఁడు, రామ. ౪౧
చదువు చదువవచ్చుఁ జదువునం దర్థంబు, తప్పకుండ విప్పి చెప్పవచ్చు
భావ మెఱుఁగువాఁడు బ్రహ్మవిద్వాంసుండు, రామ. ౪౨
క్షేత్రతీర్థములకు సేవింపఁబోవచ్చు, శిలలఁ జూచి పూజ సేయవచ్చు
నిన్ను నీవె తెలిసి నిజమైన గతినొందు, రామ. ౪౩
తల్లిదండ్రిపుత్రదారాదికంబును, గల దటంచుఁ జాలగర్వపడకు
దోమకైనఁ గలదు దొడ్డభాగ్యమెగాదు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౪౪
పుస్తకంబు కాలిపోయిన దానిలో, గ్రంథమింత యైనఁ గాలిపోదు
తనువులెన్నిచనినఁ దాఁ జావఁ డెపుడును, రామకృష్ణ. ౪౫
వేదవిదులు కోరివిడిచిన స్వర్గాది, ఫలమునందు నీకు భ్రాంతియేల
మక్కు వేల పుట్టెఁ గ్రక్కిన కూటికి, రామకృష్ణ. ౪౬
స్వర్గనరకహేతుసకలకర్మాటవిఁ, బరమయోగవహ్నిపాలుచేసి
విశ్వ మంత గెలిచి వెలుఁగు బ్రహ్మంబవై, రామకృష్ణ. ౪౭
ఫలము గల దటంచు భ్రాంతిచేఁ గర్మంబు, లాచరించుటెల్ల నీచవృత్తి
ఆజ్యధారచుమ్ము యజ్ఞానవహ్నికి, రామకృష్ణ. ౪౮
జననమరణరూపసంసారదుఃఖంబు, తెలివిపుట్టినపుడె తీఱిపోదె
స్వప్నమందుఁ గన్న సంకటంబులువోలె, రామ. ౪౯
వత్సరములు విద్య వర్ణాశ్రమాదులు, గలుగువాఁడు పెద్దగాఁడు చుమ్ము
యున్నవస్తునెఱిఁగి యున్నవాఁడే పెద్ద, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౫౦
ఆత్మ నెవ్వఁ డెఱుఁగు నతఁడె బ్రహ్మణ్యుండు, ఆత్మ నెవ్వఁ డెఱుఁగఁ డతఁడుమాల
యిట్టి వర్ణములకు నేర్పాటు చూడుమా, రామ. ౫౧
ఆత్మనెఱుఁగకున్న నాబ్రహ్మణోత్తమైనఁ, జెలిమి సేయఁబోవ సిగ్గుగాదె
సత్య మెఱిఁగియున్న చండాలు సేవింపు, రామకృ. ౫౨
నామరూపములను నానావిధంబుల, నున్నఁగాని జీవుఁ డొక్కరూపు
పశువు వేఱుగాని పాలొక్కరూపంబు, రామ. ౫౩
ఒక్కయవయవంబె యొప్పునే దేహమై, యన్నియవయవంబు లగుటఁగాని
ప్రాణు లన్ని గూడఁ బరమాణురూపంబు, రామ. ౫౪
తెలివిలేనివాని బలిమిని దెప్పించి, దివ్యమోక్షపదవి దెలుపుటెల్ల

సరిగఁ జెవిటియొద్ద శంఖ మూఁదినయట్లు, రామకృష్ణమూర్తిరమ్యకీర్తి. ౫౫

గతి యెఱుంగలేక కైలాసవైకుంఠ, లోకములకుఁ బోవ లోలుఁ డగుచు
మతములందుఁ బుట్టి మతిచెడితిరుగును, రామ. ౫౬

బ్రహ్మవిష్ణుశివులు పతులంట లోకంబు, పుట్టి పెరిఁగి చచ్చిపోవుటకును
గార్యమందు నెవఁడుఁ గానంగరాఁడేమి, రామ. ౫౭

నదిని దిరుగుచున్న నావపైవానికి, నొడ్డుమీఁద నున్నయూరు దిరుగు
అట్లు మనసు భ్రాంతి నఖిలవిభ్రాంతులు, రామ. ౫౮

భూమినున్న జలము భూమిగుణంబులఁ, బొందినట్లు మనసుపొందుచేత
మనసుధర్మమెల్ల మానదు తనకును, రామ. ౫౯

కట్టఁబట్టవలెనె కట్టుచు విప్పుచు, నట్టితనువులందుఁ గట్టువడక
యెప్పటట్లు నీవు నొప్పుగా వెలుఁగుమా, రామ. ౬౦

పరఁగు సూక్ష్మతనువు ప్రాణమనోబుద్ధి, దశవిధేంద్రియాన్వితంబు గాఁగ
నందుఁ గలయ జీవుఁ డనుదు నిన్నును, రామ. ౬౧

స్థూలసూక్ష్మదేహముల మధ్యమంబు, కారణాంగ మనఁగఁ గల దదొకటి
దానిఁ ద్రుంపవలయు జ్ఞానసాధకముగ, రామకృ. ౬౨

నిన్ను మఱచి మున్ను నీవైనయట్టి యా, నిన్ను మఱచి మఱియు నీవు గన్ను
నీవు నీవు గాఁగ నిఖిలంబు నీవౌదు, రామ. ౬౩

జ్ఞాని యనఁగఁ బ్రభువు జ్ఞాన మాతనిసొమ్ము, సొమ్ముపెట్టె లాగమమ్ము లెల్ల
మొరయఁ జదువువారు మోఁతకూలీ లయా, రామ. ౬౪

రాజుభార్యతోడ రమియించుచున్నను, నదియు బైటఁ బెట్టు హానిగాదె
బ్రహ్మవేత్త ననుచుఁ బరులకుఁ జెప్పకు, రామ. ౬౫

ఇనుపపుల్లఁబట్టి యెండుతాఁటాకుపై, వ్రాసి నోసి నోటఁ గూసినట్టి
చదువు నమ్మఁబోకు సద్గతి దొరకదు, రామ. ౬౬

అన్యశూన్యపదము నందుచు దంపతుల్, సిగ్గుతోడ విడిచి చీరలెల్ల
రతిసుఖంబుగొన్నగతినుండు శివయోగి, రామ. ౬౭

పెండ్లియాడనిమ్ము పిండ్లాముఁదానును, నొక్క జూచు వేఱ యుండనిమ్ము
కన్నదానిపొట్టకడుపువత్తుటకోరి, రామ. ౬౮

చిన్ననాఁటనుండి చేసినకర్మంబు, గురునికప్పగించు కోర్కి లేక
గురుని కరుణలేక దొరకదు మోక్షము, రామ. ౬౯

కలుగువాఁడు నొకఁడు కలుగనివాఁ డొక, డింతెకాని వేఱె యేమిలేదు
యిట్టితెలివికంటె నెట్టిదో మోక్షంబు, రామ. ౨౦

ఏమిచేతఁగాని యీనరు లొకవేళ, వైరు లనుచు వదలవస్తుసుస్థు
శౌర్యమున్నఁ జంపు శత్రుషడ్వర్గము, రామ. ౨౧

సూర్యుఁ డున్నఁగాని చూడరు జగములు, కన్ను లున్నఁగాని కాన రతని
కన్ను లుండు టెట్లు ఘనబుద్ధి లయ మయ్యె, రామ. ౨౨

పాంచభౌతికాఖ్యభవనంబులోపల, నిన్ను మఱచి నీవు నిదురవోవ
నిన్ను లేపువాఁడు సన్నుతాచార్యుండు, రామ. ౨౩

నిదురపోతి నంచు నెదుటివానికిఁ జెప్ప, నిదురపోవనట్లు నిజముగాదె
బ్రహ్మ మైనవాఁడు పరులకుఁ జెప్పునా, రామ. ౨౪

నీవు గలుగుకొఱకు నేనును గలుగుట, నేను గలుగుకొఱకుఁ దాను గలిగె
తానుతానుగాఁగఁ దనకెవ్వరునులేరు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౨౫

మోహజలధి నీఁది ముక్తుఁడై శివయోగి, దేహమందునుండి తెలియరాఁడు
పరఁగుకాయలోనికురిడీప్రకారంబు, రామకృష్ణమూర్తి రమ్యకీర్తి. ౨౬

అసంపూర్ణము.

(ఈశతకము శ్రీయుత సత్యవోలు రాధామాధవరావుగా రిచ్చినది.)

శ్రీరస్తు.

౨. అగస్త్యేశ్వరశతకము.

శా. శ్రీమత్పర్వతపుత్త్రికాహృదయ రాజీవాళి దృష్టాలక్ష
స్తోమధ్వాంతనితాంత హేళి బుధసందోహాదిరాణ్మౌళి ని
త్యామర్త్యాలయవాహినీభువనభంగాభోగచూళీకళా
స్వామీ సత్పెడనాభిధానశివపూర్వస్త్ర్యాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౧

శా. ఆకాశంబు నిరావకాశ మదియేకా కేశపాశంబుగాఁ
గా కైవల్యపదంబునొందిన చిదాకాశ ప్రకాశత్సుధా
నీకాశ ప్రతిభాస్వరూప మిల వర్ణింపంగ శక్యంబె స
త్ప్రాకారా పెడనాభిధానశివపూర్వస్త్ర్యాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౨

మ. తలలుం గన్నులు నాల్కలుం గలిసి మొత్తం బైదునే లున్నతిం
గల శేషాహి భవన్మహోమహిమ సాకల్యంబుగా నెన్న గా
సిలి కాలంబడి ప్రేలుచుండఁగ నొరు ల్చింతింపఁగా నెంతవా
రలు నిన్నో పెడనాభిధానశివపూర్వస్త్ర్యాద్యగస్త్యేశ్వరా. 3

మ. భవదుద్యత్తరుణాకటాక్షభవసంపద్వీక్షణాలబ్ధమ
త్ప్రవితాలంకృతవృత్తపద్యశతసంతానప్రసూనాచ్ఛదా
మవితానం బిది గైకొనం దగు మహామంత్రార్థసాంగత్యరూ
పవిలాసా పెడనాభిధానశివపూర్వ. ౪

శా. గంధేభాంధకదైత్యదర్పహర దుర్గానాథ దుర్వారగ
ర్వాంధు ల్గానఁగలేరు నీమహిమ జాత్యంధు లృదా షడ్వినీ
బంధుం జూడనిమ్మాడ్కిఁ జిత్త మిది నా భాగ్యంబు విద్యావియ
త్పంథానా పెడనాభిధానశివపూర్వ. ౫

శా. శాంతస్వాంతసు తపటదాశాంతస్వభూసర్వభూ
తాంతర్యామివి నీవయై నిఖిలలోకాళిం గడుం బెంప నేఁ
జింతింప న్మదిఁ గల్గిలేములకు నాసింతు న్భవద్భక్తిమ
త్ప్రాంతంబా పెడనాభిధానశివపూర్వ. ౬

మ. క్షితి నిందూపలరాశి కౌముది శరాకీర్ణంబు గావించునం
గతి భక్తిం గరఁగించి లోనినుఁ గొనం గానవ్వలెంగాక కు
త్సితకృత్యంబున మస్తపుండు సుమరాజిం గెల్చెనే నిన్ను సు
వ్రతిలీలం బెడనాభిధానశివపూర్వ. ౭

శా. నాకీనాథరథాంగపాణు లరయ న్వాదించుచో జాలపా
ర్థాకీరూపములై భవత్పృథుశిరోంఘ్రు లనత్పరూపంబు క
ల్యాకీసేవ్యమదూర్ధ్వలోకముల పాతాళాంత చిత్రంబు శ
ర్వాణీశా పెడనాభిధాన శివపూర్వ. ౮

శా. బాలుండై కెడుకందుకంబుల క్రియన్ బ్రహ్మాండభాండావళిం
గేలం బట్టి తటిల్లతాభిధము నై క్రీడించు నీతాండవో
ద్వేలాలోకన మేరికిం గలుగు నాస్తిక్యేష్టము...
ల్పాకారా పెడనాభిధానశివపూర్వ. ౯

శా. కాండ ప్రస్ఫుట కంఠనిస్వనరణ స్థాంకారవో గ్రాకృతిక్
శుండాలంబు లడంపనెంచె ప్రమథస్తోమంబు ... గ
స్కాండాషిస్తృతమైన నీ కళియ ప్రాకార మీక్షింప న
వ్వాంతో పుం బెడనాభిధానశివపూర్వ. ౧౦

మ. కలదే లోకమువారికిం దలలపైఁ గన్గొన్న నేవెల్గు సి
తలనేకా డయిన సుధాకరధరత్వం బంతకుం జెల్లనే
కలిగెంగా కది నీకు భక్తుగారు లేకంచా దు రీవెంతలో
పల నున్నం బెడనాభిధాన. ౧౧

మ. తలపై జాహ్నవి దాపల న్గిరిజ చెంతస్వాంతమై మోహిసీ
తిలకం బా వెనుకం బశస్తముసిపత్ని జాలము స్నిరుఁ గాం
తల ౧౨

శా. శ్రీకంఠస్వపురోపకంఠ సునట... ...
గీకారార్థవిసీలనీలరుచిరాంగీ వేదభాసాంతరం
గీకాంతావరవర్ణినీకృతరథాంగీసర్వసంపద్ధ్వజ
ప్రాకారా పెడనాభిదాన. ౧౩

మ. చెనఁటు ల్నీవఖిలాంతరాత్మ వయి భాసిల్లంగ నిన్గాక త
క్కిన వేల్పుల్ దొరలంచుఁ బొంగెద రకొక్తిం గ్రుంగుట ల్గాన ర
ప్పనికై లంజియ క్రొక్కఁడే మగఁడుగా భావించితే దానిజీ
వన మౌనా పెడనాభిదాన. ౧౪

మ. ఘనకైవల్యనిధానవస్థిత జగత్కల్యాణ నిన్నాశ్రయిం
చినభక్తాళికి ముక్తిలాభ మరుదే సింగారమా కన్నత
ల్లిం జేరం జననెంచు బిడ్డనికిఁ దల్లీలాపయఃపానజీ
వనసేవ ల్పెడనాభిధాన... ౧౫

మ. స్మరజిద్భక్తిరసాంబుపూరితము (శ్రీ)మత్స్నానసావాలమం
దురహీన్నీపదపల్లవాంకురము సంతోషంబుతో నిల్పి సు
స్థిరముం జేసిన దాన ముక్తిఫల మర్థిం గాంతు రానేర్పు చూ
పరు లెంచ న్బెడనాభిధానశివపూర్వస్త్వాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౧౬

మ. నరులుం గిన్నరులు న్మునీశ్వరులు నానానిర్జరు ల్గాడినం
దిరుగంబాఱునె లోకసంతతియు, సాధింపంగ నొనే నిర
త్సురకుక్షింభరు లెందఱైన నొకశాస్త్రజ్ఞుండు వాదించు దు
ర్భరయుక్తిం బెడనాభిధాన. ౧౭

మ. సమయాచార్యుఁడ వీవు శిష్యుఁడ నజస్రం బేను సత్యం బవ
శ్యము నన్గావఁగ దాత వీవరయ యుష్మద్భక్తిభాగ్యంబు ని
త్యముగాఁగఁ భువి మించుఁ దద్యశముచేత న్నించునీమూర్తి త
త్త్వమయంబై పెడనాభిధాన. ౧౮

మ. సరసం బీఘుటమందిరంబునను సుజ్ఞానాఖ్యదీపాంకురం
బురులీల న్వెలిఁగింపఁ జేయుట సురప్ర్యాహ ప్రధానుండ వై
దొరవై చీఁకటియింట నుంట తగ దెందుం జూడ నీవేపరా
పరమేశా పెడనాభిధాన. ౧౯

మ. నెపమే నీవు జగద్గురుండ వనుచో నేఁజేయుపాపంబు లే
దెపుడైనం గలదేని జెందు నది నిన్నే శిష్యపాపం గురో
రపియ న్వాగ్గతి నే నిరాఘుఁడ నిర .... ధ
ర్మపరుల్ (శ్రీ) పెడనాభిదాన. ౨౦

శా. అంబాబింబఫలాధరేశ్వర శిరస్సాష్టాంగదండప్రణా
మం బే నిప్పు డొనర్తు నంత కభిరామం బెన్న లేదెందు ని
త్యం బేఁ జేసినతప్పు లన్నిటికి డాయన్రావె సుజ్ఞానదీ
పంబీవే పెడనాభిధాన. ౨౧

మ. మును దారాపతి దక్షశాపహతి నింపుం బెంపుఁ బోనాడి కూ
లిన వానిం దగ నెత్తి నెత్తి నిడి పాలింపంగ నిత్యాశ్రితుం
డను నిర్దోషిని నీదుకాల్లకడ నైనం జేర్చి రక్షించు టొ
ప్పనిదేనా పెడనాభిధాన. ౨౨

మ. గృహాశల్యంబులు గూల్చి కట్టిన మరుద్గేహంబున న్నీదు వి

గ్రహము న్గ్రావము నుంచి మ్రొక్కులిడువార ల్వేండి నిల్లొడ్డి ప్ర
త్యహము న్నిన్మెఁగట్టి పూజలిడు వార్ స్తవ్యాత్ములే లోకధూ
ర్వహ నీ కోపెడనాభిధాన. ౧౩

మ. హరుఁ డన్నన్ హిమవద్ధరాధరమనోహారీకుమారీమనో
హరుఁ డన్నం ద్రిజగచ్చరాచరశిరఃస్రాంచచ్చరస్సత్యసం
హరుఁ డన్న న్గలశంకరుం డనఁగఁ నీవంచున్ భజింతుం బరా
త్పరుఁ డన్నాం బెడనాభిధాన. ౧౪

మ. ఒకపూఁ టన్నము లేనివాని కెటు నోరూరంగ ముమ్మాఱు తిం
టకుఁగా నొక్కట బంచభక్ష్యములు నింటం గల్గు నేవెంట నిం
చుక గల్గించిన నీదయారస మ టుంచున్ దాన నానావనీ
పకకల్పా పెడనాభిధాన. ౧౫

శా. శ్రీనాథాబ్జభవేంద్రముఖ్యదివిషచ్ఛ్రేణిమహోద్యస్సుఖ
స్థానా మస్తరమండపస్థగిరిజాస్తాపవిద్యుత్ప్రభా
జ్ఞానాజ్ఞానతమోవిరామ విమలజ్ఞానాత్మవిద్యానవ
ధ్యానాంచత్పెడనాభిధాన. ౧౬

శా. ఏకాలంబు జగత్కుటుంబభరణం బేకాకివై యోప్పి విం
తేకాదా భువనైకమాత యనురక్తి న్సాయమై యున్నచో
నీ కెంతైన భరింపవచ్చు నిది వాణీరాణ్ణికి న్శక్యమా
వాక్రువ్వం బెడనాభిధాన. ౧౭

శా. లోకానీకములోన దేహియనునాలో నాస్తియన్రాదు ము
న్నీకుం గట్టఁగ బట్టలేదు మఱి నిన్నే నెంత యాచించిన
న్నాకే మీవల దందు కిందొసఁగు నానందింతు నీభక్తియ
న్నాకంబే పెడనాభిధాన. ౧౮

శా. వేదార్థంబుల విందు నీతనుమహద్విఖ్యాతి నిత్యంబుగా
నీఁదంబోయినఁ ద్రావనీళ్లు మఱి లే విందన్నచందంబు ని
న్నాదిం జూడఁగ నేమిలేదు జగదాద్యం బన్న నీవంచు నే
వాదింతుం బెడనాభిధాన. ౧౯

శా. అన్నా చిత్రము నీదు వైభవము నీవా షడ్గుణైశ్వర్యసం
పన్నాఖ్యుండవు చేదుబువ్వ పులితో లైవచీరయుం బూదిమే

గ్గన్నా చిచ్చగు నెమ్ముసొమ్ము నినుఁ గన్నం జాలు నీకల్గిమే
ల్వన్నేరా పెడనాభిధాన. ౩౦

శా. అన్నా మున్వలపించె నేర్పొనర నిన్నాపార్వతీదేవి నీ
కన్నం జక్కనివాఁడు లేఁడనుచు నిన్గామించి మోహించి ము
న్నెన్నో నోములు నోఁచి దాన నగమయ్యె న్నీదుమేన్దారసం
పన్నం బై పెడనాభిధాన. ౩౧

మ. అనుమానం బొకయింత లేదు నగమీవై పోతి వీవున్న రూ
పానరం జెప్పినఁ బౌరుషంబు నగమై యొప్పారె నీజాడఁ జూ
డ నిజం బాడిన నిష్ఠురంబు వెనువెంట న్వచ్చు నాకేల నీ
పనియింతే పెడనాభిధాన. ౩౨

శా. తల్లిం గానక తండ్రినే రెఱుఁగ కాతన్వీలలామంబె మే
లెల్లన్వాకిలి తోఁడునీడ యని నీకిక్షింపఁ దచ్ఛక్తి నీ
వెల్ల న్నీవని లోఁ గనుంగొనియె నింకేమైన సందున్న దే
పల్లెత్తం బెడనాభిధాన. ౩౩

మ. రసన న్నేల నయోక్తు లెంత ప్రియమారం జెప్పినం బ్లుకు
న్నసదాస్థాణుఁడ వంటి నిట్లనుటకై నా గానరావైతి విం
తసిధారావ్రత మైన మంచిదనరాదా యిప్పుడే యింత యీ
రసమేలా పెడనాభిధాన. ౩౪

మ. జలగంధాక్షతపత్రపుష్పచయరాజద్ధూపదీపాదులం
గలకాలంబు నినుఁ భజించి నుతుల న్గావించి మెప్పించి లో
కులు నీయిల్లు గడంగి చూఱఁగొన నీకు న్నష్టి ప్రాప్తిగా
వలసెంగా పెడనాభిధాన. ౩౫

శా. నీ వెందున్న సమస్తసంపదలు ముందే వేఁడి కొన్నంతలోఁ
గా వే యిచ్చి గణాధినాథులకొడల్ వైగేసి తద్భూతిచే
నావేశించి తిరింగ నెల్లెడల నీ యూచిత్యమే యింతగా
రావించెం బెడనాభిధాన. ౩౬

శా. అయ్యయ్యో విష మేల తింటి వది నీ కాహార మెట్లయ్యె నా
నయ్యా కుత్తుకబంటి యున్నయది యక్లైన న్భయంబేమి నా
కుయ్యాలింపు సనాతనుండ వికఁ నీకుం జేటు రాదెప్డు నా

పయ్యాసం బెడనాభిధాన శివపూర్వస్త్వాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౩౭

మ. క్షమియింపందగు నెన్నఁబూనిన నశక్యం బస్మదీయాపరా
ధము లెన్నైన విడంగ నేనె నిజసంతానం బదెంతెంత త
ప్పు మదింగూర్చినఁ గన్నతండ్రి మది నీ మోదంబు లోకాహిత
ప్రమదంబా పెడనాభిధా. ౩౮

మ. ధనదప్రాణపదంబు ధీరజనసంతానంబు నీపాదద
ర్శనమైతే నదిగల్గుటే యరిది గాంచం గల్గిన న్లోపమే
లనగుం బెన్నిధిఁగన్న పేద కిఁక నేలా చింతిలం గోరికీ
రనుతింతుం బెడనాభిధాన. ౩౯

మ. నుతియింపం గడ గానలేరెవరు నిన్నుఁ ధాత ని న్నీదు వి
శ్రుతరూపంబు గణింపలేక చతురాస్యుం డయ్యె శేషుం డధో
గతిపాలయ్యె శ్రుతు ల్చికాకుపడియె న్గా నీమహత్త్వంబు శా
శ్వత మయ్యెం బెడనాభిధాన. ౪౧

మ. జగతిం బుట్టినదాదిగాఁ గుటిలసంసారాంబుధిం ద్రోచి నె
వ్వగలన్ దొంగతనంబునం దిరుగు ఘోర్వంజాలఁ దచ్చోర్య మో
నిగమాంతర్గత చూడు పట్టుపడితేనిన్ భక్తిబంధించి నా
పగదీస్తుం బెడనాభిధాన. ౪౧

శా. ఆబాణాసురుఁ డేమిమందిడెనో నీకాయింటివాకింటఁ గా
పై బంట్రొత్తునుంట నాయుపమ నాయందున్న నాలోననా
శాబంధంబున నుందు వీవు దొరవై సత్యంబు సందేహమే
ప్రాఁబల్కు ల్పెడనాభిధాన. ౪౨

మ. కరుణాంతఃకరణంబు నీదనుచు నేఁ గాంక్షింప నిందాకకే
సరిగాఁ జూచెద వింతె చాలు నది ముం జట్రాతిరాముద్దుఁగూఁ
తురిసయ్యాటల గట్టిదేటినది యాదుం గట్టిగాదే దయా
వరణంబై పెడనాభిధాన. ౪౩

మ. ప్రమథాధ్యక్ష మహోక్షసైంధవ జగద్బంధో దయాసింధవేం
దుమణిస్ఫాటికసన్నిభాంగరుచయే తుభ్యం నమో దేవదే
వ మహాదేవ దృఢప్రభావ చిదచిద్వ్యాపార మాంపాహి స
ర్వమనోద్యత్పెడనాభిధాన, ౪౪

మ. అనభిజ్ఞోన్నదభాగ్యగర్వచలనోద్యద్విస్మృతు ల్బాల్యయౌ
వనకౌమారజరాంతకాలముల సంప్రాప్తంబు లిందొక్కవే
శ నినుం బ్రస్తుతిసేయఁగందు నని యేలా యిందు నందున్న నీ
పని విందు న్బెడనాభిధాన. ౪౫

శా. నానాశాస్త్రపురాణవేదపఠనానందం బదెంతైన వి
జ్ఞానం బన్నది లేక వేఁడిన విశేషంబేమి బోధింప వి
జ్ఞానం బద్దములోనఁ జేకు గనునా చందంబు నన్నెంచు నీ
వానింగాఁ బెడనాభిధాన. ౪౬

శా. జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థలను నీసంసారమూహింప న
త్యుగ్రం బుష్కటు దుఃఖభాజనమునం దుత్సాహముంబొందు భా
వగ్రంథి న్నడలించి ప్రోవు మని విన్నాపంబొనర్చితిన్నాదె మ
... ... ౪౭

మ. సిరి దాఁజేరినఁ జేరుఁగాక జనరాశిన్ ధర్మకీర్తిద్వయం
స్థిర మన్పద్ధతి రెండుదప్ప మఱి యేదీ మర్త్యలోకంబునం
దరయన్ శాశ్వత మన్న దింకొకఁడు నీయందయ్యె సర్వం బవాం
తరలీల న్బెడనాభిధాన. ౪౮

శా. శ్రీమంతుండవు భక్తబాంధవుఁడ వుత్కృష్టార్థసీమా మహో
ద్దామా బిడ్డలఁ గన్నతండ్రి వెద నిర్దాక్షిణ్య మింతేల యో
స్వామీ నీశరణాగతుండ నిఁకనాపైఁగూర్మిరానీ శివా
వామాంగా పెడనాభిధాన. ౪౯

శా. ప్రాలేయాచలకన్యకాప్రియ భవత్పాదారవిందార్చనా
లోలుండై హరి నేత్రపద్మమునఁ దళ్పుష్పొల్లఁగాఁ బూన్చి త
త్కాలౌచిత్యము దీర్చికాంచెఁ గద నీకారుణ్యముం దా జగ
త్పాలుండై పెడనాభిధాన శివపూర్వస్థాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౫౦

శా. ఆర్యాలోల మదీయవర్తనము సవ్యంబైనఁ గాకున్న నా
దార్యప్రక్రియ కేమి లోపమగు నర్థప్రాణము ల్రెండు నా
చార్యాధీనములే కదా తుదకు నీసందేహముం దీర్ప దు
ర్వార్యంబా పెడనాభిధాన. ౫౧

శా. ఏ నిన్నమ్మితి నమ్మినందుకు మదీయేష్టార్థసంసిద్ధి నీ

చే నేనాఁటికి నా నిదేమి పనిగాఁ జిత్తంబునం దోఁచె ని
క్కైనం బ్రాణము లైదు నీకొసఁగి నీయం దైక్యమేఁ గాంతునా
రా నీతి న్బెడనాభిధాన. ౫౨

శా. పూర్వజ్ఞానము లేనివాఁడ నను సంబోధించి వేవేగ మ
ద్గర్వంబంతయుఁ గూల్చి భక్తినిరతుం గావించి రక్షింపవే
సర్వాభీష్టఫలప్రదాత వయి నాస్వామీ కృపాదృష్టిమైఁ
బర్వన్ శ్రీపెడనాభిధాన. ౫౩

శా. నీనామస్మరణంబె పావనముగా నిత్యం బ్రవర్తించు వి
జ్ఞానాత్ముండు కృతార్థుఁ డౌటరుదె దుశ్చారిత్రుఁ డైనం గళా
హీనుం డైనను ముక్తుఁ డౌఁ బరశివా యే త్వత్కథాంతస్సుధా
పానాప్తిం బెడనాభిధాన. ౫౪

శా. నీవాఖండవు దప్ప నన్నెటఁగి మన్నింపంగ వేఱొక్కరుం
డేవంకం గలఁ డయ్య నాయెడల లేఁ డేవంక నీవింక న
న్గావంగాఁ దగుఁ బంకజాక్షులకు బాంధవ్యంబు నిత్యంబె సం
భావింపం బెడనాభిధాన. ౫౫

శా. నీసౌందర్యముఁ జూచి మోహినియునై నీతేజపత్రేక్షణుం
డేసైరింపక మున్ను మానివనవాటిం గూడె నిన్నన్న పే
రాస ల్పాసటనై నటింప మునిభార్య ల్గూడి సేవించు నే
త్రాసంబా పెడనాభిధాన. ౫౬

శా. కైలాసం బనిశంబుఁ జేరుఁ సుమహాబ్రహ్మాండంబు నాపాదప
జ్జాలంబుల్ గడతోడు నీడలయి నీజాడం బ్రవర్తింతు రా
లాలిత్యంబు విచిత్ర మందు నిను నేలాగంచు నీక్షింగనన్
జేలానా పెడనాభిధాన. ౫౭

శా. కాదే రోగికి మృత్యుసన్నిహితమై కన్పట్టునావేళ నా
నాదివ్యౌషధమంత్ర తంత్రముల నానాపత్ర్యపహారంబు నా
నాదిప్రాప్తశివాక్షరద్వయి నదే నల్లప్పు డీఁగాంతు నీ
పాదంబు న్బెడనాభిధాన. ౫౮

మ. తనకుం గల్గిగలంతకాల మెపుడున్ దానంబు ధర్మం బటం
చును బుద్ధింతయు లేక తాఁ గొనిన దుర్దారిద్ర్యముం జింత సే

సిననేమూ నది శైల మేదినతుదిం జంతింప దీపప్రకో
పనమూనా పెడనాభిధాన. ౫౯
మ. మును గావించిన పుణ్యలేశమున నేమో కూడుటే కాని స
ద్వినియోగంబున కందరాని ధన మన్వేషింపనాఁ గాక చో
రనరేంద్రాజ్ఞలచేతఁ దక్కునెడ నర్థప్రాణికి న్వట్టిక
ల్పన గాదే పెడనాభిధాన. ౬౦
మ......హితకంఠభూషణము రం గుల్మిలి తద్వల...
గణనం బైనవధూశిరోధి నెడలంగా ధర్మరాహిత్యమై
గుణముంటం దలకొన్న భాగ్యము దొలంగుంగాక సంధిల్లునా
ఫణిభూషా పెడనాభిధాన. ౬౧
శా. ధర్మం బర్జునభూమిభృత్తిలకమే తద్ధర్మనిగ్గం బన
త్రిర్థవ్యూహనికృంతనం బగుట సాధ్యంబన్న నీ కింతరుక్
ధర్మంబన్నది యున్నఁ గాచికొను పథ్యం బాద్యదేవా ప్రభా
నర్మంబే పెడనాభిధాన. ౬౨
మ. అలసన్న్యాసికి లేదు తస్కరభయం బాభీతి సొమ్మున్నవా
రలకే వారిది లేమిగా దది దరిద్రప్రాణులందైన ని
శ్చలమూ భక్తిధనంబుకల్మి ధనికు లసత్యం బదే నాపద
ల్వలగొన్నం బెడనాభిధాన. ౬౩
మ. అతిలోభిం గనుఁగొన్న యాచకజనం బాకాంక్షమై నర్థసం
తతి యార్జించునె దాతలం గనిన పేదల్భంగి నీదర్శనో
న్నతి నింపొందు సమస్తభాగ్యశుభకందం బిందు కెందేది సం
ప్రతిచూడ న్పెడనాభిధాన. ౬౪
శా. శిష్టాచారములేల గ ల్గనుచి కక్షింపంగ యాచజ్జనో
చ్ఛిష్టగ్రాహికిఁ గల్గునెట్లు రుచి భక్షింపంగ నీ రెండుఁ జెం
దస్టైశ్వర్యసమిద్ధభోగి కిల నీ యాశీర్వచఃప్రాభవా
వ్యష్టిక్ శ్రీ పెడదాభిధాన. ౬౫
శా. ఇంటింటం జని వంటకంబు గొనలే కిట్టట్టుగాఁ బెంటలో
కంటం బంటను బట్టి గీరికొని సాయంబైన కాకంబులా
యంటంటం బెయిపీచుచు న్మెసఁగు నిత్యాశాశుచిగ్రాహి ని

...టానా పెడనాభిధాన శివపూర్వస్త్ర్యాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౬౬

మ. కలకాలంబు గురూపదేశ విదితజ్ఞానంబులే కాత్మచం
చలమై విస్మృతిఁ జెందునప్పు డెదలో శంకించుమూఘుండు దాం
గలుపద్మార్చ్నలకుక్షబ్రావ్వ మనుసంజ్ఞం దెల్పి ముందున్నదే
ఫలమింతే పెడనాభిధాన. ౬౭

శా. నీసద్భక్తి విహీనులై తిరుగు దుర్నీతు ల్బుధి న్స్తోకుల
క్ష్మీసాంగత్యము గాంతురే నిజము గాసిందప్పి చింతిల్లకర్
భాసిల్లం గలదే యనాథలకు సౌభాగ్యంబు తత్సంగళ
ప్రాసంబై పెడనాభిధాన. ౬౮

శా. బాలక్రీడల కెల్లమూల మగు సంభావించి యాడించు నీ
లీలామానుషవిగ్రహంబు విధికేళి న్నిల్పుఁ జాలించినం
గీలూడం బడు జంత్రపుంబ్రతిమమాడ్కిం బ్రాలు నీవేతగుం
బాలింపం బెడనాభిధాన. ౬౯

శా. తోఁడేల్గన్న మృగంబులట్లు మది...........
లాడింపంగ నెఱుంగలేక యము డాయంబోవు మర్త్యాళికిం
జూడం జుట్టము మ్రొక్క దైవము మదిర్ శోధింప నీకంటె నె
వ్వాఁడీవే పెడనాభిధాన. ౭౦

మ. సకలాఘర్మతరంగసంగతము సంసారార్ణవం బందుఁ బాం
దికగా మత్తిలి యున్న చిత్తి మనురక్తిం జేసి వైరాగ్యమా
ర్గకళావ్యక్తి నెఱుంగ నీఁగకును సౌగంధ్యంబు సొంపౌ నె ద
ర్పకభంగా పెడనాభిధాన. ౭౧

శా. ఎందుం దోడయి నిల్చియుండఁ డరి నీవెందున్న నీయందె నా
డెందం బిందుకు సందియంబువల దుండె న్భవ్యత్వత్పాదమిం
పొంద న్నుట్టుచు బాసచేసెద నిదే యూహింప నీకాళ్ళకుర్
బందం బౌ పెడనాభిధాన. ౭౨

మ. ధరఁ బుట్టింపఁ గరంబుఁ బెంప ననుసంధానంబు గావింప నే
ర్పరివై సర్వ మనుగ్రహింప ననుఁబ్రోవన్నీ కసాధ్యంబె యిం
దరవిందప్రభ చిత్రభానున కనాహ్లాదంబె నాతంద్రి నీ
వరవుండం బెడనాభిధాన. ౭౩

మ. కుడికన్నంబుజబాంధవుం డెడమకన్నో కాహితుం డగ్గిన
న్నడుమన్నిక్కిలికన్ను నం దొకట కెంట న్మాట ముచ్చెయ్యులిం
పడర న్నిగ్రహమం దనుగ్రహమునం బైకొంబు సంధింతు చే
ద్పడు వేళం బెడనాభిధానశివపూర్వస్యాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౨౪

మ. కడు వేగన్ గుడినింగువాని కట లింగం బ్యాకటద్దానె ని
న్వడి లోఁగొన్న మహానుభావునకుఁ గైవల్యంబు ముం దెప్పుడం
చడుగంగాఁ బసియేమి తక్షణము వశ్యం బౌటయే గాక చొ
ప్పడకున్నే పెడనాభిధానశివపూర్వ- ౨౫

మ. చనుచో నల్లక పట్టితెచ్చి మధురాజ్యక్షీరము ల్పోసి పెం
చినసర్పంబు విషంబు మానని క్రియన్ శీలంబు లెన్నెన్ని చె
ప్పిన మూఢుండు (నిజంబు) గన్గొనఁడు తద్వృత్తంబు లానైజక
ర్మనిరూఢిం బెడనాభిధానశివ- ౨౬

శా. ధీరోదారగభీరవాఙ్మధుర ... ...
... ... గానోపు కా
వేరీవారి మునింగియున్నశిల పృథ్విన్మెత్తనౌనే కృపా
పారీణా పెడనాభిధానశివ- ౨౭

శా. అర్వాచీనవటద్రుమూలఫలవిద్యామూర్తి భాస్వన్నిజా
శీర్వాదస్థిరవర్ధమానమునిరాజీజ్ఞానదీపాంకురా
ఖర్వస్ఫూర్తి సమస్తలోకహితభక్తవ్రాతహృద్వర్తిదృ
క్పర్వా (శ్రీ) పెడనాభిధానశివ- ౨౮

మ. తను వెన్నంటఁ గడంగివచ్చు యముపంతం బంత దూలించి ని
న్ననుఁగుం గౌఁగిలి లోఁగొనం గనిన నిత్యానందుని న్మానినం
దనునిం గాచి పదాహతిం గెడపి తౌ దండాయుధు న్సాధుమా
ర్గనిరోధుం బెడనాభిధాన- ౨౯

మ. కడలిం బుట్టి దివంబు ముట్టి కడిమి న్గన్పట్టి జేజేల ని
ల్పడ లెల్ల న్విడఁగొట్టి మిట్టిపడు నా కాకోలముం బట్టి నే
రెడుఁబండుం బలె నొత్తి పట్టి విగతార్తిం గ్రోలి తింతైన వె
ల్వడనీకం బెడనాభిధానశివ- ౩౦

మ. మదమాతంగబలాంతకారి చటులోన్మాదంబున న్మున్న ద

న్నదురుం గానక నీమకయ్యమునకై యేతేరఁ బోకార్చి నే
ర్పొదవందాల్చి తదాజినంబు కృతకృత్యం జేసితో వానిఁ జే
వదలిర్పం బెడనాభిధానశివ- ౮౧

శా. ఔరా తారకుఁ డల్గి సర్వ మెడసేయం గల్గి పెంజివ్వ కిం
పార న్నిన్ను మగంటిమి న్నగడి నిన్వె వెల్గి చల్లాఱెఁ దా
నాఱంబోయిన దీపమోన భవదీయంబైన కౌమారశం
పాశోచిం బెడనాభిధాన- ౮౨

మ. సురసంఘాత విఘాతన వ్రతపటిష్ఠుండైన యయ్యంధకా
సురు విధ్వంస మొనర్చి (యంత) దిగధీశు ల్పూర్వసామ్రాజ్యసం
భరణు ల్గా నభయప్రదాత వగుచు న్భాసిల్లితో లోక భా
స్వరలీలం బెడనాభిధాన- ౮౩

మ. రథరథ్యద్విరథాంగసారథిధనుర్బాణేషుధిజ్యాళియా
పృథివీనేదరవీందువాక్పతిసురాద్రిశ్రీవధూనాథవా
ర్నిధిభోగీంద్రులుగాఁ బురత్రితయము న్నిర్జించు నీచర్య లు
గ్రధురంబుల్ పెడనాభిధానశివ- ౮౪

శా. గాంగేయాచలచాప నీకొడలు సైగంగన్నఁ గన్పట్టు నీ
లింగాంగిం గనుచో మొఱంగెడయ హాళిం గొంద అజ్ఞాను లే
నుంగుం గన్గొను కుక్షలుం బలెను మన్ను న్నిన్ను నీవెన్నఁగా
వంగానోఁ బెడనాభిధాన- ౮౫

మ. శివనిందాపరులైనవారికిది భాసిల్లంగ దృష్టంబటం
చవలీల న్సనుదీక్షితుం డఘపురాధ్యక్షుండు దక్షుండు ము
న్నవలాలాయుతమైన గొఱ్ఱెతలతోడం గుండఁగా నున్న మా
న్యవశంబే పెడనాభిధాన- ౮౬

మ. సుమనస్సుం డొకవేళ నాద్వైతమనస్తోకంబుగా ముట్టిన
న్విమలజ్ఞానము గోలుపోయి నినుగా వేఱెందుచేపట్టునే
నుమనస్సింధువు నైజ మొందదె విపార్శ్వల్ గ్రమ్మఱం బుట్టితం
త్రమఖేశా పెడనాభిధానశివపూ- ౮౭

మ. మలదేహు ల్పదివేలు గూడినను సామ్యం బొందురే నిత్యని
ర్మలచిత్తుం డగు న్భక్తభక్తునికి సామాన్యంబు ఖో దున్న ము

న్నలరాయంచ కనంగుపుల్గులు సమం బౌనయ్య వేఱొండనా
వలదింకం బెడనాభిధానశివపూర్వస్వాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౮౮

శా. నీలగ్రీవ మహానుభావ త్రిజగన్నిర్మాణపారీణ శా
కోలాహార భుజంగహార నగరాట్కోదండ సంపోషితా
ఖీలాంభోజభవాండభాండ సదరీభృద్వల్లభస్త్రీవాక్పు
త్పౌలస్త్య పెడనాభిధాన- ౮౯

మ. బగుతుం డెంతయు నాజవంజవ సుఖభ్రాంతిం దగుల్కొన్న నీ
జిగి యజ్ఞానముగాదు వాని యెడ కౌచిత్యంబు గాదేని పై
నిగుఱుల్ గప్పిన నిప్పునందు సెక లేనేలేదె నాసామి నీ
వగ పేలా పెడనాభిధానశివ- ౯౦

శా. ప్రాదుర్భావవివేకమర్కటకిశోరన్యాయ మింపొంద మీ
పాదాబ్జంబులనంటి జంటగను తేవన్నామనఃపుష్ప మా
మోదం బైనది యందుఁ బొందుగఁ జిదాభోగంబు నీకెందు కీ
వాదంబో పెడనాభిధానశివ. ౯౧

శా. పూనన్లేద బిడాల మార్త్యశిశువుం బొందౌనె నాపిల్లలై
తేనేతీఱునఁ ద్రిప్పినం దిరుగు నింతే కాని నావల్ల నే
మౌనయ్యా ననుఁ గన్నతండ్రి విలఁ జోద్యం బే మదిన్నీ కుమా
ప్రాణేశా పెడనాభిధానశివపూ. ౯౨

మ. పలుమాఱుం బలుకం బనేమిపుడు నా భాగ్యంబహో దేవ భూ
తల నిత్యోత్సవ నీవు నేననెడి భేదంబూడ్చి నిన్నాటపా
టల ముప్పూటలు గొల్చెదర్ భ్రమరకీటన్యాయసంసిద్ధి తా
వలమయ్యెం బెడనాభిధానశివ- ౯౩

మ. ఘటజన్మార్చితపాదపద్మ నిజభక్తిస్వాంతరాజీవ వి
స్ఫుటలీలామణిసద్మ సంహృతజనస్తోమాతిదుర్దాంతహృ
జ్జటిలచ్ఛద్మసమస్తయోగి సుమనస్సంవేద్య విద్యుజ్జటా
పటలీభృత్పెడనాభిధానశివపూ. ౯౪

మ. శ్రవణానందముగా భవన్మహిమ లశ్రాంతంబు నే వింటి నీ
నవహేలాకృతి లోచనోత్సవ ముదగ్రం బైతగం గంటి మ
ద్భవబంధంబు విడంగఁ గొంటి నిను నీ భక్తుండనై మంటి గా

రవ మబ్బెం బెడనాభిధానశివపూర్వస్వాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౯౫

మ. మొదటం దెల్పని గొంత ముందెలియ కేమో కొంత భూషించితి
ద్వది దూషించితి నిన్ను నేమయినను న్నష్టంచు టర్థంబు మ్రో
క్కైద నే దాసరితప్పు దండమున నా కీడెంచి మేలెంచ సం
పదగల్గుం బెడనాభిధానశివ. ౯౬

మ. నతపంతాన భవత్ప్రసాదమునఁ జూర్ణప్రాయమై మత్పురా
కృతదుష్కర్మితాన మంతయుఁ దొలంగె న్నిత్యలింగార్చనా
రతి సాఫల్యముఁ జెందె నామతిఁ బునర్జన్మం బలభ్యంబు సు
వ్రతినైతిం బెడనాభిధానశివ. ౯౭

శా. నావృత్తాంతము విన్నవించితి సకృత్సర్వంబుంత యాలించి తీ
వావంతైనఁ గొఱంతలేదు కడుమే లయ్యె న్నరేకాక నీ
సేవ న్నుస్థిర మైన ముక్తి నను డాసె న్నీవు నుం దోడుగా
రావచ్చుం బెడనాభిధానశివ. ౯౮

శా. ప్రారంభంబున నిన్న్మతీశ్వరునిగా భావించి నేఁజెప్ప నో
ప్పారం బూనిన నీసుభక్తిశతకం బయ్యెం బ్రపూర్ణంబు చే
తోరూఢిఁ మఱి చిత్తగించి ముదితాత్మంజేయవే సన్నృణా
పారీణా! పెడనాభిధానశివపూ. ౯౯

శా. ఎన్న న్వాక్కుల సన్నుతింతు నను టింతే కాని తత్త్వాళలం
బెన్న న్నీస్తుతి గాదె కాన మఱి నీకే చెల్లు నిందెట్టిత
ప్పున్నన్నన్ను క్షమించి కాచుకొనునుద్యోగంబు దూరీకృతా
పన్నార్తా పెడనాభిధానశివపూర్వస్వాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౧౦౦

శా. భావింపఁ జనులెల్ల నీభువి భవద్భావ్యాభిధానాంకితం
బై వాక్చాతురి మీఱి సుస్తుతిహితం బాచంద్రతారార్కమున్
... ... ౧౦౧

శా. శ్రీమంతు ల్గతిమంతు లుజ్జ్వలయశశ్శ్రీనాథసీమంతినీ
సామంతుల్ ఘనుశౌమరీనగరసంస్థాను ల్సదావృత్తినీ
నామోచ్చారణనిష్ఠఁ జేసి మఱి దీనత్రాణపారీణతా
ప్రాముఖ్యు ల్పెడనాభిధానశివ. ౧౦౨

శా. శ్రీయుం జేయును బాపు నాపదల నుర్విన్నీమహాప్రార్థనం

బాయుర్వృద్ధి యశస్సమృద్ధి హితవిద్యాబుద్ధిసంశుద్ధి ని
శ్శ్రేయస్సిద్ధి యొసంగుఁగాత నిరతశ్రీరస్తు మత్సంగత
ప్రాయస్తే పెడనాభిధానశివ. ౧౦౩

శా. చిల్లీలాకృతి మల్లికార్జునఇతి శ్రీపండితారాధ్యహృ
త్సల్లాంభోజవిహార భూరివిలసత్సప్పంధయస్వామివై
మల్లంపల్లి వసించియున్న త్రిజగన్మాన్యుండ వీవంత్రు సం
పల్లీనా పెడనాభిధానశివపూర్వ. ౧౦౪

శా. గంగాభోగవతీభుజంగ భుజగగ్రైవేయకోత్తుంగ సా
రంగాస్యప్నవిపక్షభంగ కరసంప్రాప్తైకసారంగ సా
రంగాంకప్రభితోత్తమాంగ మృదుసారంగీదృగార్యాపరి
ష్వంగాంగా పెడనాభిధానశివపూర్వస్వాద్యగస్త్యేశ్వరా. ౧౦౫

మల్లంపల్లి మల్లికార్జునపండితారాధ్యవిరచితము.

సంపూర్ణము.

ఈశతకము

జగ్గయ్యపేటనివాసులు బ్ర॥ ములుగు వీరభద్రశాస్త్రిగారిచ్చినది.

శ్రీరస్తు.

3. మన్నారుకృష్ణశతకము.

పైఁడిపాటి వేంకటనృసింహకవి.

సీసపద్యములు.

(1) స్తుతిదశకము

శ్రీరుక్మిణీరమాక్రీడాకళాసత్య సత్యభామామనోజలజమిత్ర
మిత్రవిందాధరామృతపానచాతుర్య తుర్యకాళిందీనదీప్రసంగ
సంగమనిపుణలక్షణాలక్షణాధీన ధీనయనాగ్నజితీప్రసాద
సాదరసల్లాపజాంబవతీలోల లోలదృగ్భద్రాముదాలవాల
వాలఖిల్యాదిమునిసంస్తుతప్రభావ, భావమున నెంతు నిను విష్టపప్రచారుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧

పద్మావతీమనఃపంకజసారంగ రంగదంభోధిపర్యంకమోద
మోదకభుక్తాతసాదరసాంగత్య గత్యంతరాభావఖచరరక్ష
రక్షశ్చమూమహారణ్యపావకకీల కీలాలభృత్తుల్యనీలవర్ణ
వర్ణమాలాజవోదీర్ణమంత్రాధార ధారణాయోగమేధావివరద
వరదయామతికుజనధూర్వహమునడువ, నడువ వేమందకని వేఁడుపుడమి నెంతుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౨

ప్రకృతికార్యేతరప్రబలనిత్యానంద నందనీకృతశతానందకామ
కామాదివర్గతమోమహితాదిత్య దిత్యపత్యసరోవదీననాగ
నాగలోకవిభుత్వభోగభోగిశయాన యానవేగఖగాధిపాని శాశ్వ
శాశ్వతవసుగుణైశ్వర్యదనామాంక మాంకస్థలలితోత్తమాంగదేవ
దేవకీకుక్షి వెడలి వీతెస్కపరిగె, పరిగెనని వేఁడురుద్రాదిసురల నెంతుఁ, జారు.

నిఖిలవేదాంతోపనిషదర్థసంభావ్య భావ్యాతీతశుభాశుభద్వయజ్ఞ
యజ్ఞపర్యవసానహవ్యవపాహార హారకుండలభూషితాంగబృంద
బృందారకాష్టదిగీశరక్షణదక్ష దక్షాధ్వరాహిత దైవమాన్య
మాన్యత్రిభువనసామ్రాజ్యసంపద్భోగ భోగసంభృతపరిస్ఫుటమహీన
హీనమతివత్సబాలుర నెత్తిదాఁచి, దాచియుత నైతినని వేఁడుధాత నెంతుఁ, జారు.

విశ్వసృష్టిస్థితివిలయకార్యనిదాన దానకృజ్జనకల్పతరుసమాన
మానసపూజావిధానహృష్టస్వాంత స్వాంతరింద్రియజిదార్యప్రణామ
నామజపావృత్తినీమవచోవాస వాసనాత్రితయనివారచతుర

చతురంతజాతిసంస్కారపరిష్కార కారణాచార్యయోగప్రసిద్ధ
సిద్ధవందితచాలవర్ణించిమరల,మరలఁదెలిసితినని వేఁడుముఘువుఁ దలఁతుఁ,జారు.
గంగానదీజన్మకారణపదపద్మ పద్మామనోహరావచితిధిషణ
ధిషణమంత్రేతరదితిజభంగవిచిత్ర చిత్రాంశుతేజోవిశేషబీజ
బీజవత్పుషితనానాజీవపరివార వారణేంద్రఘనస్తవప్రియాత్మ
యాత్మకళాలోకనాక్యతుర్యాసన్న సన్నహనాసురసైన్యహరణ
హరనరేంద్రార్చితశ్రీపదారవింద,విందవైతివియని వేఁడువిమరు నెంతుఁ,జారు.
ఉభయపార్శ్వవిభాస్వదుదధికన్యాగోత్ర గోత్రజేశస్తుతఘోరకర్మ
కర్మత్రయీబద్ధకవిమానసాసాధ్య సాధ్యచారణసమర్చ్యా ప్రసన్న
సన్నద్ధమఘుదైత్యసముపేతసంగ్రామ గ్రామణీగుణశార్ఙ్గ నామధర్మ
ధర్మాదిపూరుషార్థప్రదతాత్పర్య పర్యంకకృచ్ఛేషఫణికులేశ
లేశమునునిన్నువివరింపలేకనాఁడు,నాఁడునవ్వుదునని వేఁడునరుని నెంతుఁ,జారు.
సనకాదిమునిమనశ్చరదంఘ్రిరాజీవ జీవతనుత్రయస్థిరనిశాంత
శాంతమానసజనైకాంతదృక్సుముదిత ముదితానుసంధానమునివితాన
తానగానచణత్రిదశమానియోగార్హ గార్హపత్యాద్యగ్నిగతవపాద
పాదసంక్రాంతదిక్పతికిరీటస్తోమ సోమసూర్యగ్రహాసురుచిరాక్ష
రాక్షసాంతకదివ్యవిగ్రహాఖసూచి, సూచిసల్లింతుననినభీష్మునినుతింతుఁ,జారు.
ప్రతిదినాకాంక్షితపద్మాస్వయంగ్రాహ గ్రాహపీడితగజకష్టశమన
శమననందనరిపుక్షయదిగ్విజయమూల మూలప్రకృతికార్యజాలఖేల
ఖేలాంతరాళస్థలీలాచిదాభాస భాసమానసువర్ణభావుకపట
కపటనాటకకృతోద్గత జగద్వ్యతిరిక్త రిక్తసాధువిపత్సరిత్సుతరణి
తరణినిభనీహితోక్తులవిరిసెఁదమము,తమముఖముగంటిననినయుద్ధవుగణింతుఁ,
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.
శ్రీయాదవాన్వయశ్రేయస్సరోహంస హంసశీతాంశుదివ్యావలోక
లోకేశలీలావివేకకార్యవికల్ప కల్పద్రుసురధేనుకల్పదాన
దానవగణమహీధరమహోగ్రశతార తారాభదధికణాకారకలిత
కలితమస్వాంతముష్కరదర్శనాభావ భావజముఖతనూభవనికాయ
కాయపరిదిగ్ధదుగ్ధప్రకాశమాన,మాననీసేవనిల్వునామానసమునఁ,
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౦

(౨) దాససంగతిదశకము.

వరదేవకీగర్భవారిధిద్విజరాజ ద్విజరాజగమనావతీర్ణభువన
వసుదేవకంససేవాతమఃపద్మాప్త పద్మాప్తచేటీతపస్సపర్య
కృతయశోదాకుచక్షీరపానాదర నాదరహాస్యానుమోదచిత్త
వర్ధితనందగోవత్సనానాభీర నాభీరణద్గ్రాహిణప్రసంగ
యాపదుద్ధారననుఁ బ్రోవుసాపరాధి, రాధికాగోపనృపవధూరత్నజార, చారు
సాఁగి మ్రొక్కుదు భీష్మకనందనాలోల నాలోలవృత్తి నెన్నంగఁబోకు
గణుతింతు నినుఁ బాతకస్పర్శనాహీన నాహీనకృత్య మెన్నంగఁబోకు
కీర్తింతు రక్షితకృష్ణాఙ్ఘ్రనాక్రూర నాక్రూరచేష్ట లెన్నంగఁబోకు
సేవింతుఁ గరధృతగోవర్ధనాచల నాచలచిత్త మెన్నంగఁ బోకు
మిట్టి వ్రాత్యుఁడ నాభాగ్య మేమొకాని, కాని నీసేవ నేఁటికి గలిగె నాకుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౨
హాయిగాఁ గనవశంబే యుష్మద్దాస్యంబు దాస్యంబు సేయని తామసులకుఁ
దెలియశక్యమె భవదీయప్రభావంబు భావంబుచలియించు పామరులకు
వినుతింపఁ దరమౌనె వేణుభృద్వేషంబు ద్వేషంబుమదినొప్పు దిమ్మరులకుఁ
బ్రాపింపనేర్చునే భవదవలోకంబు లోకంబునడకల ప్రాకృతులకు
ననఘు యీదుర్గుణములచే నలరు జడుని, జెడు నిరర్థకు నను దరిజేర్చుటెట్లు
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౩
కృతిచెప్పు మని ప్రల్లరింపనేచాలవా చాలవాచాలకశక్తి గలిగి
నావిన్నపముఁ గూర్మి వినఁగోరవా గోరవాకర్ణనకుతుక మెఱిఁగి
యనఘుఁ జేసితి నని యభయ మీఁజేరవా జారవామాక్షులసఖ్య మెఱిఁగి
ననుఁగొల్చి కడతేరినాఁ డని వాడవా వాడవాడల ముచ్చు జాడ లెఱిఁగి
యిట్టిచాతుర్యతుర్యము లెఱిఁగియున్న, యున్నతస్థాననాదైన్యముడుపఁగదవె
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౪
సకళత్రపుత్రవంచకుఁడ మత్స్మేలుకో మేలుకోయని దయామృదులహృదయ
గతజన్మకర్మపీడితుఁడ నన్నాదుకో నాదుకోరికలిచ్చి నలిననాభ
కన్నతండ్రివిధంబు నన్నుఁ జేపట్టుకో పట్టుకోకలు మొలఁగట్టుశౌరి
పూతచిత్తునిఁ జేసి పుణ్యంబు గట్టుకో గట్టుకోమలపాణిఁ గట్టినహరి
సేవకుఁడనంచుఁ బలుమాఱుఁ జెప్పుకుందు, కుందునామదిదైన్యంబునొందనీకు
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౫

పాలింప లేఁ డయా ప్రభువెందు నీకన్న నీకన్నబిడ్డని వీఁక నెన్ను
పతితుండు లేఁడయా పరికింప నాకన్న నాకన్నమహినొప్పు నరులలోనఁ
బడుచున్నపాటు లెప్పాడుఁ జెల్పనా విన్న నావిన్నఁదన మిఁకఁ బోవఁజూడు
గతినీవె లేరికఁ గడతేర్పనాయన్న నాయన్నమాటల న్యాయ మెఱిఁగి
యిది నిజం బని కరుణ నన్నేలితేని, గానియవిధంబు నీకథలానలేనె, చారుగాఢ
వినిపింతు నిదె నాకవిత్వంబు తాళరా తాళరాగైక్యనృత్యప్రమోద
నీవె దైవము నాకు నీపదమానరా మానరా జాగు రామానుజన్న
నాకింత కెన్నిజన్మంబులో యెంచరా యెంచరాయనిసాదిఁ గాంచినవారి
ప్రబలతాపత్రయబాధల కోపరా కోపరాగస్వాంతకుజనదూర
యరసియిఁక నైన నామొఱ నాలకింపు, కింపురుషయక్షగంధర్వకృతసపర్య-
సిద్ధింపనేర్చునే శ్రేయోనిశాంతంబు శాంతంబు నావంటిచపలమతికి
సమకూడనేర్చునే సంపన్నిదానంబు దానంబు నావంటి హీనగతికిఁ
జేకూరనేర్చునే చింతావియోగంబు యోగంబు నావంటి భోగరతికిఁ
బొసఁగంగనేర్చునే భూతహితత్వంబు తత్త్వంబు నావంటి దైన్యకృతికిఁ
గాన నిటువంటి పతితుఁడ నైన నాకు, నాకుజాతు నికట్ల నీనామ మబ్బెఁ, జా.
నీపార్శ్వముల రుక్మిణీసత్యభామలు భామల్స్మితముఖులై వసింప
నీయోష్ఠమునఁ గరాన్వితవేణుకాండంబు కాండంబునించురాగమున నొప్ప
నీశయద్వయిని మానితశంఖచక్రముల్ చక్రము ల్వెలయు తేజమునఁ దనర
నీమేన నిర్మలహేమాభవాసంబు వాసంబు దీపించు వన్నెనలర
నుదుటఁ గస్తురితిలకంబు పొదలమించు, మించునీమూర్తిఁ గాంచి సేవించువాఁడఁ
భూషీకృతామ్నాయభాషణాచరణము ల్చరణముల్వ్యత్యస్తసరణి నిలిపి
యశ్రాంతసంతోషితాభీరవంశంబు వంశంబు మోవిపై వఱలఁజేసి
వర్షావసరచర ద్వారిదాబర్హంబు బర్హంబు మౌళి నేర్పడ ఘటించి
దితిభూభయంకర దేవతాసుముఖంబు సుముఖంబు నొరగా సొంపొనర్చి
నట్టి నీదివ్యమగు తేజ మసువియోగ, యోగవేళఁ గనంబడు నొక్కొ నాకుఁ
జారుతరమందహాసపోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౨౦

— (౩) పితృమాతృదశకము. —

మొదలనె బ్రహ్మంబు పదునాల్గుభువనము ల్భువనము ల్పెంకిగాఁ బూనెఁ గుక్షి
నంతనే విభుఁ డాద్యుఁడై మహదాదుల దాదులఁగా స్వతంత్రత విధించె

గీవి నేమేధావి జీవపార్శ్వస్థుఁడై స్వస్థుఁడై వటపత్త్రశాయి యయ్యుఁ
జెలఁగి యేదేవుండు సృష్టిసంధాతను ధాతను నాభిపద్మమునఁ గాంచె
నట్టినిను దేవకిపిచండమందు దేవ, దేవ నవమాసములు మోచి తిరుగుటరిది
చారుతరమందహాస పోలంగారివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౨౧
శంఖచక్రగదాసిసాధనోత్తరములు కరములు నాలుగు పరిఢవిల్ల
ధృతకిరీటాధరీకృత భాస్వను స్తంబు మస్తంబు నిస్తులమహిమ నొప్ప
లలితరేఖాభాసిలక్షణాస్పదములు పదములు పల్లవప్రభల నలరఁ
బూర్ణప్రతీకస్థభూషానికాయంబు కాయంబు దివ్యమంగళతఁ దనర
నెసఁగునిటువంటినినుఁబుటింటఁగన్న, కన్నతలిదండ్రు లెంతసంపన్నులొక్కొ.
ప్రచలితహేమాద్రి పక్షావి శేషుఁడై శేషుఁడై పూనె నేజితజగద్ధాత్రి
విధినిశివేళ నుదధిఁ బాఱ మత్స్యమై మత్స్యమై త్రిప్పె నేమహితకీర్తి
తరువంగఁ గ్రుంగు మంధానాద్రిఁ గూర్మమై కూర్మమై మోచె నేధర్మవర్తి
యతలస్థమహిఁ దిరస్కృతసోమఘృష్టియై ఘృష్టియై యెత్తెనేస్పష్టమూర్తి
యట్టినినుఁగొంచువసుదేవుఁడతిరయమున, యమునదాఁటివ్రేపల్లెకునరుగుటరిది
ముందటఁ నిడుకొని ముదుక నేర్పరిపాటి పరిపాటి తైలంబు శిరమునంటి
యూరువులందిడి యుదకశీకరములఁ గరములు సున్నితోఁ గలయ బులిమి
మృదులోష్ణధూతహారిద్రకృద్జలముల జలముల దోయిట జలకమార్చి
కడు వేగముగ మేనితడిని బయ్యెదనంట నొదనంటఁ జేర్చి పెంపొదవనొత్తి
కుత్తుకకు డాయఁ జేతుల నెత్తిపట్టి, పట్టి వని ముద్దుగొను తల్లి భాగ్యమే మొ-
నిటలస్థలిని జుంజుఘుటియించుఁ గావునఁ గావునఁ బోరిడి కలఁగు వేళ
బొమల క్రిందున రేఖ నమరించు భసితంబు భసితంబు కడు దుళ్ళి పడెడు వేళ
నొక చెక్కిట నె రక్ష నుంచు నంజనముచే జనముచే కొని ముద్దుగొనెడు వేళ
మొలత్రాట నింగువ ముడిచిన ముడివెట్టు ముడివెట్టిపురుడంటి బడలు వేళ
నందసతియిట్లు నినులోచనములఁ గాంచి, కాంచినవధూటికధికంబుగాఁగఁ బెంచె-
ప్రక్కలో నిడుకొని పలుమాఱు జోకొట్టి జోకొట్టి పుణుకుచు జోలపాడుఁ
బోరువెట్టిన భుజంబునఁ జేర్చి చిచ్చోసి చిచ్చోసి యని వ్రేళ్ళఁ జిచ్చుకొట్టు
హాయి రేయనుచు నుయ్యాలనుంచి లాలించి లాలించి మెల్లమెల్లనఁ గదల్పు
బూచివచ్చెనటంచు బుస వెట్టి బెదరించి బెదరించి మీఁగాళ్ళఁ బెట్టియూఁచు
నిన్ను నిన్నివిధంబుల నిద్రఁబుచ్చి, బుచ్చి శిశువంచుఁ దల్లి పాలిచ్చు లేపి, చా.

వనిమాలికేవలార్భకుఁడనంజనుబాలుఁ జనుబాలు గుడుపవే సమయమెఱిఁగి
వినఁజాలఁ బ్రొద్దెక్కె ననుచు నీవెన్నఁగా వెన్నఁగాచిననేత నన్నమిడవె
లీల నుయ్యేలఁ బవ్వళించి పెంపొందుగాఁబొందుగానిఁకని ద్రపుచ్చఁదగదె
తడవాయె నిద్రించి తాళఁ డాఁకలికినో కలికి నేర్పున మేలుకొలుపఁగదవె
యనుచునందుండునీతల్లిననుచుటప్ప,టప్పటికినెన్నఁగాంచుమోహమునఁగాదె-
నునురావిరేక నెన్నుదుటిపై నలకల నలకలాపాగ్రణియై మెలంగ
నురమునఁ బచ్చల నొప్పి యొప్పులెగోను పులిగోరుపతకంబు పొంకమలర
నడుమున మణివితానపు మొలుఁగంటుల గంటలమొలనూలు గల్లురనఁగఁ
దళతళదివ్యరత్న ప్రభావలయము ల్వలయముల్ హస్తాగ్రములఁ జెలంగఁ
దనరునీజానుయానంబు తల్లిచూచుఁ, జూచుకంబులఁ బాలిచ్చిచొక్కఁగాదె-
కుడువరాచను బువ్వగడియలోనుడుకు నే నుడుకు నేర్పుననూఁదియిడుదు ననుచు
మీఁగడపెరుఁగుతో మెసవుమోగిరము వేగిరము వేడుక సుభాకృతియటంచుఁ
జెచ్చెర భక్షింపు చేకొని యీ వెన్న యీ వెన్న నేల నన్నెప్పు డనుచుఁ
ద్రాగురా నునుపంచదారతో నీపాలు నీపాలు సుమ్మి లేఁబాప యనుచు
నిత్యమునుజిన్నిపాయపునిన్నఁభూత, భూతదయగల్గుజనయిత్రి బుజ్జగించుఁ-
శింశుమారస్థ దివ్యాంశుని గ్రహముల గ్రహములఁ దారల రాశికములఁ
బూర్వదిక్పాలాదిపుటభేదనంబుల నంబులఁ దనరుసప్తార్ణవముల
భూఁజలాగ్ని మరున్నభోభూతగణముల గణముల దిశల నాకాశచరుల
నతలాద్యధోలోకగతఫణిసార్వముల సర్వముల జంగమస్థావరముల
మృత్స్నఁ గనుము-చునీవునో రెత్తఁగాంచె, గా దనాంశుక జననినీగర్భమందుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౩౦

—(4) బాలదశకము. —

నరుల కిందలిజీవనంబులు భంగముల్ భంగము ల్జీవనప్రతతియందుఁ
జరము లిందలి గోవృషస్త్రీసురత్నముల్ రత్నము ల్గన నచరంబు లందు
నమృతాప్తికిందు ననాయాసమథనంబు మథనంబు లమృతసంప్రాప్తికందు
నిందవస్థలమూఁట నంబాత్తచర్యలు చర్యలు రెండవస్థల నెయ్యందు
ననికదా వార్ధిఁదొరఁగి బాల్యమునఁ బాడి, పాఁడిపంటలుగల్గు వ్రేపల్లెనుంట
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౩౧

త్రై స్తిక్తప్రసూతజ్జని సారెకుఁ సారెకుఁ దొలుదొల్తఁ జప్పరించి
పిదపఁ దజ్జనయిత్రి పృథుకుచాహారంబు హారంబుగలతనుస్తన్యమూని [వి
యుభయసంధ్యలయందునుగ్గునాముదముతో ముదముతోఁ జనుబ్రాలుపిఁకకఁ ద్రా
తూఁగ్ణదూరీకృతాజీర్ణవికారంబు కారంబు వారసంగతిని గ్రోలి
యలరెతివిగాదె శైశ్యాళవానుభవము, భవముగలవారలకుఁగ దాప్రాప్తమగుట-
నులుకకంకటిఁ బొత్తియులఁ గూర్చునెస్సుది నెస్సుది వటపలాశస్సుఁ దలఁప
వెస నెడఁ జనుబ్రాలుగుడుచుచుఁ దానుడురుచినుడురుచిక్రతువపాహుతిదలంప
వాభీరజనమనోహరణమానవలీల నవలీల లసి విభువ్యక్తి దలఁప
వధిగతదధిభాండ మథనస్వనంబున నంబునర్గీ రావంబు దలఁప
వంబపతిభక్తిచే నలోపంబునందు, నందుసంప్రాప్తి గనుటవిన్నాండె మఱపు-
వరకుంతలాళిభాస్వన్ముఖపద్మచేఁ బద్మచేఁ గడు నొత్తఁబడిన వెవ్వ
పావనకృత్తుంగభంగత్వగంగకు గంగకుభవజనకంబు లెవ్వ
యచలితయోగియోగానుసంధానప్రధానప్రచారంబులైన వెవ్వ
సకలవర్ణాశ్రమాచార విశ్రుతులందు శ్రుతులందు నృత్యంబు ద్రొక్కె నెవ్వ
యిట్టి నీపాదములు నందునింట బెదరి
బెదరికని తప్పటడుగులు వెట్టుటరిది, చారు. ౩౪

అన్ను పాలిప్పుడిన్నని పటాంచలముఁ జంచలము చెందఁగఁ బట్టుసమయమందు
నన్ను వెన్నయొసఁగు మనిమందదండంబు దండంబునిడి పట్టుతఱిని మఱియు
నవ్వపెట్టవె బువ్వ యని లీల వ్రేలిచే వ్రేలు చేకొని పట్టువేళయందు
నప్పచ్చిదే తల్లి యని శుభాకరములు కరము లడ్డమువట్టు కాలమందు
నిట్టినీశైశవక్రీడలింతియెన్ని, యెన్నిపనులున్న మాననీయిష్టమొసఁగుఁ, జారు.

సతతభక్షితమఘూహుతిసరసాన్నంబు సన్నంబుగాఁ దిన సరణిమెసవ
సర్వవేదాకృతి శ్వరపలుకులు పలుకులు గడుముద్దుగులుకఁ బలుకఁ
బ్రాణ్యంతరనుగత పాదపల్లవముల లవములగతి వీథి లగువులెత్త
శ్రుతిరవాకర్ణనశ్రుతివల్లవార్తల వార్తల సార్థక్యవ్యక్తి వినఁగ
నేర్చుకొను టద్భుతము గాదె నీవు మంద
మందచర్యలఁ బ్రాకృతుమ్మాడ్కి మెలఁగి, చారు. ౩౬

ఆత్మాలయము దాఁటునంతకు నడుగున నడుగు నవీనకుహకతనిడుచు
నవలివీథికిఁ బోవునంతకుఁ బదమెత్తి పదమెత్తితిన్నగాఁ బాడుకొనుచు

నరసి నేస్తులఁ గూడుమనంతకు నల్లన నల్లనఁ గనువారి నడిగికొనుచు
నచటఁ బెన్నుద్ది యూనంతకు గొబ్బున గొబ్బునఁ గసరి కేగో యటంచు
నాటలకు వేఁట వెడలి ఘోయనుచునంత,నంతభూర్తశిఖామణివైతివౌర,చారు.
అన్న రా మనమాటలాడంగఁబోవలెఁ బో వలెవాటింకఁ బొసఁగదోయి
తల్లులు గనికొట్టఁ దలఁతురు మనముల మనములఁ గోపంబు మాన రెపుడు
వెన్న దొంగిలి తెత్తు విను మన కిరువుర కిరువు రథోదరం బీదినంబు
ఆటల కధికుల మయ్యు యీమందలో మందలోల్లాస్యడింభకులకన్న
ననుచు నమ్మించి సకలగుణాభిరాము
రాముఁ దోడ్తోని రాజమార్గంబుసారవె, చారు. ౩౮
సంహిత విని ఘచోర్ఘురిఁ బదక్రమముల క్రమములఁ దప్పక ఘనను చెప్పి
సాము చూచి ప్రయోగసంహార మనువుల మనువుల స్మృతిరీతిమహిమలెన్ని
క్రయవిక్రయస్థితు ల్గని యాదివృద్ధుల వృద్ధులగతి వివరించి మించి
పనుల నన్నిటిఁ గాంచి బహువిధోపాయము ల్పాయముల్గల వారిఘణితిఁ దెలిపి
ప్రబలు నిను ముఖబాహూరుపాదజన్మ
జన్మబాలురు గని నిల్వఁజాల రెటుటఁ, జారు. ౩౯
గళదచ్ఛదధిపయఃకణ మై వశీకర శీకరకణము నిరాకరించి
లవరజస్సహితావయవ మై విభూతిద భూతిదనర్చు శంభుని నెదిర్చి
చలదలకాస్య మై జలదపోతాంజనతాంజనగిరి శృంగ మపహసించి
నవనీతదిగ్ధమై పవిభవాభాసిత భాసితహరినీల మోసరించి
భువనమోహనమగునీదుబుడతమూర్తి, మూర్తిమంతంబుఁజూపినాయార్తినుడుపు
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౪౦

(5) చోరత్వదశకము.

ఉదయాది నేధనాఢ్యుల కైనఁ జిక్కని చిక్కని పెరుఁగు వాసింప జొక్కి
ప్రొద్దు జామైన నేపుణ్యుల కందని కందని వెన్న నింపొంద మెక్కి
మధ్యాహ్నవేళ నెమ్మది నట్టుగట్టిన గట్టినయంపు మీఁగడలుమెసవి
యపరాహ్ణమున నెట్టనై తడవారిన వారినంటని పాలు వడిగఁ ద్రావి
ప్రతిదినం బిట్టిచోరకర్మప్రసిద్ధి, సిద్ధవడసితి వే మంద నుద్ధరింపఁ
జారుతరమందహాస పోలూరి వాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.౪౧

ఉట్టిఁగట్టిన వెన్న నొడియుచు నందక నందకధర కుంఠనడుము పొడిచి
పులుసైనదధి ద్రావఁగలఁగుచు గదిపంచ గది పంచదార నే కలయఁబోసి
కాఁగుభాండములమీఁగడ లంట లావఱి లావరి ధరవానిఁ బోవ నడిచి
కళకళఁబారలు దుగ్ధములానఁదఱిగాక దరి కాఁక చన మధు వరసి నించి
శార్ఙ్గి నీవిట్టులనుభవించవెయసాధ్య,సాధ్యకర్ముఁడవై బాల్యసమయమందుఁ, జా.

సమయ మెఱింగి వే చప్పుడు గాకుండఁ గాఁగుండలోఁ బాలు గఱచి త్రావి
పనులకై యొకబోఁటి చనుచోట నంతలో నంతలోలత వెన్న లరసి మ్రొక్కి
త్రచ్చుకవ్వము నిల్పి వచ్చుకాంతను గాంచి తనుకాంచిరవుఁడవైదధిని జుఱ్ఱి
పొరుగున కొకవ్రేత మెరవడి చన్నంతఁ జన్నంతమీఁగడఁ జాల మెసవి
గండిదొంగలకగ్రేసరుండవైన,వైనతేయాశ్వనాకర్మవసువుగొనుము, చారు.

చెలులు వ్రేఁకటి నెడశిశువులకాఁగిన కాఁగినపాలార్చి కాని కొనవు
ఎటు చలింపనిఱాతి కెట్టిబా గట్టిది గట్టిది పెరుఁ గైనఁ గాని కొనవు
మిగులఁ గాఁగినపాలమీఁదఁ బాఁగనిపించు గనిపించుమీఁగడఁగానికొనవు
పెనుగానుచల్లలో మునుఁగక పైనిగ్గు పైనిగ్గు గల వెన్నగాని కొనవు
కోరుకులఁ జోరు లిటు దీర్చుకొనఁగఁగలరె
కలరె నీవంటి కన్నదొంగలు ధరిత్రిఁ, జారు. ౪౪

అంబతోఁ జెప్పెద ననుసారసాక్షిని సాక్షినిదోడ్కొని చను మటంచు
మరలి వచ్చిన నిన్ను మర్దింతు ననుబోఁటి ననుబోటి నీకుఁ జక్కునెయటంచు
నిరుగువా రెఱుఁగఁ గు య్యిడు మచ్చెకంటిని గఁటిని నీపాడికలిమి ననుచు
నిన్నేమియనఁజాలనన్న కాంచనగాత్రిఁ జనఁగాత్రివారంబుగొనక యనుచుఁ
దాషరి నీవిట్లు వ్రేతలతోడ మంద,మందలింపవె చోరకర్మముల వేళఁ, జారు.

తెంపరి గాకున్న సంపత్తి పెరుఁగునే పెరుఁగు నేఁటి కొసంగు పృథునితంబ
చెనఁటికిఁ బాఁడివృద్ధినిఁ బొందునా పాలు నాపాలు గావింపు నాగయాన
నిండురచ్చలలోన నీహిత వెన్ననా వెన్న నావశము గావింపు తగుణి
తిట్టి నన్నదలింపఁ బట్టకు మీఁగడె మీఁగడ గొనువాఁడ మీననయన
యని వ్రజస్త్రీల నర్థించి నెనరుగలుగఁ
గలుగని యుపాయముల మంద నలరితౌర, చారు. ౪౬

గోవత్సరావసంకులగృహాంతరములఁ దరములు గడచుపద్ధతులఁ జూచి
దంపతీకలహప్రకంపితాలయముల లయములఁ గనని లౌల్యమునఁ జొచ్చి

బాలవృద్ధార్భటిభయదమందిరములఁ దిరము లఘువ్యక్తి నరసిచొచ్చి
వ్యాకీర్ణసితోర్యత్సవశ్రీబవంతుల వంతుల నెన్నుచు వరుసఁజొచ్చి
యట్టిసందడివేళల నాడి పాడి,పాఁడి సకలంబుగొని కొల్లలాడితౌర, చారు.
దొరకొడుకై యుండి దొంగిల నేటికే నేటికేవలులమే నీకు మేము
పూని యేమిడలేము వానికోర్చుల మేలు కులమేలువాని కీగుణము గలదె
రట్టుచేయఁగనందటిము కానివారమా వార మాఱడిచేయవలెనె యెపుడుఁ
గలఁచి హవ్యముల నెంగిలి చేయఁబాడియే పాఁడియేమర్యాద ప్రబలునింక
ననుచు వ్రేతలు దెలుపనీయంబవారి, వారివారించు నేరని వాఁడవంచుఁ,జారు.
నిలయంబులనుజొచ్చు నేర్పుదొంగలయందుఁగలయందు నెన్నఁడుఁగానమనుచు
ననుపమాత్మప్రీతిసర్వాదనామునియందు మునియందుఁ జెప్పఁగావినమటంచు
సంచారచపలంబుశ్రీంపార్భకములందుఁ గములందు నేనాఁడుఁగనమనుచుఁ
మిథ్యావచోభవామృతముతో నెలయందు నెలయందు నేభంగిఁగలుగదనుచుఁ
బలుకు వ్రేతల యిండ్లలోఁ బాఁడినురల
మరలఁ జెలరేఁగి కొనవె డింభకులఁ దనుప, జారు. ౪౯
వెన్నలు దినఁ గాంచి వేవే కవాటంబు వాటంబుగాఁ జిల్కు వైచి యోర్తు
పెరుఁగు జుఱ్ఱఁగఁ గని బిరబిర బరువెత్తి పరువెత్తి చెప్పఁగాఁ బఱచియోర్తు
మీఁగడఁ జెచ్చెర మెసవు రీతిని జూచి తిని చూచి మరగినాఁ డనుచునోర్తు
పాలు ద్రావఁగ నోర్వఁ భరమై విలోకించి లోకించిదనుకంప లేక యోర్తు
తల్లి కడకేఁగి పనిను బోటఁద్రాటఁగట్టి,గట్టిపనిసేయదే చోరకర్మవేళఁ
జారుతర మందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౫౦

(6) జారత్వదశకము.

విలసిత కుందకుట్మలసుందరరదముల్ రదముల ముద్దిడఁ బెదవి నొక్కి
విస్ఫురత్తరముల పిజితలికుచములఁ గుచముల జంకకుఁ గొనినఁ బట్టి
తొడలపై నిడుకొన్న వడిసాభిమానంబు… … … … … … … …
యెదుట నిల్చిన మీఁది కెగసి లోనలుగఁగా నలుగఁ గాఢాలింగనం బొనర్చి
బాలుఁడని చేరు చెలులపై భ్రాంతిపడుచుఁ, బడుచుఁదనమున నీరీతిఁ బ్రబలితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.
గోవులఁ గని భీతిగొనువానిగతి వేగ గతివేగమున వచ్చి కౌఁగిలించి
మేల దాఁచెదు పైఁట నిచ్ఛాసఫలముల ఫలముల నని కుచంబుల గ్రహించి

బింబ మెంగిలి చేయఁ బిన్నవు గావింపు గావింపు మిదియని మోవిగఱచి
నీవిపీడె బిగింప నెత్తు నీమనుమని మనుమని... ... ...
లేని నెపములనిట్లుగల్పించికొనసరి,కొనసరివ్రేతలమానంబుగొంటివౌర,చారు.

తల్లిదండించె నింతకుఁ గన్నొఱంగుము రంగుదుకూలాంతరమున రమణి
నిదుర వచ్చెడి శయనింతు నంచలములోఁ జలము లో నెడలింపు చంద్రవదన
పతివచ్చునంతకుఁ బవళించి చనుసాఁడ చనువాఁడవారిదే ఘనము కలికి
యిఁలు సేరలేనె పెన్నిరుల నొక్కడ సేఁడు కడసేఁడుగడ నేనె కంబుకంఠి
యనుచు నీరీతి సమమోక్తు లాడు దరసి
యరసి వ్రజమెల్ల జారశేఖరుఁడవగుచుఁ, జారు. ౧౩

పతి యూరలేఁడని పతినినేఁ గలుగంగఁ గలఁగంగ నేటికే జలజగంధి
దొడ్డికిఁ జనిననాథుఁడు వచ్చునంతకు నంతకు నేఁ జాలనా లతాంగి
యలిగి పోయినమనోహరుని బిల్వఁగనేల వగ నేలలేనె నిన్నిగురుఁబోఁడి
వరుఁడు దూఱుట నన్యతరుణి గామించునే మిఁచునే నీమాటచంచలాక్షి
చనుపబాలుఁడనాసురసబంధ, బంధములనేసుననిపల్లి ప్రబలితౌర,చా.

లలితరుగ్వ్రజిత పల్లవిత తాపింఛంబుఁ బింఛంబు నొఁదల బిగియఁ జుట్టి
మృదులనాదసుధాఝరీ నిరర్గళమున గళమున వనమాలికలు ధరించి
రంగుబంగరుసాలు చెంగులుహారఁగా వారగామెవలెవాటువెచి
జనితామృతాధరం బనుపవడంబున డంబున వేణుకాండంబు నిలిపి
గాన మొనరింప విని తాళమాన మెంచి
యెంచి వ్రేతలు నిన్ను మోహించి రౌర, చారు. ౧౪

గోపికల్ గ్రుంకుచుఁ గొలనిలో నుండఁగా నుండగాఁ జీరల నొడిసికొనుచుఁ
దీరభూజము నెక్కి తెగడుసుందరులను దరులను జేరఁగాఁ దలఁచికొనుచు
నలయించునిన్నుమాయాత్తలాకులముగాఁగులముగాదనదెయాకొఱఁతననుచు
దిరుగ మాకిప్పు డంబరముల నొప్పింపు నొప్పింపవలదు నుమ్మెప్పుడనుచు
హస్తములు మోడ్చి మ్రొక్కు రామాభిమాన
మానములుగాచి పటములు మరలనిడవె, చారు. ౧౬

నవరాగమకరంద విపులకుంకాసార కాసారముల జలకంబులాడి
కుంకుమాదినరాగశంకితచిత్రాంశు చిత్రాంశుకముల నచ్చికధరించి

యనుపమానవవగ్రహప్రభాధరణమాభరణమాలాగణం బరసి తొడివి
లీలఁ గస్తూరిచే ఫాలభాగములందు గములందుకొనుచుఁ జుక్కలఘటించి
పూతమానసలై గౌరిపూజ గూర్చి,కూర్చి నిన్ను వరింపరే గోపసతులు,చా.
మేఘవర్ణుని జూడవే ఘనసారమా సారమాయాపరిచ్ఛన్నుఁ డతఁడు
గోపరూపకుని గన్గొనవె హింతాళమా తాళ మాతరమె దయాళుఁడతఁడు
కాంచనాంశుకధారిఁగాంచవే తిలకమా తిలక మాననమునఁగలుగునతఁడు
ఘనవేణునాదుని గానవే కుందమా కుందమా కనకున్నఁ గుటిలుఁ డతఁడు
మానధనహారియై యెల్ల మన్మనుచు, ననుచుగోపికలరయరెనినుభ్రమించి
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౫౮
కోరిచేపట్టెనా గోపకుమారుండు మారుం డనంగుని మూర్తిఁ జనఁడె
పాలించెనా శౌరి ప్రచలితోపవనుండు పవనుండు నలుగడఁ బరువు లిడఁడె
నందనందనుఁ డేలెనా కలకంఠంబు కంఠంబు రాచి గద్గదతఁ బడదె
రక్షించెనా హరి రాకానిశాపతి శాపతిరోహితచ్ఛవిని గనఁడె
యంచుఁదమలోన నెన్నుచు నధిగమించి,మించి ప్రేతలునిన్ను మోహించిరౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౫౯
వెలఁదులు నీకు ప్రేతలకు నీ విరుగడ విరుగడగాని బంధురత నిలువ
బాలికాకరతాళఘటితిఁ ద్రికాలము ల్కాలముల్కాఁడిటేఁ గనుట దెలుప
భవదభంగభ్రూవిభంగవితానంబు తానంబుఁ బలుకు గాత్రంబు నొలయ
నన్యోన్యకంఠవిన్యస్తహస్తములు తమ్ములు గల మృణాళమ్ము లనఁగ
రాసమండలగతి వేణురావ మలర, మలరహితవృత్తి మధ్యమందలరితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౬౦

(7) గోపాలనదశకము.

దధిభాండమథననాదమున దిగ్గన మేలుగన మేలుకని వత్సగణము విడిచి
ప్రబలుఁడై యలరారు బలరాముతోడనే తోడనేనెనరునఁ గూడి చెలఁగి
జనని గూర్చినపక్వముల క్రొత్తనలరుచు నలరుచు లెన్నుచుఁ జలిది మెసవి
భువనమోహనరావమునఁగరంబలఱచుచుఁ బలఱచుచుఁ గ్రేపులఁబాయఁద్రోలి
బాలకులు తోడరా నీవు పసులఁగాయఁ,గాయదుర్వృత్తమయులరితిగాదెమందఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౬౧
అపరంజిబంధసూత్రాగ్రంబులాగుచు లాగుచు మట్టిచల్లడము దొడిగి
ధవళప్రభంబైన యవసరాసన్నంపు సన్నంపుజమిలికూసంబుఁ బూని

తలచుట్టురా నీలగళశిఖిపింఛ మతిపూత మతిపూతశాలు రుమాలుచుట్టి
చిలుకనిరత్నకంబళముతో వెలయింపు వెలయింపు కండువా మొల బిగించి
చలిది పెడచేతఁ గుడిచేతఁ జబుకుఁ జెలఁగఁ
జెలఁగునీగోపరూపంబుఁ దలఁచువాఁడఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస
వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౬౨

బోదునఁ బెరిఁగి యేచీదరమొత్తని మొత్తనిపచ్చిక మేపికొనుచు
నీల నాకర్ణించి లీల నేతేరఁగాఁ దేరగా వనములఁ ద్రిప్పికొనుచు
రిక్క వేయుచు నెచ్చరించి కామించఁగా మించఁగా నీరుద్రావించుకొనుచుఁ
దరులనీడలనుండఁదరలించి మరలఁగా మరలఁగాయుచుఁ బులినరసికొనుచుఁ
జెలఁగిగోవత్సములమందఁజేర్చిమీరు, మీరు వాణంబుగలమూర్తి సౌరు నెంతుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౬౩

అరసిగోవత్సబృందాహ్వయోత్కర మొత్తి కరమొత్తి చీరి మూఁపురము లంటి
యత్త్రితి నిలిచిన హస్తనీరజమున రజము నఖశ్రేణి రాచి త్రోచి
యాఁబోతుగిబ్బల నావుల యద నెన్ని యెద నెన్ని పనులున్న వదలి విడిచి
బెదరఁగాఁ గని పులి భీతినివృత్తికి వృత్తికిఁ దగు పొగ వేటు వేసి
కడచి యారీతిఁ గోవత్సగణము నేల, నేలవే యేటికేటికి నినుమడింపఁ, జా.

వానలఁ బెంపొంది వాడికి కలుకునఁ గలుకునఁ దనరారుఘాసచయము
మృదులతరంగకంపితతామరసములై రసములై తగునదీహ్రదగణంబు
వెలితి గన్పడని నీడల వెదచల్లఁగాఁ జల్లగాఁ దనరు వృక్షవ్రజంబు
పదుకవాసిని గనంబడు మొలుంగుల మొల్లఁ గులమొల్ల నొననుగోష్ఠవితతి
దనర నేవేళ నాశ్రితవనవసంత, సంతరింపవె గోవత్ససమితి నహహ, చారు.

ఆవులు సురధేనులట్లు పెంపెక్కఁగాఁ బెక్కుగా ముప్పొద్దుఁ బిదుకువలన
నలరఁగా శైలంబు లట్లు మూఁపురములఁబురముల వృషభము లొప్పువలన
వెలయఁగాఁ గోడెలు పులులకవడి నొప్పి వడినొప్పినిడు అంకె వైచువలనఁ
దనరారఁగా సెలతువుపులు కిరులవైఖరుల యొయ్యారంబు గతులవలన
నారథవదీయపాలనోదారమహిమ, మహిమదోద్ధతిఁ బ్రబలించె మందపసులఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౬౬

అఖిలచరాచరప్రాణి జీవనముల వనములఁ దటభూమి నసుసరించి
మత్తరోలంబడింభకకదంబాలక పాలకగణముతో బంతిసాగి

వామహస్తములఁ గేవలత మానవరుచి నవరుచి పెరుఁగువంటకముఁ బూని
ముష్టినోరులు ముద్దముద్దకు నూరఁగా నూరుఁగాయల వ్రేళ్ళ నక్కఁబట్టి
యప్పశుశ్రేణిఁ గాచినడప్పియార, నారగింపవెసరసంబులాడుకొనుచుఁ, జా.
గములు ధూమంబు గప్పినఁ గానక గానఁ గలంగుచుఁ గలియఁ దిరుగ
మృగములు పెల్లైనసెగలవెంబడిఁ బడి బడి బడి మైఁగాల్ప నడవినరుగ
నురగులు బలుమంట లొడియఁగా నాకుల నాకులమున భీతి నరిగి చొరఁగ
లలితవృక్షములు కీలాచయం బేర్చినఁ బేర్చినలతలతోఁ బృథివిఁ దొరుఁగ
నడరువనవహ్నిఁ గ్రోలి నెయ్యమునగోప, గోపరిత్రాణ మొనరింప వేపరేశ, చా.
ఆజ్ఞానుసరణగోపార్భకరాజితో రాజితోత్ఫుల్లనేత్రంబుతోడ
గోధూళిధూసరాంకురకుంతలాళితో లాలితోజ్జ్వలనిటలంబుతోడఁ
గలితదండనదండకరతల పాళితోఁ బాలితోదార గోసంతతితోడఁ
బరిపంథిభంజన ప్రఖ్యాతికీర్తితోఁ గీర్తితోన్నతాంగమూర్తితోడ
సస్తమయవేళఁ దర్శనార్హ్యవరశబ్ద, శబ్దముల మాఁదకేగు నీసారు నెంతుఁ, జా.
అఖిలవృక్షములు ఝంఝానిలవేగత వేగతశాఖలై విఱిగి పడఁగ
జేరగల్గుటచే వీడి యూళ్ల యూళ్లగని చేతనౌఘమేగ
జంతుసంతతి నేత్రసంఘాత మెఱుపుల మెఱుపులచే మిఱుమిట్లుగొనఁగ
వివిధనివాసముల్ వృష్టిసంపాతత పాతతమోజలప్లవము గాఁగ
నడరుపర్జన్యుఁ గని కేల నద్రిఁ బూని, పూనికల గోపగోతతిఁ బ్రోచితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౨౦

(8) దుష్టనిగ్రహదశకము.

వచ్చి విషస్తన్య మిచ్చిన భూతకి భూతకికొరకఁ గీతిఁ దునిమి
బండిరూపమునఁ బైఁబడిన నీచపలాది చపలాదిగుణులాత్మ జడియఁ ద్రుంచి
నిను జుట్టిపట్టి యెత్తినపవనాకారి నాకారిఖలులు వణంక నడఁచి
యలయులూఖలహతి నర్జునాగమముల గములనెట్టి పెకల్చి కూల్చి
తౌర నీకిట్లు లపకారులైనవారి, వారిజోదర వధియించి మీఱితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౨౧
కపటప్రచారంబు గని నందవత్సక వత్సకళేబరవైరిఁ ద్రుంచి
ఘోరాటవీస్థలి గోపశాబకమూర్తి బకమూర్తి నిర్గతప్రాణుఁ జేసి
యెద మృషాసంచార మెఱిఁగి విధూతాఘ ధూతాఘదనుజుని దునిమివైచి
కేళిమై సర్వగోపాలశేఖరగతి ఖరగతి నెదిరినఖలు నడంచి

యడరి యీరీతిమాయావ్రతైకలంప, లంపటలోనర్చుఖలులఁ గూల్ప వేయదల్చి
చాతురతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౭౨

నృత్యంబు ఫణముల నెఱపి పెక్కడలించి కదలించి కాళింగు గర్వమణఁచి
కను సన్న చేసి తాఁ గ్రూరి మహాబలుని చే బలుని చేతఁ బలంబుఁ గలనఁ గూల్చి
కని సుదర్శననామఖచరగర్వాహిని వాహినీతటమున దేహముడిపి
సఖుల మ్రుచ్చిలి మింటఁ జనుశంఖచూడుని చూడునీపాటని కూడిత్రుంచి
చెలయువే దోర్బలత నిఖిలులలైన, నెనవారిని బ్రోచుటకై వధించి, చా.

జనకుని నీట దాఁచిన పాశకరుని కింకరు నకించను బదాక్రాంతుఁ జేసి
కొమ్ములఁ గ్రుమ్మఁ దాఁకొను వృషభాసురు భాసురభుజశక్తి బడలుపఱిచి
కినిసి హయాకారకేశినామారాతి మారాతిసుందర నీరుచేసి
బాలురఁ గలసి మాయాలోలగతి నాఁకుగతి నాఁకు వ్యోమరాక్షసు వధించి
కలనశూరులలోఁ బరాక్రమనిరూఢి, రూఢికెక్కితి వసమానరుచిరతేజ, చా.

గరువంపురజకుని నరిభయంకరమునఁ గరగున నుత్తమాంగంబు చఱచి
యనిలోనఁ ద్రొక్కవచ్చిన మత్తకుంభిని కుంభిని యన్నువగాఁ గూల్చివైచి
మల్లయుద్ధమున ముష్టికచాణూరుని నూరుని గ్రహములఁ బోరి చంపి
చేరి ముష్టాముష్టి సీరిచే ముష్టికు ముష్టి కుత్సితహతి మొక్కచెఱిచి
దృష్టిపథమునఁ బడినయాముష్టశతిని, దతిని బరిమార్చిదోశ్శక్తిఁ దనరితౌర, చా.

ఆజన్మశత్రుఁడై యవని వ్రేఁసుల రక్కసులఁ రట్టడినేలు కంసుఁ జంపి
ముచికుందునేత్రాగ్ని మొనయుటపాయంబు పాయంబుగాఁ గాలయవను నోర్చి
కూళ్ళసత్రాజిత్తుఁ గూల్చి నస్తరగతి దరగతిఁ జను శతధన్వుఁ ద్రుంచి
యంతఃపురద్రోహు లగుమురనరకుల నరకుల ముప్పొంగ వరుసఁ గూల్చి
ఖలుల నిట్లు వధింపఁగాఁ గ్రమము మెసంగ, సంగరము చేసినట్టిదోస్సారధీర, చా.

అనిరుద్ధుఁ జెఱపెట్టి యాజి శంకరశక్తి కరశక్తి గలబాణు గర్వ మడఁచి
తనచిహ్నములు దాల్చు నని సహింపని కానిపని కానిఁ బౌండ్రకుఁ దునిమివైచి
యాతని కనికిఁ దోడగు కాశికావరు కావరుఁ డని వాని గళము ద్రుంచి
కృత్తిఁ బంపిన మదోద్వృత్తు సుదక్షిణు దక్షిణాకరహేతి దాడి నోర్చి
యీకరణిదుష్టజనముల నేర్చిపిదప, పిదపకృత్యము వెడలించిపొదలితౌర, చా.

పరిణయంబాది దర్పము జనింపఁగ వట్టి పగవట్టికొను శిశుపాలుఁ దునిమి
శంకరవరలబ్ధసౌంభకసహితుఁడై సహితుఁడై యడరినసాల్వుఁ ద్రుంచి

దంతవక్త్రుని మహోద్దామకౌమోదకీ మోదకీలితమనోమూర్తి నడఁచి
కలన నమోఘచక్రముచే విదూరుని దూఱు నీవిఁక నని త్రుళ్ళడంచి
యట్టిదుర్మార్గవర్తులనరసియోర్చి, యోర్చిధాత్రికిఁగడుమేలుగూర్చితౌర, చా.
సారె జూదంబాడి సభ నుల్లసము లాత్మసము లాత్మ నలరఁగాఁ జలుపుసుక్షి
బాణునిసేనాధిపతుల మ న్ననిచూడు మని చూఁడు కుంభాండకాదిరిపులఁ
బురములఁ దరుల విస్ఫురితేచ్ఛ విహరించు విహరించు దుర్మదద్వివిదకపిని
సతతతపస్సమాశ్రితమహావనులఁ బావనుల బాధించు పల్వలసురారి
బలునిచేనిట్లుశౌర్యసంపన్నికాయ, కాయములవీడఁజేసినకర్మసాక్షి, చారు.
కుడిచేత ములుకోలఁ గొని వామకరమునఁ గరము నశ్వములపగ్గములఁ బూని
శిరమున ముకుటంబు చెలఁగరంజన ఘనాంజనఘనాంగముల దుశ్శాలువైచి
రథికుని నదలించి రణమున దరము సుందరముచూపెడు చిఱునవ్వు గలిగి
సన్నద్ధచతురంగసైన్యవికల్పన కల్పసంగతి యపాంగముల నిలిపి
పార్థసారథివై చలపట్టి యూచి, యూచి కురుసేన నశియింపఁ జూచితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౮౦

(9) శిష్టప్రతిపాలకదశకము.

మును నవమాసము ల్మోచిన దేవకి దేవకీర్ణపదప్రభావ మొంద
నిను దివ్యమూర్తిఁ గాంచిన వసుదేవుని దేవుని నినుఁ జేసు ద్రోవ దెలియఁ
జేర్చి పాలిచ్చి పెంచిన యశోదాసతి దాసతీవ్రావాప్తి వాస మొలయ
భవదమర్త్యక్రియాప్రాపితానందుని నందుని ముక్తితానకము నెఱుఁగఁ
బూర్వభవపుణ్యపరిపాకభూతిచేతఁ, జేతనప్రాయసుతుఁడవై చేసితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౮౧
జనకులు వలదన్న వినక సంపదశక్తిఁ బదశక్తిఁ గొందఱు పరువు లిడుచుఁ
దోఁబుట్లు లాఁగినఁ దొలఁగి యౌవనగతి వనగతిఁ గొందఱు పాడుకొనుచు
విభులు పోకుఁడటన్న విడిచిరాజితమూర్తి జితమూర్తిఁ గొందఱుజతలుగొనుచు
మించి మామల నేమఱించి యాశాంతత శాంతతఁ గొందఱు జాలిగొనుచు
విప్రసతులిట్లు తెచ్చినవిందు మెచ్చి, మెచ్చుచుభుజించి వాంఛితమిచ్చితౌర, చా.
దూరీకృతానిశాతురదుర్జనక్రూరు నక్రూరు బహుని ర్గళాత్మఁ డనుచు
మన్నించి చేరిన మాలికాకారుని గాచునీశన మెట్టి ధీరు లనుచు
నరుగువీథిని నెదురైన వామనగాత్రి మనఁగాఁ ద్రివక్రత మలయ నను

మానసస్థితి ను గ్రసీనమహీను నహీనుని గతి నిర్వహింపుఁ డనుచుఁ
బొడమునిశ్చేతుకకటాక్షమున నశేష, శేషజుతులుత్సహింపరక్షించితౌర, చా.
నరకవాసతఁ గ్రాలు గురుతనూభవులఁ బ్రాభవుల ప్రార్థ్యానుభవము మాన్చి
మాగధపీడిత మధురాజనావలి నావలిద్వారక కీవిఁ జేర్చి
చెడుకాలయవనుని చే ముచికుందుని కుందునిద్దుర మేలుకొలుపఁ జేసి
యూసరవెల్లిమేనూని కూపమునఁ దాపమునందు నృగుని శాపంబు దీర్చి
ప్రోచితివి గాదె నీవంటి పురుషమౌళి, మౌళిగతపింఛ కల్గునే లీలలందుఁ, జా.
మోహాంతిరేకమనోహరాభావత భావతాపాగ్నులపాలు గాక
హితజనాదృతనిత్యకృత్యవిహీనత హీనతమోగుణాపేక్ష లొదవ
శుద్ధరాజసగశబుద్ధి వియోగత యోగతాపసన్మతి యుక్తు లొలయ
మృష్టాన్నమృదుపటాభీష్టవిదూరత దూరతరైశ్వర్యధుని మునుంగ
నరకమాగధులలయించు నిరుపమాన, మానవతులనున్నృపులనుమనిచితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౯౭
కృపణత దత్తదూరీకృతైశ్వర్యుఁడై వర్యుఁడై తగు విప్రవరులలోన
వేదశాస్త్రపురాణ విద్యాప్రసంగుఁడై సంగుఁడై తగుసభాసదులలోన
నప్రార్థితార్థపర్యవసానకాలుఁడై కాలుఁడై తగు సూక్తిఘనులలోన
ధర నహింసాకర్మ ధర్మప్రసిద్ధుఁడై సిద్ధుఁడై తగు బుధశ్రేణిలోన
ననుచు సహపాఠకుఁ గుచేలు నరసి యెన్ని
యెన్నికల మించు సిరు లిచ్చి యేలితౌర
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.
పతుల మాయాద్యూతగతులనోడించిన డించినమతిఁ బల్లదించు శకుని
చేరి ధమ్మిల్లంబు జిరకు శేశయమున శయమున నొడియు దుశ్శాసనుండు
మగ లోడి రిఁక నిష్టమగుబహోన్నతివాని నతివా నిరీక్షింపు మనినకర్ణు
నంబరంబు వదల్చు మని సాహయుక్తుల యుక్తులఁ గసరు దుర్యోధనుండు
నట్టిదుష్టచతుష్టయం బడరఁ గృష్ణ, కృష్ణయననక్షయపటంబులిచ్చితౌర, చా.
కరుణ ధర్మజు నిజావరజనాథుఁగా నాథుగా నీవసుంధరకుఁ జేసి
దుర్యోధనాది శత్రులకెల్ల భీముని భీమునిగా నాజిభూమిఁ జేసి
భీష్మాది యోధుల భేదింప విజయుని విజయునిగాఁ బోరు వేళఁ జేసి
మాస్త్రుల భంజింప మాద్రికుమారుల మారులఁగాఁ గసి మసఁగఁ జేసి
ఘుఁబవలిట్లుకంటికిఱెప్పగతిని, గతినిజనఁబాండవేయులఁగాచితౌర, చా.

దాసీసుతుం డని తలఁచితివే దాఁతు వేదాంతు విదురుని విందు గొనఁగ
నరిపక్షుఁ డంటివే యసువుల నాఁపఁగా నాపగాసుతునికు య్యాలకింపఁ
గుక్షిదుర్గతుఁ డనుకొంటివే చేతనాచేతనాగత పరీక్షిత్తుఁ బ్రోవఁ
గాలంబు నెంచితివే లోకధర్మతాధర్మతాత్పర్య నుద్ధవుని దెలుప
నిట్టి భక్తపరాధీనవృత్తిచర్య, చర్యమాణసురల్లాల్పశక్తు లటర, చా.
తుదముట్టఁడే మహాద్భుతుఁడు లీలాశుకు లాశుకుసూక్తుల ననుసరించి
దరిఁజేరఁడే పురందరనామకస్థిరు పస్టరగవు నిన్ను వినుతిచేసి
ప్రకృతి వీడ్కొనఁడె నారాయణతీర్థులు తీర్థపాదుని నిన్నుఁ దెలియఁ బలికి
వ్యాజసంసృతి వీడఁడే జయదేవుఁడు దేవుండ వగునీదుసేవఁ జేసి
భక్తివార ని యుష్మనుసాన్తిపరులు,పరులు జపులకు వారలఁ బ్రణుతిచేతుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౯౦

(10) అవతారదశకము.

అజుఁడు చిన్ముద్రాసమాధివిశిష్టుఁడై శిష్టుఁడై ధ్యానంబు సేయువేళ
సోమకుం డనురాక్షసుండు వేదమ్ములఁ దస్కులఁ దెగడుసూత్రమ్ము లనుచు
మ్రుచ్చిలి ఘోరవార్ధులఁ దిరోహితుఁడైనహితుఁడైనధాతసృష్టిచ్ఛకొఱకుఁ
బ్రబలమీనావతారమునెత్తి లోలకల్లోలకరమయుతావాల మరసి
చోరదనుజుని బరిమార్చి శ్రుతిగణంబు, నంబుజపిచండున కొసంగి నట్టిదేవ
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౯౧
చెలిమిదేవపలాశనులు మందరాగంబు రాగంబు మించు ధీరతఁ బెకల్చి
కలశవారాశిలో నిలిపి పన్నగపతి నగపతిఁ జుట్టిరా బిగియఁ జుట్టి
విసువక మథియింప నసమానఘనమైన ఘనమైనకచ్ఛపతనువు నెత్తి
క్రుంగుతద్గిరిమోచి యంగనామూర్తిచే మూర్తిచేతోసుర ల్మను భ్రమింపఁ
జేసియమృతంబుగొనిసుఖస్థితులనమరు,నమరులకుఁ బ్రీతినర్పించినట్టిదేవ,చా.
అవని మ్రుచ్చిలి హిరణ్యాక్షుండు చర్యతాశ్చర్యతారుణ్యదోస్సారుఁ డగుచు
నుదధిలోనఁ జరించుచున్నఁ దత్కృత్యం బకృత్యంబటంచు నాదైత్యవిభుని
లోకభయంకరాలోకనోదారభూదారభూభుజుఁడవై తాఁకి నిలిచి
పోరు పెల్లొనరించి ఘోరసుదర్శన దర్శనప్రహరణోద్ధతులఁ గూల్చి
పుడమి దక్షిణశృంగాగ్రమునను బెట్టి,బెట్టిదపుసంకటమువాపినట్టిదేవ, చా.
భవదీయచింతనాపరుఁ డంచు నందనునం దనురాగమోహములు వదలి
సర్వగతుం డని చక్రివర్ణించెదు నించెదు సభ నవినీతు లెల్ల

దరిఁ జూపు మని సభా స్తంభంబు నడిచిన నడిచి నభఃక్షమాంతస్థవిభుత
నరసింహమూర్తివై యరుదెంచి క్రమపరాక్రమపరాయణత హిరణ్యకశిపు
నడరి పరిమార్చి కరుణ నయ్యదితిపట్టిఁ,బట్టి ప్రహ్లాదు రక్షించినట్టిదేవ,చా.
అఖిలార్థిజనసంచయాదితేయాగంబు యాగంబు కావ్యసమక్షమునను
గావించుబలినామదేవారినాథుని నాథునీజన్మబీజాంఘ్రి వైన
నీవు వటుండవై నిలిచి సదస్యులు దస్యులు వినఁ బదత్రయముకొలఁదిఁ
బుడమిని యాచించి భూవిష్ణుపదములఁ బదముల రెండిటిఁ బాదమొకటి
శిరమునం దుంచి యతలంబుఁ జేరనదిమి,యదిమివక్రకిసిరులిచ్చినట్టిదేవ,చా.
జగతి సుదర్శనాంశమున జన్మించిన మించినభుజశక్తి మేటియైన
కార్తవీర్యం డాదిగా మహాభుజుల భూభుజుల భూతవ్రాతములు గలంగఁ
బరశురామాకృతిఁ బరఁగి సంగరములఁ గరముల శిరములఁ జరణసమితి
నిరువదియొకమాఱు నఱకి యంబరమునఁ బరమున కెక్కు సోపానసరణి
నిడి పితృప్రీతి తర్పణ మొత్తి యచల,నచలమతిఁ గశ్యపున కిచ్చినట్టిదేవ,చా.
దశరథాత్మజుఁడవై తపసిహాసవనంబు సవనంబుఁ బ్రోచి పాషాణ మబలఁ
గావించి హరువిల్లు ఖండించి జనకుఁడు జనకుఁడై తనరు సీతను వరించి
గురునాజ్ఞ మునివృత్తిఁ దరుణీవియోగివై యోగివైఖరి భానుజాగచరుని
మైత్రి వాలిని ద్రుంచి మారుతిచరితంబు చరితంబుగా విని శరధిగట్టి
యసురుల వధించిసతిఁగూడియాశ్రయవని,యవని శ్రీరామమూర్తివైనట్టిదేవ
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౯౭
యదుకులంబునఁ బుట్టి యాభీరమందిర మందిరమందె చౌర్యములఁ దనరి
జారుఁడవై ధేనుసముదయావనకేళి వనకేళి గోపికావస్త్రవితతి
గొనిపూతనాది దుర్జననివారణముల రణముల నరుల దోర్బలము మించి
భక్తులఁ బాలించి బలరామమూర్తిని మూర్తినిమిత్తత మొదలొనర్చి
భీష్మకసుతాదికన్యలఁ బెండ్లియాడి,యాడిపాడుచునీలాద్రి నలరుదేవ,చారు.
తరువరాశ్వత్థప్రదక్షిణై కాంతలఁ గాంతలఁ దొలుదొల్తఁ గౌఁగిలించి
విధివత్సకలితగోవేషివై దానవదానవత్ఘూపామృతంబుఁ ద్రావి
సన్నద్ధరథ మద్రిజామనోహరునకు హరునకు నేర్పుగా నాచరించి
యతనితూపున నిల్చి యడరి చూపరులకుఁ బరులకుఁ దల్లడపాటొనర్చి
త్రిపురదైతేయతతిఁ గడతేర్చి యంత, నంతరితబుద్ధరూపుఁడవైనదేవ
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.

నిజధర్మముల మాని నిష్ఠావిహీనులై హీనులై యుపకారమెఱుక లేక
భగవద్ధరామరభక్తి దూరులై దూరులై సుకృతికి ద్రోహకలిత
మానసంబుల నభిమానప్రసంగులై సంగులై యనృతవాచాళులైన
కలిమానవులఁ ద్రుంచి కాలావశిష్టుల శిష్టులఁ బ్రోవ విశేషమహిమ
వఱల నసమానమూర్తివై వారు వేఁడు, వేడుకలనిచ్చి కలికివై వెలయు దేవ
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ ౧౦౦

(11) నీతిదశకము.

గణపతి నుతియింపఁ గల్గు నిర్విఘ్నంబు విఘ్నంబుల కతండు విభుఁడు గాన
గురుని ధ్యానింపఁ జేకూరు సత్కార్యంబు కార్యంబుల కతండు కారణుండు
జనవిభునాజ్ఞచేఁ గొనసాగు ధర్మంబు ధర్మంబుల కతండు దలఁప విభుఁడు
పత్నీసమేతుఁడై పడయు సత్కర్మంబు కర్మంబులకు నధికర్త యగుటఁ
జేరి నిన్నెన్నఁ గల్గు విశేషముక్తి, ముక్తికాంతావినోదసమ్మోది వగుటఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౦౨

వర్ణాశ్రమాచారవాసమే ధర్మమా ధర్మ మావర్గప్రధాన మండ్రు
న్యాయభావార్జితంబైనదే యర్థమా యర్థమారెండవసార్థమండ్రు
ఋతుకాలమునఁ బత్నినెనయుటే కామమా కామమామూఁడవనీమమండ్రు
దారేషణాదులఁ దలఁగుటె మోక్షమా మోక్షమానాలవదీక్షయండ్రు
రీచతుర్విధపురుషార్థసూచకంబు, కంబుభృత్పాణి నీభక్తిఁ గలుగుఁగాదె
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౦౩

ధరఁ గన్నతల్లియే పరదైవ మనవచ్చు మనవచ్చు గురుడుని మార్గ మరసి
తండ్రియే సద్గురుతతి మెఱుంగనవచ్చుఁ గనవచ్చుఁ బూరునికరణి యశము
తరుణియే పతివిపత్తారక యనవచ్చు నెనవచ్చు బసవాసు నింద్రుతోడ
రమణుఁడే సతికి సర్వస్వ మంచనవచ్చుఁ జనవచ్చు జానకిసరణి దివికి
నిన్ను సర్వోత్తముఁడవంచు నెన్నవచ్చు, వచ్చుగీతలపినవివ్వచ్చుకరణి
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౦౪

తల్లిదండ్రులఁ బ్రోవఁ దలఁచు శౌ తనయుండు తనయుండు తెగుఁ దులాధారునటు
లగ్రజాజ్ఞావర్తియైన సోదరుఁడు సోదరుఁడు శోభిలు రాముతమ్మునట్లు
వరునెడఁ బాయని వదనాంబుజాయత జాయ తనర్చు నచ్ఛాయయట్లు
ఆపద నెడలించు నట్టి సంబంధుండు బంధుండు దగు మద్రభర్త యట్లు

యుష్మదారాధనముగల యురువిశేషి, శేషిదగు భాగవతునట్లు శేషశయన
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.౧౦౫
క్షితి నన్ను మిచ్చి రక్షించు దాతను గన్నఁ దనుఁగన్న తండ్రిగాఁదలఁపవలయుఁ
బాలిచ్చి పెంచిన ప్రజ్ఞామతల్లిని దల్లిగా నాత్మఁ దలఁపవలయుఁ
గష్టంబు నెడఁబాపు ఘనునకు తాకులముతోఁ గులముతోఁ బుట్టుగాఁదలఁపవలయు
సన్మార్గమెఱిఁగించు సదయుని దరిఁజేర్చు దరిఁజేర్చు గురునిఁగాఁదలఁపవలయు
భువనభర్తఁడ వగు నిన్నుఁ బుత్రదేహి
దేహిపరమంచు విభుఁ డంచుఁదెలియవలయు
జారుతరమందహాస పోలూరివాస
వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౦౬
కులవృత్తి తప్పక కూర్చుసంపాద్యంబు పాద్యంబు సిరి పెట్టు ప్రాశనంబు
కాయ మస్థిర మని చేయు వ్యాపారంబు పారంబు ముట్టఁగాఁ బలుకు చదువు
లానుపూర్వికకృతం బైనసంబాధంబు బంధంబు వీడిన బలుతపంబు
దీనుల రక్షించు వాని భావిభవంబు విభవంబు గలవాని వితరణంబు
స్వామి భవదంకితం బైన సత్ప్రకృతి, వికృతినందక సజ్జనవినుతిగాంచుఁ
జారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.౧౦౭
పరవధూగమనంబు బహుజన్మపముఁయసముదయసుకృతనాశనకరంబు
పరధనహరణంబు చిరకాలసంతతి సంతతిస్ఫుటకీర్తిసంహారంబు
పరజనాహ్లాదంబు వరసదాచారప్రచారప్రమేయనివారణంబు
పరదూషణంబు తత్ప్రకృతిసంపాదితాపాదితకర్మ సంపాదనంబు
పరనరాంకితకావ్యంబు బహుళజన్మ, జన్మకృతదివ్యపుణ్యసంచయ హారంబు
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.౧౦౮
ఆత్మార్థమైన సత్యమె కాని వాడనివాఁ డనిమేషభావజ్ఞతుల్యుఁ
డెపుడహింసావృత్తి నెసఁగిన ప్రజ్ఞాని ప్రజ్ఞానిరూఢ తాపససముండు
కలవైన నన్న మీఁగలసత్ప్రియాఖ్యాతి యాఖ్యాతిశయ దిలీపాదినిభుఁడు
చను వేళనైన లోఁగనుసంతతధ్యాని తధ్యానితరమన స్తపసిసదృశుఁ
డాపదలనైన హితసపర్యావిభక్తి, భక్తి నినువేఁడువాతండె భాగవతుఁడు, చారు·
దాతృత్వమునకు శాంతము సంక్రమించిన మించిన పైఁడి వాసించినట్లు
చదివించుగురువు ప్రాశన మీయఁ గలిగినఁ గలిగిననేయి పాల్గలసినట్లు

పతిభక్తి సౌందర్యవతికిఁ జేకూరినఁ గూఁటినమణి సానదీఱినట్లు
సుగుణంబు వ్యవహారశూరునిం బొందినఁ బొందిన పసిఁజోడుఁ బూనినట్లు
నీదుభజనంబునకు మనోనియతియమర, నమరతతులకు సంతానమబ్బినట్లు
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౧౦

జ్ఞానసంప్రాప్తి కాచార్యోపదేశంబు దేశంబు తెన్నేనిఁ దిరిగి కొనిన
జీవనప్రాప్తికి క్షితిపసన్మానంబు మానంబు వదలించు మమత గొనిన
తనసుఖప్రాప్తి కాత్మస్త్రీవిలోలంబు లోలంబు గలిగించు జాలిగొనిన
సుగతిసంప్రాప్తికి సుతుఁ డిచ్చుభువనంబు భువనంబు ద్రిప్పు లాఘవముఁ గొనిన
భుక్తిముక్తులు గొన భవద్భక్తి గాక, గాక సుసంగతిని గొన్నఁ గలదె తెలియఁ
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ. ౧౧౧

సురుచిరాపస్తంబసూత్రవిఖ్యాతుఁడై ప్రాజ్ఞుఁడై శ్రీపైఁడిపాటికులజుఁ
డై శఠమర్షణయతిగోత్రధన్యుఁడై ధన్యుఁడై సూనృతతపము పెంపు
గనిన లక్ష్మీపతికవిఘనాఘనునకు ఘనునకు సుతుఁడ వేంకటనృసింహ
నామధేయుఁడ భవన్నుతసచరితంబు చరితంబు నొకపీసశతకకృతిని
జెప్పి యర్పించితి సుమీ విశేషదాని, దాని విని నన్నుఁ జైకొను దైవరాయ
చారుతరమందహాస పోలూరివాస, వారితామితతృష్ణ మన్నారుకృష్ణ.

ఇది - బళ్లారిమండలము, హరపనహళ్లిలోని
బ్ర॥ పాలపూఁడి నృసింహశాస్త్రిగారి తాళపత్త్రగ్రంథమునుండి
సంపాదింపఁబడినది.

౪- శ్రీతిరుమలగిరి వేంకటేశ్వరశతకము.

శ్రీమత్తిరుమలనల్లాఞ్చక్రవర్తి సంపత్కుమార శ్రీనివాస వేంకటాచార్యకవి.

(ఏకప్రాసకందములు)

సిరులవలంతిఁ జేర్చిన నీ, యురమునసే నేను నిరతమొనరించెదిఁ భ
క్తిరసప్లావనఁ జేర్పుము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧

హరి ! పరమాత్మా ! నాదగు, మొర నాలింపుము భరంబె ప్రోచుట నన్నో
పరమకరుణావిలాసా ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨

ధరణీసుతామనోహర ! పరమమునీంద్రార్చితాంఘ్రిపద్మయుగళ ! భా
సురకరుణాసాంద్రా ! శ్రీ, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! 3

సురసిద్ధసాధ్యవిద్యా, ధరకిన్నరయక్షపూజితమనోహరస
చ్చరణారవిందయుగళా ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౪

వరణీయకాంతితరణీ ! ధరణీజామానసాబ్జతరణీ ! భూమీ
శ్వరహారనాయకమణీ ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౫

నిరుపమగుణధుర్యా ! సా, గరశయనా ! మంగళాంగ ! కరివరదా ! శ్రీ
వర మాధవ ! ధరణీధవ ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬

దురితహరణ ! కమలచరణ ! నిరుపమమణిహారి ! యసురనికరవిదారీ !
హరమిత్రా ! నుతిపాత్రా ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭

శరణాగతసంరక్షక, బిరుదాంకితమూర్తి ! భార్గవీమానసపం
కరుహదివాకర ! భాస్వర, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౮

నిరతము నిను సేవించుట, కొఱకై నీకొండనెక్కి కోరికితో నం
దఱు వచ్చి మ్రొక్కులిడెదరు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౯

ధర మనక వారిఁ బ్రోచెను, కరుణాకరమూర్తి వౌటఁ గాఠిన్యమునా
తఱి వీడి వరము లిత్తువు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౦

కరము ముదంబున వేంకట, గిరిని నధిష్ఠించినావు కృపభక్తాగ్రే
సరులను బ్రోచుచు నుంటివి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా! ౧౧

గిరిపై నలకొనుకమలా, కరము భవచ్చరణధనము గావున భవపా
పరహితుల నొనర్చుచు ముము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౨

హరి ! నీకెదురుగఁ గృష్ణా, సరిదంతర మెపుడు నుండఁ జనునని యిట ద్వా
రరహితుఁడ వయియుంటివి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౩

సురలోకము నీశీర్షము, నరలోకం బౌను నీదు నాభిస్థలి నీ
చరణంబు లధోలోకము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౪

సరసిజాప్తుఁడు, చంద్రుఁడు, నిరతము నపసవ్యసవ్యనేత్రము లహా ! నీ
చరిత మగోచరమయ్యా ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౫

సురనాథుఁడు వైశ్వానరు, లరయఁగ నీవదనజన్ములఁట మహిఁజూడం
గరువలి ప్రాణోద్భవుఁ డఁట, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౬

వరద ! ద్విజరాజవైశ్య, వరకులజులు నీదువదనబాహూర్వాంఘ్రుల్
వరుసగ స్థానము గల్గిరి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౭

నరహరి ! సర్వజగముల ను, దరమున నిడికొంచుకొనిన దంటవు గావా ?
హరసన్నుత ! విధనోన్నత ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౮

పరివార లేరు లేరీ, ధరణోనం గాన నీపదంబులె నాకున్
శరణంబు లంచు నమ్మితిఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౧౯

సిరితోఁబుట్టువగుమణిన్, ధరించితివినీగళంబునన్ ముదమున స
త్కరుణాపోషితదీనా ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౦

సురముని జయింపఁగను న, న్యరికిని శక్యంబు గాని వైరిగణములన్
ధరఁగూల్చువె చక్రమునం, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౧

అరిభీకరరణరంగా ! పరమేష్ఠినమస్కృతాంఘ్రిపంకజయుగళా !
కరమునఁ జక్రముఁదాల్చిన, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౨

అరిగణమునకైన న్నీ, పరమపదం బీయఁగలస్వభావముతోడం
బరఁగెడిమంగళమూర్తివి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౩

తరణిసదృశప్రకాశా ! ధరణీజాహృన్నివేశ ! దానవనాశా !
వరకరుణారసపాశా ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౪

ధరధర్మములన్ విడి నీ, శరణొందిన నఘములుడిచి సంరక్షింపన్
వరద ! ప్రతిజ్ఞంగొంటివి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౫

వరసాధులరక్షింపఁగ, ధరఁగూల్పఁగ దుష్టతతుల, ధర్మునిలుపన్
బోరిఁ బుట్టుదునంటి వహా, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౬

గిరులదొరముద్దుఁగూఁతురి, వరుఁడగుముక్కంటికైన బ్రహ్మకునైనం
దరమే గట్టిగ నిన్నుఁగనఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౭

గిరిశుఁడు నీ నామంబే, నిరతము భజియించుచుండె విని ర్మలమగున
చ్చరితమ్ము గల్గినాఁడహా, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౮

గరువముగల రక్కసులను, బరిమాఱిచి బ్రోవ లేదె బ్రహ్మాద్యఖిలం
బరమకరుణాత్ముఁడవుటను, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౨౯

సుకలం జేయవె సంతత, జరామరణరహితులుగను క్ష్మాధర ! నాపైఁ
గరుణయు రాదా ! వాదా ?, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౦

నిరతము సద్భక్తిని ముని, వరు లెందఱో తపముఁజేసి ప్రార్థింపంగాఁ
గరుణంబ్రోతువు వారినిఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౧

శరనిధిఁజొరి సోమకుసం, హరించి నిగమములఁదెచ్చి యజునకునీవే
గురుఝషరూపధరుఁడవై, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౨

శరనిధిలోఁ గ్రుంగినమం, దరకుధరము కూర్మరూపధారివగుచు నీ
గిరమెత్తి కొనవె వీఁపునఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౩

కరముబలంబున నసురుఁడు, ధరణినిజుట్టి తనచంకఁ దాఁబెట్టుకొనడం
బరిమార్పవె క్రోడమవై, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౪

ఉఱిదిక్ హిరణ్యకశిపుని, బరిమార్చితివయ్య స్తంభభవుఁడవగుచు శ్రీ
నరసింహాసంజ్ఞఁ జేకొని, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౫

కుఱుచవయి యాచకొంచను, బలిని బంధించి యాశచీపతికిం బ్రే
మరతిం బట్టముగట్టవె, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౬

పరశుసునఘాతములచే, వరుసగ క్షత్రియుల నెల్లఁ బరిమార్చితి వ
గ్గిర ! పరశురాముఁడవనం, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౭

ధరలో రావణుఁ ద్రుంచియు, సురలను ముదమందఁజేయుచుఁ బరఁగితే సుం
దర ! శ్రీరాముండవనం, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౮

పరువడి నల్లనిపుట్టము, ధరియించి యదుకులమున నుదయమై నీవుం
బరఁగితి బలరాముఁడునాఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౩౯

ధరనధికారము లేక, ధ్వరమును ఋషి హింసఁజేయువారిని మాన్పన్
గరిమను బుద్ధుఁడవైతివి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౪౦

కరవాలముఁ జేపట్టుచు, దురితాత్ముల గీటడంపుదువుగాదే భా
సురమైన కల్కిరూపునఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౪౧

సరసిజనిభనయనేశమె, పరమపవిత్రం బటంచు భావించుచు నీ
ధరఁ బుట్టితివా మువమునఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౪౨

గిరిరాట్పుత్రీప్రియపతి, శరాసనవిదళన బాహుశక్తి దళితస
ర్వరసాధవమదపటలా! తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౩

గిరిజాపతివిల్విఱిచియు, ధరణీసుతహస్తమందుఁ దగఁగరము౦ జే
ర్చిరహిన్ వివాహమాడితి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౪

చరణము తాతికిఁ దప్రులన్, గరితయగుచుఁ బ్రీతినిల్వఁగా శిదే నీ
చరితమ్ము నెన్నశక్యమె, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౫

సరగన్ విభీషణునకున్, శరణయితివి నిన్నుఁ బ్రార్థనముసేయన్ సు
స్థిరరాజ్యపద మొసంగితి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౬

సురల కపకారమొనరిం, చు రావణాసురునిఁ జంపి స్తుతినందవె భూ
సురవరులచే సురలచేఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౭

పరమాత్మా! నాకీయెడ, దురితాత్ముల బాధ వేగఁ దొలఁగించుమనం
ద్వరఁ గృష్ణకీవె వలువలు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౮

తరుణులు విలాసముగ వ, స్త్రరహితలై జలకమాడుతఱి నాచీరల్
సరగన్ముచ్చిలి యుంటివి, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౪౯

గరువముగల శిశుపాలునిఁ, బరిమార్చవె రాజసూయపాలనసేయన్
గిరిధర! సత్కృప రారా, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౦

సురనాథుగర్వ మడఁపఁగ, గిరినెత్తుచు యాదవులకొగిన్ గోవులకుం
గరమున్ సౌఖ్యముగూర్పవె, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౧

నరకాసురుఁ ద్రుంచియు నీ, ధరణీభారంబు మాన్పి తాల్పవె పేరు
న్నరకాంతకుం డటంచును, దిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౨

పెఱవారియిండ్లలోపలఁ, జొరఁబడి వెన్నఁదిన వారుచూచి నినుం ది
ట్టరయమునఁ బాఱిపోవే, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౩

సరసీరుహాలోచన! పా, పరహిత సచ్చరిత! దేవ! పాండవవంశో
ద్ధరణా! నినుభజియింతును, దిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౪

కరిరాజును బలముగను మ, కరి పట్టఁగ దానిఁ జంపి కావవె కరినా
తురతం గమలానాథా! తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౫

వరుస న్నీనామంబుల, ధరణిస్థలి నొక్కఁ-గడియు తగవచియింపన్
మఱుజన్మ లణఁగుఁ గాదా, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౬

భరమనక నీదునామము, స్మరియించెడి సుజనతతి నజస్రమునీవున్
సరిగాఁ బ్రోతువు కాదే, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౫౭

కరము బలవంతుఁడైన ని, తరులం గొట్టుటన మిగులఁ దప్పగువారిన్
సరగునఁ గొట్టెద వీవహ, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౫౮

నిరతము నిన్ను నుతింపని, నరుఁడున్ మోక్షమును గాన నసమర్థుఁడు కాన
న్నరకమునకుఁ బోవలయును, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౫౯

వరణీయచిత్రములు గల, పురములు శాలలును నిలయములును న్నిర్మిం
తు రవి యశాశ్వతములె కా, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౦

ధరలోఁ బుట్టింపఁగ మము, సరిగాఁ బోషింపఁగా వెసం గిట్టింపన్
వరుసను నీవే కర్తవు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౧

ధర సిలుగు గలిగి నపుడే, మొరలిడి నినుగొల్చి పిదప ముదికల్గినని
స్మరియింప రెండు లోకులు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౨

స్మరణవిడి యున్నవారి క, డరుగూర్చి త్వదీయగిరికి లాగుదువు గదా
మరల వెతఁబెట్టి వారలఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౩

ధరణీజనులకు నీదౌ, స్మరణ మొనర్చుచుఁ ద్వదీయసన్నిధిఁ జేరం
బరమామోదకరంబగుఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౪

హరి ! నిను దర్శింపఁగ నే, ర్పఱచితి మాకుఁ గనుదోయి వ్యర్థపదార్థాం
తరదృష్టి మానినాఁడను, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౫

చరణములు నీదుసన్నిధి, కరుగం గల్పించినాఁడ వటుగాక సలే
తరముల కేగుట పాపము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౬

కరయుగము భవత్పూజా, పరతం దనరార నేరుపఱచితి పూహిం
పరటులు లోకులుమూఢతఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౭

వరదా ! నాఘ్రాణము నీ, చరణకమలగతసుమాళి సత్పరిమళమే
దరిఁ జేర్చు నితరమొల్లదు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౮

నిరతము నీనామము నీ, చరితముఁ బఠియించుటే నిజంబుగ జిహ్వా
ధరములు గల్గిన పుణ్యము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౬౯

పరమాత్మ ! త్వదీయగుణ, స్మరణామృతపానరతి యమరు నెటు సతమున్
ధర భవమున ముంచితి విటు, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౦

ధరలో జన్మంబందెడి, వఱకేనా నన్నుఁ గనుట భావ్యంబేనా
తరువాతఁ గనకయుండుట, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౧

శిరమున నీచరణంబులఁ, గరములతోఁ బట్టి నేను గరముముదమునన్
భరియింతును గరుణింపుము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౨

దురితంబుల నన్నింటిం, బరిమార్చెడినీదునామమం త్రంబదియే
సరణి న్నాకు లభించునొ, తిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౩

దరిలేనిపాపచయముల, నిరతం బొనరించినాఁడ నే ననఘాత్మా !
కరుణ నవి క్షమింపవ శ్రీ,తిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా ! ౭४

ధరలోఁ బుట్టెడియపుడే, పరమేష్ఠి లిఖించె నాదుఫాలమునం దే
సరణినిఁ గలదో యెఱుఁగను, దిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా ! ౭౫

తరులపయిన్ వెన్నెల, ప్రసరముపయిం గురియువాన సరియయ్యెను నీ
కరుణ యెటనేనిఁబఱపుటఁ, దిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౬

హరనుత ! వీడను నీదగు, చరణద్వంద్వంబుఁ జిత్తచాంచల్యము లే
దరయఁగఁ బరీక్ష సేయుము, తిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౭

ధరలోఁ బుట్టువు లెన్నో, మరణించుట లెన్నొ గడచె మఱినాకింకన్
మరుజన్మవలదు తండ్రీ ! తిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౮

అరిషడ్వర్గము విడి నీ, చరణంబులఁ గొల్చుచుండ సంతతమును నీ
కరుణ వఱపు టే భారమ ? తిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౭౯

ధరఁ దండ్రి కాత్మజుపయి నె,నరు గలవిధమునను నీవు నామీఁదఁగృపం
బఱపుము సకలాభీష్టద ! తిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౮౦

అరమర లేక త్వదీయసు,చరితంబుల నెల్ల రాగసరళిని నేనున్
నిరతముఁ బాడుచునుంటిని, దిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౮౧

వరములనీయక నన్నిట, నరమర పెట్టంగనీకు న్యాయ్యంబే నా !
ధరణీధర ! కరుణాకర, తిరుమలగిరివేంకటేశ ! దేవాధీశా ! ౮౨

పరిమళముల నాశింపను, సురపోషక ! నిన్నె యెపుడు స్తోత్ర మొనర్తుం
గరుణం బఱపుము నాయెడఁ, దిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా ! ౮౩

పరులకు మేలుగలిగినన్, దురితాత్మకు లోర్వకుండుదురు నే నటులం
దిరిగినవాఁడను గానో, తిరుమలగిరివేంకటేశ దేవాధీశా ! ౮४

ఇర పెక్కుడఁ గన కక్కుడఁ, బరమేశ్వర! నిన్నుఁజేరి, ప్రార్థించుచునుం
టి రమేశా! ననుఁగావుము, తిరుమలగిరివేంకటేశ దేవాధీశా ! ౮౫

సురుచిరకీర్తి! యహమ్మం, బరిత్యజించి పెస నిన్నుమదిలో భజియిం
తు రమేశా! నను బ్రోవుము, తిరుమలగిరివేంకటేశ దేవాధీశా ! ౮౬

స్మరజనకా! మహిలో నిం, దఱిఁ బ్రోతువు నన్నుఁ బ్రోవ దయరాదా! నీ
తరమేగాదా? నుడువుము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౮౭

మరణము మరలన్ జన్మం, బరయఁగ లేనట్టిఁడవు మహాత్మా! నీకున్
సరిలేరని చాటించెదఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౮౮

అరయఁగ భార్యయుఁదనయులు, సిరియున్ సంపదయుమానసికవాంఛితముల్
సారిదిఁ దనవెంటరావో, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౮౯

మురహర! ధరపై నాటిన, తరులకు జలమిడని భాతిఁ దనరును నను నీ
వరయక పెడమోమునిడం, దిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౦

కరమున్ ఖేదము నందెడి, నరులన్ దరిఁజేర్చునీదు నామం బది యే
సరణిన్ నాకులభించునో, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౧

మొఱలిడెదఁ బ్రోవు మంచును, సురముఖగణవంద్య దివ్యసుందరపాదాం
బురుహద్వంద్వా! మాధవ! తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౯౨

సురవాంఛితములనెల్లన్, వరుస నొసంగెదవు నాదుప్రార్థన విని స
త్వరుణను గాన వదేమో, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯3

అరిభీకర! సుగుణాకర! వరదా! ద్విరదేశవరద. వరదాసజనా
దరణా! కరుణాభరణా! తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౪

కరుణను నెట్టుల సఫల ము, నరిచెదవో నాదుజన్మ నతజనపోషా!
సురుచిరకల్యాణగుణా! తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౫

దరిఁగానకయుంటిని నీ, సరిలేరని తలఁచుచుంటి సద్గుణనిధి! పా
మరతను వే పోఁగొట్టుము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౬

సురవైరినాశకా! నీ, కరుణను నాపైనిఁ బఱపఁగాఁజాలవె నా
దురితచయంబులఁ ద్రుంపవె, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౭

సురవందిత త్వచ్చరణాం, బురుహద్వయి దిక్కటంచుఁ బూజింతును న
న్నదుణింపుము భరియింపుము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ దేవాధీశా! ౯౮

పరిరక్షించుట నీకే, భరమగు నెడ నాదు జిహ్వపై నీనామా
క్షరములనేనియు నిలుపుము, తిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౯౯

లోకుల సౌఖ్యము లను, సిరులను బరమందు ముక్తిఁజేకూర్చు మిదే
సరగునఁగైకొను శతకముఁ, దిరుమలగిరి వేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౦

పరమాదర మాధర గో, పరమాధర మాన్యవపుర పరమార నుతిం
బరమాకర మాతరమా! తిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౧

వరదా! నీనామమె తా, ల్చిరహిన్ నినుఁ బూజనంబు సేయుచునుంటిం
గరుణను గావఁగ రావా? తిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౨

అరయుము బాలుఁడ నాచే, విరచితమగు నీశతంబు విని యాపై నీ
కరమునఁ గైకొను ముదమునఁ, దిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౩

పొరపాటుల కొకదండము, సరియని భావించి వేయిపారులును భవ
చ్చరణాబ్జములకు మ్రొక్కెదఁ, దిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౪

సరగున నీశతకము నే, సరణిం బ్రకటించినాఁడ చక్కఁగ నీవా
తెఱఁగున దీనిం జేకొను, తిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౫

గరుడధ్వజ! యీశతకము, ధరనెన్నాళ్ళుండఁజేయఁ దగు నన్నాళ్ళుం
బరఁగును నీనామంబులఁ, దిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౬

సొరిది నిది చదువువారికి, సిరులను సౌఖ్యములఁగూర్చి చెన్నారంగాఁ
బరమున మోక్షం బొసఁగుము, తిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౭

ధరలో నక్షయసంవ, త్సరవర భాద్రపదబహుళ(?)చవితీగురువా
సరమున రచియించితి నిది, తిరుమలగిరివేంకటేశ! దేవాధీశా! ౧౦౮

కవి వృత్తాంతసంగ్రహము.

ఈశతకమును జగ్గయ్యపేట నివాసులు శ్రీమాన్ తిరుమల నల్లాన్ చక్రవర్తి సంపత్కుమార వేంకటరాఘవ చక్రవర్తి అయ్యంగారు పంపుచుఁ గవింగూర్చి యీక్రింది వాక్యములు వ్రాసిరి:—

"ఈశతకము రచించిన కవిగారు నాకు మూఁడుతరములపైవారు. అనఁగా నాకు ముత్తాత గారగుదురు. దానింబట్టి చూడ వారి దీనిరచించుట మొన్నటి యదియుకాక, పైయదియుకాక, ఆపైయదియయని నిర్ణయించుటకవకాశమున్నది. ఆకాలమున వారు కృష్ణాతీరమునఁ గల ముక్త్యేశ్వర పురమునఁ గాఁపురముండి శ్రీవైష్ణవ మతసిద్ధాంత బోధనార్థము భగవద్రామానుజాచార్యులవారిచే నియమింపఁబడిన చతుస్సప్తతి సింహాసనస్థులలో నొకరగుటచే ననేకదేశములలోఁ బర్యటనము గావించుచు......నందిగామతాలూకాయందుఁగల శ్రీతిరుమలగిరి క్షేత్రమున కేతెంచి, యచ్చట శ్రీస్వామివారి సన్నిధి నీశతకము రచించినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది...వీరి తాతగారిది వీరి నామధేయమే. తండ్రిగారు రాఘవాచార్యులుగారు. కుమారుని పేరు తిరువేంగళాచార్యులుగారు. వీరి కుమారుని పేరు జగన్నాథాచార్యులుగారు. వీరే మాతండ్రిగారు...మానాయనగారును జిన్నతనములో 15 సంవత్సరములు ముక్త్యేశ్వర పురములోనే కాఁపురముండిరి. తరువాత నీయూరు వచ్చినారు" అని.

౫౯-శ్రీ శ్యామలాంబాశతకము.

మల్లంపల్లి మల్లికార్జునపండితారాధ్యులు.

సీసపద్యములు.

శ్రీమద్రమాసుందరీహస్తసందర్శితాదర్శభాస్వన్ముఖాబ్జబింబ
శారదైకాంతభాషాసమాకర్ణనాసక్తకర్ణాగ్రభూషావిడంబ
గిరిభిత్కుటుంబినీ భరితాభినవచామరముచ్చలచ్చికురనికురుంబ
నిజపురస్సౌదామినీనటద్వేల్లితానిమిషనారవితంబినీకదంబ
సేవకమనస్సరోవరశ్రీవిలోల, బాలకాదంబ పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ.

మహిలోన నీమహామహిమ వర్ణింపంగ నహికులాధిపతికి సహిత మద్రి
దుహిత దుర్భరమైనఁ దొడరితి జడబుద్ధిఁ గ్రిందఁగూర్చుండి మాకందశాఖి
శాఖాశిఖాగ్రసంస్థానశలాటు వందికొనంగఁ జేతులెత్తికొనఁ జూచు
వామనుభంగి నావలన నయ్యె నిదేమి కరుణించు పూర్ణాపాంగంబుగాఁగ
నాకవిత కేమికొదవ రానీక చంద్రరేఖపోలిక పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ.

వందనంబులు గైకొనందగు మందాకినీభుజంగాగ్రరాణీ పురాణి
స్తుతిశతం బిదియె సంతోషింపఁదగు సూక్తనిపుణతాకరధృతైణీ పురాణి
ప్రార్థనం బిదె సదా భావింపఁదగు హితనిఖిలార్థవరదపాణీ పురాణి
విజ్ఞాపనం బిదె వినఁదగు నాగమనిగమార్థసత్యవాణీ పురాణి
భక్తి శక్తి విరక్తి సంయుక్తియుక్తరీతిఁ గరుణింపు పెడనపురీలలామ- రామ. ౩

పార్వతీదేవి నీపాదసరోజాతసేవానురక్తి సంశితవిముక్తి
కాత్యాయనీ నీత్రికాలనిర్ణయసపర్యాసక్తి బుద్ధిశ్రేయస్సమృద్ధి
హైమవతీ నీమహామ్నాయ మనుచింతనావృతవృత్తి తత్త్వార్థవేత్తి
భద్రకాళీ నీశుభప్రాప్తి హేతుక దర్శనస్ఫూర్తి పాతకనివర్తి
నీచరణధూళి భృతిదుర్వ్యసీతిమతిప, రేతపతిహృతి పెడనపురీలలామ-రామ. ౪

పరిచరులై శచీప్రముఖ బర్హిర్ముఖాంగన లొక్కగుమిగూడి పనులు వేఁడ
గడతోడునీడలై వడిరమాభారతీసతు లొక్కజత సేసి సరసమాడ
గాయినులై చిత్రగంధర్వముఖకళావతు లొక్కశ్రుతిఁగూడి కృతులుపాడఁ

జెలికత్తె తై కొల్చి లలి నిరాబారికన్నియ ల్పొక్కవలగొని నిలిచి చూడఁ
గడిమిపూఁదోఁటలోనాడు గరిమఁగన్నఁ,జాలు నొండేల పెడనపురీలలామ-
అచ్చరలాడ వియచ్చరుల్ పువ్వుల వానలు గురియఁ జెలువ్వొని దేవ
దుందుభిధ్వానముల్ సందడిమొరయ నా మేనక గదిసి లోలోన మురియ
మునులు సన్నుతిసేయ ముగ్ధకుమారివై యెలమితో హిమవంతు నింటఁబుట్టి
గట్టువిల్తుని చెట్టఁ బట్టిన సౌభాగ్యవల్లిమతల్లి నాతల్లి జగము
తల్లి పర్వతవంశవర్ధని ధనీశ్వ, కృతవినిర్ధని పెడనపురీలలామ-రామలిం. ౬
నీమోముతో మంచి సామెత యనుట కా పరిపూర్ణచంద్రబింబం బదెంత
నీపాదనఖరసాన్నిధ్యం బనుట కా సుపర్వతారాకదంబం బదెంత
నీనీలవేణితో నెనయని యనుట కా బాధితమోవిడంబం బదెంత
నీదరహాససన్నిభకాంతియనుట కా వరచంద్రికావలంబం బదెంత
రాత్రిదప్పిన పొడఁగన ... ...
... ... యానమధ్యాహ్న వేళ
నతిథిజనంబుల కమృతాన్నమిడు నన్నపూర్ణ కళాపరిపూర్ణ స్వర్ణ
భూషణీకృతగోకర్ణపుణ్యభూమి, భక్తపోదీర్ణ పెడనపురీలలామ- రామ. ౮
లోకంబులను నీకఁ జీకాకు గావించు రాకాసిమూఁక నిరాకరించి
బృందారకులు సదానందులుగా నెల్ల చందంబులను గనువిం దొనర్చి
కష్టంబు లుడిపి సర్వాష్టాంగయోగవిశిష్టయోగీంద్రుల కిష్ట మొసఁగి
కర్మఠులకు నిత్యకర్మంబులు యథార్థ ధర్మంబులై యొప్పఁ బేర్మిఁగూర్చి
చూచి సుజనులఁ గుజనులఁ ద్రోచి భవము, లేచికాచితి పెడనపురీలలామ-
నిజకథామరవాహినీవారి ఘనజగత్కల్మషంబుల నెల్లఁ గడిగి వేసి
వరవర్ణనీయభవన్నామమధు రామృతం బంతకును జీవనంబుఁ బోసి
నిర్మలాత్మధ్యాననిష్ఠ లోకంబులకు దయారసంబుతోఁ గుదురు చేసి
విపులాద్భుతకటాక్షవీక్షణానిశితాసిధార దుర్భవలతాతతినిఁగోసి
లోకపావనివై మిన్నువాఁకతాల్పు,మ్రోల నలరితి పెడనపురీలలామ-రామ.
కన్నతండ్రినిఁ జాల జిన్నఁబుచ్చితివింత కవి......బజవక్త్రుఁ డగుట కేమి
తగనన్నసమముగాఁ దలఁచిచూచితివింతకమర రామాకారుఁ డగుట కేమి
సవతి నిల్వన నీరు క.........చితివింత కది పతి తలబిందు వగుట కేమి
మగని యంతటివాని సగము సేసితివింత నర్ధనారీశ్వరుం డగుట కేమి
దేమి యింకేమి సేయ నీ వేసమర్థ, రాలవోయమ్మ పెడనపురీలలామ- ౧౧

శరణాగతుఁడ నేను నిరతాంతికాభ్యాగతసముజ్జనాభయదాత వీవు
నేను చానిపుణ ష్టప్రదాత వీవు
తనయుండ నేను సంతతచరాచరజంతుమహితసంతతి జగన్నాత వీవు
ప్రియభుజిష్యుఁడ నేను బృథులలోకాలోకనిఖిలరాజ్యరమాధినేత వీవు
నన్ను మన్నింపవలదె నీ కన్న నెవ్వ,రే మదీయులు పెడనపురీలలామ-
ముల్లోకములఁ గన్న తల్లి వీవని నమ్మి మరుగుఁజొచ్చితిని నా మనవిచెవుల
విని నన్నుఁ గన్నులఁ గని నేరమేమున్న సవరించి మన్నింప సమయ మరుగు
దెంచెఁ గాచి కొనంగ మంచిది గాదన్న నందాఁకనోదిఁగిసీయనుగుదోయి
కడఁ బడి యుండుదుఁగాక బత్తి గలుంగ విడువనేస్కరె వట్టి నుడువు లేల
యెన్నివిధముల నీకన్న నన్నె మెఱుఁగ,నోలిఁ బాలింపు పెడనపురీలలామ-
నీత్రేఁడుగొనియాడ నీరేడుజగముల లేఁడునీకొడుకుల జాడఁ జూడ
న్వ్రాక్షఁడ్రాక్షఁడు సమగ్రోదగ్రవేధోండభాండావళులఁ గేలఁబట్టి బంతు
లాడఁ గాపాడ మహాసమర్థులు నీపవతి సర్వలోకపావని గణింప
నందఱ కరయ మూలాధారశక్తివి నీవమె సిఖిలంబు నిర్వహింపఁ
బెంపుదీపింప బదుగులఁ బెంప నక్కభ,రింప భారంబె పెడనపురీలలామ-
ఊర్ధ్వరేతస్కుఁడత్యుగ్రుండుదగ్ర యోగీంద్రపుంగవుఁడుని స్పంద్రహృదయుఁ
డంగజన్మాంగభస్మాంగరాగోజ్జ్వలుం డజ్ఞయోనికపాలహస్తుఁ డఖిల
సంగపరిత్యాగి సాంబసదాశివుం డామహామహుని మోహాబ్ధిముంచి
పతిశరీరార్ధంబు సతి యనుసూక్తి సార్థకముగ దేహ మర్థంబు గొన్న
దానవై దాన నీసగమేను గూర్మి జేరి కిచ్చితి పెడనపురీలలామ-రామ. ౧౫
సర్వజ్ఞుఁ డధికారసంపదచే నొక నాఁడునీదృఢశక్తిఁ జూడఁ దలఁచి
ప్రమథుల నధికసంభ్రమమున సా తారులఁ గావించి తాను నిర్వి
కారుఁడై యుండి నిన్నన్నంతలో నరనిముసమైన గణంబు నిలుపలేక
గణము లెప్పటిరూపు గైకొన నెదురు నిర్గానితప్పు సైరించుమని యెఁగాంతుఁ
డింత సులభుండు నీకైనఁ నెంతకైనఁ,జాలు నీనేర్పు పెడనపురీలలామ-
వరునకు నీమీఁది వలపెట్టిదో కాని తనమేన సగపాలు గొనఁగనోర్చె
ధవునకు నీమీఁది తలఁపెట్టిదో కాని తనతోడ విడిదగాఁ దనరఁ బేర్చె
భర్తకు నీమీఁది భ్రమ యెట్టిదో కాని తనమది నిల్వటద్దముగఁ జేర్చెఁ
బ్రియునకు నీమీఁది దయయెట్టిదో కాని తనచూపుతిలకంబునొనరఁగూర్చె
వలచి వలపింప నేర్చిన కలికిమిన్న,యోలతాతన్వి పెడనపురీలలామ-రామ.

అసమాక్షదృక్చకోరాండజంబులకు నీ దరహాసలక్ష్మి చంద్రప్రకాశ
పంచాస్యముఖచక్రవాకంబులకు నీదు సురుచిరతనుకాంతి సూర్యరశ్మి
మారారియానమయూరంబులకు నీదు మృదులకుంతలపాళి మేఘమాల
శర్వమనోరథచక్రాంగములకు నీ లావణ్యజలధి విలాససరసిఁ
జేసి స్వాధీనపతిక వై శివుని సౌఖ్య, కేళిఁ దేల్చితి పెడనపురీలలామ- ౧౮

చాలింపు మ్మల్ల కుయ్యాలింపు జిగిగుల్లఁ బాలింపు ననుఁ బరాకేల వలదు
వారించు మరుల న న్నూరించు సిరుల విఁక సైరించు నేరముల్ దూరమరుగ
నాటింపు మది భక్తి పాటింపు తుది ముక్తి దాఁటింపు జన్మాబ్ధి నీ...ము
భావింపు సదపత్యుఁగావింపు కృతకృత్యుఁగావింపు ననుమంచి దోవదరియ
నరయ నీదయ విమలంబు లయ్యె నాసు, కృతము లెల్లను పెడనపురీలలామ-

స్థాణునిఁగూడి ముచ్చటపడి వడి ముద్దుఁ గొమరు విశాఖుని గొమరుమీఱఁ
గన్నదానవు నిను దిన్నఁగన్గొన్న ని న్వేఁడికొన్నజనాళి వేడ్కఁగాంచి
ప్రతివాసరముల నాశ్రితకల్పశాఖివై కోరినకోర్కె లీడేఱ వారి
కించుకంత కొఱంత నుంచక యిచ్చి రక్షింతువు మది వెగటింత లేక
యమితచిత్ర చరిత్రంబు లరయ నీచ, రిత్ర లెల్లను పెడనపురీలలామ.- ౨౦

ముదమున నాదు నెమ్మదిపదంపడి నీదు మృదుపదంబులయందుఁ గుదురుపడియె
వదలదు వలదని వారింప రుచిఁగొన్నఁదా గట్టిపట్టునఁ దనరిమిగులఁ
గసుగంది కెంజాయ కన్పట్టెఁ గాఁబోలుఁ గాకున్న నిలువెల్లఁ గారుకొన్న
హారినీలమణిరత్న యడుగుఁ దమ్ముల లేకఁ నరుణపల్లవకాంతి నలరుటేమి
గాన నీయుపచారమె ట్టైన నోర్చి, కృపఁ గనుంగొను పెడనపురీలలామ-

జగమంత శివుఁడు సాక్షిగఁ గని వృద్ధిఁ బొందించిన జనని నీ వంచు నే భ
జింతు నిదంత నీ సంతతి యనుచు భావింతు నన్నేన దలంతు నెప్పు
డందు నే న్సొక్కండ నని కాని వేఱొక వింతవాఁడను గాను జింతమాను
మున్న మోహంబున కన్నఁ బెంచినమోహ మెక్కుడంచు వచింతు రింతకీవు
పెంచిన శరీర మిది దీని మంచి నీదు, పాలు గాకున్నె పెడనపురీలలామ-

పలితశుద్ధసువర్ణ ఫలకాసదృశకపోలకళానిరాకృత ముకురలీల
నిబిడాంధకారసన్నిభనీలకుంతలద్యుతిసముద్భూతమధుకరజాల
మత్తమాతంగసమానయానమనోజ్ఞనిర్జితకలహంస నికరఖేల
కలమగర్భప్రతీకాశజంఘారుచిమహిమపరాభూతమకరహేల
వికసితకటాక్ష చకితకామకరవాల, శైలకులబాల పెడనపురీలలామ-రా. ౨౩

గాఢమోహవ్యూహకాంతారములలోనఁ జనిచని దుస్తరాశాపలాశ
శాఖాశిఖల నెక్కి జవమున నూఁదాఁటి వారవధూకదంబకుచవ
సుంధరాధరముల సుఖకేళి ... ... నెఱుంగక దా ...
వచ్చి ... ... లత్రాటబంధింప, బడె మన్మనఃకరి చెడుగు గడఁగి
మగుడరానీకయుందభిమానముంచి, దృఢముఁ జేయవె పెడనపురీలలామ-
ఆర్యవై మొదలింటి భార్యవై యర్థాంగమునఁ బెనఁగొని నీవు దనకుఁగల్గ
ముక్కంటి తలమీఁద నెక్కించుకొనియె నా, ।మందాకిని నిదేటి మగతనంబు
కాదైన సర్వజ్ఞుఁ డేదిచేసినఁ దప్పు లే దందుకే నీదు పాదపద్మ
ములకు మ్రొక్కిన నంత ముదమెద నవరించి ప్రీతి నీతోఁగూడి నీతులాడి
కామితము వేఁడఁ బూలవిల్గాని కేళి, నేలి తేలీలఁ బెడనపురీలలామ-రామ.
అనుదినంబుఁ ద్రిసంధ్య లందుఁ గాయత్రి నా సావిత్రి నా సరస్వతియనంగఁ
ద్రివిధనామముల భూదివిజుల తలఁపులఁ దగిలి త్రిమూర్తుల మిగిలికాళ
రాత్రివై రాత్రించరప్రభువుల నెల్లఁ గడలు నిల్లడలు గ్రక్కదలఁ ద్రోలి
తాలిమిఁ గని దేవతాసభలను సర్వమంగళాభిఖ్యఁ జెలంగి మోహ
నాంగివై తిమనఃప్రియోత్సంగపీఠి, నృత్యమాడుచుఁ బెడనపురీలలామ-
కుడిచేత గడుసువా లెడమచే గుడుసుడా లడర గ్రక్కున నుక్కు పిడుగుపడ్డ
పగిదిఁ బగతులపైఁ బడి వడిఁ దాఁకి పోనడఁచి యొక్కుమ్మడి సుడివడంగఁ
జక్కాడుచోఁ జేరి మ్రొక్కస పగఱఁ బెస్కువఁ బెనిచితి మరువుదూర
దండెత్తి వచ్చిన దనుజులఁ బనిచితి హాళిమహాకాళి యసితమాళి
గర్వితంబౌనె శత్రునిబ్బర్హణంబు, కృత్యమే కాక పెడనపురీలలామ-రామ.౨౭
మన్మథుం డింద్రాద్యమరముఖ్యకార్యధురంధరుండై స్నేహబాంధవంబు
కొలఁ కరుదెంచి దార్కొన్న ముక్కంటి మూఁడవకంటిమంటలఁ దవిలి రవిలి
నివురైనత ... నిగ్రహంబున కోర్వ రా ...మునికభయ
దానంబు సౌభాగ్యదాన మింతికిఁ బునఃప్రాణదానంబుఁ దత్పతికి నిచ్చి
నెగడి రతిశోకదావాగ్ని నిగుడనీక, ప్రియునిఁ గైకొంటి పెడనపురీలలామ.-
కైకేయి రెండు న్నాలలపుర్వులే కాని మణిహారము లటన్నమాట సున్న
కబళింప కటికిపాల్గడలి చేఁదే కాని మధురాన్నము లటన్నమాట సున్న
కలియఁబూయఁగ వల్లకాటి బూడిదె కాని (మంచిగంధ)మటన్నమాటసున్న
వలెవాటు మఱి పెద్దపులి చర్మమే కాని మడుఁగు వల్వ లటన్నమాటసున్న

నీమగని కేమిచూచి మన్నించి మును వ,రించితే రాను పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ.

బూడిదలోఁ బడి పొర్లాడువానికి గంధంబు మేన నలందఁగలిగెఁ
దోలు గప్పుకొనిగంతులు వేయువానికిఁ జలువదుప్పటిఁ గప్పుకులుకుగలిగెఁ
బాములఁ దాల్చి సంబరమందువానికి మేలిమితొడవుల మేలుకలిగెఁ
గాడుల నెపుడు నిల్చాడ గల్గువానికి నింటఁ బూఁబాన్పున నుంట గలిగె
నింత నిన్నుంచి కాని మున్నెఱుఁగునట వె,కృత్తివాసుండు పెడనపురీలలామ-

చట్టుఱాతికి ముద్దుఁబట్టివైనప్పు డాగట్టితనం బెట్లు పట్టువడదు
గట్టువిల్తునిఁ జెట్టవట్టినయప్పు డాగట్టితనం బెట్లు పట్టువడదు
మెట్టదారికిఁ దోడఁబుట్టువైనప్పు డాగట్టితనం బెట్లు పట్టువడదు
తిట్టలచేఁ దున్నిపట్టైన యప్పు డాగట్టితనం బెట్లు పట్టువడదు

పట్టువడకున్న వజ్రసంఘట్టనంబు, హృదయమున కేల పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ,చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ. 30

మూఢుండు కాలాబ్జములఁ జూచి తనయింటి కడవనీ రెల్ల వెల్వాడల నూకి
మొరగెడుమ్మాష్టఁ గాముకుఁడు వారాంగనాసంగమంబున నగ్నిసాక్షిగా వి
వాహమాడిన వరారోహను విడనాడు కైవడిఁ దుచ్ఛభోగంబు లనుస
రించి సాన్నిధ్యంబు గాంచిన యంత విసర్జించి ఘోరసంసారజలధి
మునిఁగి కొందఱు తిరుగుదు ర(నవరతము), రేవు గానక పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబశ్యామలాంబ.

నీయాన దుష్ట ... ...
జొరక తద్భీతిసంహారణార్థ మరసి నీచరణంబు లెద సదా భరణములుగఁ
బూని మానుగ నున్నవాని కేనాఁటికి నైనఁ బునర్జన్మ మావహింపఁ
జేయఁదలంచుట న్యాయమే వెఱచినవానినే వెఱపింప వచ్చినట్లు
గాదె నామీఁద నీదయ లేదె వేడ్క, నేలుకోరాదె పెడనపురీలలామ-

నిన్నుఁగన్గొన్నవాఁ డెన్నెన్ని పూర్వజన్మములపున్నెంబు లొనర్చినాఁడో
కాని యాతండె కులీనుండు లోకవిఖ్యాతుండు లక్ష్మీసమేతుఁ డధిక
నిశ్చలజ్ఞాని సూనృతమాని తత్త్వాభిమాని మానితముక్తిజాని మఱియు
నది లేనివాఁడు నిరర్థకుం డిందునందును లేనివాఁడు గావునఁ దదర్థ
మంత నాయందు సార్థకంబనక కరుణ, వృద్ధిసేయవె పెడనపురీలలామ-33

హరిశరుండే షడ్గుణైశ్వర్యసంపన్నుఁ డతివ సౌభాగ్యదేవతవు నీవు
సతి వైనకతమున నతఁడు హాటకమున కమితసౌగంధ్యం బహర్నిశంబు
గల్గినట్లు మఱి కమలాసనాది బృందారకసిద్ధవిద్యాధరప్ర
ధానసంతానంబు దాఁ గన్నవాఁడయ్యె శంకరుం డాదేవి సంతతంబు
హితత మొనర్చితి పశుపతి కంత కతని, రేఖ మంచిది పెడనపురీలలామ-

లోకు లనేకులు నీకు నీ వేకాకి వై కోర్కు లందఱ నేకకాల
మందు సృజించి మున్నందులోఁ గొందఱి కిందాక భాగ్యంబు గొందఱకు వి
శేషదారిద్ర్యము చేఁజేతఁ జేసితి పక్షపాతం బేమి భాగ్యవంతు
లనఁగ శుష్కదరిద్రులనఁగ నీకన్న కానుపు కాదె తప్పులే దపయశంబు
కప్పు నెఱికొప్పు నెపమున విప్పదనరి, కూలె నోఁదలఁ బెడనపురీలలామ-

మందహాసము కౌముదీందిర మధురాధరమరందమహితసారంబు నవ్వ
మృగనాభతిలక ము త్రిపృష్టిక ... నిమువదనరాకాసుధాంశు
మండలంబు కటాక్షతండోపతండమరీచులలోకవిలోచనప్ర
కాండచకోరసంఘంబుల కెడలేని కవఁగూర్చి సురనేత్రకైరవముల
కెప్పుడు వికాసమొనరించెని దునాద,రంచి యమిందుఁ బెడనపురీలలామ-

అసితఘోరాకారుఁ డత్యంతశూరుఁ డుత్కృష్టమదాంధుఁ డూర్జితబలుండు
మహిషాసురుం డుగ్రమహిష దురాగ్రహుం డెపగ్రహంబున కరుగుదేర
నట్టహాసంబున నరగుండ వగిలించి తాన కాలాహిసమాన మైన
శూలాగ్రమున వాని నేలకుఁ బడఁగ్రుమ్మి మోమెఱ్ఱతామర మురువుమీఱ
నసువులకుఁ బాపి దశిజలకభయ మొసఁగి, ప్రీతిఁ జెందితి పెడనపురీలలామ-

దేవతామకుటప్రదీప్తమాణిక్యనిరాజితపాదసారసవికాస
శాసరాసురకులాగ్రసరామృతముగ్వలయసమయమహోనిలప్రభావ
భావజారాతిసంభావనామూలజగన్నుతాకారరేఖావిశేష
శేషఫణీంద్రభూషితభూషితాదినత్వగుణప్రధాననిత్యస్వభావ
భావనాతీతసుమహత్వ భవనభువన, పాలనామోద పెడనపురీలలామ-

దానంబులేని ప్రాతస్స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠానకర్మసందోహ మేల
జ్ఞానంబులేని శాస్త్రపురాణ(కావ్యే)తిహాసపాఠపఠనాభ్యాస మేల
కంఠంబులేని రాగలయాంగసంగీతలాస్యాభినయదోహలాస మేల

భామినిలేని పుష్పసుగంధకర్పూరతాంబూలతూలికాతల్ప మేల
భవదనుగ్రహ మిల లేని పంచజనుల, కేలొకో భక్తి పెడనపురీలలామ-
బహులోభమతికి ద్రవ్యం బగ్గలం బైన నేమి మొదల్ తగ్గనేమి ఫలము
విశ్వస్తకు సమస్త విధభూషణము లుండె నేమి లేకుండిన నేమిఫలము
మంతున కంగనాసాంగత్య మబ్బిననేమి యబ్బకయున్న నేమి ఫలము
వసుధ నంధున కక్షి వైశాల్య మొంతైననేమి కొంచంబైన నేమిఫలము
గుణముసూత్రంబుపుంస్త్వంబుగోచరంబు, గోలుపోయినఁబెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలానభాలంబ శ్యామలాంబ.
బాల్యవైధవ్యసంప్రాప్తకులాంగనాకుల మనముంబలెఁ గోర్కె లబ్ధి
కల్లోలముల భంగిఁ గమువడి జనిపడి పుట్టి పుట్టినయట్లు మట్టుపడు ద
రిద్రులంచెప్ప దుర్వ్రతలంబున నూర్వదాంధసంబంధభాగ్యంబు ముందు
గలుగుఁ దోర్కొడనె తొలఁగు నొక్కింత తిరంబుగా నేర దప్రాప్త మైన
స్వప్నలబ్ధపదార్థంబు సరణివట్టి, జాలమేకాదె పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలానభాలంబ శ్యామలాంబ.
బాలేందుసంకాశఫాలదేశాంకితకస్తూరితిలకాతిగంధసార
సారకాశ్మీరసంభారపీమంతని(రంత)రసాభాగ్యరాశివాస
వాసవనీలాక్షవారవిస్తారభాస్వరకచరచితపుష్పప్రకాశ
కాశనీకాశసంకలితరోమావళీకల్పవల్లీసబకస్తనాభి
రామ రామారామశిశ్యామర(ణిలా)గ్ర, రిపుగణవిరామ పెడనపురీలలామ-
పాండిత్య మొక్కింత పాటిల్లునంత దుర్వాదిమై బుధులఁ దిరస్కరించు
భాగ్యం బొకింత సంప్రాప్త మైనంత యుద్వృత్తుఁడై ధనికు ననాదరించు
భుజశక్తి యొక్కింత పుష్టి యైనంత నిర్దయుఁడై యితరుల బాధలఁ గలంచుఁ
బడుచు నిచ్చుడొకింత పదిల ప్రత్యర్థి యైతే లపహరించు
మూ ందుసాధు, వృత్తి యైనటు పెడనపురీలలామ-
తలచుగా మొసలివాతను నున్న మానికంబును బెకలించిమే లెనయవచ్చుఁ
గడలేని కరడుల వడి మొరంగెడు సముద్రంబు నోర్చుచ్చుడి దాఁటవచ్చుఁ
జటులకర్కోటకజాతిపామును బుష్పదండపోలికఁ దలఁదాల్ప వచ్చుఁ
బొంచి మంచితనంబు గాంచి పంచాస్యంబు నింపుగాఁబట్టి యాడింపవచ్చుఁ
గాని మూర్ఖునిఁ దెలుపఁగాఁ గా దనాక, యేలుకోవమ్ము పెడనపురీలలామ-

నీవాఁడ నంటి మన్నించుమంటి నింకేమనందునటంచు నెంతదాఁక
వేఁడుకొందు నటంచు విసువక మఱియు నెన్నెన్నివిధంబుల నెన్నినామ
నవి విన్నపము చేసినను నూరకుంట న్యాయంబుగా దంటి నే మన్నఁ గరుణ
రాదాయె నామీఁద లేదాయెఁ గనికరం బాఁడువారిమనంబుఁ జూడ వజ్ర
నిష్ఠురం బనుశాస్త్రోక్తి నిక్క మనఁగ, నేలుకోవమ్మ పెడనపురీలలామ-

ఇలలోన నెన్ని యోనులఁ బుట్టి గిట్టెనో కాని పునర్జన్మకాంక్ష వదలె
భువిలోన నెన్ని జంతువుల హింసించెనో కాని ఘాతుకధర్మక(లనతొలఁగె)
జగతిలో నెన్ని దుర్జాతులఁ గూడెనో కాని పుష్పధనుర్వికార మణఁగె
వసుధలో నెన్ని పాపము లొనరించెనో కాని దుర్మార్గసాంగత్య మరిగె
నెప్పు డెట్లైన నీజీవుఁ డే స్వతంత్రుఁ, డేలుకోవమ్మ పెడనపురీలలామ- రగి

పుట్టినయది మొదల్ పొట్టకై హీనుల యాచించుచో బిడియమ్ము లేక
పొట్టనిండిన యంతఁ బొలఁతులపై నాస గాసిల్లుచోఁ దన వాసి లేక
పొలఁతి గల్గినమాత్ర భోగంబు గోన నుత్సహించుచో నేమైన నెగ్గు లేక
భోగంబు లమర నపూ [gap] లాజ్జించుచో వినయమ్ము లేక
వ్రాలె నీఘట మెంతదుష్కట మనాక, యేలుకోవమ్మ పెడనపురీలలామ-

మత మొందు గల దని మద్యమాంసంబుల భక్షింపఁ జూతు రపేక్షఁ గొలఁది
మహి వింత కా దని మహిషమార్జాలాది దానముల్ గొందు రుదారకాంక్ష
స్వర్గభోగంబు నిశ్చయ మని పశువధఁ జేయఁ బాల్పడుదు రన్యాయబుద్ధి
విధ్యుక్త మని మునివేషంబు దాల్చి యింటింట భుజింతు రూర్పెడలకుండఁ
గాని హానికి వెఱవ రెంతేని బైసి, మాలి కలిమాయఁ బెడనపురీలలామ-

సత్యంబు శూన్యం బసత్యంబు మాన్యంబు ధర్మంబు కఱవు దుష్కర్మ మురవు
నీతిదూరం బవినీతి సారంబు సౌజన్య మొక్కింత దౌర్జన్య మింత
యని చెప్ప నలవిగా దక్కటా యీప్రపంచంబునం దేమైన సంతతంబు
నను గన్నతల్లి వీ వని నమ్మి యున్న నా కేల నో యమ్మ నీకృపగలుంగఁ
గా నెట్టి యపవాద లేని కుచ్చితులు గూర్చినఁ జెందునే విమలుని దమంబు
రవినిఁ బొందునె నిర్విచారమిది నామొ, ఆలకింపుము పెడనపురీలలామ-

తనతప్పు లెన్నెన్ని తలఁదన్నుచున్న నూహింపక యొరులతప్పే గణించుఁ
దనవృత్తి కొఱగాని దని విచారింపక యితరవృత్తిగుఱించి యేవగించు
దనధౌర్త్య మెంతైనఁ దలఁపక పరులందుఁ గలుగు ధౌర్త్యమునకుఁ గలవరించుఁ

దనబుద్ధి లేమిలోఁగొననేరకత్యంత మన్యుబుద్ధికొఱంత కపహసించు
దనకుఁదోడెదురాడుదుష్టనుజుఁ డౌచు,(శీలమెఱుఁగక)పెదపురీలలామ-

భువి మగవాఁడయి పుట్టినందుకు మును తనకుఁ గట్టినకొలందిని గడించి
కలమాన్నమైన నాఁకలిదీఱఁ గలిమైన గంజిమైనను మహోత్తరత నొక్క
రికిఁ బెట్టి తాను గోరిక మీఱఁ గుడుచుట యదిగాక పౌరుష ముదరపోష
ణముమాత్ర మొకలక్షణమె గృహస్థికొక్కర ముక్కునఁబరిగెలనొక్కిమెక్కి
తనకడుపుఁ బ్రోచికొనలేదె తనసుఖం బెఱింగినదికాదె పెదపురీలలామ.

ధనికులైయుండి కొందఱు దురాశల నొక్క వేల్పుపై నెపపెట్టి చాల్పుగట్టి
యొక్కొక్కరిని బట్టి గృహక్షేత్రపుక వట్టి మఱుమాటలాడఁ బన్నాఱువేఁడి
విత్త మాదిమధనద్విగుణంబుగాఁ దెచ్చి కలదానిలోపలఁ గలిపికొందు
రది యిది కూడ మ్రుం దరుగునం చెఱుఁగరు క్రొత్తను బ్రాఁతనీ రెత్తిపోదె
తలబరువు చాలఁ గట్టిన తరువు మొదలు, నేలఁగూలదె పెదపురీలలామ-

శాంభవీ శుంభనిశుంభవీరభటసంరంభవీశాలతారంభహేతి
యోగధీహృతదుష్ప్రయోగధీరవిహారి వాగధీశనుత శీతాగసూతి
ధారుణీధరగదాధోర శ్చంద్రమోధారిణీ భావుకాధార జాతి
వాహినీసుమతూష్ణవాహినీ హర్యక్షవాహినీచం రాహివీతి
హారోత్రనేత్రకళత్రపవిత్రసచ్చరిత్ర మాంపాహి పెదపురీలలామ- ౬౧

ఆఁడుబిడ్డమగండు వేడుకతోఁ దాళగాఁడయి లయతాళగతులఁ దెల్ప
మద్దెలగాఁడయి మఱితోడఁబుట్టిన యతఁడు మృదంగవాద్యంబు నెఱప
మఱిఁదలు కిశబ వ్యస్థహస్తాంబుజలై స్వరప్ర
మాణ మేర్పఱుప నెమ్మది తేఁడు తాండవం బాడ మాణిక్యసింహాసనమున
నెలమిఁ గూర్చున్న నీ ఠీవి నెన్నఁదరమె, త్రిపురసుందరి పెదపురీలలామ-

పుట్టిని ల్వెడలి తపోవనంబున నిష్టభవభక్తి నిష్ఠఁ దపంబొనర్చు
చున్నెడ జడదారి మిన్నయై వచ్చిన తెల్లడాల్వేల్పు గుట్టెల్ల బట్ట
బయలు గావించి సంభావించి యతని నిజస్వరూపంబు సర్వస్వతంత్రు
రాలవై కైకొని కైలాసశైలంబుఁ జేరి తయ్యారె నెచ్చెలుల మొఱఁగి
కోరినమగండు దొరకిన కోమలాంగి, కేల పరచింత పెదపురీలలామ-

సంతతం బాజవంజవసౌఖ్యమూలం బనంతజీవంజీవనయన లనుప
దార్థనిర్ణయము యథార్థంబుగా వట్టిజోగి సదానందయోగి పుట్టు

భోగిఁ గావించితే యోగనిష్ఠాగరిష్ఠత నెంత దృఢమైన పతిమనంబు
సతి హావభావచేష్టాలతావలి వలగొన్నంత సెకపొంత వెన్నగాదె
కానిచో మేని సగము నీతోనఁగలిపి, త్రిస్మరుట యెట్లు పెడనపురీలలామ-

దక్షుఁ డుగ్రాక్షనిందాపరుఁ డయి చేయునధ్వరంబున కాదిమైన నీయు
దాసీనమున కాత్మ రోసి పద్మాసనాసీనవై యోలి నీచిత్త మీశ్వ
రార్పణ సేయుచో నఘుక్తి తలవంప యోగదగ్ధ మొనర్చి యలరి తింతె
కాసి తండ్రని యల్లమానితే పతినింద కోర్చురె సుచరిత్ర లుర్వి నీప
తివ్రతామహిమంబు నుతింపఁ దరమె, కృతను(నిస్తోత్ర)పెడనపురీలలామ-

కనుఁగొన్న నీకు నే ననుఁగుభృత్యుఁడఁ గాని కలనైన నన్యుఁడఁగాను దలఁపఁ
గనికరంబునఁ గావఁగా దిక్కు నీవని నమ్మియున్నాను నిజమ్ము సంశ
యమ్ము లేదమ్మ నేననసేల నాగుణ మ్మెఱుఁగవే నీవు నన్నెలమిఁ బ్రోవు
తనయుల గుఱుతెఱుఁగని తల్లికలదె లోకముల నెక్కడనైనఁ గంటివే వి
శేషసర్వజ్ఞురాల వశేషధర్మ, మూల మాలించు పెడన పురీలలామ- ౬౬

శరణుసొచ్చిన నెంతశాత్రవునైన మన్గరుణింతు నసుపంత మరుగ నన్ను
శరణన్నవాని వంచనసేయ నగునె నీ చరణారవిందసంస్మరణ మనిశ
మఖిలదుర్భరరోగహరణము కళ్యాణకరణ మాభరణముగా రచించి
శివి మద్రసనానటీవిలాసినికిఁ గల్పించి యాడించి పాడించి మెఱతు
నేమి లోపము లేదు లే దేలుమేలు, చాలుఁజాలును పెడనపురీలలామ-

తరుణేందురేఖావతంసంబు వికసితపుండరీకశిరోవిభూషణంబు
కీలాకరాళదృగ్గీస్తంబు లోహితకుంకుమాంకితతిలకాంకురంబు
విశదప్రభాపూరభసితాంగరాగంబు సురభిచందనగంధశోభితంబు
కాకోలకాంతిసంకలితలాంఛనము ప్రసిద్ధకస్తూరికాచిహ్నితంబు
నేకమూర్తి వహించిన నీశ్వరేశ్వ, రివి మొత్తాలించు పెడనపురీలలామ-

పోషింపవలయు మత్పూర్వజన్మార్జితదురితసంహాతి నంత దొలఁగఁద్రోచి
మన్నింపవలయు సన్మానించి పైవచ్చు నిరపవాదము నెల్ల నీరుచేసి
రక్షింపవలయు నుపేక్షసేయక దుర్విపక్షశిక్షణమున దీక్షఁబూని
పాలింపవలయు నాపాలిదైవంబవై విపదంబుధిఁ దరింప వెరవుఁ జూపి
శరణు వేఁడెదఁ గరుణించు చరణధూళి, పాళి పైఁ జేర్చి పెడనపురీలలామ-

మాతంగనందనీ మాయాజగన్మోహినీ సింహవాహినీ నిగమమార్గ
సంచారిణీ నిత్యసత్యస్వరూపిణీ వాగ్వాదినీ ప్రణవప్రధాన

కేళీవినోదినీ కాళీకళామాలినీ లసన్మోదినీ కాలనియమ
వేదినీ కలుషవిభేదినీ మధుసుధామోదినీ ప్రాలేయమేదినీధ
రాన్వయపయోధి భాగ్య పద్మాలయా శరీరధారిణీ పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ. ౭౦
ఓయమ్మ! నీవు రా రా యని పిల్వఁ దా నరుదెంచి మ్రోల సాష్టాంగదీర్ఘ
దండప్రణామంబు దగఁజేయఁగా నేల నుదర ముబ్బనను లంబోదరుండు
కరచరణంబు లక్కడ మోపలేకున్కి యరసి దైవాత్మకుం డపహసించి
క్షయవృద్ధు లుభయపక్షముల నీదయఁ గాంచెఁ గానిచో నెట్టివాడైన నేమి
సాధుసంతాపమునఁ గులక్షయముగాంతు, రేకదా ధాత్రిఁ బెడనపురీలలామ-
అఖిలజగంబు దైవాధీన మాదైవ మరయ మంత్రాధీన మనఁగ మంత్ర
దేవత వస్తదధీననౌటరుదె మంత్రంబు సూత్రంబు సూత్రంబునందు
మనువర్ణ్యములమూల్యమణులు నాయకరత్నమీ వనిమంత్రార్థమెఱిఁగి సుమతి
జపియించు జపితనై తపుడు నందొలఁగిపోఁ గలవె యీ తెల్వినీ నెలవు దేట
మరువు దెల్పితి నీమేలు మరువఁ జాలఁ, (జాల) బెలయ్యెఁ బెడనపురీలలామ-
మా ... ... మాయజిమ్ముగ్రపాయ త్తచి త్తివె యేయపాయ
మేయెడ నను దాయనీక సహాయమ్ముఁ జేయకున్నంత నన్యాయమెందు
వినఁబడదు గదమ్మ వేమేలనిఁక నిన్నుఁ బాయఁజాలఁ దొలంగఁద్రోయక వల
నాయమెఱుంగ నుపాయమ్ముఁజూపి నా సేయువిన్నప మెల్లఁ జిత్తగించి
కాచి రక్షించి వరీలు కల్పవల్లి, శైలువెదచల్లి పెడనపురీలలామరామ-
ఓదేవదేవి మహాదేవి నీదివ్యకరుణాకటాక్షవీక్షణము లోలయు
నందాఁకఁ గాక సంధ్యావిధు లన్న సన్నుతు లన్న నిరశనవ్రతము లన్న
జపము లన్నను దపశ్చర్య లన్నను మహాత్ములకనంతరమెందు కిలఁగలుంగు
తవనిధి దొరకునంతకుఁ గాదె ధూపదీపాంజనవివిధమాయాభియంత్ర
మంత్రతంత్రఖనిత్ర సామగ్రు లెల్లఁ, గ్రియలుశోధింపఁ బెడనపురీలలామ-
నీకు మాఱిలలేని నీకుమారులలోని వానిఁగా నన్నుఁ బ్రోవంగవలదె
నీకరాసి దొలంగనీక రాసిగలంగ నాయరాతులపాలు సేయ వలదె
నీకథామహిమల నేకథామహిమాన్యు లలర నా కెఱిఁగింపఁ దలఁప వలదె
నీకృపాలోకనానీకపాలనము దీనులయందు ముందుగాఁ దెలియవలదె
వలదు వలదు పరాకు నాపలుకు లవధరింప నదనిదె పెడనపురీలలామ-

చెల్లుఁబో నీ వేమి సేయనూహించిన వలదనువార లెవ్వార లెవ్వ
రిని నైన నీళ్ళు ముంచినఁ బాల ముంచిన నీవకా(కొరు లేరి) నీయుదార
మాయాని మోహితాత్మకులయి పలువే... మకలుమత్వముగాంచుటం తె కాని
భవదాజ్ఞలేనిదే ప ... ... రేపణ ...
బాఱనేర్చునె వలఁబడ్డ పక్షిజాతి, త్రైకలల్లార్పఁ బెడనపురీలలామ, రామ.
ఉండుండి తా నొండు రెండుఁ బండ్రెండంచు నాకన్ను లెన్నుచున్నాఁడుచూడు
మెడ లేదు నామ్రుక్కుపొడుగుమూ రెంచు బారెఁడనిమునుగొల్చినాఁడడిగిచూడు
మదిగాదు నామోము లాఱంచుఁ బల్కాలు వెక్కిరించుచు నాడు విధముఁజూడు
వెక్కిరించుట కేమి నిక్కమా డెద ముందు నులిపె నా చెవి జోడు దెలిసిచూడు
మనెడితనయులఁ గని ముద్దుగొని యెద వల, రినమదంబవు పెడనపురీలలామ-
నను బరిపంథిమండలమధ్యవర్తినిఁ జేసితే నీపాదసేవకుని మ
నోదృఢశక్తిఁ గన్గొనవచ్చు నాకడ శత్రుసంహారైకసాధనంబు
గలదు భవత్కటాక్షంబను సితమండలాగ్రంబు దానిసహాయ మూని
నిమిషమాత్రంబున నిర్జింతుఁ జుట్టుముట్టిన రిపుకోటి నెల్లను జలింప
నాత్మ నేమియు సర్వమాయామహేంద్ర, జాలనాశని పెడనపురీలలామ-
స్వప్నదశలయందు సహితంబు నీపాద సేవయేమఱ భక్తి సేయుచుండు
బాల్యచేష్టల నైనఁ బలుతెఱంగులఁ బోక వేడుక నినుఁ గొనియాడుచుండు
జాగ్రదవస్థల సతతంబు నీకథాసల్లాపముల గోష్ఠి సల్పుచుండు
నేకాల మెలమితో నీకటాక్షంబె నాకౌరవంచు మదిలోన మురియుచుండుఁ
గానియొక్కప్పుడితరమార్గంబెఱుంగఁ, దృణముమాత్రంబు పెడనపురీలలామ-
హీరతాటంకద్వయీకృత ప్రద్యోతనద్విజరాజ లనిరంత
రవశీకృత ప్రభుకర్ణకుండల కరు ఖండలభరి
తసమస్తభువనజాతభవాండభాండపిచండిలచండిలసన్నహార
జతమయాభరణవిద్యుతిమిశ్రహారి ద్రవిస్రుతస్థండిలవిశ్వవిభవ
సాంద్రసౌభాగ్యమండలేశ్వరి యనశ్వ, రీమహేశ్వరి పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబశ్యామలాంబ. ౮౦
నరకుంజరులకెల్ల 'నాస్తి తత్త్వం గురోః పర' మను నీతి సర్వంబు గురుఁడు
గురుఁడు చరుండు నీశ్వరుఁ డన్ననీపతి కన్న వేఱొక్క పేరెన్న లేదు
తత్పరంధామసంధాతకాద్యంతరహితున కల్లాల వాశ్రితుల నేలు

జవరాల వస్త్రబాచార్యరాలవు నన్నుఁ బరిచరుఁగా నేలవలె నటన్న
మాట మఱచితె జగములఁ బాటిగలదె, త్రిదశనుతనామ పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ. ౮౧
క్షితిలోన నెట్టి విశిష్టకులంబునఁ బుట్టఁగా నేమి తా నెట్టిచదువు
చదువఁగా నేమి ప్రాగ్జన్మకర్మఫలంబు లనుభవింపక తీర దొానర నరున
కింద్రైన నంద్రైన నెంద్రైన ననుచింత ముందుముందయ్యె నాయందు నీవు
సందు లేకున్కి నిస్సందేహ మాదుఁ జరాచరాంతర్వర్తి వగుట వేఁడి
వెలుఁగు గలచోటఁ జీఁకటితొలఁగకున్నె, త్రిభువనంబులఁ బెడనపురీలలామ-
బహుభాషలేల నీపాదపద్మముల తో డేసరి కడ దోసెఁ డేసి మూడ
లనువొంద రాశివోసిన దాని నేనొల్ల నందు కింద్రొక సాక్ష్య మనుపదించె
దను జత్తగింపు నాతల్లి శాశ్వతపదార్థంబవు నీవు తిరంబుగాఁగ
(నవనిఁ) గలుంగ నిందృ్యం బస్థిరంబైన కించిదర్థమున కాసించ నేరఁ
(జేకుఱిన నవ్య)సుధవీడి చేఁదు వెదకు, బేల గలఁడష్టి పెడనపురీలలామ-
తల్లి సౌభాగ్యమతల్లి కామితకల్పవల్లి చల్లనిచూపు లుల్లసిల్లి
వెదచల్లి సకలసంపదల నాయందెల్లవేళల వర్ధిల్లి విమలభోగ
ములవెల్లి ముజ్జగంబులకెల్ల రాగిల్లి యల్లసల్లన గిరిపల్లె నల్ల
మల్లేశ్వరునిఁ దారసిల్లి కొమరుఁగన్న తల్లి నీదయవల్లఁ దొల్లిపున్ని
యములువన్నియ కెక్కె దోసములుస్రుక్కె, దృఢముమదిఁ జిక్కెఁ బెడనపురీలలామ-
అది మొద లిది తుద యనలేదు గాని నీ పెనిమిటికన్నఁ జక్కనివిభుం డె
వండన్న యని వావి వరుసలు ప్రియవయస్యలు గాంచి సరసంబు లాగునప్పు
డొాదవి నీపెదవులఁ గదిసిన ముసిముసినగవు వెన్నెల మూఁడుజగములకు వి
కాస మొనర్చిన న్గాచుఁగాత మదీయ దేహతాపంబులు దీఱ నీల
లోహితుఁడు చేరఁ బాఱఁబురోహితుఁడగు, భృంగిరిటుజీరఁ బెడనపురీలలామ-
నీలమేఘచ్ఛాయ నెనయుమై కసుపునిగ్గుల తటిల్లతకాంతి తళుకులీన
రత్నసానుపయోధరముల కుంకుమరక్తిగిరికాదులభంగి గడలుకొనఁగ
ముకుర(కపో)లవిస్ఫురితచందనచర్చ ధాళధళ్యద్యుతి మేళగింపఁ
బూర్ణచంద్రునిభాతిఁ బొల్చు నెమ్మోమునఁ దిలకంబు లాంఛనస్థితినిఁ దనరఁ
బ్రియునికౌఁగిట మెఱయు నీపతాయల భూతె, సృష్టికరవమ్మెఁ బెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబశ్యామలాంబ. ౮౨

దివిజాధిపతి పూర్వదిశ బృహద్భానుఁ డాగ్నేయభాగమున దక్షిణహరిత్ప్రి
దేశంబు(ననుగాలుఁ) డాశరపీరుఁ డవాచీనమున వేక్ష వరుణదేవుఁ
డపరదిగ్భాగంబునందు సదాగతి వాయవ్యమున నరవాహనుం డు
దీచి నీశానుఁ డాదిక్కోణమునను ండి కొలువు గొల్వఁగఁ బెద్దకొలువుకూట
మున వసించిన ప్రభురాణి వనజపాణి, నీలమణివేణి పెడనపురీలలామ- ౮౭
బాలార్కకోటిప్రభాభాసమానమై యుద్భవించిన పరంజ్యోతి వీవ
నియతి సృష్టిస్థితిలయకర్త లగుమూఁడుమూర్తుల కాధారమూర్తి వీవ
జ్ఞానవైరాగ్యనిష్ఠలఁ జెంది స్తుతించు సనకాదులకుఁ దపశ్శక్తి వీవ
స్వర్గమానవబలిసద్మలోకనివాసవరుల కుపాస్యదైవంబ వీవ
నిఖిలభువనంబులకు నిఁక నీవు కంటె, తెప్పరలెఁ గాదె పెడనపురీలలామ-౮౮
విశ్వేశ్వరస్వామి వేడుకఁ జెల్లింపఁ బూని కాశిని నన్నపూర్ణవైతి
వరమల్లికార్జునస్వామికోరికఁ దీర్ప గమకించి శ్రీగిరి భ్రమరి వైతి
వేకామ్రనాథుని కిష్టార్థ మొసఁగ నపేక్షించి కాంచి కామాక్షివైతి

*　　*　　*　　*　　*　　*　　*

వైతిభువనైకమాత వేమైన నీవ, నైలభించితి పెడనపురీలలామ-రామ. ౮౯
భ్రమరీచికురజితభ్రమరీకృశానుశు భ్రమ(రీచిగా)త్ర నేత్రత్రయీ త్ర
యీస్తోత్రపాత్ర మోహిత... ర్దిని మహిషాసురమర్దిని పాతిసతాంత
దుర్గిని దా　　　　　దుఃఖాటవిదావకీలి కీలితరత్నకింకిణీయు
తామల...తరానందమగ్నదుష్కృతజన్మభగ్న గౌరీసమాఖ్య
నై　　　　　మరాళమానససరోరుఘ, రీకృతసమాఖ్య పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామివామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబశ్యామలాంబ. ౯౦
వేదవేత్తలు నిన్ను వేదాంతసూక్తులఁ గొనియాడుచుందు రేపునఁ జెలంగి
తార్కికు లెవేళఁ దర్కవాదంబుల వాదింతు రొకనిన్ను వరుసఁ జేసి
వైయాకరణులు సువర్ణరూప మెఱింగి చదువుచుందురు నిన్నుఁ బదిలపఱిచి
యోగమవిదులు బీజాక్షరంబులు గూర్చి జపమొనర్తురు నిన్నుఁ ద్రిపుటిఁ జేర్చి
మోడ్పుఁ జేతులు తలదాల్చి మ్రొక్కుదురుధ, రిత్రిజనులెల్లఁ బెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబశ్యామలాంబ. ౯౧
ఎల్లలోకంబుల కేలికసానివై ధర సర్వజీవుల తప్పు లరసి
దండింప నొప్పులు దరిచి వాంఛితముల నిండింప నేర్చిన కొండరాచ
దానవు నాతొడఁ దప్పుఁ బట్టఁదలంచితే నీకు దొరకదే తెల్విఁగల్గు

రాజు దలంచితే యోజ దెబ్బలు లేకపోవు గావున దయాంభోధివగుచుఁ
గాచి రక్షించు టొక్కటే కార్య మిపుడు, రేపనక నన్నుఁ బెడనపురీలలామ-
నీమహామహిమ వర్ణింపఁగ నాల్కలు రెండువేలున్న శేషుండఁ గాను
నిన్ను దర్శింపగ మున్నొక్క వేకన్ను లున్న నిలింపముఖ్యుండఁ గాను
నిన్నుఁ బూజింప దండిసహస్రకరసరోరుహముల బాణాసురుండఁ గాను
నిను స్మరియింపంగ నేనాల్గుముఖములు గలయలకలహంసగామిఁ గాను
గాని పూనితి మన్ననఁ గాంచి చిత్తవృత్తిఁ గపణించు పెడనపురీలలామ-
ఊరకే నీనామ ముచ్చరించుటె కాని జిహ్వకుఁ బరితృప్తి చెందఁగలదె
నీరూప మారయఁ గోరి చూచుటె కాని కన్నుల కేఁకటఁ గాంచఁగలదె
చాల నీకథలు (ముచ్చటవిను)టే కాని వీనుల కాసక్తి విడువఁగలదె
మఱిమఱి నీకు నమస్కరించుటె కాని మనమున కేమైనఁ దనివి కలదె
నిన్ను విని కని భజియింప నేర్పు గలదె, పృథ్విజనులకుఁ బెడనపురీలలామ-
కాళీ భయప్లవవ్యాళీ విశాలచూళీ వీరసమరకేళీ పరాకు
దుర్గా విధూతమార్గా త్రితార్యవర్గా సదాముదితభర్గా పరాకు
రంభానిభోరు విస్రంభా నిరస్తదంభా పృథూరోజకుంభా పరాకు
మారీ కుమారి కౌమారీ కుధృష్టమారీ యతీవసుకుమారీ పరాకు
గాక చీకాకు మదిసోఁకనీక నన్నుఁ జూచి రక్షించు పెడనపురీలలామ- ౯౫
శరణు వేఁడెద నన్నుఁ గరుణఁ జూడుము పిన్నవాఁడఁ గాపాడవే వేఁడికన్ను
గలవేల్పుదొరసాని కడలికూఁతురిముద్దుఁగోడలిదయను జేకుఱినవిద్య
కొలఁదిని నిన్ను వేపలుకులు శతసీసపద్యంబులు రచించి ప్రస్తుతించి
తి నిది యొప్పో విధించిన గొప్పతప్పో తెలియ నామనవిని నాలించి తప్పు
లున్న సైరించి రక్షించు నన్నుఁ గని విరించినుతనామ పెడనపురీలలామ- ౯౬
ము న్ననేకవిధంబుల న్నిన్ను వేఁడుకోఁగా నేఁడె(వంట)నే కనికరింపుఁ
జూడ్కి నాపై మించు సోఁకిన మాడ్కి నింతియె చాలు కాదేసమస్త
లోకంబు లేకాల మాకాంక్ష నానావిధైశ్వర్యభోగంబు లనుభవించి
తుది ముక్తి సతినిఁ జెందుట కాదికారణం బగుననేమిట నరయ మోక్ష
లాభలోభంబు గలదె చేటీ భవ శ్యామ పెడనపురీలలామ-
నీయనుగ్రహమున నేఁటి కీవిధిఁ గృతకృత్యుఁడనైతి నిఁకేమి చెప్ప
వచ్చు నాభాగ్య ముర్వర నస్మదీయమిత్రసమూహమున కభ్యుదయపరంబ

రాభివృద్ధి ఘటించె నహితుల కెల్లఁ బరాభవం బొనఁగూడెఁ బ్రాభవంబు
శోభించె నత్యంతశుద్ధమానసులకు భవదీయపాదసేవకుని వినుతి
హితమతి గ్రహించి లాలించు కతన నతుల, తృప్తిఁ జెందవె పెడనపురీలలామ-

బ్రాహ్మణుల కభీష్టఫలదాయివై సదాచారసంపత్తి విశ్వంభరార
ముఖులకు రాజ్యసామ్రాజ్యంబు వైశ్యుల కర్థగౌరవము చతుర్థవర్ణ
మునకు ధాన్యవిశేషములు నిరంతరభోగములు పౌరులకు నెల్లఁ గలుగఁ జేసి
వెలసి దేవాంగకులసంభవుల కిలువేల్పవై ప్రీతిఁ గావించి జయము
లరసి కాంచితి శాంతగుణాభిరామ, రిపుగణవిరామ పెడనపురీలలామ-౯౯

పెంపుదీపింప మల్లంపల్లిమల్లికార్జునపండితారాధ్యవినుతిపూర్వ
కంబైన యీకవిత్వం బాసుధాధామతారార్క మఖిలసద్గౌరవంబు
గా విశ్వసించి సద్భావనే కృతకృత్యుఁ జేయవే సౌభాగ్యసిద్ధిదాయి
నీ 'నిత్యమంగళాని భవంతు తే' యని మంగళార్తిక లంగనామ
ణీగణ మొసంగ ముదమదిం దేలి శూలి, పాలిమేలైతి పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ.

శ్రితకల్పభూజ దాసీభూతదేవతావనితాసమాజ పావనహిమాచ
లాధిరాజతనూజ హరిదశ్వకోటివిభ్రాజితతేజ సంక్రందనాది
బృందారక విరచిత రత్నమయూఖనీరాజితారు
ణాంఘ్రిసరోజ బ్రహ్మజ్ఞానశాసితాశేషపరివ్రాజ శేషఫణివి
భూషణాఢ్యాంగ రాజ్యవిశేషభోగ, శీలసమ్రాజ పెడనపురీలలామ
రామలింగేశ్వరస్వామి వామభాగ, చంద్రశాలాసభాలంబ శ్యామలాంబ.

(ఈశతకము, జగ్గయ్యపేట- ములుగు వీరభద్రశాస్త్రిగా రిచ్చినది.)

శ్రీరస్తు.

౬- కంచి యేకామ్రలింగశతకము.

సీసపద్యములు.

శ్రీపార్వతీశ్వర శృంగారశేఖర యహిరాజకేయూర యఘవిదూర
గంగాజటాధార కమనీయగుణహార హార వైరివిదార యచలధీర
విబుధజనాధార విరహితసంసార శ్రితలోకపరివార సితశరీర
మునిబృందమందార మూర్తిత్రయాకార శరనిధిగంభీర ధరనివార
భువనసంచార సంతతభోగసార, చంద్రకోటీర భీకరసమరశూర
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ.

అబ్జార్కశిఖినేత్ర యబ్జసన్నిభగాత్ర యఖిలలోకపవిత్ర హర పరాకు
ద్విరదాసురవిదార దివిజాద్రిసమధీర భరితాహికేయూర భవ పరాకు
గళనైల్యజితభృంగ కలుషహిమపతంగ కరుణాంతరంగ శంకర పరాకు
కఠినాసురత్రాస కైలాసగిరివాస శిష్టజనోల్లాస శివ పరాకు
ఆర్యసన్నుత నందివాహనపరాకు, భంజితవ్యాఘ్రదైతేయ బహుపరాకు
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ.

రజతాచలస్థాన గజచర్మపరిధాన శంభో మహాదేవ శరణు శరణు
సకలలోకాతీత సద్గుణసంఘాత చంద్రార్కశిఖినేత్ర శరణు శరణు
నిగమసన్నుతగాత్ర నిర్మలచారిత్ర శర్వాణీవల్లభ శరణు శరణు
పన్నగభూషణ పాపసంశోషణ శారదాపతినుత శరణు శరణు
చండకోదండపాండిత్య శరణు శరణు, జలజజార్చితపాదాబ్జ శరణు శరణు
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ.

వ్యాసభారద్వాజ వాల్మీకివాసిష్ఠ గౌతమజాబాలికణ్వకుత్స
సుబలగాలవదాల్భ్యశుకశౌనకాత్రేయ మాండవ్యహారివల్ల్యమందపాల
శబలివిశ్వామిత్రఘటవాయుభక్షకగార్గేయమైత్రేయకటకలాప
భార్గవజైమినిబకకౌత్సజతుకర్ణగోకర్ణకశ్యపగోపవేశ
అత్రితిత్తిరివసుమిత్రయాజ్ఞవల్క్య, శృంగిబృహదశ్వగౌతమసేవ్యమాన
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ. 4

నాటకాలంకారనైపుణి నహినహి శబ్దశాస్త్రజ్ఞానసరణి సున్న
సాహిత్యరసవృత్తిజాడలే తెలియవు ప్రాసవిశ్రమగణఫణితి నాస్తి

గ్రామ్యదేశీయాది గ్రంథముల్ నేరను రచనాచమత్కృతి రాద యింకను
భవదనుగ్రహబలపాండిత్యమేగాని యితరపాండిత్యంబు లేమి లేవు
గాన జిహ్వాగ్రమున నిల్చి కరుణతోడ, శతకమీడేర్పు వేగమే సార్వభౌమ
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ. 5

నీవె నాతండ్రివి నీసతియైనట్టి కామాక్షి దేవియె కన్నతల్లి
గజముఖభైరవక్రౌంచారులగ్రజుల్ ప్రమథగణాదులె బంధుసమితి
వాకిటికావలివారు సామంతులు భక్తసంఘంబులె స్వగణసఖులు
నీదుసంకీర్తనల్ నిఖిలమంత్రంబులు నీపదద్వయభక్తి నిత్యముక్తి
యనుచు నెఱనమ్మి మదిలోన ననుదినంబు, భక్తియుక్తుండనై చాలఁ బ్రస్తుతింతు
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ.

పరమేశ్వరా భవత్పాదాబ్జయుగ్మంబుఁ గనుఁగొన నెన్నఁడు కలుగునొక్కొ
సాంబ సదాశివ సంధ్యానటనలీలఁ బరికింప నెన్నఁడు ఫలితమొక్కొ
పుణ్యజనాంతక భూతిత్రిపుండ్రంబుఁ జూడ నెన్నఁటికిని సులభమొక్కొ
యిందుశేఖర నీదుమందిరంబై తగు కైలాసమెన్నండు గాంతునొక్కొ
యను మనీషమూర్తి ననుదినంబుఁ, బూజసేయుచు సద్భక్తిపుణ్యచరిత
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ. 7

అనఘగుణోదారుఁ డసురవైరివిదారుఁ డబ్జాత్రినయనుఁ డఘవిదూరుఁ
డాశ్రితావనశీలుఁ డమితకీర్తివిశాలుఁ డంచద్విబుధపాలుఁ డతికృపాళుఁ
డార్యరక్షణధుర్యుఁ డంభోధిగాంభీర్యుఁ డకలుషాద్భుతచర్యుఁ డతులశౌర్యుఁ
డహిరాజభూషణుఁ డానమత్పోషణుఁ డార్ద్రిసంభాషణుఁ డమితధిషణుఁ
డనుచుఁ గొనియాడఁ దగిన నిన్నాశ్రయింతు, భక్తవత్సల ననుఁ బ్రోవు పరమపురుష
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ.

హారీకృతభుజంగ వారాన్నిధినిషంగ భాసమానపరాంగ భరితగంగ
లసితద్విజాన్వరంగలాంఛనాబ్జపతంగ పిధ్వస్తమాతంగ వృషతురంగ
రక్షోభయదసంగరపరాక్రమోత్తుంగ తాండవోత్సవసంగ ధవళితాంగ
కంఠరుగ్జితభృంగ గౌరీపరిష్వంగ కరుణామృతతరంగ కనదపాంగ
యాశ్రితావనచంగ కాలాభిషంగ, హరిహరిరథాంగ వరనిర్మలాంతరంగ
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ.

ఐశ్వర్యమొసఁగి నన్నాదరింపక యున్న నీశ్వరుం డనుమాట యెగ్గుగాదె
దారిద్ర్యభూతంబుఁ దలఁగఁజేయక యున్న భూతేశుఁ డనుమాట పొల్లుగాదె

య్యొక్క నిరక్షింప నెక్కుడై తోఁచినఁ బ్రమథాధిపతియన్నఁ బ్రజ్ఞగాదె
భక్తవాంఛితసుఖప్రదుఁడు గాకుండిన శంకరుఁడనుమాట బొంకుగాదె
యైనఁ గానిమ్ము నీకేమి యప్రతిష్ఠ, యాదిభిక్షుకుఁడనునామ మందినావు
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

ఈశ్వరా నినునమ్మి యింతదీనతఁ జెంద నూరకేయుండుట యుచితమగునె
ఎంతనిర్దయుఁడవో యిందుకళాధర మందమో నీబుద్ధి మానిరీతిఁ
బలుకకున్నావదె పార్వతీసురధునీకలహంబుచే బుద్ధి కలఁకఁబడెనొ
కటకటా భక్తునిఁ గాసిచేయుట మహాగాంభీర్యమా కాదు కరుణఁజూచి
సకలసంపత్తిగునిఁ జేయు సార్వభౌమ, లేకయుండిన సత్కీర్తి నీకుఁగలదె ?
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

మి టికి మంటికిఁ గంటకమగుగుంటి నంట గెంటించిన పంటిమేటి
బంటుమంగిన్న మిన్నంటి నీచర్యలు వింటిని గంటిని తుంటవింటి
దంటను నీకంటిమంటను నంటించి కంటికి నెడఁబాపి తంట దుఃఖ
మంటినకల్లివాల్గంటి ననంటిన గొంటికోపంబున నుంట తెలిసి
తంట లేకుండ మదను నుదారఘనశిలఁ, దిరిగి బ్రమకంగఁ జేసిన ధీరుఁడీవె-మద,

అగముతో మస్తధాతుగముతో మర్వర్ణనగముతో (నాదిపన్నగముతోడ)
రసముతో సుభ్రసారసముతో మహితగోరసముతో సురధునీరసముతోడఁ
గరముతో నాదిసూకరముతోఁ దార్క్ష్యకంధరముతో దేవసింధురముతోడ
నాజితో సురరాజవాజితోఁ దారకారాజితో సామజోద్వేజితోడ
ననుగమించి భవద్యశంబఖిలదిశల, మించె బ్రహ్మాండదీప్తిపై మిక్కుటముగ-మద-

అహివైరిరిపుమస్త మబ్జమధ్యంబున యవిభిచ్ఛరాహతి నడఁచువాని
కగ్రజుచేతఁ బరాభవంబును బొందు క్షితిదేవముఖ్యునిఁ శితశరాళి
నొంచి యోర్చినవీరు నురుశిలీముఖముల నవనిఁగూర్చినమేటి కతిదయార్ద్ర
భావసంకలితుఁడై పరమసాధన మగు కంకపత్రమొసంగుఘనుఁడ వనుచు
నిన్నుమదినుతువర్ణింతునియతిఁగాంతుఁ, బన్నగారితురంగ ప్రసన్నుఁడౌర-

గంభీరమగు ఘనాఘనము మ్రోసినరీతి గర్జింప దివి భువి కంగు రనఁగ
నందీశుహుంకారనాదంబుచేతను దిగ్గజకర్ణముల్ దిమ్ము రనఁగ
ఫాలనేత్రప్రభాపటలిచే బ్రహ్మాదిసురముని దృక్తతుల్ చట్టు మనఁగ
ముమ్మొనవాల్కేల మురువుగాధరియింప దనుజులహృదయము ల్దగ్గురనఁగ
సరభసమ్మున నంధకాసురునిఁజుట్టి, పట్టికొట్టిన బల్జగజెట్టి వీవు, మదన-

కొక్కుతేజీగానిఁ బక్కిబాబాపైని నెక్కియాడెడువాని నొక్కమొగిని
ముక్కువ దయను బెంపెక్కఁ జేసిన యట్టి చక్కనిసామి నీయక్కటాక్ష
మిక్కడే నామీఁదఁ జొక్కముగా నుంచు తక్కువ గాకుండ నిక్కముగను
నెక్కువదారవని మిక్కిలి వేఁడితిఁ జక్కఁగ దయఁజూడు చిక్కు లేక
యెక్కడెక్కడ నీసాటి యెంచఁదలమె, యొక్కదేవతనైన నీయుద్దిగాఁగ, మదన-

"బ్రహ్మైవాహ"మనుచును భాషింపగావచ్చుఁ బరతత్త్వమెఱిఁగెడి భావమరుదు
సకలంబు రోసితి సన్న్యాసి ననవచ్చుఁ బ్రకృతివిచారంబుఁ బాయు టరుదు
వేదశాస్త్రంబుల వాదింపగావచ్చు నాత్మార్థసుజ్ఞాన మబ్బు టరుదు
బాహ్యయోగంబులు పాటింపఁగావచ్చు సద్గురుపూజయుఁ జలుపుటరుదు
జ్ఞానయోగంబుగహానంబుగానముక్తిఁ, గాంతురనఘులుభక్తియోగంబువలన
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ- 17

మొదట మూలాధారమునఁ జతుర్దళపద్మమండలిగణపతి నమరనిలిపి
కుండలి భేదించి గురుకటాక్షముచేత నాభిప్రదేశమ్మునందు విష్ణు
నొనరఁగ బూజించి ఘనుని సదాశివు హృత్పద్మకర్ణిక నునిచి ద్వాదశ
పద్మమునను భానుఁ బ్రస్తుతిగావించి దగ వేయి రేకుల తమ్మియందు
నిన్నుఁబరహంసరూపుని నెమ్మిఁగాంచి, చిద్విలాసంబున నుబూజ సేతునేను
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ,కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

బాణాసురుండు నీబావకుఁ దమ్ముఁడా? కరుణతో వానిని గాచినావు
పంక్తికంఠుండు నీపడఁతితోఁబుట్టువా? సకలసామ్రాజ్యముల్ సంఘటింపఁ
జండీశ్వరుం డేమి శాంభవీజనకుఁడా? సాలోక్యమొనరించి సంతరింప
హరిహయసుతుఁడునీయగ్రనందనుఁడే మొ?యవ్యాహతాశుగమతనికొసఁగ
నింతకరుణాసముద్రుఁడ వేలనేను,సంతతమునిన్నునుతియింపసరకుగొనవు-

పతిపతులకు నేమి సంతోషమొనఁగూర్చు సకలసస్యములకు శరణమేమి
భూమిజాజనకుని పుటభేదనంబేమి బిల్లులు కడియము లల్లుటేమి
రామపాదము సోఁకి రాయి యేమాయెను గోరక్షకెది హరిగాడుగుఁదాల్చె
బలరాముఁడుధరించు పటుసాధనంబేమి యాంజనేయునకేమి యద్దమయ్యె
నర్థము వచింపుమాఁ జేసియక్షరములు,యంత్యవర్ణంబునావలనాదియగును-

వేదవేద్యా భవద్వీరప్రతాపఁబు దక్షాధ్వరధ్వంసతరుణమందుఁ
జూడవచ్చా మఱచుటకుమున్నెనవాలు కేలునఁగీలించి కినిసి భద్ర

కాళీసమేతుఁడై కరినికరంబులఁ గంఠీరవము దాఁకు కరణి మెఱయ
సురనికరంబుపై నుఱికి ధే, యని యార్చి బ్రహ్మాదులెల్లను బరువులిడఁగఁ
దఱిమి నుగ్గాడి పోఁద్రోలి దర్పమణఁచి,జయము చేకొన్నసద్గురుస్వామివీవె
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ,కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

క్షోణి శతాంగంబు సూర్యచంద్రులు కంధ్రు నజుఁడు సారథి శ్రుతు లశ్వపంక్తి
మేరుశైలము మహామేటికోదండంబు యహిపతి నారి శ్రీహరి శరమ్ము
ప్రణవంబు మునికోల పాలసంద్రము పొది రౌప్యాద్రి పీఠంబు రాహుకేతు
వమరఁగా భజియించి యతిరౌద్రమూర్తి వైయరదంబుపై నెక్కి యసురవైరి
శరముచేతను క్షణములో శత్రులగలఁ, ద్రిపురదహనంబుఁజేసినదేవుఁడీవె—

అఱపదియమ్ములగుఱికానిగర్వంబు మాయఁజేసిన జగన్మాన్యుఁడీవె
జంటత్రాగుడునొంటిదంటరాకాసిని మంటఁగల్పిన శితికంఠుఁడీవె
సుడివాలుఁ గేలునఁ బిడిగొన్న జేజేకుఁ బరమమిత్రుండైన భర్గుఁడీవె
చట్టుగూఁతురును జేపట్టి లోకములెల్లఁ బట్టుగా నేలిన భవుఁడవీవె
భక్తజనులను రక్షింపబ్రహ్మామీవె,యనుచు మదిలోన నిన్నెంతుననుదినంబు-

మూఁడుపట్నముల నిర్మూలంబుగాఁ జేయు దామోదరాస్త్ర మేదారి జరిగె
నంధకాసురుశిర మవలీలఁ ద్రుంచిన ఘోరరౌద్రాస్త్ర మేగొందిజుణిఁగెఁ
దారకాసురుఁ బట్టి దర్పమణంచిన పాశుపతాస్త్ర మేబారిసురిగె
సింధురాసురుఁ గిట్టి చించి చెండాడిన ముమ్మొనవాలు నేమూల నణఁగె
శ్రీమహాదేవ యిప్పుడు చెండరాదొ,యశివతతులను భవదుగ్రవిశిఖములను
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

వేషధారుఁడటంచు వెలిచుక యుఁదురా యెండలో నిల్పి సొమ్మియ్య మనక
గరళకంఠుం డని గడనగాఁ జూతురా హక్కుదా ర్వంబడి నంటుకొనక
ఫాలనేత్రుఁ డటంచు భయపడి యుందురా పైకంబుఁ దెమ్మని బాధలిడక
నురగభూషణుఁ డని యూరకే యుందురా జీతంబు దెమ్మని జిద్దుపడక
సర్వకాలంబు గొల్చిన సంబళములు, విడిచిపెట్టరు భక్తులు వెంటఁబడక—

నీనామకీర్తన నిగమాంతసారంబు నీనామకీర్తన నిత్యసుఖము
నీనామకీర్తన నిర్గుణబ్రహ్మంబు నీనామకీర్తన నిత్యపదవి
నీనామకీర్తన నిత్యకల్పసమాధి నీనామకీర్తన నిత్యముక్తి
నీనామకీర్తన నిఖిలమంత్రంబులు నీనామకీర్తన నిత్యయోగ

మనుచునీనామమాత్మలో ననుదినంబు, మననసేయుచునున్నాఁడమఱపు లేక
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

శివశివా యని నిన్నుఁ జింతన సేయక ప్రారబ్ధ మేరీతిఁ బాసిపోవు
హరహరా యని నిన్ను నభినుతిసేయక కర్మంబు లేరీతిఁ గడఁదొలంగుఁ
బరమేశ్వరా యని భజన సేయక యున్న జననమరణము లేసరణిఁబోదుఁ
బరమశివా యని పలుమాఱు దలఁపక సాయుజ్య మేరీతి సంఘటించు
ననుచు నెఱనమ్మి నిరతంబు నాత్మలోన, భక్తియుక్తుఁడనై చాలఁబ్రస్తుతింతు—

వేదశాస్త్రపురాణవిద్యలు నేరను జపతపోవ్రతనిష్ఠజాడ లెఱుఁగఁ
దీర్థయాత్రలు సల్పఁ దిరుగులాడఁగ లేను నతిథిపూజ లొనర్ప నలవి లేదు
అష్టాంగయోగంబు లభ్యసింపఁగ లేను నాత్మవిదుఁడ గాను నల్పమతిని
దీనజనావనదీక్షవహించిన దేవదేవోత్తమ తెలియవినుము
నాదువిజ్ఞాపనంబు నానందముగను, బరమపదమిమ్ము మఱియేమి భాగ్యమడుగ—

అదెరా కయిాసరి యాలోచనలఁజేసి కయితకట్టిప్పుడు గట్టినావు
కట్టితే నేమాయెఁ గాసైననీయను నూరిలో నీవింక నుండవద్దు
వెఱ్ఱికూఁతలు కూసి వెఱపిఁచవచ్చేవు పద్యాలు మామీఁదఁ బాడవద్దు
కాటమరాజుల కగ్గమైనా సరి సిద్ధరాజులుగారి సుద్దులైనఁ
దానగించుక చెప్పి తేతక్కువయినఁ, గాని యిరుసొమ్ము కొల్లనుగష్టలోభి, మద—

సురగరుడోరగనరకిన్నరులఁ ద్రోలి సాధుజనులమానసములు చెఱచి
యగ్రజు నదలించి యతనిపట్నము గొని యనుజన్ముఁ బడఁదన్ని యవలనడిచి
కడుఁ గ్రూరుఁడై మించి కైలాస మగిలించి ప్రమథగణంబులఁ బాఱఁద్రోలి
యింత చేసినఁ గాని యేమనఁజాలక యత్యంతకరుణచే నరసి ప్రోచి
భక్తియే ముఖ్యముగ నెంచిపంక్తిముఖునిఁ, బావనముగాను నేలినవరదుఁడీవె
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

అఖిలదర్పోజ్జ్వలుం డగువాయుసూనుండు చిక్కుపడఁడె యింద్రజిత్తుచేత
వివిధనీరం బెల్ల విప్రవరేణ్యుని పుడిసిటిలో నాఁగెఁ బొంక మాఁగి
యాచక్రవాళపర్యంత మేలెడిరాజు వీరబాహునిఁగొల్చి వెతలఁ జెందె
సకలసురాసురసమితి నోర్చినవీరుఁ డాటఁ జెప్పుటకుఁ దా నాథ్యుఁడయ్యె
నీదుదయ లేకయుండిన నేర్పు లేల, నన్నిటికి నీకటాక్షం బెయతిశయంబు, మ—

భక్తరక్షకుఁ డని భజన చేసితిఁ గాని యింతనిర్దయుఁ డని యెఱుఁగ నైతి
శంకరుం డనుచును జాల నమ్మితిఁ గాని కఠినచిత్తుఁ డటంచుఁ గాననైతి
దీనావనుం డని తెలిసి మ్రొక్కితిఁ గాని విషగళుం డనుచును వెదకనైతి
నిందుశేఖరుఁ డని యిందుఁ జేరితిఁ గాని మదనారియనుమాటమఱచిపోతి
మంచిదామెనునీవెన్నిమాయలైనఁ, జేసి తేమామెనినుఁ బాయసిద్ధముగను-
దండంబు దండంబు దైవశిఖామణి దండంబు దండంబు ధవళగాత్ర
దండంబు దండంబు దండధరాంతక దండంబు దండంబు దహననేత్ర
దండంబు దండంబు దాసజనావన దండంబు దండంబు దానవారి
దండంబు దండంబు ధైర్యజితనగేంద్ర దండంబు దండంబు దర్పకారి
దండములునీకుఁగోటిమార్తాండతేజ,దండములఁబాయునేఁజేయుతప్పులెల్ల-
శ్రీకంఠుఁ బూజించు చేతులు చేతులు దితిజారిఁ దలఁచిన దినము దినము
గంగాధరుని జూచు కన్నులు కన్నులు శివునకు మ్రొక్కెడి శిరము శిరము
విశ్వేశుకథ విను వీనులు వీనులు సితమూర్తి నుతియించు జిహ్వ జిహ్వ
పరమాత్మువలగొను పదములు పదములు భూతేశ్వరుని మీఁది బుద్ధిబుద్ధి
యనుచువిబుధులచేవినియనుదినంబు, నన్నుతించుచునున్నాఁడనసత్యమనుచు-
రాజశేఖర విను రజతాచలంబునఁ బార్వతీదేవియుఁ బ్రమథగణము
నమరేంద్ర యమ వరుణాదిదేవతలును మునివర్గమును జాల ముదముతోడ
సేవింపఁగా రత్నసింహాసనమ్మున వేంచేసి యున్నట్టి వేడ్కఁజూడఁ
గోరియున్నాఁడను గొబ్బున దయచేయు మిఁకమీఁద జన్మ మే నెత్తఁజాల
రమ్మనుచుఁబిల్వనిటనీపురాకయున్న, నీకునీపాదములతోడునిజముగాను,మ-
హాభిహారాదులపూజ లభ్యంతరము లాయె గ్రామశక్తులు మహాఘనములాయె
సత్యశౌచంబుల జాడలు చెడిపోయె నన్యాయ మశుచియు నర్హమాయె
బ్రాహ్మణుచదువులు పసపసలైపోయె నన్యజాతులవిద్య లధికమాయె
వేదశాస్త్రపురాణవిధులెల్ల నుడివోయెఁ దామసోక్తులు మహాధట్టమాయె
మోసకులుచాలఁగలియందుముఖ్యులైరి, సజ్జనులనెట్లుబ్రోచెదోసాంబమూర్తి-
కలకొద్ది నతిథికిఁ గరుణతో రమ్మని యుపచరించెడివాఁడ యుత్తముండు
మాపురా రేపురా మళ్లిపొమ్మని త్రిప్పి మఱిమొసంగెడివాఁడు మధ్యముండు
కఠినోక్తులాడుచుఁ గళవళపడఁజేయు నటుమీఁదనొసఁగువాఁడధముఁడండ్రు
లేనియాసలు చెప్పి లేదు పొమ్మనువాఁడు నధమాధముండందురవనిలోన
ధర్మములయందునంతరాంతరము దెలిసి, దాన మొసఁగినపురుషుండుధన్యుఁడౌను-

సురగరుడోరగనరకిన్నరులకైన నీమాయ మించంగ నేర్పులేదు
హరిసోమహిమగిరిసురభూజములకైన నీకీర్తి మించంగ నేర్పులేదు
తపనకాలాంతకదహనులకైనను నీప్రతాపము మించ నేర్పులేదు
శేషబృహస్పతిభాషాపతులకైన నీవిద్యలను మించ నేర్పులేదు
గాన సర్వజ్ఞుఁ డనుచభిధాన మరుదె?............మదనమదభంగ- 38
కరటిచర్మమె నీకు ఘనముగాఁ దోఁచెనా పీతాంబరంబుపైఁ బ్రియము లేదొ?
ఫణులకంకణములే భాగ్యమై తోఁచెనా బంగారుసొమ్ములు బాగులేవొ?
యెముకలదండలే యెక్కువై తోఁచెనా రత్నహారంబుల రాజిలేదొ?
భూతిపూతయె నీకు భోగమై తోఁచెనా మంచిగంధములమీఁదమనసులేదొ?
యేమిచోద్యము నీచర్య లెంచఁదరమె, ఫణిపతికినైన భారతీపతికినైన,మ-
శ్రీమహాలక్ష్మి నీచెల్లెలై యుండఁగాఁ బలితోలు గప్పిన పుణ్యమేమి
యన్నపూర్ణయు నీకు నర్ధాంగియై యుండ విషము భక్షించిన వింతయేమి
సఖుఁడై కుబేరుండు సరసనె యుండఁగా భుజగభూషణుఁడైన పోఁడిమేమి
యింద్రుఁ డెప్పుడు నీకు హితవర్తి యుండఁగా భస్మధారుండైన భాగ్యమేమి
నీదులీలలు వర్ణింప నేర్పు గలదె,పద్మసంభవునకునైనఁ బరమపురుష, మ-
విప్రుండు విష్ణుండు వేదంబు నొకరాశి సకలశాస్త్రపురాణసమ్మతముగ
రాజును ఖడ్గంబు వాజియు నొకరాశి సకలశాస్త్రపురాణసమ్మతముగ
వీణయు రతియుఁ బూవిల్తుండు నొకరాశి సకలశాస్త్రపురాణసమ్మతముగ
గడు మూఢుఁడును మూర్ఖగార్దభంబొకరాశిసకలశాస్త్రపురాణసమ్మతముగ
సుజనులొటనునొకరాశిసుకవులెల్లఁ,కుజనులొటనునొకరాశికుకవులెల్ల,మ-
అశనవసనముల నడుగునో యనుచును బలుకకున్నావేమొ పరమపురుష
గరళభక్షకుఁడవు గజచర్మధరుఁడవు భూతి దేహమునిండఁ బూసినావు
పెద్దకుమారుని పెండ్లిసేయఁగ లేవు భైరవునకుఁ గట్టుబట్ట లేదు
యీశ్వరుండై యుండి యింత లేమిడి యేమి నీమాయలన్నియు నీకుఁ దెలియు
నైనఁగానిమ్ముమతియేమియనుగ లేదు,నీదుపదభక్తియేచాలునిశ్చయముగ
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ,కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.
శ్రీకాళహస్తి నాశ్రితులను రక్షింపఁ బవనలింగమనంగఁ బ్రబలితీవు
అమరఁ దేజోలింగ మన నరుణాద్రిని విబుధులు గొనియాడ వెలసితీవు
ఆత్మవిదులఁ బొగడ నలచిదంబరమున నాకాశలింగమై యలరితీవు

జంబుకేశ్వరమున జగములం బోషింప నప్పులింగ మనంగ నమరితీవు
అధిప! దక్షిణకాశిని నతులితముగం, బృథివిలింగాభిధానుండై పుట్టితీవు,మ-
జలదంబు నిబిడమై చదలం బర్వంగం జేసి పూర్వవాయువులు నింపొందం జేసి
గంభీరముగ మహాఘననినాదముతోడ మెఱపు లుత్తరమున మెఱయం జేసి
యేఱులుం జెఱువులు నేకార్ణవంబుగా భూమి నిండార సంపూర్ణముగను
గురియించు వర్షంబు గొబ్బున లేకున్న సకలసస్యాదుల సార మణంగు
నీదుజడలందుజాహ్నవినిండియుండ, నెంతమాత్రమొ యీపనియిందుమౌళి,మ-
అర్ధనారీశ్వర హరిసుతయుతుండవై భారతరణమునం ధీరుం డగుచు
గురుభీష్మకృపకర్ణ కురుయోధముఖ్యుల రథవాజిగజభటరాజిమీంద
నర్జునాశుగములకన్న మున్నుగ మహాతీవ్రమై దిక్కులు తేజరిలంగం
బ్రళయకాలానిలబాడబాగ్నులరీతి మండెడు నీదృష్టిమార్గణముల
విగతజీవులుగాం జేసి వేగముగను,విజయునకువిజయమొసంగినవీరుండీవె,మ-
పంచాక్షరీమంత్రపఠన భక్తిధ్యానధారణాదులకు సంధానకరణి
పంచాక్షరీమంత్రపఠన బ్రహ్మజ్ఞానవరులకునెల్ల సౌవర్ణకరణి
పంచాక్షరీమంత్రపఠన యోగానందసంపన్నులకును విశల్యకరణి
పంచాక్షరీమంత్రపఠన జీవన్ముక్తిసిద్ధాత్ములకును సంజీవకరణి
మంత్రరాజంబునిదియెమున్మాటికనుట, నక్షరాభ్యాసమేసాక్షి యవనిలోన-
తన్నుం దా నెఱింగెడి తత్త్వంబు తెలియక వేసగాండ్రయి విఱ్ఱవీఁగువారు
అద్వైతుల మటంచు నాళలు వీడక దేశాల వెంబడిం దిరుగువారు
తనగురువాక్యంబు తానప్పుడే జాలక వేఱె దేశికులను వెదకువారు
మంత్రతంత్రంబుల మహిమలంజూపుచు మోగులమంచును నుంచువారు
ఆదిమధ్యాంతరహితుండవైననిన్నుం, దెలియనేరక భ్రాంతిచేం దిరుగువారు-
బ్రహ్మాండభాండంబు పటుపటం బగులంగ నార్పుచుం గరటిదానవుండు కడంగి
వాలవిక్షేపణోద్వేలవాతాహతిం జటులధరాధరసమితి పగుల
సంఘటించుచు మహాసంరంభుండై దేవసంఘంబు నదలింప సరభసముగ
నంబర మదరంగ నట్టహాసము చేసి యఖిలలోకంబులు హర్షమంద
నద్భుతపరాక్రమక్రీడ నసురవరుని,దునిమితివి నీప్రతాపమెంతనినుతింతు,మ-
సద్గురుపదభక్తిసంపన్నుం డగువాండు (నిర్వికల్పసమాధి) నిన్నుం గాంచు
నింద్రియముల రోసి యేషణత్రయిం బాసినిస్సంగుండగువాండు నిన్నుంగాంచు
* * * * *

వేదాంతసిద్ధాంతవిజ్ఞానపరిపూర్ణ నిత్యతపోనిధి నిన్నుఁగాంచు
నుపమ తెలియక యూరకే యుపవసించి, గాసిఁజెందిననిన్నెట్లు గనఁగవచ్చు-
కారణాచార్యుల కరుణఁజెందినవాఁడు శ్రవణమనోధ్యాన సహితుఁడగును
శ్రవణసుఖధ్యాన సహితుఁడై తగువాఁడు నిర్వికల్పసమాధి నిల్వనేర్చు
నిర్వికల్పసమాధి నిలువనేర్చినవాఁడు సమనస్థభావంబునందుఁ బొందు
సమనస్థభావంబునందుఁబొందినవాఁడు నానందభరితుఁడైయమరియుండు
నట్టియానందమే బ్రహ్మమనుచుఁ దెలిసి, నిత్య(మోక్షంబె)యిదియనినిన్నుఁజెందు-
అబ్జసన్నిభగాత్ర యమరబృంద స్తోత్ర పావనచారిత్ర ఫాలనేత్ర
కాళికాహృదయేశ కాశీపురనివేశ కలుషజాలవినాశ గగనకేశ
హాలాహలాహార యహిరాజకేయూర సద్భక్తమందార సమరధీర
సజ్జనపరిపాల సద్గుణగణలోల కరిచర్మవరచేల గానలోల
యనుచునుతియింతునిన్ను నేననుదినంబు, నన్నుదయఁజూచునమ్మితిఁగన్నతండ్రి-
ఘటుఘటితానేకబంధురఘంటికానినద మజాండంబు నిండి మ్రోయఁ
గనకరత్నప్రభాకలిత మై విలసిల్లు కంఠహారంబులు ఘనత మెఱయ
ఫాలతలంబునఁ భస్మనిర్మిత మైన సింహతలాటంబు చెలువుమీఱఁ
బదనూపురస్థిత పద్మరాగోజ్జ్వలప్రభలు దిక్తటములఁ బ్రజ్వరిల్ల
రజతగిరిఁ గేరుతనుకాంతి రంజిలంగఁ, బరఁగు నీవాహనము నేనుభజనసేతు-
పంచవింశతితత్త్వపద మెఱింగినవాఁడు చేతనాదులమాయఁ జిక్కువడునె?
యోగశాస్త్రానందయుతుఁడైనవిద్వాంసుఁడన్యశాస్త్రాపేక్ష నానపడునె?
యాత్మతీర్థస్నాన మభిరుచి గల్గిన బాహ్యతీర్థంబుల బాధపడునె?
తన్నుఁదా నెఱిఁగెడి తత్త్వజ్ఞుఁడగుయోగి దేవాలయంబులఁదిరుగువడునె?
యెఱుక లేకున్న దీనియందేమిగలదు, యెఱుకగలిగినధన్యుఁడే యెక్కువండ్రు-
కైలాసనగము నీకాణాచి కాఁబోలు దీనులరక్షింప దిగువరావు
నీమశృంగారంబు నీయాటపాటలు నీపుత్రసంపద నీమభటులు
ఎవరికి లేవని యెంచియున్నాఁడవు సమముగాఁ జూడవు సకలజనుల
నీయోగ మంతయు నీసతియైనట్టి కామాక్షిదేవిచే ఘనత మెఱసె
నసమనేత్రుఁడవనుమాటయర్థమయ్యె, భక్తుఁడనుగాననినుదూఱఁబల్కినాఁడ-
రాజయోగానందరసపరిపూర్ణుఁ డౌ పురుషుఁడే ధన్యుఁడు పుడమిలోన
నధిపునిరణమునం దచలుఁడై హతుఁడైనపురుషుఁడే ధన్యుఁడుపుడమిలోన

భాగ్యసంపూర్ణుఁడై (పరఁగ) దానమొసంగుపురుషుఁడేధన్యుఁడు పుడమిలోన
సత్యశౌచంబులు సద్గుణములు గల్గు పురుషుఁడే ధన్యుఁడు పుడమిలోన
నితరనరులనుధరలోన నెన్న నేల, నరులె వారలు ధాత్రి వానరులుగాని, మ-
సరసమంజుళపారిజాతాదిసుమముల సద్భక్తి నీపూజ సలుపవలయు
గోపాల శ్రీకృష్ణ గోవింద యనుచును బలుమారు హరిభక్తిఁ బలుకవలయు
సద్ధర్మ(జపతపస్సత్య)శౌచంబుల జాడలు వీడక సలుపవలయు
సాధుసజ్జనులకు సత్కారము లొనర్చి పలుసంగరహితుఁడై పరఁగవలయు
నిట్టిసద్గుణములు లేనిహీనమతులఁ, బురుషులందు రెబుధులు కాపురుషులనక-
పటునటజ్జ్వాలికాభయదపావకశిఖాచటులోగ్రతరతనుచ్ఛటలు వెలుఁగ
దళితకరోద్ధూతధరణీపరాగంబు కమలభవాండంబుఁ గ్రమ్ముకొనఁగ
వాలవిక్షేపణాభీలవాతాహతి నిబుధవిమానముల్ ప్రేలితూలఁ
బ్రళయావసరమేఘపటలి మ్రోసినరీతిఁ బళపళధ్వనుల నంబరము వగులఁ
దనర నేతెంచుశార్దూలదనుజుఁ గిట్టి, పట్టి యుదరింప గెంటినభవుఁడ వీవ-
అమరేంద్రయమవరుణాదిదేవత లెల్లఁ దపముననేకదా ధన్యులైరి
గంధర్వకిన్నరగరుడోరగాదులు తపముననేకదా ధన్యులైరి
కశ్యపగార్గ్యేయకణ్వాదిమును లెల్లఁ దపముననే కదా ధన్యులైరి
బంధవిముక్తులై పరమయోగీంద్రులు తపముననే కదా ధన్యులైరి
పాపములు వాయుఁ దపమున భ్రాంతివీడుఁ
దపము లేకున్న మోక్షంబు తగులువడదు, మదనమద... ... 58
పులితోలు పావాలు పూసలపేరులు భూతిపూఁతయు కావిబొట్టు నుదుట
జపమాల పూసల జటజట జరపుచుఁ గన్నులుమూయుచుఁ దిన్నగాను
గొణగొణగొణుఁగుచు గుటిఁ గనఁజాలక భేషజంబులచేతఁ బెద్ద లనుచు
మంత్రతంత్రంబుల మాయలు చేయుచు నళనార్థులగుచును నాశవిడక
తిరుగువారల కదియేల తెలియఁబడును, నీకటాక్షంబు లేకున్న నిత్యపదవి-
పరమశివా నీదుభక్తితపనకాంతి దురితాంధకారంబుఁ దోలఁగద్రోయుఁ
బురహార నీపాదపూజయర్క బడబాగ్ని సంసారజలనిధి శౌర్యమణఁచు
నాగభూషణ నీదునామస్మరణపవి యజ్ఞానకుధరంబు నణఁగఁజేయుఁ
గందర్పహార నీదుకరుణయే యనిలుఁడై పామరజలదంబుఁ బాయఁజేయు
ననుచు శ్రుత్యాదిగ్రంథము లాడుచుండు, నెంతవారలకైన ననునిది యునిజము-

అజ్ఞాత్ముఁ డనియెడు నభిధాన మతనికి నబ్జశేఖరుఁ డను నాఖ్య నీకు
ఫణిశయనుం డనుప్రఖ్యాతి యతనికి ఫణిభూషణుం డనుప్రతిథ నీకు
నగధరుం డనియెడు నామ మాతనికిని నగనివాసుం డనునడక నీకు
శ్రీధరుఁ డనియెడుసిద్ధాంత మతనికి శ్రీకంఠుఁ డనియెడు చెలిమి నీకు
హరియనెడిపేరు నతనికి హరుఁడ వీవు, అంతరం బేమి యిరువురకరసిచూడ
మదనమదభంగ మహితతుహినశైలాంగ, కరధృతకురంగ కంచి యేకామ్రలింగ.

ఎన్నిజన్మంబుల నెత్తితినో గదా యిఁకమీఁద జనన మే నెత్తఁజాల
నీసౌఖ్యములె చాలు నిందుకళాధర సన్నియున్నాఁడను నన్నుఁబ్రోవు
మెంత వేఁడినఁ గాని యేమని పలుకవు మంచిదా యెను నాదు మనవివినుము
నీదయ రావలె నిన్ను నేఁ గనవలె నీపాదముఁ దలంతు నిజముగాను
దనయుఁడగువాఁడ దేమైనఁ దప్పుచేయఁ, గాచిరక్షింపవలయును గన్నతండ్రి-

శ్రీరామచంద్రుఁడు సీతామహాదేవి యనుజవిభీషణు లాంజనేయ
హరితనయాదిమహావీరవరులతో పయోధితీరంబున విశ్రమించి
నినుఁ బ్రతిష్ఠ యొనర్చి నీపూజఁ గావించి రామలింగం బనునామ మొసఁగి
తనపురి కేతెంచి తల్లులఁ గనిమ్రొక్కి తమ్ములం దఱుఁ గొల్వఁ దనదురాజ్య
భారముపహించిబుధలోకభవ్యమైన, క్రతువులొనరించిత్రిభువనఖ్యాతిఁగాంచె-

అరయఁగా మున్నూటయఱువదివ్రతములు సత్యవ్రతముతోడ సమము గావు
దానంబు లెన్నైనఁ దలపోసి చూచిన నన్నదానముకన్న మిన్నగావు
మంత్రంబు లెన్నైన మదినెంచి చూచిన గాయత్రితోడుత గణనగావు
విద్య లెన్నైనను వివరించి చూచిన నధ్యాత్మ*

(రామాయణంబున రాజరాజును గొట్టి విక్రమార్కుఁడు మహావీరుఁ డయ్యె
భాగవతంబునఁ బాంచాలరాజుతోఁ గుంభకర్ణుఁడు పిడిగ్రుద్దులాడె
ననుచుఁ దెలియనిప్రౌఢోక్తులాడుచుండు, నెగ్గులేనట్టిమూర్ఖుఁడుసిగ్గులేక-

అఖిలవిద్యలకెల్ల నాధార మౌటను సర్వజ్ఞుఁ డనుపేరు సంభవించె
రణరంగమున మహారౌద్రమూర్తివి గాన రుద్రాభిధానంబు రూఢియయ్యె
భక్తవాంఛితసుఖప్రదుఁ డౌటచేతను శంకరనామంబు సంభవించె
నైశ్వర్యముల కెల్ల నాకరం బగుటను నీశ్వరుం డనుచును నెన్నఁ గలిగె
సకలభూతమయుఁడవు శాశ్వతుఁడవు, నాదిమధ్యాంతరహితుఁడవభవుఁడీవె-

* ఒక పత్రము లేనందునఁ గొన్ని పద్యములు లోపించినవి.

పటుతరబ్రహ్మాండభాండోదరుండవు కలుషాంధకారభాస్కరుఁడ వనుచు
నిన్నెంతు సేవింతు నీమహత్త్వం బెన్న నే నెంతవాఁడను నిగమవేద్య
యాదిమబ్రహ్మవు నీదయ నామీఁద నేదయా భక్తవినోద మీఁదఁ
గాదులే పార్వతీగంగాసతులవాదు లాలించుచును మది జాలిఁ జెంది
మఱచితివో లేకయిఁక నైనమనసునుంచి, కాచిరక్షించుకృపయుంచికన్నతండ్రి-
మత్స్యకచ్ఛపకిటిమనుజసింహాకృతి వామనజమదగ్నిరామరామ
హలిబౌద్ధకల్కిరీతులతోడ భూమిని సాధుల రక్షింప జనన మొంది
సోమక(మందరహేమా)క్షతదనుజబలిరాజరావణబలుల దనుజ
కాంతులఁ దులువలఁ గడతేర్చి నట్టి శ్రీకాంతునంచితముగ ఘటనసేయ
నెవ్వరికిఁదీరునీధైర్యమెంచఁదఱమె, శేషభాషాపతులకైనసిద్ధముగను,మ-
చంద్రశేఖర నీదుచరణకంజములను సేవింపఁగాలేనిచేతు లేల
కందర్పహర నీదుకమనీయమగుమూర్తిఁ గనుఁగొనఁగాలేనికన్ను లేల
విబుధసన్నుత నీదువిశ్రుతసత్కీర్తి వినలేని యట్టియావీను లేల
త్రిపురాంతకా నీదుదివ్యాలయములకుఁ జనఁగలేనట్టి యాజన్మమేల
భక్తిలేకసమర్పించు పత్రియేల, నిత్యమగు......మదన మదభంగ- ౬౭
ఘోరసంసారాంధకారంబులోఁ బడి దాఁటఁ గానక నీవె దరి యటంచు
నమ్మియున్నాఁడను నను విడనాడకు దీనులపాలిటి దేవుఁ డనుచు
నింతవేఁడినఁగాని యేమనిపలుకవో యింత నిర్దయనీకు నేలపుట్టెఁ
జుట్ట మెవ్వరులేక గట్టుపై నెలకొని చట్టుపట్టినినేలి నట్టివిధము
గాకయుండిన నీకిట్టికఠినచిత్త, మేమికతమునఁ గలుగునో యిందుమౌళి,మ-
తరణివంశంబున దశరథగర్భాబ్ధి పూర్ణచంద్రుం డని పుడమి వెలసి
కౌశికుయాగంబుఁ గరుణతో రక్షించి పదరజమున రాతిఁ బడఁతిఁజేసి
దండధరారికోదండంబు ఖండించి ధరణితనూజ నుద్వాహమయ్యుఁ
బరశురాముని శౌర్యపటిమ లీనముచేసి తనపురికేతెంచి తండ్రిపనుప
ననుజజనకజలతో రాముఁడడవికరిగెఁ,గారణం బెఁతవారికిఁగడపవశమె,మ-
శ్రీవిష్ణుపాదరాజీవసేవాసక్తి బంధుసంరక్షణప్రబలయుక్తి
తారతమ్యజ్ఞానధౌరేయతారూఢి నిరతాన్నదానమానితనిరూఢి
సంగీతసాహిత్య సరసజ్ఞతారీతి విదురోపమానసవీననీతి
నలజయంతాదుల నదలింపఁగలమూర్తి కర్ణశిబీంద్రులకరణి కీర్తి

కలుగవలసినవారలుఘనులువారిఁ, దలఁచుచుందురుబుధులెందుధన్యులనుచు
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ,కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

దానకర్ణుండని ధరఁ బ్రసిద్ధికి నెక్కి కులము సూతుఁ డటంచుఁ గొదవగాంచెఁ
గదనార్జునుం డని కడుఁ బ్రకాశమునొంది పేడి యై కొన్నాళ్లు పీడఁబడియె
దబ్బఱలాడని ధర్మనందనునకు గజమునెపంబునఁ గలిగె నింద
విలువిద్యనేర్పిన పేరుఁ దై వెలసిన పరశురాముఁడు భీష్ముబారి నొదిఁగె
సకలలక్షణములయందు సమతఁజెంద, నెంతవారికిఁ దీరును నీకుఁదక్క ,మ-

పలుమాఱు వేఁడినఁ బలుకకున్నా వదె కోపమా నామీఁదఁ గొదవలేమి
తల్లి దండ్రియు దాత దైవంబు నీవని మదినెంచియున్నాఁడ మఱపులేక
నేఁజేయుతపమును నిత్యకృత్యంబులు నీకుసమర్పింతు నిశ్చయముగ
గోరినవారికిఁ గొంగుపసిఁడివై దయచేయుదాతని తలఁచినాఁడ
నింకనామీఁదనేరము లెంచి తేని,దోషమనిచూడనన్ను నేదూఱుకొందు, మ-

గరళంబు ఘోరమై కార్చిచ్చువిధమునఁ బటునటజ్వాలికాప్రభలతోడఁ
బ్రళయకాలానలబాడబాగ్నులరీతి మాఁడుచునున్నది మాన్పరాదు
ఘనవిషజ్వాలలఁ గ్రక్కుచు జగములఁ గాల్పఁగఁదొడఁగెను గ్రమముదప్పి
రక్షించు రక్షించు రాజశేఖర యను సమరగణములకు నభయమొసఁగి
బాలకృష్ణుఁడు వెన్నచేపట్టినటులఁ, బట్టి విషమునుమ్రింగినభవుఁడవీవె, మ-

పరమేశ్వరా యని భక్తితోఁ దలఁచిన భాగీరథీస్నానఫలము గలుగు
సాంబశివా యని సన్నుతిఁ జేసినఁ బరఁగఁ గృష్ణాస్నానఫలము గలుగు
ఫాలనేత్ర యటంచు భజన చేసినఁ దుంగభద్రానదీస్నానఫలము గలుగు
శివశివా యనుచునుఁ జింతనచేసిన మణికర్ణికాస్నానమహిమ గలుగు
సకలతీర్థంబులునుసీవెసాంబమూర్తి,యెఱుకగలిగినవారలకిదియెనిజము, మ-

అతిలోభికి నొసంగు నత్యంతభాగ్యంబు దాతకు లేమిడిఁ దగనొసంగు
ధనవంతునకును సంతాన మొసంగక యతిరిక్తునకుఁ బెక్కుసుతుల నొసఁగు
నరయధర్మాత్మున కల్పాయువు నొసంగుఁ గష్టజీవునకుఁ దీర్ఘాయు వొసఁగుఁ
బందకుఁ జక్కని పడఁతి నొసంగును రూపవంతునకుఁ గురూపి నొసఁగుఁ
గర్మమే యన్నివిధములుఁకలుగఁజేయు,ననుభవింపక తీఱునే యజునికైన, మ-

ఇంద్రకీలాద్రిని నింద్రతనూజుఁడు నాహారనిద్రలయాశ లుడిగి
యేకాగ్రచిత్తుఁడై యేకపాదంబున నిలిచి సమ్యగ్జ్ఞాననిష్ఠ మెఱయఁ

దపమాచరించిన ధైర్యంబునకు మెచ్చి దయకుఁ బాత్రుం డని తలఁచి నీదు
భక్తులలోఁ బ్రియభక్తుఁ డటంచునుఁ బరమసత్పురుషాలోఁ బార్థునకును
నఖిలశత్రుభయంకర మయినయట్టి, దివ్యబాణంబు నొసఁగిన దేవుఁడీవె, మ-
ధర్మంబుఁ దప్పక ద్రవ్యమార్జించుచు నాశ్రితులను బ్రోచునతఁడు రాజు
ఏలినవానిని నేవేళనైనను వంచనసేయనివాఁడు మంత్రి
యాయోధనంబున నత్యంత ధీరుఁడై యరులతోఁ బోరాడునతఁడు భటుఁడు
కలిగినంతటిలోనఁ గసరి పోఁద్రోలక యాతిథ్య మొసఁగినయతఁడు దాత
ధర్మమును సత్యమును శౌర్యదానములును, గలుగు నారలు ధన్యులు కలియుగమున-
ఆత్మజ్ఞుఁ డౌటకు నాచారమే సాక్షి కులవంతుఁ డగుటకు గుణము సాక్షి
ధర్మాత్ముఁ డౌటకు దాన మిచ్చుటె సాక్షి మంత్రగాఁ డౌటకు మహిమ సాక్షి
యఖిలంబు తానౌట కానందమే సాక్షి భక్తికలందుకు భజన సాక్షి
శ్రీమంతుఁ డౌటకు శృంగారమే సాక్షి కరుణాత్మునకు సాత్త్వికంబు సాక్షి
గురుకటాక్షంబు కలుగుట గుఱియె సాక్షి, సకలలోకంబులకు నీవె సర్వసాక్షి, మ-
భండనోద్దండకోదండపాండితి మును పరశురాముండు నీపాటివాఁడు
దుష్టరాక్షసకోటి దురములో ఖండింప భరతాగ్రజుండు నీపగిదివాఁడు
భక్తసంఘమునకు భాగ్య మొసంగను శ్రీకృష్ణుఁ డొకఁడు నీచెలువువాఁడు
మోక్షపదం బిచ్చి ముదముతో రక్షింప నారాయణుఁడు నీమనడకవాఁడు
ఎన్నివిధములఁ జూడ మీ కిరువురకును, సమముగా నిము తెవ్వరు సాటిరారు, మ-
అజ్ఞానజాడ్యంబు నణఁగింపఁగాఁ బూర్ణచంద్రోదయుంబు నీచరణభక్తి
కామాదికోగ్రసంఘములను బోఁద్రోల జీవనూపతి నీదుసేవ భువిని
బ్రకృతిపైత్యవికారబాధల నిరసింపఁ జింతామణియె నీదుచేఁత లవనిఁ
బామరభ్రాంతిచేఁ బరఁగు రుగ్మత మూన్ప లోహంబు నీఖ్యాతి లోకులకును
నటులుగాకున్న భవరోగహరుఁడవనుచు, నవనిలో నెట్లభిధానముమరె నీకు
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ, కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ. ౮0
పదినెలల్ రాతిరిపగలును రాక్షసవనితలతో సీత వసటఁ గుందె
విరటుమందిరమున వెలఁదులసన్నిధి ద్రౌపది యొకయేఁడు దాసియయ్యె
సప్తదీవులను నేలు సార్వభౌముని భార్య కలహకంటకియింట గాసిఁజెందె
దమయంతి కానలో ధవునిఁగానఁగలేక యలసట చెందెను నవనిలోనఁ
గాలగతి యెంతవారికిఁ గడపవశమె, కమలజునకైనఁ దీఱదు కష్టపడక, మద-

శాస్త్రంబు లెన్నైనఁ జదువఁగావచ్చును సకలవ్రతంబులు సలుపవచ్చు
మంత్రతంత్రంబుల మహిమ చూపఁగవచ్చు నద్వైతుల మటంచు ననఁగవచ్చు
సంసారమును బాసి సన్న్యసింపఁగ వచ్చుఁ దీర్థయాత్రలకునుఁ దిరుగవచ్చు
సంగీతసాహిత్యజాతు లెఱుఁగవచ్చు దేవాలయంబులఁ దిరుగవచ్చు
జననమరణములును లేనిచదువు చదివి, నిన్నుఁ జెందెడితత్త్వంబు నేర్చుటరుదు-

నీచేతిఖడ్గంబు నిఖిలఁ దోషసమాజభూధరంబులకు దంభోళిధార
నీచేతిశూలంబు నిలిచి నిన్నెదిరించు నరిగజసమితికి నంకుశంబు
నీచేతిబాణముల్ నిష్ఠురప్రతిపక్షమేఘపంక్తికిని సమీరణంబు
నీచేతిపాశంబు నిబిడశాత్రవనగాజతామిస్రపంక్తికిఁ దపనకాంతి
యనుచు జగముల వెలయునీయాయుధములు, వినుతి సేయుదు నిరతంబు వేడుకలర-

పటహభేరీఢక్కాపణవశంఖారావగజబృంహితములకుఁ గలఁకపడక
శింజినీటంకారసింహనాదములకు హరులహేషలకును నదరిపడక
ప్రళయకాలానిలప్రభలతోఁ బుత్తెంచు శరపరంపరలకు శంకపడక
చటులహేతివ్రాతసంఘట్టనోద్భవశిఖికీలలకు మదిఁ జిక్కుపడక
పరుల నెదిరించి ధీరులై పగరనణఁచు, వారి రణశూరులందురు వసుధలోన-

గిరిజామనోహర గీర్వాణవందిత వేదవేద్య మహేశ విశ్వరూప
విన్నప మ్మొక్కటి విను మహాదేవ నే నత్యంతదీనుండ నల్పమతిని
నార్తుఁడ నపరాధి నధికపామరుఁడను శాంతిహీనుఁడ మహాచపలమతిని
నీపాదములె చాల నెఱనమ్మి నిరతంబుఁ బగలును రాతిరి భజనసేతు
నిన్నె గాని మఱెవ్వరి నెఱుఁగ నింకఁ, గావవలెంచిన నీపెద్దకొడుకుతోడ-

చతురుపాయంబుల జరుగువాఁడె నియోగి పరసతీవిముఖుఁడే పరమయోగి
కలిగి భుజింపనికష్టాత్ముఁడే రోగి కలకొద్దియొసఁగినఘనుఁడె త్యాగి
సంగవిరహితుఁడౌ సాత్త్వికుఁడె విరాగి యత్యంతసుఖుఁడగునతఁడె భోగి
పుణ్యంబు తెలియనిపురుషాధముఁడె మూఁగి మాయవేషధరుండె మహానిజోగి
యనుచు భువినీతిశాస్త్రంబులాడుచుండు, జితరిపుయూథ కాశికావిశ్వనాథ-

పెద్దకుమారుని పెండ్లిసేయఁగఁ గోరి కన్యకార్థము నెందుఁ గదలినావా
భైరవునకుఁ గట్టుబట్ట లేనందునఁ గడువడి ధనదునికడకుఁ జనితో
తనువందు నొకరిని దలమీఁద నొకరిని మోయుకే కెచ్చట ముడిఁగినావా

భస్మాసురునిబారిఁ బడలేక పరుగెత్తి యలసియేమూలను నణఁగినావో
లేకయుండినఁ బిలిచిన రాకయున్న,కారణం బేమి భక్తులకడకునీవు, మద-
సతతంబు నీపాదసరసీరుహములకు సద్భక్తితోఁ బూజఁ జల్పుటకును
నిరతంబు నీధ్యాననిష్ఠతాసుజనుల సాంగత్యమునఁ బ్రోదిసల్పుటకును
సకలభూతంబుల సమతవహించెడి తత్త్వంబుమదిలోనఁ (దగులుటకును)
......చయమునిదబ్బఆలాడక మోక్షంబు గనియెడి ముచ్చటకును
నాదుమదిలోన నెప్పుడు నాటియుండు,నటులఁగోరుచునిన్ను నేనాశ్రయింతు-
బాణాసురుండు నీభక్తుఁ డటందురు మూర్ఖుఁడై మిము జన్యమునకుఁ బిల్చె
దశకంధరుఁడు నీదుదాసుఁ డటందురు కైలాస మగలించె గర్వమునను
భస్మాసురుఁడు బహుభక్తుఁ డటందురు వానిద్రోహం బెన్న వశముగాదు
అరయఘంటాకర్ణుఁ డతిశిష్యుఁడందురు నీధ్యానమే లేదు నిశ్చయముగ
వారివలె నన్నుఁజూడఁగ వలదు దేవ,యనపరాధిని దీనుఁడ నతివిమతిని-
పౌన్నాశ మన్నాశ పెణ్ణాశ వీడిన యోగీంద్రుఁడందు రీయుర్విలోన
నియతి యాచారంబు నిశ్చలచిత్తంబు గల్గివెలయువాఁడు ఘనుఁడు భువిని
సత్యము దానంబు సాత్త్వికములు గల్గు పురుషుఁడు ధన్యుఁడు భూమిలోనఁ
బరమభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యసంపన్ను సుజ్ఞాని యందురు సూరిజనులు
అశనవసనార్థులై తత్త్వమరయలేక, భేషజంబులఁ జెందినఁ బెద్ద లనరు-
సకలచరాచరసంఘంబు నిర్మింపఁ గమలసంభవుఁ డధికారి యందు
సకలలోకంబుల సంరక్షణము సేయ నాదినారాయణుఁ డాఢ్యుఁ డందు
ప్రళయకాలంబున బ్రహ్మాండములనెల్ల రూపడంచుటకును రుద్రుఁడందు
పుట్టింప రక్షింపఁ బాడవడంచుటకును ముగ్గురుమూర్తులమూల మగుచు
నబ్జజుఁడు నబ్జనేత్రుండు నబ్జధరుఁడు, నరయ నీవని పలుకుదు రార్యులెల్ల-
నద్వంశమునఁ బుట్టి జాలరి యప్పడి దాతయై తగు వానితాతపేరు
ధరమీఁదియాశను దల్లితోడునుఁజంపి ధర్మాత్ముఁ డగువాని తాతపేరు
దనుజకామిని నేల ననుజరక్తము గ్రోలి తగధీరుఁ డగువానితాతపేరు
వినువాఁకకొమరుని సునిశితాశుగముల ధరణిఁ గూల్చినవానితాతపేరు
నక్షరద్వయమభిధానమగయనొకతె,తనయులేకోదరులుభువిఁదథ్యముగను-
కదనంబు భోగినీసదనంబు మదిలోన సమముగాఁ జూచును శౌర్యశాలి
సింగాణివ్రేటులు చెలిగోటిమీటులు సమముగాఁ జూచును శౌర్యశాలి

పాదులపోటులు (సకియపూవ్రే)టులు సమముగాఁ జూచును శౌర్యశాలి

*　　*　　*　　*　　*

వీరశృంగారరసములు వీరవరుఁడు, సమముగాఁజూచుమనసులోసంతతమును
మదనమదభంగమహితక్షమాశతాంగ,కరధృతకురంగకంచియేకామ్రలింగ.

భక్తజనంబులు భయపడవలె నని దండశూకంబులఁ దాల్చినావో
దీనులు కనుఁగొని దిగులొందవలె నని పునుకలదండలు పూనినావో
యశనము భృత్యులు నడుగుదురో యని క్ష్వేళంబు ప్రీతి భుజించినావో
వసన మాశ్రితులు కావలె నందురో యని కరటిచర్మము మేనఁ గప్పినావో
యెన్నిమాఱులు వన్నిన నిన్నువిడువ
నీదుపదకంజములె సాక్షి నిశ్చయముగ
మదనమదభంగ మహితక్షమాశతాంగ
కరధృతకురంగ కంచియేకామ్రలింగ. 94

ప్రమోదూతనామసంవత్సర జ్యేష్ఠ శు ౧౩ రోజున
నందికొండ వెంకటరామన్నవ్రాసిన ప్రతి.
(దత్తమండలములలో సంపాదింపఁబడినది.)

౭-తిరుమల శ్రీవేంకటేశశతకము.

భుజిమెల్ల భగవచ్ఛాస్త్రి.

—। రేఫప్రాసకందపద్యములు ।—

సిరి యురమున మెఱయఁగ నరి, దరములు కరముల ధరించి దయచే జగముం
బరిపాలించుచు నుంటివి, తిరుమల శ్రీవేంకటేశ ! త్రిదశాధీశా ! ౧
దరదరవిందవిలోచన ! స్ఫురదిందుసమానవదన ! సురవందిత ! సుం
దర ! కుందరదన ! మామం,దిర తిరుమలవేంకటేశ ! త్రిదశాధీశా ! ౨
తరుణారుణచరణా ! భవ,తరణా ! భయహరణ ! గోత్రధర ! కరుణాబ్ధీ !
శరణాగతు నను బ్రోవుము, తిరుమల- ౩
సరసకవిత్వచమత్కృతి, సురులక్షణసరణి నెఱుఁగ నూఱక కృతినీ
కరుణ నొనరింతుఁ గొను మో, తిరుమల- ౪
కరణంబులు ముక్తికిలం,కరణంబులు ఫణికి భద్రకరణము లగు నీ
చరణంబులు మదిఁ దలఁచెదఁ, దిరుమల- ౫
శరణాగతజనపోషా ! సురుచిరమృదుసత్యభాష ! సుందరవేషా !
సురవరహృత్సంతోషా ! తిరుమల- ౬
నిరుపమగరుడతురంగా ! పరమమునీంద్రౌఘసంగ ! భవభయభంగా !
నిరవధికరుణాపాంగా ! తిరుమల- ౭
ఉరగాధిపమృదుతల్పా ! కరుణాకర భక్తకల్ప ! కమలాకల్పా !
భరితాబ్జజాండకల్పా ! తిరుమల- ౮
కరివరు మొఱవిని బిరబిర, నరిగి దయం బ్రోచినాఁడ వని వేఁడితి నా
మొఱ వినరాదా నరహరి ! తిరుమల- ౯
కరి యేమి కట్న మిచ్చెను ? బరికింపఁగ శబరి యేమి భాగ్య మొసంగెన్ ?
ధర వారిఁ బ్రోవలేదా ? తిరుమల- ౧౦
నిఱుపేదల రక్షింపఁగ, మఱపైన నిఁ కెవ్వ రిలను. మఱి దిక్కయయో ?
శరణాగతవత్సల ! హరి ! తిరుమల- ౧౧
నిరుపమసంపద లిప్పుడు, కురిపింపు మటంచు నిన్నుఁ గోరఁగ లేదేఁ
తిరమగుముక్తిని వేఁడితిఁ, దిరుమల- ౧౨
శరణాగతు నను బ్రోవఁగఁ, నొరు లెవ్వరు సములు నీకు నుపమింపఁగ ? నో
కరుణాబ్ధి ! భక్తవత్సల ! తిరుమల- ౧౩

పురుషోత్తమ ! నాఁటిన్నుప, మరమరసేయక గ్రహింపు మతికృపవెలయన్
త్వర నపవర్గ మొసంగుము, తిరుమల- ౧౪

అరయఁగ నైహిక మతిదు, స్తరదుఃఖప్రదము గాన దయచే భవమున్
మఱినొందింపక ప్రోవుము, తిరుమల- ౧౫

నరతిర్యగాదియోనుల, మఱిమఱి ధరఁబుట్టి గిట్టి సుఱవనిభ్రమచే
దరిఁగానని ననుఁగావవె, తిరుమల- ౧౬

సరసీరుహాలోచన ! నిను, మఱవక భజియించువారు మహి ముక్తిని గొం
దురు గాన భక్తి నొసఁగుము, తిరుమల- ౧౭

పరమేశ్వర ! తొలిమేనుల, మఱచి నినుం దలఁపకున్న మహిఁబుట్టఁ దగెన్
వెఱపేల యిపుడు దలఁపఁగఁ, దిరుమల- ౧౮

కొఱమాలినవిషయంబుల, మరగి నినుఁ భజింపకున్న మతిహీనుఁడనై
పొరలితి బహుజన్మంబులఁ, దిరుమల- ౧౯

దురితము లొనరించుతఱిన్, వరపుణ్యక్రియలు మాని వర్తించునెడన్
వెఱవని మహాపరాధిని, తిరుమల- ౨౦

వరద ! భవాంభోనిధి సం, తరణము యుష్మత్కటాక్షతరణిని గాకన్
తరమె యుపాయాంతరములఁ, దిరుమల- ౨౧

ధరలోన లేరు నీసము, లరయంగాఁగలరె యధికు ? లంబుజనాభా !
పరులెవ్వరు రక్షకులిఁకఁ, దిరుమల- ౨౨

పరులయెడ దయయు నుపకృతి, పరహితము క్షమము సత్యభాషణము లోగిన్
నెరపని దురితాత్ముఁడనేఁ, దిరుమల- ౨౩

ధరలోన నెల్ల యోనులఁ, బొరిఁ బుట్టుట చచ్చుటయును బుద్ధిఁ దలఁపఁగన్
మురిసివిలజ్జుఁడనైతిని, దిరుమల- ౨౪

అరయక గతజన్మపరం, పరలందుఁ గళత్రపుత్రబంధుగృహాళిన్
దిరమెపు డని భ్రమసితి మదిఁ, దిరుమల- ౨౫

అరుదెంచితెచటనుండియొ, యరిగెద నేవంకకొక్కొ యదిదెలియక సం
సరణభ్రాంతిని జిక్కితిఁ, దిరుమల- ౨౬

కొఱగాని బ్రదుకునకు మది, మురియుచు ఘనగర్వమదవిమోహంబున స
త్పురుషులనవమానించితిఁ, దిరుమల- ౨౭

ధరమదిరాపేతునిగతి, నురుభవదుఃఖానుభవము నొందుచుమరలన్
నెఱి భవయత్నముఁ జేసెదఁ, దిరుమల- ౨౮

పరభయనిద్రాభుక్తి, స్మరమోహ క్రియల విగతసంజ్ఞానముచే
నరపశు వనఁ బరఁగితినో, తిరుమల- ౨౯

శరణనఁగ నావిభీషణుఁ, గరుణను ద్రౌపదిని హరినిఁ గాచితి వది నీ
బిరుదైనను నను బ్రోవుము, తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ త్రిదశాధీశా! ౩౦

నరహరి! గోవింద! హరీ! పురుషోత్తమ! విబుధమిత్ర! పుణ్యచరిత్రా!
మురహర! వామన! మాధవ! తిరుమల- ౩౧

పరమేశ్వర! కేశవ! శ్రీధర! మధుసూదన! ముకుంద! దానవవైరీ!
ధరణీధరనుత! శౌరీ! తిరుమల- ౩౨

సురుచిర వాక్ప్రౌఢిని వే, మఱు నినుఁ బ్రార్థింపలేని మతిమందుఁడ నన్
గరుణను రక్షింపఁదగుం, దిరుమల- ౩౩

పరమానందాత్మక! శ్రీహరి! నీమాహాత్మ్య మజభవాదులకైనం
దరమానె యభినుతింపఁగఁ, దిరుమల- ౩౪

వరభక్తియుక్తనిష్ఠా, పరులను బ్రోచుటయు నెంతప్రాభవ మజ్ఞున్
దరిఁజేర్చినఁగా యశమగుఁ, దిరుమల- ౩౫

దురితాత్ముఁడ దాంభికుఁడన్, దురహంకారాభిమానదూష్యహృదయుఁడన్
శరణాగతుఁడను బ్రోవుము, తిరుమల- ౩౬

నిరతాపరాధి నైనను, శరణొందిన నభయ మిత్తు సత్వర మది నా
పరమవ్రత మని పల్కితె, తిరుమల- ౩౭

కరుణాపయోధి! నీకుం, గరుఁడను శరణంటిఁ బ్రోవఁగాఁ దగుఁజుమ్మీ
మఱవకుము నీదె భారము, తిరుమల- ౩౮

శరణంటి నీపదాబ్జము, శరణంటిని బరుల వేఁడఁజాలను నీవే
దొరవంటి నెటులు చేసినఁ, దిరుమల- ౩౯

నిరతము నీపదభక్తియు, విరతియు దుష్కామహేతు విషయంబులపై
మఱవమి నిను దయసేయుము, తిరుమల- ౪౦

నరు లెంతవార లెన్నఁగ, సుర లైనను నీదుమహిమ జూడఁగ వినఁగా
వెఱగొందుదు రవిషయతం, దిరుమల- ౪౧

అఱనిముసములోన జగ,త్పరికల్పనరక్షణప్రభంగంబుల న
చ్చెరువుగ నొనరించెదవో, తిరుమల- ౪౨

పరుఁడవగు నీవు జీవే,శ్వరజగదాకృతులఁ దోఁచి స్వప్రభచేఁ ద
త్పరవికృతులొంద వెన్నఁడుఁ, దిరుమల- ౪౩

ధరనైంద్రజాలికునిగతి, నిరుపమనిర్బీజజగము నిర్మించెద వా
సరణి యచింత్యంబుగదా, తిరుమల- ౪౪

ఇరవుగ జగములు లోనిడి, మఱిజగములలోనఁ జొచ్చి మహిమదలిర్పన్
నెఱిసాక్షివి గానుందువు, తిరుమల- ౪౫

పరిపూర్ణుఁడ వీవౌటను, సొరిది జగంబులను జొరుట చొరకుండుటయున్
సరి వెలిలోనులు లే విఁకఁ, దిరుమల- ౪౬

హరి! నీయందుఁ బ్రపంచము, పరికల్పితమౌట నన్యభావము గలదే?
పరఁగ నసంగాద్వయుఁడవు, తిరుమల- ౪౭

పరికల్పితజగమున కీ, వరయ నధిష్ఠాన మగుట నభిన్నమయుచరా
చరమంతయు నీవకదా, తిరుమల- ౪౮

పరజీవ జగద్భేదము, మఱవని చిదఖండనిత్యమహదాకృతివి
స్ఫురణములు గలుఁగఁజేయవె, తిరుమల- ౪౯

ఎఱుఁగమి నిజరూపము నీ, తెఱఁగున నజ్ఞానమోహతిమిరము తోఁచున్
ఎఱుక వెలుంగు నొసర్పుము, తిరుమల- ౫౦

కరుణింపవేని మాయాం,తరణం బేవిధిని గల్గుఁ? దఱచుగ నాత్మ
స్ఫురణం బె తెఱఁగున నగుఁ, దిరుమల- ౫౧

ఎఱుఁగును వాల్మీకియొకం, డెఱుఁగును నారదుఁడు సభవుఁ డీశ్వరియు భవ
ద్వరనామామృతమహిమనుఁ, దిరుమల- ౫౨

పురుషోత్తమ! నిను బ్రేమను, స్మరియించిన దినమె దినము చర్చింగ భవ
చ్చరణార్చకుండె ధన్యుఁడు, తిరుమల- ౫౩

అరులగు దనుజులఁ బోరిఁగొని, పరమొసఁగితి వరుదె సమతఁ బరఁగెడి నీకుం
బరభావిత మరిభావము, తిరుమల- ౫౪

గురుఁడవు ప్రభుఁడవు సఖుఁడవు, వరుఁడవు బంధుఁడ వఖిలధారకుఁడ వటం
చరసి నెఱనమ్మితిని మదిఁ, దిరుమల- ౫౫

పరమగతిఁ గానకుండిన, నరునకు భువి జన్మకర్మనాశన మింకే
తెఱఁగున నైనఁ గల్గునె, తిరుమల- ౫౬

కరములు నినుఁ బూజింపఁగ, మురిసి శ్రుతుల్ నీచరిత్రమును వినుచుండన్
మఱి మది నినుఁగనఁజేయుము, తిరుమల- ౫౭

పురసంహారకమిత్రా, సరసీరుహపత్ర నేత్ర! జలధరగాత్రా!
పరమపవిత్రచరిత్రా! తిరుమల- ౫౮

సురవందితమృదుపాదా, పరిహృతపరజీవభేద! పరమోదారా!
పరకల్పితగుణభేదా, తిరుమల- ౫౯
శరచరకచ్ఛపకిరినర,హరి వయి భృగురామ రామ హరిబుద్ధతను
స్ఫురణలఁ బ్రభవించితివో, తిరుమల- ౬౦
వరమత్స్యాకృతిసోమకుఁ, బొరిగొని తదపహృతనిగమపుంజముఁ గృపచేఁ
బరమేష్ఠి కొసఁగితివి మును, తిరుమల- ౬౧
సుర లసుర లమృతమునకై, గిరిచే నంబుధి మథింపఁ గ్రిందఁ బడఁగ న
గ్గిరిఁ గూర్మతచే నెత్తవె, తిరుమల- ౬౨
ధర నబ్ధిముంప దితిసుతుఁ, గిరిరూపము నొంది వేగఁ గీటడఁచి వసుం
ధరఁ గోఱను నిల్పితివో, తిరుమల- ౬౩
సురసుతుల నొంచుదైత్యుని, నరహరివై యురముఁ జించి నఖముఖములఁ జె
చ్చెర బాలు నేలితివిగా, తిరుమల- ౬౪
ధర బలి నడిగి వటుత్వము, మెఱయుఁ బదద్వయత నాక్రమించి జగముఁ ద
చ్చిరమున నడుగిడి యడఁపవె, తిరుమల- ౬౫
మెఱయుచు భార్గవుఁడన నృప,వరులను ముయ్యేడుమాఱు వధియించి వసుం
ధరఁ గశ్యపున కొసంగితి, తిరుమల- ౬౬
వరదశరథాత్మజుఁడవై, శరనిధి బంధించి యాదశగ్రీవు ననిం
బొరిగొని ధరణిజ నేలవె, తిరుమల- ౬౭
తటిమి ప్రలంబాద్యసురులఁ, బరిమార్చి బలంబు మెఱయ బలరాముఁ డనం
గరిపురిఁ బెకలించితివో, తిరుమల- ౬౮
పురదనుజసతులసద్వ్రత, సరణిని బుద్ధతను జెఱచి చని తత్పతులన్
హరుచేఁ బొలియఁగఁ జేయవె, తిరుమల- ౬౯
దొరకొని కలికలుషము దు,ర్భరమై భువిఁ జెఱుప దాని భంజింపఁగ సుం
దరకల్కివిగా నుందువు, తిరుమల- ౭౦
తరణము గౌతమతరుణికిఁ, దరణము భవమునకు మోక్షదంబగు యుష్మ
చ్చరణము నెఱనమ్మితినేఁ, దిరుమల- ౭౧
కరమొప్పు చతుర్భుజముల, మెఱయు కిరీటాయుధముల మించినసిరిచే
గరుడరథమునఁ జరింతువు, తిరుమల- ౭౨
శిరమున రత్నకిరీటం, బురమునఁ గౌస్తుభము వెలయ నురుకుండలస
త్కరకంకణములఁ జెలఁగెదు, తిరుమల- ౭౩

నిరుపమమున దేహరుచుల్, కరమొప్ప విశాలహృదయకంజాక్షములన్
మెఱయు నిను భక్తిఁ గొలిచెదఁ, దిరుమల- ౭౪

కరివరద ! రమాలోలా, కరుణాకర ! భక్తపాల ! కాంచనచేలా !
శరణాగతభరణవ్రత, తిరుమల- ౭౫

తరణిసహస్రప్రభలను, మెఱయు భవద్దివ్యదేహమ్మును వైభవమున్
గరుణం గనఁజేయఁ గదే ! తిరుమల- ౭౬

హరి ! పరమపురుష ! నీమృదు,చరణంబులు భక్తమానసస్ఫురణంబుల్
తరణంబులు భవజలధికిఁ, దిరుమల- ౭౭

నిరుపమసంసారాంబుధి, దరిఁ జేర్పఁగ నేల యింక దయరాదయ్యో?
కరుణారాశివిగావా ? తిరుమల- ౭౮

నిరవధిమోహాంబుధి సం,తరణం బొనరింపుమయ్య ! దవశిఖసమ సం
సరణము దుర్భరమయ్యా ! తిరుమల- ౭౯

కరి మకరిచేత వడి సెడి, మఱిమఱి నిను వేఁడ మొఱను మఱవక విని స
త్వరఁ జని ప్రోచితివికదా, తిరుమల- ౮౦

నెఱిబాల్యత గురుని యనా,దరమున నినుఁ జేరికొల్వ దయ ధ్రువునకు స
త్వరమాధికత్య మొసఁగవె, తిరుమల- ౮౧

ఉరుసోదరపరిభవమున, శరణొందు విభీషణున కసంశయముగ స
త్వర నభయమిచ్చితివిగా, తిరుమల- ౮౨

హరివరునకు నెచ్చెలివై, వెఱవకు మని యభయ మొసఁగి వేగమ వాలిం
బరిమార్చి రాజ్యమిడితిగ, తిరుమల- ౮౩

హరి నిందుఁ జూపు మన నర,హరివై స్తంభమున వెడలి యడఁచి దితిజు న
త్తఱిఁ బ్రహ్లాదునిగావవె, తిరుమల- ౮౪

కురుపతిసభ నొందుమహా,పరిభవమున వేఁడ మానభంగ మడఁచి త
త్వరతన్ ద్రౌపదిఁ గాచితి, తిరుమల- ౮౫

నరసారథివై కరుణన్, గురుపతిసుతవైభవంబుఁ గోల్పఱిచి వసుం
ధరఁ గౌంతేయుల కొసఁగవె, తిరుమల- ౮౬

ధరదాసీసుతుఁడైనను, నిరతము భవదీయభక్తినిష్ఠనొసఁగి తా
సురపూజ్యత నారదునకుఁ, దిరుమల- ౮౭

నిఱుపేద సఖుఁడు భక్తుం, డరుదెంచిన నెఱిఁగి ప్రీతి నటుకులు గొని స
త్వరమున సంపదలిడితో, తిరుమల- ౮౮

దురితాత్ముఁ డజామిళుఁడు, మరణార్తిని నీదు పేర మనుసుతుఁ బిలువం
బరమొసఁగితి కడుఁ బ్రేముడిఁ, దిరుమల- ౮౯

గురులుబ్ధవృత్తి నడవిని, దిరుగుచు భవదీయనామదివ్యమహిమచే
ధరవాల్మీకి యశముఁ గొనెఁ, దిరుమల- ౯౦

త్వర నంబరీషుపై ముని, వరుఁ డరయక కృత్తి నేయ వాత్సల్యత న
త్తఱిఁ జక్రమనిచి ప్రోచితి, తిరుమల- ౯౧

గురుసుతు శరబాధల ను, త్తరగర్భస్థు నొగిఁ బ్రోవ దయ నుదరము వేఁ
జొరి పరితాపముఁ దీర్చవె, తిరుమల- ౯౨

హరి! నీదీనదయాళుత, వరభక్తాధీనతయును వర్ణింపఁగ నా
తరమె? మహాత్మగుణాబ్ధివి, తిరుమల- ౯౩

నెఱి స్వప్రతిజ్ఞఁ దలఁపక, పరమహితుండనుచు భీష్మప్రతిన నిలిపి తొ
దురమునఁ జక్రముఁ జేకొని, తిరుమల- ౯౪

శరతల్పగు గాంగేయుని, బరమధ్యానప్రవిష్టభావుఁడ వగుచున్
శరబాధలణంగింపవె, తిరుమల- ౯౫

గురుఁడవు దైవము సఖుఁడవు, మఱి మన్ననువంచు నమ్మినను పాండవులం
గరుణించితి వేవిధములఁ, దిరుమల- ౯౬

పరదైవత మీవని మది, నెఱ నమ్మితి నన్నుఁ బ్రోవ నీకు భరంబే?
దురితములెన్నక యేలుము, తిరుమల- ౯౭

ఉరుమష్టతనయుఁ డైనను, బరమకృపామతిని దండ్రి పాలింపఁడె? మ
త్పరజనకుఁడ వీవ సుమీ, తిరుమల- ౯౮

హరి! నారాయణ! మాధవ! పరహరి! శ్రీవాసుదేవ! నలినాక్ష! రమా
వర! వైకుంఠ! జనార్దన, తిరుమల- ౯౯

ఉరగాధిపగిరివాసా! పరమమహోల్లాస! నిత్యభాసురహాసా!
నిరతిశయసుఖవిలాసా! తిరుమల- ౧౦౦

సురవినుత! భోగిశయనా, సరసీరుహపత్రనయన! జననవిహీనా!
దురితాటవీహుతాశన, తిరుమల- ౧౦౧

స్మరశతసమప్రకాశా! గిరిజామానసనివేశ! కృతిపమహేశా!
పరిహృతసర్వపలాశా, తిరుమల- ౧౦౨

నెఱనమ్మితి మనమున నీ, చరణములే గతియటంచు సదయుఁడవై చే
చ్చెరఁ బరమగతి నొసంగుము, తిరుమల- ౧౦౩

సురుచిరఘనదేహరుచిం, గరుణాత్మత వీక్షణములఁ గనకాంబరతన్
దరిసెన మొసంగి యేలుము, తిరుమల- ౧౦౪
అరయఁగ బాలుని నుతులఁ, బరితోషము నొందుజనకుభంగి నిపుడు నే
మొఱలిడుపల్కులఁ గొనఁదగుఁ, దిరుమల- ౧౦౫
గురుపాండిత్యప్రకటన, పరత న్మెప్పులకుఁ గాదు భక్తిం గృతి నీ
కరుణకొఱకు నేఁ జేసితిఁ, దిరుమల- ౧౦౬
పరమదయాంబోధి! భవ, త్కరుణ న్నీశతకం బొనర్పఁగాఁ దగె దీనిన్
సరసతఁ గొను మెటులున్నం, దిరుమల- ౧౦౭
పరమాదరమున నిది యెవ్వరు చదివిన వినిన నీవు వరకృపచేతం
బరమామృతమును గొందురు, తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ త్రిదశాధీశా. ౧౦౮

వరభుజిమెళ్ళాన్వయ భా,సురవిమలాత్రేయగోత్రజుఁడ భగవద్భా
సురుఁడను నీకొసఁగితిఁ గృతి, దిరుమల శ్రీ వేంకటేశ ! త్రిదశాధీశా !
శ్రితహృదయాభీష్టప్రద, శతధృతిముఖవిబుధవంద్య ! చక్రధర ! వశీ
కృతభక్తజనౌఘమన,స్సిత ! తిరుమల వేంకటేశ ! త్రిదశాధీశా !
సతతము నెఱనమ్మితి మది, గతినీవయటంచు మిగులఁ గనికరమున స
ద్గతిఁ జేర్పఁ దగదె కమలా, దృత ! తిరుమల వేంకటేశ ! త్రిదశాధీశా !
జయజయ కరుణాసాగర , జయజయ సర్వజ్ఞ ! సకలజగదాధారా !
జయజయ సర్వజనాధిప, జయ తిరుమల వేంకటేశ ! జయ సర్వేశా !

---

౮. మనోహరశతకము.

—: లకారప్రాసయుతోత్పలమాలావృత్తములు. :—

పరశురామపంతుల రామమూర్తికవి.

శ్రీలలనేశరుద్రసరసీరుహగర్భగణాధిపాంఘ్రులన్
ఫాలము సోఁక మ్రొక్కి యొకపద్యశతంబు రచించి మల్లికా
మాలికగాను మీకును సమర్పణ చేసి తరింపఁగంటి నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౧

బాలిశుఁ డంచు నన్గని శుభస్థితి కేఁగురుమూర్తి నీరహ
స్యాలయమంత్రమంత్రకలితార్థములం గృపచేసి నట్టినా
పాలిటి లింగమూర్తి పదపద్మనుతుల్గొని నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౨

శ్రీలలితం బనామయము చిన్మయ మాద్య మనిష్క్రియంబు ని
ర్మాల మఖండ మద్వయ మమూర్త మజం బగు బ్రహ్మ మైన నీ
వాలయసిద్ధి కంత ముదయస్థితి కాది వెలుంగుచుందు వం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. 3

ఆలయసంభవస్థితులనందఁ దొల్లిటి నీదుమూర్తి యం
దాలయసంభవస్థితుల కాశ్రయ మై యొకశక్తి తోఁచి ని
న్నాలయసంభవస్థితుల నందెడివానిగ నావరించె నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౪

ఆలలితాత్మశక్తి విమలాత్మిక మై యొకమాయ యయ్యె న
త్తాలిమి నీశ్వరుండ వయి తద్గుణసంగతి నెంచి చక్రివిన్
శూలివి తమ్మిచూలివగుచున్ స్థితినాశభవార్థివైతి వం, బాలపురీశ- ౫

ఏలిక మాయతో నెనసి యీశుఁడవై కనుఁగొన్నమాయ నీ
నేల జలాగ్నివాయువులు నింగియుఁ దద్గుణభాగసంగతిన్
స్థూలము సూక్ష్మ మర్థవితతు ల్జగము ల్సకలంబుఁ బుట్టెనం, బాలపురీశ- ౬

పోలిక కాత్మకల్పితవపుత్రయమున్ జడ మాట దానిలో
నీలలితాంశముం బ్రతిజనింపఁగఁ జేసిన జీవుఁ డయ్యె నా
లీల ననేకజీవులు గలింగి జగంబులు నిండియుండి రం, బాలపురీశ- ౭

నీలసదంశఁ బుట్టి భువి నిండిన జీవులలో నొకండ నీ
పాలనె పుట్టినాఁడ నినుఁ బ్రాపుగఁ గైకొని యున్నవాఁడ ని
న్నోలినవాఁడ వేఱుపడిపోయెడివాఁడను గాను గావు మం, బాలపురీశ- ౮

నీలలితాంశమైన నను నీసముఖమ్మున నుండనీక నేఁ
డీలలనాసుతార్థవిషయేషణము ల్పొడసూపి తోడనే
మేలును గీడులుం దనుగమింపఁగఁ జేసితి వేమనందు నం, బాల- ౯

మేలిడు సత్కృతంబు బలిమిం దురితం బిడుఁ గీడు తత్క్రియా
మూలము దేహ మట్టి తనుమోహమునం జరియించు జీవుఁ డే
కాలము నేను దత్సముఁడఁ గావున నిశ్చలియింతుఁ బ్రోవు మం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౧౦

కాలముఁ గర్మముం గలసి కాముములుం బొడసూపి మోదఖే
దాలయమైన దుస్తరభవాబ్ధిని ద్రొబ్బెను గాన నన్నుఁ ద
త్కాలుని కొప్పగింపకను గావుము నిన్మదిలో భజింతు నం, బాల- ౧౧

కాలము వ్యర్థమాయె భవకర్మము లన్ని సమర్థమాయె ని
ల్లాలు సుతు ల్ధనంబు మొదలైనవి స్వార్థము లాయెఁ గాని నీ
లీల లొకించుకైన వినలే దిఁక నేలెద వెట్టు నన్ను నం, బాలపు- ౧౨

కాలములోనఁ గొంత గతకాలము బాల్యము చెల్లె నీవయః
కాలము దారపుత్రకనకభ్రమలం గత మయ్యె నాజరా
కాలము దుర్బలంబు నినుఁ గాంచి భజింపఁగఁ జాలఁ బ్రోవుమం, బాల- ౧౩

కాలమొకించుకైన వృథగాఁ జననీదగ దందు నాయువుం
గాలము కొంచెమేని జనఁగాఁ జను రాత్రిపగళ్లవెంబడిం
గాలుఁడు నిర్దయుండు నటుగావున నిన్ను భజింపఁజేయు మం, బాల- ౧౪

మేలు సతంబు నాఁగ నది మించులఁ బోలు సతంబు మేననం
బోలదు నీరుబుగ్గ యది ప్రేలి వసించును మిథ్యయంచు నేఁ
జాల విచార మంది నిను సారెకుఁ దల్చుచు నుంటిఁ బ్రోవుమం, బాల- ౧౫

మే లచరంబులం జరము మేలు చరంబుల మర్త్యుఁ డందులో
మేలు ద్విజేంద్రుఁ డందులకు మేలు భవత్పదభక్తుఁ డాతనిం
బోలఁగఁ జేసి నన్ను దయఁ బ్రోవక యుండుట మేలు గాద యం, బాల- ౧౬

ఆలయు మాలు బిడ్డ లని యాడబముం దలపెట్టి వానిలో
సోలుచుఁ జొక్కుచుండు మని చూచితి వింతియకాని నన్ను నీ
పాల వసింపఁ జేయు విధి పాడియె యేమన వచ్చు నిన్ను నం, బాల- ౧౭

ఏల సృజింపఁజేసితివి యేటికి నీభవమోహవార్ధిక
ల్లోలపరంపరాభ్రమణలుఁ బ్ధునిఁ జేసి యమాలయంబునం
దోలెద వే మటంచు నిను దూఱుదు నన్గన జాలిగాదె యం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీంతనయామనోహరా. ౧౮
ఫాలమున న్భవచ్చరణపద్మములం బ్రణుతించురీతులుం
గేలఁ ద్వదీయమూర్తికిని గేవల మర్చన చేయుజాడ వా
గ్జాలముల న్భవత్కథ ప్రసంగము చేసెడి నేర్పు లీవె యం, బాల. ౧౯
వేలుపుఱేఁడు వేల్పు లిల వేఁడినఁ బాలనసేయవే తప
శ్శీలురు వేఁడఁ బ్రోవవె, కుచేలుఁడు వేఁడిన నేలుకోవె, పాం
చాలిని గావవే, తగ నిజాంశజు న న్నటు గావరాదె యం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీంతనయా మనోహరా. ౨౦
శూలినిఁ బోలి నీపరమశోభననామజపంబు, నేటిరా
చూలినిఁబోలి నీపరిశుద్ధపదాంబుజసేవ, పావనిం
బోలి భవత్ప్రవర్తనముఁ బూనెద నన్ను ననుగ్రహింపుమం, బాల. ౨౧
ఏలెద సర్వలోకముల నేనని సత్త్వముఁబూని చక్రివై
ప్రేలెద వేది నీబిరుదుఁ జేర్గొని చెప్పుకొనంగ ధాత్రిలోఁ
బేలవమై వెలుంగు నది పెంపుకుఁదెచ్చెద నన్నుఁబ్రోవుమం, బాల. ౨౨
ఏలెడివాఁడ వీవ యని యే నిను వేఁడెద వేఁడ నెవ్వరిఁ
ఏలిన నేలు నన్ను నిపుడేలితి వేనియు నీదుకీర్తి యీ
నాలుగుభూములం బదియునాల్గుజగంబులఁ జెప్పుకొందునం, బాల. ౨౩
ఏలఁగ నెంత వేఁడ నొక యింతుక పల్లవ దెంత నిర్దయా
శీలివి యెంతకేను మొఱఁజెప్పను జెప్పని జాలిమాలి నేఁ
దాళఁగఁజాల రాఁగదవె దండనకేటికి నేలుకోవె యం, బాల. ౨౪
నీలగళుండు తామసుఁడు నీరజగర్భుఁడు రాజసుండు ది
క్పాలకు లాత్మరక్షకులుఁ బంకజనాభుఁడు వేషధారి ని
న్బోలెడి దీనరక్షకుఁడు భూమిని లేఁడని నమ్మినాఁడ నం, బాల. ౨౫
వేలుపుఱేఁడు కామి, శిఖి విశ్వకృతాశి, యముండు నిర్దయా
శాలి, నరాశనుండు నికషాత్మజుఁ, డప్పతి పాశి, లౌల్యుఁడా
గాలి, కుబేరుఁడర్థి, లయకర్త శివ్రుం డని నిన్భజింతు నం, బాల. ౨౬

శైలమునన్ ధరాసుతకుఁ జల్పిన తప్పు తృణాస్త్రభీతిచే
సోలుచువచ్చి నీశరణుఁ జొచ్చినఁ గావవె కాకదైత్యు నా
పోలిక గాంచు నీశరణు పూర్వముఁజెందని తప్పుగావుము, బాల. ౨౬
ఏలిక నొక్కశూద్రుని గ్రహించి కులాధముఁడైన విప్రుఁడే
నీ లలితాభిధానమును నిచ్చ భజించి జితాఘుఁ డయ్యె నా
నీలలితాభిధానమును నేను భజింతు నపాపుఁజేయుమం, బాల. ౨౭
మౌళి శిరంబున న్నైడను మాలిక యంఘ్రుల నందెలొప్ప స్త్రీ
కేళులఁ దేలుచు న్మధురఁగృష్ణుఁడనై విలసిల్లు నిన్ను నే
వేళ భజింతు నేలుకొనవే కనవే యిటువేగ రావె యం, బాల. ౨౮
నీలమువంటి వానిఁ గృపనింపెడు కన్నులవానిఁ జందురుం
బోలిన మోమువాని మణిభూషణము ల్విలసిల్లువాని నా
పాలిటివాని భక్తజనపాలుని రాముని నిన్ భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయా మనోహరా. 30
పాలికి నీవు నేను సమబాధ్యుల మంశము లొక్కటౌట నీ
పాలఁ గలుంగు మోక్షమది పాలిడు నేఁ దమపాలివాఁడ నా
పాలిడ కుండినం దగవు పాలయి ప్రాజ్ఞులబోధఁదీర్తు నం, బాల. 3౧
చాలుపుగాను నీకొఱకు సత్కృతు లందితిఁగాని యింతియే
చాలును నీకుఁ సద్గతియొసంగితిఁ బ్రోచితినంచుఁ బల్కఁగాఁ
జాల వదెంత కట్టిడివి నైఁపకయుండుట పాడిగాద యం, బాల. 3౨
పోలిక నేను మున్ను నినుఁబోలి జనించినాఁడు నేను ని
న్నేలెడివాఁడ నా భటుఁడ వీవని సంజ్ఞయొనర్చి యిప్పు డీ
మాలరికంపుకాఁపురము మాటు త్యజించితి వేలనన్ను నం, బాల. 33
ఈ లవణాబ్ధిలోపలి మహిం గలవారలలోఁ దలంప నీ
వేళకు నేనొకండ నిను వేఁడెడివాఁడను నన్నుఁ గావఁగాఁ
జాలవు నీకు శక్తియును జాలదొ నేఁదగనో యెఱుంగ నం, బాల. 3౪
స్త్రీలనుఁ బండ్లొసంగ శబరిఁ, బరమాన్నముఁబెట్టుభూసుర
స్త్రీలను, బ్రసరంబయి భజింప నహల్యను న్నాతిఁదీఱఁ బాం
చాలినిఁ బ్రోచినావు నుతిసల్పెడి నన్నటు ప్రోవరాదె యం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయా మనోహరా. 3౫

సేలగు పుంగణంబులఁ గుచేలుఁడు, వారివిభుండు, మర్త్యభు
గ్బాలకుఁడు, విభీషణుఁడుఁ, బావని, కుంజరనాథుఁడున్, రమా
పాలుఁడు మున్నుగాఁగలుగు భక్తులఁ బ్రోచితి వట్లు ప్రోవు మం, బాల. ౩౬
వేలు వచింపనేల పదివేల ధనంబుల కొక్కమాటు ని
శ్శీలసదంఘ్రిపద్మముల సేవయొనర్చిన ముక్తినొందఁగాఁ
జాలు నటంచుఁ గొంటి నిఁక జన్మలయంబులనొందఁజాల నం, బాల. ౩౭
నీలలితాభిధానగత నిర్మలవర్ణములెన్ని యున్కి నా
నాలుకపై లిఖించు మని నాటినఁ దజ్జపమంది సూర్యునిం
బోలి వెలుంగు నిన్నుఁగని పొందెద ముక్తిసుఖంబు నిక్కమం, బాల. ౩౮
శీలము గల్గి నిన్నది భజించెద మున్నతిమాలి యయ్యలం
బాలన సేయుమం చితఁడు పారముమాలిన భక్తి చాల నీ
మాలెఁ బరానుకూలి కొఱమాలినవాఁడని మాడకేలు మం, బాల. ౩౯
ఆలనసేయు మేను శరణందెదఁ గైకొనుమన్న మాటలున్
ఆలన సేయునీకు భవమంటను ధన్యుఁడవన్న గోష్ఠులం
బాలనసేయు నీ వధికభాగ్యయుతుండవు గన్మటంచునం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయా మనోహరా. ౪౦
చాలుపుగా దరిద్రమున సంకటపాటుల నొంది భక్తి నీ
పాలికి వచ్చినం బరమభాగ్యునిఁ జేయు కుచేలురీతి న
న్నేలుము నీకు మ్రొక్కెదను నిన్ను శుభం బశుభంబు బాపుమం, బాల. ౪౧
వ్రేలెడి హారముల్ రుచులవెల్గు కిరీటముఁ బూర్ణచంద్రునిం
బోలు ముఖంబు తీరయిన బొమ్మలు తమ్ములఁ గేరు కన్నులున్
సేలగు పట్టుచీర విలసిల్లెడు నీచెలువంబుఁ జూపు మం, బాల. ౪౨
కాలసమీరము న్విసరఁ గానలనున్న సమస్తతూలము
ల్గాలినపోల్కి నీదుకృప కొంచెము నాపయి నుంచితేని యుం
గూలును నాదు పూర్వకృత ఘోరమహాఘములంచు నెంతునం, బాల. ౪౩
చాలినభక్తి నోసుగుణశాలి సుమాక్షతగంధమల్లికా
మాలలు నీకొసంగి బతిమాలితి రమ్మని ప్రోవుమంచు నీ
మాలిమి నింతయేల దయమాలి తలంపవు రావు ప్రోవ నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౪౪

మూలము నీవె ముక్తికని మున్గొని యీ భవఘోరమోహమే
మూలమునం గలిగినను మోనము నొందఁగఁ జేసి నిప్పుడా
మూలము నీయనుగ్రహము మూలమునన్విడ నిన్నుఁ గంటి నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీశతనయా మనోహరా. ౮౫

ఆలయమునుల్ జగంబు త్రిగుణాత్మికమైన ప్రధానశక్తి యి
ల్లాలు ప్రజాపతిప్రముఖు లాత్మజులై విలసిల్లుచుండ నే
వేళ గృహస్థవై వెలుఁగు విష్ణుని నిన్మదిలో భజింతు నం, బాల. ౮౬

నేల పదంబు మిన్ను తల నింగిమొగా నినచంద్రులక్షులుర్
ఫాలము నభ్రము న్ముఖము వహ్ని దిశల్ శ్రుతులబ్ధికుక్షియుం
గాలము లంబరంబులుగఁ గల్గు జగన్మయు నిన్భజింతు నం, బాల. ౮౭

నీలనిభాంగ మత్తరజనీచరరాజతమఃపతంగ నీ
లాలకజాలధృంగ సకలాఘసమీరభుజంగ నిత్యజా
బాలినుతప్రసంగ నిను భక్తి భజింపుదు నన్నుఁ గావు మం, బాల. ౮౮

బాలముకుంద దీనజనభావసరోజమిళింద సత్కృపా
పాలితదేవబృంద మునిభావితదివ్యపదారవింద ని
త్యాలఘుతత్త్వకంద నినుఁ దల్చి భజించెద నన్నుఁ గావు మం, బాల. ౮౯

బాలిశభావదూర ఘనపాతకసర్పమయూర గుప్తవా
తూలకుమార ఘోరభవతూలనగానలపూర దుష్టభూ
పాలనివార నీ కృపకుఁ బాత్రుని నన్ను ననుగ్రహింపు మం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీశతనయా మనోహరా. ౯౦

కాలకరోదదేహ పరిఖండితసత్కృతిజన్యమోహ దు
ష్కాలభుజగకల్పవిశిఖప్రహతారిసమూహ నన్ను నా
కాలభటుల్ రచించు భయకర్మము లొందక యుండఁ బ్రోవు మం, బాల. ౯౧

శైలసమానధీర వరసాగరతుల్యగభీర దేవతా
జాలమనోవిహార శ్రుతిసారతరార్థవిచార నందగో
పాలకుమార నాహృదయపద్మములో నిను నిల్పికొల్తు నం, బాల. ౯౨

లాలితదివ్యహాస యువలాలితదీనకలాప నాహసం
తూళితఘోరపాప రణకంపితరాక్షసతాప హస్తసం
కీలితశస్త్రచాప నినుఁ గేవలభక్తి భజింతుఁ బ్రోవు మం, బాల. ౯౩

కాళియగర్వశోషణ జగచ్ఛ్రయపోషణ సింధుకన్యకా
కేళివిశేషణా కనకకీలితభూషణ మంజుభాషణా
వ్యాళవరేణ్యతల్పశయనాగతశోషణ నన్నుఁగావు మం, బాల. ౫౪
బాల మురారి కృష్ణహరి భక్తజనప్రియ వాసుదేవ గో
పాల నృసింహ కేశవ కృపానిధి దీనశరణ్య రామ మాం
పాలయ పాహిపాహి యని ప్రస్తుతిచేసి భజింతునిన్ను నం, బాల. ౫౫
వాలివినాశమూలకరవాల హతాసురజాల భార్గవీ
లోల గుణానుకూల నతలోకవిశాల కృపాలవాల నీ
పాలఁదొలంగఁ జాల నను బాలన సేయవె తాళఁజాల నం, బాల ౫౬
గాలవనామదేవశుకగౌతమకౌశికశౌనకాత్రిజా
బాలిమరీచిగాధిజచిపర్వతభార్గవముఖ్యమానిచి
త్తాలయవాస మామకహృదంతరభాసుఁడవై వసింపు మం, బాల. ౫౭
నేలవెలంది రావణవినిర్మితబాధల కోర్వలేక చే
జేలను గూడిపోయి విధిపీట మొరంగిడ నూఱడించి వా
క్పాలుఁడు పాలవెల్లికడ ప్రార్థనచేసిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౫౮
ఓ లలితాత్మ రావణుని యుగ్రకృతంబులు కింద్రభూసురుల్
ప్రేలుము రామరాత్ముని హరింపుమన న్విధికి న్నరుండనే
నైలయవెట్టు దంచు నధరుంబిడు విష్ణుని నిన్భజింతు నం, బాల. ౫౯
హాళి నొకండవయ్యుఁ జతురాత్ముఁడవై శివనాఁగ నీకళల్
నాలుగు రామలక్ష్మణు లనన్ భరతుం డరిహుం డనా నయో
ధ్యాలయమందు దాశరథులైన తదాత్ముని నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయా మనోహరా. ౬౦
బాలుఁడవయ్యు లక్ష్మణునిఁ బాయక తమ్ములఁగూడి యాత్మగే
హాళుల మజ్జనాద్యముల నాటలఁ బాటల రాకపోకలన్
హేలలఁ దల్లిదండ్రుల కనేక ముదంబిడు నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౧
ఓలి ధరిత్రి నీ వుదయమొందు టెఱింగియుఁ గౌశికుండు నీ
ప్రోలికి వచ్చి నీ జనకు పూజలనొంది మఖావనార్థమై
తోలు మటంచు నిన్నడిగి తోడ్కొనిపోయిన నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయా మనోహరా. ౬౨

కేల ధనుశ్శరంబులను గీల్కొని లక్ష్మణుఁగూడి మౌనిశా
ర్దూలుని వెంటఁబోవుచును ద్రోవ నరణ్యములోన వాఁడి యా
కోలను ఘోరతాటకను గూల్చిన రాముని నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౩

శీలితవృత్తిఁ గౌశికుఁడు చేసెడి యజ్ఞము గాక యుండఁగాఁ
జాలుపుగాను విఘ్నములు సల్పు సుబాహుముఖాసురేంద్రులం
గోలలువైచి కూల్చిన రఘుప్రభు రాముని నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౪

శైలవిరోధి మోహమున స్వప్రభుమూర్తిని వచ్చి కేళులం
జాల వరించి పోవ పతిశాపమున న్వనితో శిలాకృతిం
బోలి వసించు గౌతముని బోటిని బ్రోచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౫

లాలితమూర్తితోడ మిథిలాపురిఁ జేరఁగఁబోయి యందు నా
శూలిశరాసనుం దునుముఁ జూచి విదేహుఁ డొసంగఁ ధాత్రిక
న్యాలలనామణిం బరిణయంబయి వెల్గెడి నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౬

ఆలఘుభావవర్జితమహావిభవంబులఁ బెండ్లియాడి భూ
పాలుఁడు వెళ్లి వంప నిజభామినితోఁ జని మధ్య మ్రోలికిం
ద్రేలుచు వచ్చు భార్గవుని బింక మణంచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౭

భూలలనాశిరోమణికి భూషణమైన యయోధ్యఁ జేరి యా
త్మాలయవీథులం దివమునందు శచీయుతుఁడైన యింద్రునిం
బోలి ధరాసుతారతులఁ బొందు సుఖించెడి నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౮

ప్రోలికి రాఘవాగ్రణిని భూపతిఁ జేయుచుటంచు నాగరుల్
చాలఁ బ్రశంస చేతు రని సర్వము యత్నమొనర్పఁ జేసి భూ
పాలుఁడు పంపు నగ్రజుని వల్కల కుబ్జెడి నిన్భజింతు నం, బాల. ౬౯

ప్రోలి కధీశ్వరుండు తన పుత్రుఁడు నిన్ను నరణ్యభూమికిం
దోలఁగఁ గైక యా దశరథుం గెరలించి వరంబులందె నాం
దోళన మంద కందు కతితోషమునొందిన నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౭౦

తాలిమిశస్త్రచాపములు దాల్చి ధరాసుతతోడఁగూడి యా
ప్రోలు త్యజించి మాతృ పితృపూర్వవరోక్తులు దీర్ప జాహ్నవీ
కూలమునందుఁ జేరి గుహుగోష్ఠి వసించిన నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౭౧

సాలమృగద్విజాకులవసద్వనికేగుచు మధ్య గుల్గినీ
శాలలయం దగస్త్యముఖ సన్మునిగోష్ఠుల నిల్చి యవ్వలన్
సేలుగఁ బోయి పంచవటిచేరి వసించిన నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయా మనోహరా. ౭౨

కాలుని బోలి వచ్చు బలగర్వవిరాధు వధించి మోహినిం
బోలి వరించు శూర్పణఖ ముక్కు సెవు ల్దెగఁగోసి మించి యా
భీలఖరాధిరాక్షసుల పించ మణంచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౩

మేలని రావణుం డనుప మేటి ఖలుం డొకఁ డామృగాకృతిన్
మ్రోలఁ జరింప సీత మృగముం గొని తెమ్మన నేగి యాశరుం
బోలి మృగంబుగాఁ గునికి పోఁడిమడంచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౪

నాలవయాశ్రమాశ్రయుఁడనాఁగ దశాస్యుఁడు వచ్చి ముచ్చటల్
చాల వచించి తోడన నిజాకృతి దృష్టముఁజేసి బల్మి సీ
తాలలనం గ్రహించి చన దానికిఁ జింతిలు నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౫

ఓ లతలార యో వటముఖోర్విజపుంజములార యో మహా
కోలతరక్షుముఖ్యమృగకూటములార ఖగంబులార సీ
తాలలనన్గనుంగరు గదా యని వేఁడెడి నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౬

యేల మహీజ నెత్తుకొని యేగెద వంచు జటాయు వడ్డమై
యాలముఁ జేసి రావణహతాంగకుఁడై పడియున్న యమ్మహా
శాలికి నాకబంధునకు సద్గతు లిచ్చిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౭

మేలయి పక్వమై రుచుల మించు ఫలంబులు దెచ్చి శ్రద్ధతోఁ
జాలిన యట్లు మీ కొసఁగి సత్కృతిఁ జేసిన మెచ్చి ముక్తి నం
శ్రీ లలితాత్మ గాను శబరిం గరుణించిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౮

గాలికి బిడ్డఁడైన ప్లవగప్రభుఁ డర్కసుతుండు పంప మీ
పాలికి వచ్చి మీ మతియు భానుజవృత్తి యెఱింగి యిర్వురుం
దాలిమిసేయ మేలనిన దానికి మోదిలు నిన్భజింతు నం, బాల. ౭౯

వాలిసిఁ జంపి తత్పురము వైభవమిత్తును నీకు నీవు నా
గోలను గొన్న దుర్దుభి గూల్ప బలంబిడు మంచు సాక్షిగా
గీలిని జేసి భానుజుసఖిత్వ మొనర్చిన నిన్భజింతు నం
బాలపురీశ రాఘవనృపాల మహీతనయామనోహరా. ౮౦

వాలిని బిల్చి యర్కజుఁ డవార్యరణంబొనరింప వల్లికా
శాలల నుండి వాలి నొక సాయకమేశి వధించి తత్పురిన్
నేలుగ నర్కపుత్త్రు నభిషిక్తునిఁజేసిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౧
నీలనలాదివానరు లనేకుల రాఁగొని యందుఁ గొందఱి
న్నాలుగుదిక్కులం జనకనందిని జాడ లెఱింగి రా వెసం
దోలిన భానుపుత్త్రునకుఁ దోడ్పడఁ బల్కెడి నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౨
వాలిజవాయుజప్రముఖవానరవీరుల దక్షిణాశకుం
దోలఁగ నందు మారుతసుతుం గని యుంగరమానవాలు నా
యాలి కొసంగి తత్కుశల మారసిరమ్మను నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౩
ఆలఘుమూది యుక్తుఁ డనిలాత్మజుఁ డంబుధి దాఁటి లంకలో
శాలలఁ దోఁపుల న్వెదకి జానకిఁజూచి హతద్రుమాక్షుఁడై
శాలలుగాల్చి రా న్వసతి జాడలెఱింగిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౪
శ్రీలలనావిభుండు రఘుశేఖరుఁ డాతని పత్ని యేటిరా
చూలి ఫణీంద్రుఁడాఘనునిసోదరుఁ డంచును దప్పుఁడన్న కే
నీలలితాదివృత్తము గణించెను యానిను నేభజింతు నం, బాల. ౯౫
కూలిరి నీ సుతుల్ సఖులు కూడదు వైరము మ్రొక్కి యాదయా
శాలికి సీత నిమ్మన దశాననుఁ డంఘ్రులఁ దన్న వచ్చి న
న్నేలుమన న్విభీషణుని నేలినరాముని నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౬
పాలికి వచ్చెరాముఁడని భావమునం బ్రియమంది పొంగి నీ
పాలికిరామి వింటికొక బాణముఁగూల్చిన భీతి నబ్ధి నీ
పాలికివచ్చి త్రోవ దెలుపం గని ప్రోచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౭
వాలిసుతాంజనేయ ముఖవానరసంయుతుఁడై నలుండు దా
శైలశిలాద్రుమంబులను సల్పిన సేతువుమీఁద సేనతో
నాలవణాబ్ధిదాఁటి చని యవ్వలఁజేరిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౮
ఈ లవణాబ్ధిదాఁటి ప్లవగేంద్రులు రాముఁడు వచ్చె నిందు నం
దాలముసేయు వారిఁగనెదంచు దశాస్యుఁడు మేడ లెక్క నీ
కోలను వానివేయుగొడుగుల్ దెగవైచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౯
చేలవ మొందుచోఁ బిదప బీర మొకించుక గల్గి రావణుం
డాలము సేయఁ బంచిన మహాసురకోట్లను లంకచుట్టు గా

నీలనలాదులం బనిచి నీల్గఁగఁ జేసిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౧

నేలకు నింగికిం జనుచు నిక్కుచు మాయలచేఁ గపీంద్రులం
గూలఁగఁ జేయు రావణునకుం దనయుం డగు నింద్రజిత్తు దు
శ్శీలునిఁ బోర లక్ష్మణునిచేఁ దునిమించిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౨

ఆలయవేళ సర్వము లయం బొనరించెడి ఫాలనేత్రునిం
బోలి కపీంద్ర సైన్యములఁ బోరుచు వచ్చెడి కుంభకర్ణు నీ
కోల ధనుస్సున న్విడిచి కూలఁగ నేసిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౩

కాలయముండె పోలె బలగర్వమున న్రథమెక్కి వచ్చి యా
భీలరణం బొనర్చు రణభీము దశాస్యు శిరంబు లుర్విపై
రాలఁగ బ్రహ్మనామక శరంబునఁ ద్రుంచిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౪

నీలవితానము ల్మణివినిర్మిత కేతువులు న్సువర్ణర
త్నాలయము ల్వెలుంగఁగ మహావిభవంబుల నొప్పు లంకలో
ధీలలితు న్విభీషణుఁ బ్రతిష్ఠితుఁ జేసిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౫

వాలిసుతానిలాత్మజదివాకరపుత్ర విభీషణాది ధీ
శాలుల లక్ష్మణుం ధరణిజాతను గూడుక పుష్పకంబునం
దోలివసించి వెల్గుచు నయోధ్యను జేరిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౬

తాలిమి మ్రోల వాయుజుఁడు తమ్ముఁడు వెన్క నిజాంకమందు ని
ల్లా లిరుఁ గ్రేవలందు భరతారిహు లొప్ప వసిష్ఠముఖ్య స
చ్ఛీలులచే నయోధ్య నభిషేకము నొందిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౯౭

ఆలయవేళఁ గేవలమహాసురశేఖరుఁడైన సోమకుం
గాలునకిచ్చి వేదములు గైకొని ప్రోచుచు లోకపంక్తికి
న్మేలును గల్గఁజేయు బలుమీనము నైననిను న్భజింతు నం, బాలపు. ౯౮

వేలుపు లాసుర ల్సరసవృత్తిని మందర మెత్తి తెచ్చి యా
పాలకడిందిలో నునిచి పట్టి మథింపఁగఁ గూర్మమూర్తివై
శైలము వీఁపునఁ న్నిలుపఁజాలిన నిన్భజియింతు నెప్పుడం, బాలపు. ౯౯

నేల గ్రహించి చంక నిడి నీటఁ దొలంగక పాఱు నష్టహా
భీలబలాఢ్యు ఘోరరణ భీషణుఁ గాంచననేత్రుఁ ద్రుంపఁగాఁ
గోలమవై పురాకృతిని గుంభిని నిల్పిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౧౦౦

వేలుపుఁబెద్ద నేకమతిఁ వేఁడి వరంబులఁ జెంది మృత్యువుం
బోలిచరించు హేమకశిపుం బరిమార్పఁగఁ దత్సుతు న్సదా
శీలుని బాలు నేల నరసింహము వైన నిను న్భజింతు నం, బాలపురీ. ౧౦౧

నీలలితైకభక్తి జితనిర్జరనాథబలిప్రదానముల్
కేల వహించి దేవతతికిం గడణింపఁగ మూఁడులోకముల్
కాలనె కొల్చి పుచ్చుకొనఁగాఁ గనువామను నిన్భజింతు నం, బాల. ౧౦౨
లోలితవృత్తి నెమ్మదిని లోభమదంబులు గల్గుదుష్టభూ
పాలుర మస్తకంబులును బంధురతాళఫలంబు లుర్విపై
రాలినయట్లు రాల్చుభృగురాముఁడ వైన నినున్భజింతు నం, బాల. ౧౦౩
స్త్రీలకు నాకవాసులకు శిష్టమునిద్విజకోటి కష్టది
క్పాలురకుం జగంబులకు బాధ లొనర్చెడి రావణాది దై
త్యాలినడంప దాశరథివైన మహాత్ముని నిన్భజింతు నం, బాల. ౧౦౪
కాలఫణీంద్రతుల్యు లతిగర్వులు ధేనుకముష్టికాదులుం
గాలముసేయ కంసనరకప్రముఖు ల్లయమొందఁ గోపికా
కేళులఁ దేలఁ బూను బలకృష్ణమయు న్నినునేభజింతు నం, బాల. ౧౦౫
శీలము సాధువృత్తి పతిసేవ శమంబునుగల్గి యాపుర
స్త్రీ లొనరించు సద్వ్రతపిశేషమహత్త్వము భంగపెట్టఁగాఁ
జాలిన బుద్ధరూపుని ప్రసన్నుని విష్ణుని నిన్భజింతు నం, బాల. ౧౦౬
చాలనిబుద్ధి చాలనివిచారము చాలనివర్తనంబులుం
జాలఁగఁ గల్గి పాపములు సల్పెడి తత్కలిదోషయుక్తులం
గూలఁగఁ గల్కిమూర్తివయి కూర్మివహించిన నిన్భజింతు నం, బాల. ౧౦౭
మేలులు గల్గుఁ గీడులు శమించును సద్వృతకీర్తనాసులుం
దూలును బెద్దసంకటలు దోఁచును ముక్తి గలుంగు భక్తినే
కాలము నీదుపద్యశతకంబు లిఖించి పఠించువారి కం, బాల. ౧౦౮
నాలుకచేత నామనమునందు వసించి వచింపఁజేయు నీ
కాలమునందుఁ బద్యశతకంబు రచించితి దీనిఁ దత్ప్రభా
శాలి తెదంతమాలి గలకాల మిల న్వెలయంగఁ జేయు మం
బాలపురీశ రాఘవన్నపాల మహీతనయామనోహరా. ౧౦౯
నిపుణత గల్గి యానగుణనిర్గుణతత్త్వశిపత్త్వకల్పుఁడ
య్యై కరికొరామపఁతుల కులోదధసోముఁడ రామమూర్తి ప్రా
ణ్యైకకృతిగా వహించి యొక యుత్పలపద్యశతంబుఁ జేసె నీ
కిపుల వెలుఁగఁ జేయు రఘువీర మహీతనయామనోహరా. ౧౧౦

శ్రీ

౬. మనశ్శతకము.

పరశురామపంతుల లింగమూర్తికవి ?

— । కందములు । —

శ్రీనారాయణగురు సీ,తానాయకుఁగాఁ దలంచి తత్పాదాబ్జ
ధ్యానానందముచే ని,త్యానందముఁ బొందు మెప్పుఁ దలఁగక మనసా. ౧

అఱగడియలోన రాముని, సిరిఁబొందఁగ నొక్క యుక్తిచేఁ దెలిపిన శ్రీ
గురునారాయణయోగుల, మఱవకుమీ రాముఁ డతఁడు మహిలో మనసా.

సకలము దృశ్యము నాత్మని, యకలంకంబైన దృష్టి నాత్మని తగ నీ
రొకయుక్తిముక్తిఁజేసిన, సుకరు న్నారాయణేంద్రుఁ జూడుము మనసా. 3

తనుకరణంబులు తాఁ గాని, తనుకరణవిలక్షణంబు తానై భువినే
ననుజీవభావ ముడిపిన, ఘనునారాయణుని రాముగాఁ గనుమనసా. ౪

మాఱుముగనిభోజన మిది,గోరా యిది తినకతిని యగోచరతృప్తిన్
శ్రీరామునిఁ గనుమనుగురు, నారాయణుచరణయుగము నమ్మవె మనసా.

ఎఱిఁగిన యెఱుకలు మఱపుము, మఱవనియెఱుకెఱిఁగి యెఱుకమఱపుల నెన్నం
డెఱుఁగని నెలవున నిడుమని, గుఱిదెలిపినగురుని గుఱిని గూడుము మనసా.

యోగంబు లన్ని యిహపర, భోగోద్యోగములు లోకపూజ్యములగు న
య్యాగమములఁ జెడిపోవక, వేగము రాగనిధిఁ జంపు వెలయఁగ మనసా.

మతములు నిర్వాణపద, ప్రతిబంధకములు ప్రపంచ పదములు మాయా
కృతములు గావున వాని, స్మృతిఁ దలఁపక రాముఁబొందు మఱవక మనసా.

మంత్రంబులన్నియును నడు,మంత్రంబులు లేనిపోనిమాటలు సుమి యీ
తంత్రములఁ జెడక యాపర,తంత్రుని రాముని దలంపు తలఁపున మనసా.

జపములు తపములు వ్రతములు, విపరీతపుడాంబికములు వేషము లగుటం
జపలత నొందక సద్గురు, కృపరాముని శరణుఁబొంది కేపుము మనసా. ౧౦

గారడపుయోగములచే, నాఱడిఁబొందక ప్రపంచమంతయు మాయా
కారం బని చూచుచు సీ,తారాముని సాక్షిగాఁగఁ దలఁపుము మనసా. ౧౧

అంబరగమనాదులు గడు, డంబమ్ములు మానవులనొడంబఱిచెడి యో
గంబు లవిగోరక నిరా, లంబుని భద్రాద్రివిభుఁ దలంపుము మనసా. ౧౨

చదువు లిలఁ బలుతెఱఁగుల, నదరుగ దక్కువపువాని పగిది నవియె త్రగ
దుదముట్టనియవు గావునఁ, జదువులలోఁ జదువు రాముఁ జదువుము మనసా.

వేదంబు లగాధంబులు, వాదంబులు బహువిధావవాద విరచితో
న్మాదంబులు గావునఁ ద, ద్భేదంబులఁ బడక రాము ధృతిఁ గనుము మనసా. ౧౮

స్నానజపహోమమంత్ర, ధ్యానాదికకర్మములు మహాడంబకముల్
గానఁ దలపోయ కవి సీ,తానాథుని సర్వసాక్షిఁ దలఁపుము మనసా. ౧౯

భువి దూరదృష్టి దూర, శ్రవణాదులు మాయ లని విచారింపుము స
త్కవిజనవినుతుని సీతా, ధవుని యథార్థముగ నరసి తలఁపుము మనసా.

వాయునిరోధనముల నిజ, కాయంబులు సిద్ధి సేయఁ గడఁగినవారల్
మాయాకాయికు లని లోఁ, బాయని రామునిఁ దలంపు పట్టుగ మనసా.

మాయ లివి లకులక్షలు, కాయికములు కోటికోట్లు గాన నఖిలముల్
మాయాకార్యము లని సీ, తాయుతు భద్రాద్రివాసుఁ దలఁపుము మనసా.

తమతమయుక్తులచే ను, త్తమయుక్తులు గడచి యోగధారణలకు వి
భ్రమఁ జెందుజనులఁ బురుషా, ధములని భద్రాచలేశుఁ దలఁపుము మనసా.

నిత్యానిత్యవివేక మ,సత్యం బని కాయికంబె సత్యం బని యా
చిత్యోక్తు లాడు జనుల న,నిత్యులఁగాఁ జూచి రామునిం గనుము మనసా. ౨౦

దేహం బాత్మ యని స, దేహింపక దృఢము సేయు ధీరులు ప్రకృతి
గ్రాహగ్రస్తులనుచు నై, దేహీప్రభు నాత్మగాఁగఁ దెలియుము మనసా.

మును ప్రాణ మాత్మగాఁ గను, జను లవివేకు లని తెలిసి సంతతము ధరా
తనయాధిపునిఁ దలంపుము, గనుఁగొని ప్రాణాతిరిక్తుఁ గా నొగి మనసా. ౨౧

నిను నాత్మగాఁ దలంచుచు, ననిశము వాదించువారి నతిమూర్ఖులఁగాఁ
గని సర్వనియామకు రా,ముని సంతటఁ జూడు భక్తి మునుకొన మనసా.

అలబుద్ధి యాత్మయనుచుం, బలుమఱు వాదించువారు పామరులు సుమీ
తలఁపఁగఁ బ్రజ్ఞాతీతుం, డలభద్రాచలనివాసుఁ డమలుఁడు మనసా. ౨౨

అజ్ఞానమాత్మయని యెడి, ప్రజ్ఞాహీనులకు యుక్తి పాటింపరయా
విజ్ఞానపూర్ణు రాము, న్సుజ్ఞానమతో ముదమునఁ జూడుము మనసా. ౨౩

అంతయు మాయామయ మని, చింతించుచు నిత్యసుఖముఁ జెందుము సుఖవై
యంతయు సచ్చిన్మయ మని, చింతించుచు రామచంద్రుఁ జేరుము మనసా.

శబ్దంబులు వినువేళల, శబ్దశ్రవణముల విడిచి జన మగు నీతో
శబ్దార్థము లెఱిఁగెడి ని,శ్శబ్దుని రాముని గనుము శమమున మనసా.
స్పర్శలు గొను వేళలఁ ద్వ, క్స్పర్శలఁ బ్రకృతిగఁ దలంచి జనమగు నీతో
స్పర్శలు సతతముఁ గొనుని,స్స్పర్శుని రాముని జూడు పాయక మనసా.
రూపములుచూచు వేళల, రూపములో వెలుఁగు రాము రూపము నీలోఁ
జూపని తద్రూపముఁ జి,ద్రూపముగాఁ జూడు ప్రకృతిఁ ద్రోయుచు మనసా.
రుచు లనుభవించు వేళల, రుచి జిహ్వలవిడిచి ప్రకృతిరూపగు నీతో
రుచులాను రామచంద్రుని, రుచిజిహ్వలనడుమఁ జూడు రుచిగొని మనసా.
గంధంబులు గొను వేళల, గంధఘ్రాణములప్రకృతిగాఁ గని నీతో
గంధము గొనియెడి రాముని, బంధుర తేజుని భజింపు పాయక మనసా. ౩౧
పదపడి జితేంద్రియములను, బొద లెడి నినుఁగూడి విషయభోగంబుల నం
పద లనుభవించు రాముని, వెదకుము విషయేంద్రియముల విడువక మనసా.
స్త్రీవేషధారిపురుషుని, భావము చుమి తలఁప జీవభావము వేషా
భావమునఁ బురుషుఁ డగుగతి, జీవుఁడె రాముఁ డగు భ్రాంతిఁజిమ్మిన మనసా.
అల త్వంపదలక్ష్యార్థము, లలితం బగు తత్పదైకలక్ష్యార్థంబుఁ
దెలిసి యసిపదముతో ని, శ్చల రాముని జూచి పట్టు మొదలని మనసా.
సాకారము భ్రమయనియు ని,రాకారము శూన్యమనియు ననిశముఁ దత్త
ద్వ్యాకారము రామునిగా, నేకాలముఁ దలఁపు రెంటి నెఱుఁగుచు మనసా.
ఘనతనుకరణప్రాణము, లనుదిన మెవ్వని ప్రకాశ మనువర్తించు
న్ననుగొని యాభద్రాద్రీ,శుని నిఖిలేశ్వరునిఁ గాఁగఁ జూడుము మనసా.
ఇదిగా నిదిగా ననుచు,న్నొద లఖిలోపాధులను సమున్నతిఁ ద్రోయం
దుదినెవ్వఁడు చెడకుండుం, జెదరక యారామచంద్రుఁ జెందుము మనసా.
చ్చకని హారలలోపలఁ, జక్క నివాఁ డరయ మిగుల నరసుఁ డఖిలము
న్నైక్యకుడాఁ డారాముని, నిక్కముగాఁ దెలిసి పొంది నెరయ వె మనసా. ౩౮
పపురుషోత్తముఁ డఖిల,వ్యాపారముఁ జేయఁ బనుచు ననుదినమును ని
న్నాపరమాత్ముఁడె తగుసీ,తాపతి వానినె తలంపు తలఁగక మనసా. ౩౯
పంచేంద్రియముల నినుబియు, మించి మహాయోగు లేయమేయ మహిము నీ
క్షించెద రట్టి నిరంజను, నంచితగతి నాశ్రయింపు మనిశము మనసా. ౪౦

ద్విదళకమలమునఁ జూపులు, పదిలముగా నిలిపి కోటిభానునిభుం డో
యదదేహుఁ బీతచేలు, న్సదమలభక్తిని భజింపు సతతము మనసా. ౪౧
చంద్రార్కకోటితేజు, న్సాంద్రామలమందహాసు సర్వేశ్వరు దే
హేంద్రియములకు విలక్షణు, నింద్రాదినుతు న్భజింపు మింపుగ మనసా. ౪౨
కలితాక్షరశబ్దస్వర, ములనంటక వ్యంజనములఁ బొరయక బిందూ
జ్జ్వలనాదకళల మీఱిన, యంభద్రాచలనివాసు నరయుము మనసా. ౪౩
అక్షయమైన యకారా, ద్యక్షరముల మీఱి యక్షరాక్షరములలో
నక్షరమై లక్షణమై, సాక్షియగు రాముఁ దంపుఁ సతతము మనసా. ౪౪
హృదయగుహాకాశాంతా, స్పదబిందూదర్పణమునఁ బ్రబలెడు కళలోఁ
బొదలెడి శ్రీభద్రాచల, సదను నిరాముఁ జూడు సతతము మనసా. ౪౫
హృదయకమలకర్ణికలోఁ, జను రని యోంకారనాదసంగతసీతా
హృదయారవిందభానుని, సదమలమతిఁ బొందు తుర్యసంగతి మనసా. ౪౬
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తుల, విగ్రహములఁ బొంది యెవఁడు వెలిఁగించు మహా
దివ్యగ్రహుఁడెవఁడా సత్ప్రిణ, వాగ్రుని రామునిఁ దలంపు మనిశము మనసా.
నాశనముగ నూరహితా, కాశపరాకాశములు తగం గని తత్త్వా
కాశమహాకాశాగ్రా, కాశంబులలోన రాముఁ గనవే మనసా. ౪౮
మండితచంద్రార్కానల, మండలములలో నఖండమండలమై పిం
డాండాజాండంబులలో, నిండిన రాముని భజింపు నెరయఁగ మనసా. ౪౯
ఘోరాంజనకూటములో, శ్రీరామునిఁ జూచి యతని జెందుము విమలోం
కారస్వరూపుఁ డని యా, త్మారామస్వామి యని ముదంబున మనసా. ౫౦
అక్షరము లన్నియును రెం, డక్షరములుగాఁగఁ జూచి యని మీఁదటి యే
కాక్షరమునఁ గూరిచి త, త్సాక్షిగ రామునిభజింపు సతతము మనసా. ౫౧
రూపములు మాయగాఁ గని, చూపుల లోఁ జూపుఁజూచు చూపులు మఱియా
రూపులలో రూపును సీ, తాపతి నిజరూపుఁజూడఁ దలఁపవె మనసా. ౫౨
తలఁపులు తలఁచెడివానిం, దలఁపులలో నుండువానిఁ దలఁపుఁ దగులకం
దలఁగినవానిని నీలోఁ, దలపోయుము రాముఁ డని ముదంబున మనసా.
శబ్దోత్పత్తిస్థానము, శబ్దలయస్థలము వెదకి సమరసముగ నా
శబ్దములో శబ్దము ని, శ్శబ్దము నుమఁ దలఁపు రామచంద్రుని మనసా. ౫౪

శబ్దము నంటక తగు ని,శ్శబ్దంబును గాక వానిసరస మరయుచుఁన్
శబ్దాతీతుం డై ని,శ్శబ్దుండగు రాముఁ దలఁపు సతతము మనసా. ౫౫
బ్రహ్మాండములు మహేశ,బ్రహ్మాదులుఁ జనిన వెనుకఁ బరఁగెడు శబల
బ్రహ్మము నంటని రామ,బ్రహ్మము నెల్లపుడుఁ దలఁపు భక్తి న్మనసా. ౫౬
పిండాండబ్రహ్మాండము, లుండినఁ బోయిన జనించుచున్నఁ జెడక తా
నిండారి సకలమునకు న,ఖండుం డగురామభద్రుఁ గనవే మనసా. ౫౭
కలచంద్రసూర్య తారా,నల విద్యుల్లోచనాది నవ తేజముల
న్వెలిఁగించుచు వెలుఁగుచులో, వెలిలోఁ గలరాముఁ బొంది వెలయుము మనసా.
ఆనంద మొందినపు డా, యానందముఁ బొందువాని నానందములో
నానందమైనవానిం, బూనిక రాముఁ డని యతనిఁ బొందుము మనసా.
ఏకఘటాకాశమును మ,హాకాశముఁ జేర్చి యది మహాకాశములో
లేకుండఁ జేసి యదియె చి,దాకాశముగాఁగ రామునరయుము మనసా.
పూనిక విషయానందం, బానందము గాదు సుప్తి యానందం బ
త్యానందముగా దరసి త,దానందానందు రాము నరయుము మనసా. ౬౧
అరయంగాఁ దనువులకును, గరణములకు నీవు మిగులఁ గారణమగుటన్
మఱి నీవకారణం బే, దొర తెలియవు రాముగాఁగ దొరకొని మనసా. ౬౨
తొల్లిటి తనువులు విడిచియు, నల్లన నీతనువునంటి యంటక మీఁదం
జెల్లంగలపురుషుని నీ, యుల్లములో రాముఁగాఁగ నొగిఁగను మనసా. ౬౩
నిర్మలవృత్తిని సంచిత,కర్మము లటు ద్రోసి సమతకలిమి భవిష్య
త్కర్మముసేయక యిప్పటి, కర్మముఁ బెడఁబాసి రాముఁ గనవే మనసా.
జ్ఞానజ్ఞేయవిలక్షణు, నానావిధరూపకల్పనాతీతుం బ్ర
జ్ఞానస్వరూపు ఘను నీ,తానాయకుఁ బాయకెపుడుఁ దలఁపవె మనసా.
పలుకుల నంటక చూపులఁ, దలఁపుల నెడఁబాసి ప్రకృతి దాఁటి మనోబు
ద్ధులఁ గడచి యంతయును దా, వెలిఁగించెడి రాముఁ బొంది వెలయుము మనసా.
మఱపు లెఱుక చేయుచుఁ దా, నెఱిఁగిన వెరవెఱింగికొనుచు నెఱుకమఱపులన్
గఱు లెఱుఁగుచు నేమిటఁ దాఁ, బొరయని శ్రీరామచంద్రుఁ బొందుము మనసా.
తెలివికి వేత్త సకలముఁ, దెలియుచుఁ దనుఁ దెలిసినట్టిధీరులఁ దనలోఁ
గలుపుకొనుచు నేమిటఁ దాఁ, గలియని భద్రాద్రివాసుఁ గనవే మనసా.

పొగడిన మురియక తిట్టిన, వగఁజెందక పాపపుణ్యావర్తనలను దాఁ
దగులక యేమియు నంటక, నెగడెడు శ్రీరామచంద్రునిం గనుమనసా.
సాకారనిరాకారము, లేకాకారముగఁ జేసి యేకాలంబున్
సాకారుండై తనర ని,రాకారుం డైనరాము నరయుము మనసా. ౭౦
చనరానిచోటునకుఁ జని, కనరానిపదార్థములను గనుఁగొని యైనం
గొనరానిసుఖముఁ గైకొని, మనరాదా రామచంద్రు మఱవక మనసా.
అఱుగనియన్నముఁ జవిగొని, యఱకంటను గన్నుమూసి యానందముతోఁ
దఱుఁగనిసుఖమున నెన్నం, డెఱుఁగని భద్రాద్రివాసు నెఱుఁగుముమనసా.
నెట్టన నెక్కడ వెదకినఁ, బుట్టని వస్తువును జూచి భోగింపు మిఁకం
బుట్టని చావని గతి యీ, పట్టున రాఘవుఁ డొసంగు బళి యని మనసా.
లేనిది లేనే లే దని, లేనిది యుండఁ గని కలది లే దని యేమిం
గానిది సర్వం బొనని, యూనని భద్రాద్రిరాము నరయుము మనసా. ౭౪
కలిమియు లేమియు లేకం, గలకాలము లేక కలిగి కలిగియు లేకం
గలకలిమి లేమిగాఁ గని, కలియుము శ్రీరామభద్రుఁ గనుఁగొని మనసా.
ఆఁకలిదప్పులఁ బొరయక, శోకము మోహంబులేక సూడిద యై యే
లోకమున లేక వెలిఁగెడి, యాకాశాతీతు రాము నరయుము మనసా.
స్త్రీపురుషనపుంసకఘన, రూపంబులు గాక విశ్వరూపము తానై
లోపల వెలుపలఁ గలచి,ద్రూపుని రాఘవునిఁ గనుము రూఢిగ మనసా.
పల్లెలఁ బట్టణములఁ రం, జిల్లెడి కాఁడవులను విశేషగృహములం
దెల్లమిగ నొక్కగతి ఫల,సిల్లెడి రాఘవునిఁ గనుము చెలువుగ మనసా. ౭౮
అలరు మనోవాక్కాయం,బుల నంటక జడములైన భూతేంద్రియముల్
వెలిఁగించుచు వానం దా, వెలుఁగని రాఘవునిఁగలసి వెలయుముమనసా.
సకలంబు జడముగాఁ గని, సకలేంద్రియసాక్షి యై ప్రసన్నుం డై నా
యకుఁడైన భద్రగిరినా,యకు నెఱిఁగి భజింపు మఱవ కనిశముమనసా.
వటపిప్పలబీజంబుల, కుటజములుం............
పుటములుగొను భద్రాచల,తటమందిరుఁ డైనపరమధన్యుఁడు మనసా. ౮౧

అశ్వత్థము లీతనువులు, విశ్వములు సను స్తలోక విభులు జనములుఁ
శాశ్వత మని తలఁపక న,క్కేశ్వరుఁ డగురామభద్రు నెఱుఁగుము మనసా.
ఏరాముఁ బొంది మరలఁగ, రారు మహాత్ము లిల కానిరంజను నీలో
నారాధింపుము తగ సీ,తారామస్వామిగాఁగఁ దలఁపుచు మనసా.
ఛాయారూపము చూడ్పన, నేయెడలను సాక్షి యగుచు నినుని పగిదిఁ దాఁ
జాయక విషయేంద్రియముల, డాయక వెలిఁగించు రాముఁడాయుసుమనసా.
వెలుఁగుల కెల్ల వెలుంగై, వెలిఁగింపక వెలుఁగఁ బోక వెలుఁగుచుఁ దానే
వెలుఁగై యంతట వెలుఁగం, గలసీతారామభద్రుఁ గనుఁగొను మనసా.
గుణములఁ బొరయకను పిల, క్షణుఁడై యపరోక్షుఁడై ప్రకాశించెడి యా
ప్రణవార్థగమ్యు నారా,యణు సీతారామచంద్రు నరయుము మనసా. ౧౬
శంకింపక పంకింపక, సంకల్ప వికల్పములను జరుగక తగ నే
వంకకుఁ బోవక విగత క,ళంకుని భద్రాద్రి విభుఁ దలంపుము మనసా. ౧౭
అజ్ఞానతమముఁ బొరయక, ప్రజ్ఞానజ్యోతి యగుచుఁ బరఁగెడు రాముఁ
సుజ్ఞానముతో నీలోఁ, బ్రజ్ఞానముతోఁ దలంపు పాయక రామా. ౧౮
అమృత మమనస్క మవ్యయ, మమిత మనామయ మచింత్య మపరోక్ష మరూ
ప మమల మగమ్య తేజము, సమరస మగురాముఁ దలఁపు సతతముమనసా.
కారణ కార్యములకుఁ దాఁ, గారణమై కారణమును గడచి యవలి యోం
కారహకారాంతరమునఁ, గేరెడు రాముని భజింపు కృతిగొని మనసా. ౨౦
నినుఁ గూడినందుకనయము, మునుకొన సంసారజలధి ముంచితి విఁకనీ
దునిమెద భద్రాచలరా,మునిఁ గని విజ్ఞానఖడ్గమున నోమనసా. ౨౧
అజపాగాయత్రీమం,త్రజపంబున మించి మారుతముల నడఁచితీ
భుజియించెదఁజూడుముమా,విజయరఘూద్వహునికరుణ వెలయఁగమనసా.
ఎనసి యనిత్యము లగునీ, తనుకరణంబులను గూడి తాపత్రయతో
యనిధిం గూలితి విఁకనై,నను రాము పదాంబుజములు నమ్మెవె మనసా.
సమమమకారాహంకా,రముల విడిచి రామచంద్రు రక్షకుఁగా ని
త్యముఁ దలఁచెద నిఁకనీప్రే,ష్యము నా కే మనుసరింప నవయఁగమనసా.
నీవలనఁ గదా నాకీ, జీవత్వము గలిగె నందుచే సంసారం
బావిర్భవించె నిఁక నీ,తావిభుఁ గొలుతు న్భవద్వధార్థము మనసా. ౨౫
ఏమాటక నిన్నెలిన, రామునిఁ దలఁప నతఁడేమి రక్షింపఁడ......
.........ని, న్నేమని యిఁక నమ్మవచ్చు నిలలో మనసా. ౨౬

నీవనఁగ నెంత రాముని, సేవయొకింతుకయు నాకు సిద్ధించినచో
భావనచె సంహరించెద, జీవత్వభ్రాంతి విడిచి సిద్ధము మనసా. ౯౭
దేహము........,మోహము తత్సాక్షి యగుచు మొదలై తుదలై
దేహప్రభులై గలిగిన, నాహో బ్రహ్మకు నున్నగద రయంబున మనసా. ౯౮
నీకన్నఁ దప్పదగు నీ, ప్రాకటనిష యేంద్రియముల వజ్జ మెలఁగుట
స్తోకవివేకమె తగదిఁకఁ, గాకుత్స్థాన్వయునిఁ గూడు గ్రక్కున మనసా. ౯౯
రాముని కరుణ నిజాత్మా, రాముఁడవై యను వెనను దిరంబుగ నిఁక నీ
వ్యామోహా మడిగి నాంగ్, నేమముఁ గలియుము నిరస్తవృత్తిని మనసా.
భంగమును బొందకుండఁగ కుప్పింగమురంగజపతంగ రాజీవమహా
భృంగములకరతిఁ గువిషయ, సంగతిఁ దలఁపు మిఁక రామచంద్రుని మనసా.

ఇది పరిషత్పుస్తకభాండాగారములోని
3138 సంఖ్యగల తాళపత్రప్రతికిఁ బ్రతిక:
మట్టివాడలో సంపాదింపఁబడినది.

---

౧౦. శ్రీగిరిమల్లేశశతకము.

రామలింగార్యకవి.

—సీసపద్యములు.—

శ్రీపార్వతీదివ్యచిత్తాబ్జసారంగ సారంగదానవక్షణనభీమ
భీమాట్టహాస విభేదితాంధకపుర పురపూర్వదేవ సంహారణబాణ
బాణగృహద్వారపాలనవిధిదక్ష దక్షముఖధ్వంస ధరనివాస
వాసవపూజిత వరపాదరాజీవ రాజీవపదహార రాజమిత్ర
మిత్రచంద్రాగ్నినేత్ర యమిత్రనిశర, శరధితూణీరననుఁ బ్రోవు స్మారహార
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౧

మాణిక్యఖచిత సన్నాజులకుండల కుండలిభూష సద్గుణసముద్ర
ముద్రితాశాపాశ మునిమనస్సంచార చారణగణనుత చరణకమల
కమలాక్షపూజిత కమలసన్నిభనేత్ర నేత్రిధవ … … …
… … … … …
విభవములొసంగి ననుఁ బ్రోవు వేదనినుత, నతజనాంభోజలోకబంధు ప్రకాశ
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౨

………సనత ఖండిత దితిపుత్ర పావనచారిత్ర పాండుగాత్ర
విలసదాశానేత్ర వేదసంచయపత్ర కాద్రుకీకృతగోత్ర కర్మసూత్ర
వర్ధితమునిగోత్ర వాసవనుతిపాత్ర హార్యగ్నిశశినేత్ర యక్షమిత్ర
నారాయణకళత్ర సరసపాలసుపాత్ర సుహితప్రియచ్ఛాత్ర మారజైత్ర
కలుషవల్లీలవిత్రధర్మ్యాంబుమిత్ర, పాలితచ్ఛాత్ర, ననుఁ బ్రోవుపరమకృపను, రా॥

కైలాసగిరిగేహ ఖండితాఘసమూహ పారదనిభదేహ భవ్యబాహ
పాటితగజదైత్య పరిశుద్ధశుభకృత్య మునిమనోజ్ఞాదిత్య వినుతసత్య
వందారుమందార సుందరాహిపహార సుందరాగవిహార మహితధీర
భద్రద్రాట్టంఖాణ పాథోధిసత్తూణ పురనరబాణ భాసుకృపాణ
నీకువందనమొనరింతు నీలకంఠ, విలసదాకల్పయశమిమ్ము వేగమాకు, రామ॥

శ్రీమహాలక్ష్మి సుస్థిర ఘనాంచితవేణి దర్పణగండ యోతలిరుఁబోణి
పూర్ణేందువదన యే పొలఁతి పల్లవపాణి రదనాభిభూతసస్మృతసుపాణి
కమలాభనేత్ర యేకాంతాశిరోమణి సంపత్సముద్ర యేసరసవాణి
అబ్జగర్భునిఁ గన్నహరికిఁ బట్టపురాణి దారిద్ర్యభేదనోద్ధతకృపాణి
యట్టిశ్రీదేవి మముఁ బ్రోచునట్లు భవను, దారసత్కృపయొసఁగవే ధరనివేశ, రా॥

తారాహిపపటీరతారకతారేశశరదభ్రకాంతిని సరకుగొనక
కర్పూరపారదకామపాలామలనీరేజకాంతిని నెఱసులెన్ని
మందారమౌక్తికకుందాహవాశనకాశాభ్రపామజకాంతిఁ దెగడి
తనతనుప్రభలెల్ల ధాత్రినివిలసిల్ల భాసిల్లుభారతి భవ్యవాక్య
వైభవ మొసంగునట్లుగాభవదనుజ్ఞ, నొసఁగిరక్షింపవేముమ్ముబసవనాథ, రామ॥
సర్వచరాచరజంతుజాలమునెల్ల సృష్టికర్త నటంచు సృష్టిచేసెఁ
బ్రాగ్జన్మమునఁ జేయు పాపపుణ్యంబుల ననుభవింపకతీర దంచు వ్రాసెఁ
దానె వ్రాసె నటన్న తగనిందరాకుండ విధిపూర్వకృతమను విధమొనర్చి
భామాంగనాకుచపరిరంభదానందహృదయాబ్జుఁడైన యాసృష్టివిభుని
నెల్లవేళల సత్కృప నేలితయ్య, యట్టి నీకింక ననుఁబ్రోవనధికభరమె, రామ॥
సకలజగంబుల సస్యతృణాదిని సర్వకాలముఁ బ్రోచుసాహసంబు
వటపత్రశాయివై వనధిలో నిద్రించి యవ్యయపదమంది యలరుచుంట
భానుకోటిప్రభాభాసుర దేహుఁడై విలసిల్లుచుండెడి విమలయశము
రమ్యకౌస్తుభరత్నరాజితుఁడై లక్ష్మి పరిణయంబైనట్టి భాగ్యరేఖ
నీవరంబున గాదె యీనిఖిలవిభవ, ముబ్జనేత్రునికబ్బుటయుతనియంబు, రామ॥
నీవరంబునఁగాదె దేవేంద్రునకు స్వర్గరాజ్యంబు గల్గుట రాజభూష
భవదనుగ్రహదృష్టి పాత్రుఁడై శేషాహి భోగవతీపురభోగమందె
నీకృపచేఁగాదె నెఱిఁగుబేరుం డుర్వి రాజరాజాభిఖ్యఁ దేజరిల్లెఁ
దావకకరుణాసుధారసపూరంబు నాపైనిఁ జిల్కించి నవ్యమహిమ
నేను విరచించుశతకంబునీకరాబ్జ, మందుఁబూబంతిరీతిగానలరఁ జాల్పు, రా॥
దండధరోద్దండదర్పమున్ దైత్యారి గర్వాపహరణ విక్రమభుజుండు
కర్ణకుండల రత్నకాంతిచ్ఛటల్ గ్రమ్ము గండద్వయోన్నిద్రకాంతియుతుఁడు
భగునినేత్రము డుల్చి భారతివంచించి యగ్నిదేవుని జిహ్వలంటఁ గోసి
దశదిశాపతులను దారుణగదనొత్తి భాస్కరుపండ్లూడిపడఁగ మొత్తి
యజ్ఞభంగంబుగావించి యలరువీర, భద్రుఁగన్నట్టి శంకర భద్రవాహ
రామలింగార్యపోష పద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౧౦
హరిఫాలమును జించి యారక్తమబ్జకరోటిని ద్రాగిన మేటి వీవు
బ్రహ్మమధ్యశిరంబు పటుతరగతిఁ ద్రుంచి మరలఁ దావేఁడిన మనిచినావు
దశకంఠుఁ డొకనాఁడు తారాచలంబెత్త, నంగుష్ఠమున దర్ప మడఁచినావు

హరియు మోహినిగాఁగ నతనితో రతికేళిఁ గలసి సత్పుత్రుని గాంచినావు
ఇట్టి నీలీలలెన్న నే నెంతవాఁడఁ, గరుణ నన్నేలు సౌభాగ్యవరములొసఁగి, రా॥

శూరాదిదనుజప్రవీరబాధలకోడి బ్రహ్మాదిదేవతల్ ప్రస్తుతింప
దేవేశ భవదీయతేజం బొసంగిన వేమాఱు ఱెల్లులోఁ బ్రేమనుంచి
షట్పిండములుగాఁగ షట్కృత్తికలుఁ జూచి సద్భావసహితలై సాఁకిరెలమిఁ
గాత్యాయనీదేవి కరుణతో షట్పిండములఁ బట్టి నొకటిమై ముఖమెలర్పఁ
బిల్లఁ జేయొప్పి భవదాజ్ఞఁ బ్రబ్ధిదనుజ,వంశములఁ గూల్చె సేనానివరదయాంక॥

అఖిలపురాణేతిహాసు వేదవ్యాసుఁ గవికుంజరాంకుశుఁ గాళిదాసు
దండిని భవభూతిఁ దగ శంకరాహ్వయు మల్హణబిల్హణమాఘకవుల
భట్టబాణు మయూరు భారవి వాల్మీకి భవ్యపండితరాయుఁ బ్రౌఢకవిని
శ్రీనాథు భాస్కరు శివభద్రు నలసాని పెద్దనార్యవిభూషుఁ బ్రీతిసోమ
యాజిముఖ్యుల నిర్మలానల్పయశులఁ, జేసి రక్షించితివి గదా సిరి చెలంగ, రా॥

నవరత్నఖచితమౌ నవ్యకిరీటంబుఁ బేదవాఁడును దలఁ బెట్టు టెట్లు
దనుజారిపంచసుధాపూర్ణకుంభంబు నల్పమనుజున కదబ్బు టెట్లు
జలదంబులో మించు సౌదామినీరేఖఁ గని కౌఁగిటను జేర్పఁ గలుగు టెట్లు
పుష్టిభోగులఁ జూచి పౌరిఁబౌరిఁ బొక్కెడి కష్టాత్ములకు సిరి గల్గు టెట్లు
గాన నీభక్తి లేనట్టి హీనమతికి, నెట్లు ప్రాపించు నీసేవ యెన్నిచూడ, రామ॥

ఛందోనిబంధనముల్ వ్రాసి చూడఁగ లేదు యతిగణప్రాసవిఖ్యాతి లేదు
అమరకాండత్రయం బభ్యసింపఁగ లేదు నచ్చుహల్లులభేదమరయ లేదు
కావ్యపంచకమైనఁ గనుఁ జూడఁగా లేదు కవిప్రసిద్ధార్థముల్ గల్గవ లేదు
శ్రీశంభుకృపచేతఁ జెప్పితిఁ గాని నా శక్తిచేఁ గాదు నీశతకరచన
గానమొనర్పుసుకవు లహీనకరుణ, నెంచరె మ్యోడఁ జూచినఁ బంచవదన, రా॥

వసుధఁ గౌమట్రాజవంశాబ్ధిచంద్రుండు శంకరాభిఖ్యుండు సాంద్రయశుఁడు
సకలవేదాగమశాస్త్రముల్ వరికించి శైవరాట్ప్రభుఁడని తలఁచి మదిని
వీరశైవాచారవిధి శివదీక్షచే లింగధారణమయ్యె లీలఁ దనర
దశరథాత్మజుఁడంత దశకంఠుఁ దెగటార్చి శ్రీపర్వతప్రదక్షిణముఁ జేసె
నాప్రదక్షిణగతి నతఁడధికభక్తిఁ, జేసె యుష్మదనుగ్రహాశ్లిష్టుఁడగుచు, రా॥

ఆశంకరుఁడు బుచ్చమాంబను వరియించి కొమరు శేవురనొకకూఁతుఁ బడసె
నందుఁ గనిష్ఠుండు నతిగుణాఢ్యతముండు సౌందర్యపరిభూతశంబరారి

యహితాంబునోద్ధతి కనిలమై విలసిల్లి నిఖిలమాత్రులలోన నిగ్గుదేలి
దానకర్ణుం డన ధాత్రిలోఁ బొగడొంది, నాగయలింగంబు నయమహిమను
జక్కమాంబనువరియించిశుభకరముగఁ,గొమరులనుమ్మునేవ్రురఁగోరికనియె॥
అందగ్రజుండును నతిగుణాఢ్యత్ముండు వెంకయ్యయనుపేర వెలసె భువిని
నక్షయంబగు శివదీక్షఁ జెన్నొందుచు నక్షయలింగంబునలరె ధాత్రి
భక్తికి ముంగొంగు పసిఁడియై బసవయ్య భాసిల్లెసౌభాగ్యపటిమచేత
మంత్రమంత్రార్థము ల్మహిమనుచ్చరించుచు లక్ష్మీశలింగంబు లలివహించె
నెన్నవల్వురకన్న నేఁచిన్నవాఁడ, నన్నుఁ గృపతోడఁ బ్రోవుమాపన్నపోష॥
మద్గురుమూర్తియౌ మహిమనుద్ఘటారాధ్యవంశాబ్ధిచంద్రుండు వరగుణుండు
షట్చక్రసంధాని షట్కోశరిపుజేత షడ్భావరహితుండు షట్స్థలుండు
కల్మషం బనునంధకారంబునకు శుద్ధసుజ్ఞానదీపమై చూడఁబడును
బరవాదులకు నెల్ల భయదప్రతాపుఁడై వీరభద్రాఖ్యచే వెలసె ధాత్రి
నట్టి మద్గురుస్వామి నే ననుదినంబు, సంస్తవమొనర్తు దుర్వర్ణశైలపాన,రా॥
ఖండితంబుగఁ గాలకంఠుఁడే కర్తంచు దండిబాహ్యులవాద నుండఁ జేసి
యిలవేదపద్ధతి నీశుఁడే కర్తంచుఁ బాంచరాత్రుల చర్చపదటఁ గలిపి
లోకత్రయాచార్య పాకతనిలసిల్లి పండితారాధ్యుండు భవ్యమహిమ
వాదించి పావకు నస్త్రాన సంధించి వరులిఙ్గలేకుండ వరలఁ జేసి
నేత్రములుదీసిస్ఫురదూర్ధ్వనేత్రయుగము,వడసెనేమేనినుతియింతుఁబండితార్య
రామలింగార్యసోమ సద్రాజభూమ, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౨౦
అక్షయోజ్జ్వలభక్తిసాక్షికబసవని యక్షరంబులె కల్పవృక్షవితతి
యక్షరబసవనామాక్షరంబులు దల్చి పక్షివాహుఁడు లక్ష్మిఁ బరిణయించె
రక్షకాఖ్యబసవు నీక్షించుచున్నట్టి యక్షులులోకాభిరక్షణములు
అక్షీణశివభుదాధ్యక్షమహోక్షౌధిపాక్షరనిరతి మోక్షప్రదంబు
గానబసవని నుతియింపఁగలరె పద్మ,జాచ్యుతాదిదేవతలారయవనిలోన,రా॥
బసవనీనామంబు పాటించి విన్నను బశువులకైనను బరఁగుభక్తి
బసవనీకథలెల్లఁ బాటించి నుడివినఁ బసిబాలురకునైన నెసఁగుభక్తి
బసవ నీనామంబు పాటించి వ్రాసినఁ బతితులకైనను భక్తిగలుగు
బసవనీపదములఁ బ్రస్తుతిచేసినఁ బామరులకైనను భక్తిగలుగు
బసవబసవాయటన్నను బాపహరము,అట్టిబసవేశ్వరస్వామినభినుతింతు,రా॥

భక్తమండలికెల్ల భద్రగజోపము మడివాలుమాచయ్య మహిమఁదలఁతుఁ
బరవాదులను జిహ్వవట్టి కోసినదిట్ట సూదిరాజయ్యను మదినిఁ గొల్తు
నంగుళంబులనొత్తి యమృతంబుఁజూపిన మెడపదయప్పన్నయడుగులెంతు
గురుభక్తివపలక గురుసతీహితబాంధవాళితోఁ గైలాస మలరి చేరు
నట్టి బిల్లమరాజును సనుదినంబు, నాదుమదినిల్పినుతియింతు వేదతురగ, రా॥
కిన్నరబ్రహ్మయ్య కీర్తినుతించెదఁ గన్నడబ్రహ్మయ్యఁ గణుతిచేసి
కల్లిదేవయగారి గాదిలిబంటను గక్కయ్యగారింటి కర్షకరుఁడఁ
జిటితొండభక్తుని జేరి కీర్తించెద వడయునంబికిఁ జేతు వందనములు
గొడగూచి నామదిఁ గొనియాడుచుండెద నక్కమహాదేవికనుఁగుశరణు
ముగ్ధసంగయ్యగారికిముదమెలర్పఁ, బ్రణుతిచేతుమసద్భక్తవటిమచెలఁగ, రా॥
మోళిగమారయ్య మునిడి చౌడయ్యయు శూలదబ్రహ్మయ్య సురియచౌడు
బడవలబ్రహ్మయ్య బాబిరాజయ్యయు శివనాగమయ్యయు శివకరుండు
అల్లయ్య మధుపయ్య బల్లేశు మల్లయ్య గొడలమల్లయ్య గోహిరుండు
నాదిగాఁ గలయట్టి యమితగణావళి నూతనప్రమథుల నూలుకొల్పి
శరణుశరణంచుఁద్వత్పాదజలజమాత్త, నిలిపినుతింతునిత్యంబునేర్పుమీఱ॥
పరఁగ నసంఖ్యాత ప్రమథగణంబుల వర్ణించి లెక్కింప వశమె విధికి
భూతగణంబుల ముదముతో లెక్కింప నాదిశేషునకైన నగునె వశము
శుద్ధవైదికశైవసిద్ధాంతగణముల గణనకు శక్యంబు గాదు హరికి
రూఢప్రతాప సద్రుద్రగణంబులఁ బరికింపశక్యమే భారతికిని
నిట్టిగణసంఖ్యచేయఁగానిలనువశమె, పుండరీకాక్షబాణయంభోధితూణ, రా॥
పరఁగ శిలాదుఁ డన్పరమమునీంద్రుండు పుత్రసంతతిలేక పుడమిలోన
నావఁతపాషాణ మాహారముగఁ జేసి నిన్నుఁగూర్చి తపంబు నెఱయఁ జేయ
నాభుషితపమున కానందమునఁ బొంగి ప్రత్యక్షమై నీవు ప్రాధిమెఱయ
మెచ్చితి నీతపం బిచ్చెద వరమన్న సిద్ధయుతనయుల నీయు మనిన
నట్ల యగుఁగాకయని పోవనంతలోనఁ, గొమరులిద్దఱుగలిగిరికోర్కెదీర, రా॥
అందుజ్యేష్ఠుండగు నందీశ్వరుండును, మహానంది యనుపురి మహిమమించె
బరఁగ రెండవవాఁడు పర్వతాభిఖ్యుఁడు, నబ్జారిధరభవదంఘ్రియుగము
భజియించి మెప్పించి భర్గమహాదేవ నిజబంధుయుతముగా నీవు నాదు
శిరమున నిలుమన్న సిద్ధభక్తాళితోఁ బ్రమథబృందముతోడఁ బ్రమదమునను
వచ్చి నిల్చితి వయ్య నిర్వాణఫలద, పార్వతీనాథపాలితభక్తయూథ, రామ॥

నిజకాంతినిర్జితనీలమేఘంబయ్యుఁ బృథ్వీపీఠంబుచేఁ బృథులమయ్యు
నంబరంబే తన కధిక లింగముగాఁగ దశదిశ ల్వస్త్రసంతతి యుఁగాఁగ
నక్షత్రములుమూర్ధనవసుమాభనునింప సూర్యచంద్రులునేత్రశోభఁజెలఁగ
గుహలునాసారంధ్రవిహృతిగన్పడఁజేయ వృక్షము ల్తనురుహావృత్తిఁదెలుప
నట్టిరూపంబుతో భువినధికగతిని,నున్న శ్రీగిరిమహిమనేనెన్నఁగలనె, రామ॥

ఒకచాయస్వర్ణరత్నోజ్జ్వలశిఖరంబు లొకవంక మాణిక్యనికరములును
నొకక్రేవ రజతమై యొప్పారుచుండును నొకదిక్కు తామ్రమై యొప్పుచుండు
వజ్రనిర్మితసౌధవాటిక లొకచోట మరకతసానుల మహిమలొకట
నొకయిక్కప్రాకార మొకవంక గోపుర మొకదండ నాలయమొప్పు దనర
మించు శ్రీగిరి మహిమ నేనెంచఁగలనె,గానఁ దోఁచిన యట్లుకుఁగణుతి సేతు
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిమల్లేశ శాంకరీశ. 30

మల్లికాకుండ సన్మహిమ యెంతనిచెప్ప భూతికుండోజ్జ్వలపుణ్యమెంత
వాగ్దేవికుండంబు వర్ణింపఁ దరమానె బ్రహ్మతీర్థము నెట్లు ప్రస్తుతింతు
రుద్రాక్షకుండంబు రూఢి యెంతనియెంతుఁ బంచధారలమహిమెంచవశమె
కోలాఖ్యకుండంబుఁ గొనియాడఁదరమానె శంఖకుండోజ్జ్వలసారమెంత
దివ్యతీర్థాన్వితంబైనభవ్యపర్వ,తప్రభావమెంచంగనాతరమెయీశ, రామ॥

సర్వమంగళ నీదు సామేన నొప్పఁగా నంది ముహుర్ముహుర్నుతు లొనర్పఁ
బద్మగర్భుఁడు నిత్యపంచాంగమును జెప్ప జలజనేత్రుఁడు పరాకులను దెల్ప
తుంబురునారదుల్తంబుఱలీటంగ గంధర్వభామినీగానమమర
గీర్వాణకోటీరకీలితహారినీలబంధురవ్యాపితపదసరోజ
యుగళశంకరనిన్నునిజోత్తమాంగ,నిలయుఁజేసినపర్వతునేభజింతు, రామ॥

శ్రీమల్లికార్జును సేవింతు నెప్పుడు భ్రామరి నేప్రొద్దుఁ బ్రస్తుతింతు
శిఖరేశ్వరుని నాత్మ సేవింతు సేవింతు గణపతిదేవుని గణుతిసేతు
వృద్ధమల్లన్నను సిద్ధంబు పూజింతు నిందుతీర్థము మదిఁ గొందు నెపుడు
హాటకేశ్వరు నింక నాత్మలోఁ దలపోతు సారంగధరునినే సన్నుతింతుఁ
బరఁగ శ్రీశైలపట్టణవాసులైన, పారికాంక్షిగణంబును బ్రణుతిసేతు, రామ॥

చెలఁగి శ్రీగిరి నుతిచేయలేక మురారి సితవార్ధిలో శయ్య చేసెఁగాదె
పర్వతమహిమెంచఁ బాటిల్లకనుగదా భవపూజలేకను బొగిలె విధియు
శ్రీగిరి మహిమను జెప్పలేకయకదా శతధృతి జారుఁడై ధృతినివిడుట

కడు శ్రీగిరిమహిమ గణుతింపలేకను శేషాహి పాతాళసీమనుండె
నిట్టివారికిఁ దెలియని గట్టు గుట్టు, నట్టి వర్ణింప వశమౌనె ప్రాకృతులకు, రా॥

శ్రీపర్వతము మోవఁ జిల్వఱేనికి భారమై తలల్వంచెను భీతుఁడగుచుఁ
బర్వతమ్మును మోయ భారమై భూకాంత మృత్తురూపము దాల్చె నృపుల మొదలి
పర్వతేంద్రుని మోవ భారమై కమఠంబు వీఁపు చెక్కలుగట్టి విసుగుచుండెఁ
బర్వతేంద్రుని మోవ భారమై దిక్కరులు లాచంచదోద్ధతి నంటియుండె
నెంత భారంబొ తలిదండ్రులెట్లు గసిరొ, మోచఁ ద్వత్కృపచేఁ గాదె యిట్టిబలము॥

ఈపర్వతము సాటి యిల మేరు వెట్లగు విల్లని వంచిన వెల్తియుండ
నీపర్వతము సాటి యిలఁ గ్రౌంచ మెట్లగుఁ గ్రౌంచంబు గుహుని చేఁ జించఁబడియె
నీపర్వతము సాటి యిలను వింధ్యాద్రి యే వింధ్యాద్రి ఘటజుచే వినతమయ్యె
నీపర్వతము సాటి యిల మందరాద్రి యే వైశాఖమై వార్ధి వరవఁబడియె
నేమి పర్వతసాదృశ్య మీనగానికి, గానరాదింక నేనెట్లు గణుతిసేతు, రామ॥

శ్రీపర్వతంబని చింతించినను మదిఁ గామధేనువు నింటి కాఁపుగాదె
శ్రీపర్వతుని జూడఁ జెలఁగను గినంతఁ బాపమంతయు విచ్చి పాఱిపోదె
శ్రీపర్వతేశ్వరశిఖరంబుఁ జూచిన విగతజన్ముఁడయి వెలయు ధాత్రిఁ
బర్వతేశ్వరచిహ్నఁ బరికించి శరణన్నఁ బట్టభద్రులుగారె భాసురముగ
నట్టిపర్వతవరుఁడు నన్నధికకృపను, వైభవోపేతుఁ జేయుమ వసుధలోన॥

ఆదికాలమునాఁడు హరుఁడు కొల్వునకేగి యుండఁగ నంబిక యుబ్బుమదిని
హరుఁ డెఱుంగకయుండ హరు నేత్రములు మూయ నానందజలములు నపుడు గ్రమ్మఁ
బదివేళ్ల వెంబడిఁ బదిబిందువులు రాలఁ బదివిధంబుల నదుల్పాఱఁగఁ బుట్టె
హరివిధి వజ్రియు హరుని బ్రార్థింపఁగ మూఁడులోకములందు మూఁడునదుల
నుండ వరమిచ్చె నీశ్వరుం డొప్పుమిగుల, నట్టివిధ మెన్నఁ జాలరీ యవనిలోన॥

విష్ణుపద మనంతవిఖ్యాతిఁ గాంచెను వ్యోమకేశుఁడు గాఁడె సోముఁ డరయ
నామహాదేవోత్తమాంగసంభవగంగ విష్ణుపదోద్భవవిఖ్యాతిఁ జెందెఁ
బామరులాపదపథయని తెలియక హరిపదసంభవ యనితలంతు
రీయర్థ మిట్లుండు నిదిగాన రెవ్వరు భ్రష్టులై నరకకూపంబులోన
మగ్నులగుచును దేజోవిభగ్నులగుచుఁ, జెడిరి ప్రఖ్యాతిహీనతజీర్ణయశులు, రా॥

తనచేయు ధర్మంబు తనపాలి ధర్మమై కాచి రక్షించును గరుణతోడ
సత్యంబు కైవల్యసత్ర మబ్బఁగఁ జేయు శాంతమే భూషణాచయము తనకుఁ

బరహితంబే శత్రుపటిమకు వాక్కట్టు కరఁగ జ్ఞానము పాపవార్ధికట్టు
కరుణారసంబె పో కామితఫలదాయి మును సదాచారంబె ముక్తిత్రోవ
నిరుపమానందవైరాగ్యనిధికి సౌఖ్య,మబ్బుఁగా కన్యలకుఁగల్గు టని యుఁగల్ల
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౮౦

విమలగుణంబులే ఖ్యాతి జగతిలో నిందుయశం బిచ్చు నీతిపథము
పూర్ణవిద్యలు రాజపూజ్యుని గావించు గురుభక్తి విజ్ఞానగుణము నిచ్చు
సజ్జనసంగతి సన్మాన్యుఁ గావించుఁ గరుణగల్గుట ధర్మకారణంబు
సరసవాక్యంబులు సఖియుల వలపించు నజ్ఞప్తినిద్రయే హానిదెచ్చు
సరసులగువారు సత్పథసరణిఁదెలిసి, భువినవర్తింతు రార్యాళి పూజ్యులగుచు॥

సకలసద్గుణధైర్యసంపన్నునకు సకలసురాచారసతినిగూర్చు
సౌందర్యనిధవలక్షణశాలి నాతికిఁ గడుఁ గురూపిని భర్తగా నొనర్చు
నిఖిలధర్మజ్ఞాన నిర్ణయోదారుని ధనహీనుఁగాఁ జేసి తాల్మియణఁచు
ధర్మశూన్యతనొంది తగుదుష్టునకుఁ జాల ధనము గల్గఁగఁ జేసి ఘనునిఁ జేయుఁ
గమలగర్భుఁడు నీవిధి కరుణమాలి, జరుపుచున్నాఁడు నీకృపగఅపవలయు॥

ఐశ్వర్యపరునకు ననుకూలవతిరాదు నదిగల్గఁ దనయులు నబ్బరందు
సతిసుతుల్గలిగిన నతిదరిద్రుం డౌను ధనవంతుఁడైనను దగులు వ్యాధి
రోగహీనుండైనఁ ద్రాగగంజియు లేదు గం జున్న సుగుణంబు గుంజిపోను
సుగుణంబు గల్గినఁ జూడ నాయువు లేదు నాయువుగల్గిన నతఁ డన దగు
గాన విధి యిట్లు కల్పించెఁ గరుణమాలి, కాచిరక్షింపభవదీయకరుణగాదె॥

తనయులపై కూర్మి తల్లిదండ్రులపైని గల్గనేర దదేమి కారణంబు
ఆలిపైఁ దనకున్న యనురక్తి కొంతైన నతిథిగణంబుపై నలర దేమి
విత్తార్జనంబుపై వెలసినతనవేడ్క ధర్మమార్గమునందుఁ దగుల దేమి
తనవారిపైనున్న దాక్షిణ్యభావంబు భువి జీవకోటిపైఁ బొలయదేమి
తివిరిజీవులు నింద్రియాధీనులయ్యుఁ, దావకీయాంఘ్రిపద్మము ల్దలఁప రేమి॥

అతిలోభులను భిక్ష మడుగఁ బోవఁగరాదు నన్యాయవిత్తంబు నంటరాదు
చనువుమాలినవానిఁ జంకనెత్తుకొరాదు చెడి యత్తవారింటఁ జేరరాదు
తనదుసొమ్మొకరింట దాఁపఁబెట్టఁగరాదు తనకీర్తి తనుదానె తలఁపరాదు
వలవని సతిఁజూచి వలచి నవ్వఁగరాదు పిలువని పనులను మెలఁగరాదు
చనుదురీగతినడచెడుపుడమిజనులు, అమృతగుణరంగ భవ్యజటాస్థగంగ, రా॥

గుణమెఱుంగనిరాజుఁ గొల్వఁబోవఁగరాదు గుఱుతెఱుంగనిచెలిఁ గూడరాదు
కలఁత జరుగుచోటఁ గదునిల్వఁగారాదు నలఁతవేళల సతి నంటరాదు
కలుద్రావువానితోఁ గలహింపఁగారాదు పలుమాఱు బొంకులు పల్కరాదు
సర్వాంగశాస్త్రంబు నల్పుచుండఁగరాదు కోమటిసాక్షిగాఁ గోరరాదు
సరసమైనట్టి సత్పథసరణిదెలిసి, నడచిరేనియు భాగ్యము ల్పడయుటరుదె॥
విత్తహీనుల కూరిగుత్తకుఁ బోరాదు పొత్తులకృషికిని పొత్తరాదు
అండగన్పడ నూరనుండఁగోరఁగరాదు హితు విరోధిని జేయ హితముగాదు
సర్పంబుతోఁ జెల్మి సల్పుచుండఁగరాదు కొండెవోరులదండ నుండరాదు
అఱుగ నిచ్చెడువేళ నాశకుఁ బోరాదు నల్పునితో హాస్య మాడరాదు
హర భవత్పదాంభోజము లాశ్రయించి, ముక్తిగన లేకమూర్ఖతమునుఁగరాదు॥
భూమి సాదని సర్వభూపతు ల్పలుకంగ ధరణీపతులఁ జూచి ధాత్రినవ్వఁ
దండ్రి పుత్రునినెత్తి తగముద్దులాడఁగా జారకామినినవ్వ నరసగరిమ
ధనవంతుఁడయ్యును ధర్మశూన్యతనొందు నరునివర్తనఁ జూచి నవ్వధనము
వెన్నిచ్చిరణములో వెసఁబాఱుబంటునుజూచి మృత్యువునవ్వఁజోద్యముగను
దుష్టవర్తన నడిచెడిధూర్తుఁ జూచి, దండి యేప్రొద్దుఁదలయూఁచితనరనవ్వ॥
వక్కలాకులుమెక్క నక్కపోతునకేల చక్కనివనితకు జడత యేల
యంధున కందంబు నదియేల చూడఁగాఁ జెవిటికి గానంబు చెవ్వదేల
మూర్ఖున కేటికి ముక్తిపదంబులు ధర్మశూన్యుల కేల దానగుణము
కఠినచిత్తున కేల కారుణ్యరసములు కులట పత్యాజ్ఞలఁ గుదురుటెట్లు
పరమముముక్షులకు సంసారభారమేల, భక్తి మిముఁగొల్చువారికి భయముదేల॥
పాముకూనకుఁ బాలు పఱఁగంగఁ బోసిన విషగుణం బెడలునే వీసమైన
వేఁపచెట్టుకుఁ దేనె వేయేండ్లుపోసిన చిఱుగునే తనచేఁదు వీసమైన
బుద్ధిహీనుని కెంత బోధగావించిన విజ్ఞానివిధముగా వినుటయెట్లు
జారను బతి యెంత చక్కఁగా బోధింప తనవృత్తి విడుచునే ధాత్రియందుఁ
గానభగవంతునినుఁగొల్చికరుణవడయు, జీవియమమందిరంబునఁ జేరుటెట్లు
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౧౦
కలిమి సంపూర్ణమౌకాలఁది ధర్మములేని కలిమి గాదది పెద్ద కొలిమి గాని
పత్యాజ్ఞ మీఱుమఁ బ్రల్లదంబాడిన నాలుగాదది యెఱ్ఱతేలుగాని
సర్వజనవిరోధసత్పట్టణంబేని వీడుగాదది వల్లకాడుగాని
స్ఫురదళీకాలాపశోభఁ జెలంగెడి వాయిగాదది పాడునూయిగాని

నీకృప కపాత్రుఁడై ధాత్రి నెఱయునరుఁడు
నరుఁడుగాఁ డెన్నిచూడ వానరుఁడుగాని
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష
శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౫౧

పృథివి ముండ్లకు వాఁడి పెట్టిన దెవ్వఁడు పాముపండ్లవిషంబు వరపె నెవఁడు
ధరణిపై సెలయేళ్లు త్రవ్వించి రెవ్వరు తేజంబునకు వేఁడి దెచ్చి రెవరు
కస వెవ్వ రుర్విపైఁ గల్పించినారొ కోఁకఁ గనకంబునకుఁ జాయ గలిగె నెట్లు
నవనీతమతిమృదూన్నతిఁ జేసి రెవ్వరు సద్రికిఁ గాఠిన్య మలరు టేమి
సహజసిద్ధగుణంబులు సరసమగుచు, గాని కల్పింప నిల్చునే కాలమెల్ల, రా॥
సకలధర్మజ్ఞులై సర్వజ్ఞమతులయ్యు వానధర్మంబులఁ దగిలియుంట
పరసతికూటమి పాటిగా దనియెన్ని పరధనాపేక్ష యెప్పటికి లేక
యనృతవాక్యంబుల నాడక విఖ్యాతి నాశ్రితన్నవారికి నన్న మిడుచు
దేవతాబ్రాహ్మణార్తికదివ్యనిష్ఠయుఁ బుత్రసంతతిచేతఁ బొలుపుగనుట
సుగుణసంపత్తిసత్కీర్తిశోభగనుట, ప్రాగ్భవంబునమిముఁగొల్చుఫలము కాదె॥
సర్వశుభాకర సర్వమంగళి మేన రాగి సొమ్ములు పెట్ట రమ్య మగునె
తల్లి లేకింకొక తల్లి పెంచినబిడ్డ పెంపొందఁజేయునె పేదతనము
మోహంబు చేఁ గన్న మోహినీసుతునకుఁ గట్టబట్టియునె కటికితనము
సకలసౌభాగ్యము లిచ్చుజనాళి కీయునె ధనవాము మెచ్చిఁ బరఁగు నీకు
నైన వారలభాగ్య మేనరయఁగలనె, వేఁడనన్యంబు మోక్షంబె వేఁడు నాఁడ॥
గజతురగాందోళికలు నొప్పుచుండఁగ గోరాజవాహ మేకోరి చెప్పుము
నవరత్నకాంచన నవ్యభూషలుండఁ దురగభూషలు మేన నుంచు టేమి
దివ్యదుకూలము ల్పెజరిల్లుచునుండ గజచర్మధారివి గాఁగ నేమి
యిష్టపదార్థసంతుష్టి గల్గినసీకు భిక్షాటనము సేయఁ బ్రీతి యేమి
లోభిరీతిని భాగ్యంబు గోటు వఱిచి, యున్న నిన్నెన్నఁగలనె యాపన్నరక్ష॥
పరభామ ముట్టనుపాయంబు గల్లదే లోకాపవాదము లోఁగుఁగాక
బలహీను నధికుండు పరిభవింపఁగ రాదె నిందింతురను భీతి నిలుచుఁ గాక
యధికారి తా స్వార్థ మపహరింపఁగ రాదె యది భంగపడఁ దక్కదనుటగాక
దొరలతో వైరంబు తొడఁగింపఁగా రాదె ప్రాణహానికి భయపడుట గాక
యవని దుర్మార్గవృత్తికి హానిగలదు, హాని లేకను వర్ధిల్లు నమలయశము, రామ॥

కాలికిఁ జెప్పుట్టజో లెఱుంగనివారు పల్లకీ లెక్కెడి ప్రాప్తిగనిరి
కట్టుగుడ్డయు లేక కటఁ గృశించినవారు దివ్యాంబరప్రాప్తిఁ దేజరిలిరి
కుంకుమా డెప్పుడుఁ గుంకుమము డాఁచినవారు బిందె తప్పేలల పెంపుగనిరి
తమిదంబలియు లేక తకుసాసర్చినవారు పరివంటకంబుల బలుపు గనిరి
బందిపోట్లను ఖోషునఁ బడ్డవారు, పెద్దలై వారు నేఁటికిఁ బేరుగనిరి, రామ॥
పదునురు మెచ్చుచు బహుమతిచ్చుచు నేళఁ బడఁగొట్టువాఁడె పో బడవకొడుకు
సభలోనఁ గూర్చుండి పదువుఁ దాఁచి నేళఁ దప్పులెన్నెడివాఁడె ధగిడికొడుకు
ఒకరీయఁగాఁ జూచి యొప్పదన్వాఁడె పో ఆకుమందకుఁ బుట్టు రట్టడీఁడు
వడిఁ బీటపై పెండ్లి పడఁద్రోసినంతలోఁ బమునఁ బొంగువాఁడె పో మోటభడవ
ఫలిఘాతంబుఁ జేసెడివాఁడు రండ, లెక్కటికిఁ దిమ్ముఁ జేర రెండెంచిచూడ, రామ॥
చిక్కిన శరీరంబుఁ జిక్కఁ జూచుచు గాకి బలిసిన పసిపైని బాఱిదేవు
పీడగు నల్లులు పెల్లగించెడి నక్క జీవించు ప్రాణిపైఁ జేరఁబోవు
తెలిపేను నుసిపురువ్వు తొలిచి యొనర్చునుగాని చెఱుపలే దెన్నిటఁ జేవకట్టె
యీఁగ తాఁ బుంటిపై నిలిచి బ్రతుకును గాని మెఱుఁగైన మేనిపై మెలఁగ లేదు
దీనజనులను దుష్ప్రభు తిట్టుఁగాని, యొక్క బలవంతుఁ గన్నెత్తిచూడ లేఁడు॥
గోవులఁ బడఁగొట్టి కోసి మాంసము తిను మాలలు మేదినీపాలు రైరి
వీథిలో నంకులు వేసుకతో పెద్దఁ బ్రాంతలంజెలు పేరఁటాంత్రైరి
యాకారపుష్టిని నతిహీనకులజులు పండితాధికులయ్యుఁ బ్రబలి రిలను
వర్ణసంకరులు పూర్వ పరధనాధిక్యులై రాజసన్మానులై రహిఁ జెలంగి
రిల్లు దుష్టాల మిలలోన నింపుగాలి, సుత్తమకులంబు మాలకు నొత్తిగిల్లె
రాపులింగార్యపోష సద్రాజపూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౬౦
చిన్నవాండ్లెప్పుడుఁ జెలరేఁగి యేడ్చుట వర్షంబు వర్షించు భవన మొకట
మంట లేకను ధూమమహితమా నగ్నియు నల్లులు గుట్టెడు నవ్యశయ్య
నను బాయి కూడును నునపంకిలాఖిలసరణియు గౌరంపుజలము మఱియు
మాసవాసస్త్రీమా మాసిబట్టయు దీప్తిహీనంబైన దీపకళిక
మాటవినినట్టి పెండ్లము మఱియు నిట్టి, పదివిధంబులు దుఃఖసంపాదకములు॥
పట్టపుదేకికి బట్టలేక కృశింప బాసిన కబ్బునే పట్టుచీర
పండ మంచము లేక ప్రభువు దుఃఖింపఁగా బఱు పబ్బ నేర్చునే బంటునకును
జప్పిఁడియ బలి సాపడు దినములఁ బిండివంటలపైని బ్రీతి దగునె

కుండకోలయుఁ బట్టి కోరాడుదినములఁ బల్లకి యెక్కాడి భ్రాంతిగను
కాలవిపరీతమున భోగకాంక్ష విడువఁ, జాలకున్నను నగుదురుజగతియందు॥
నక్కకు రత్నకుండలరాజి యేటికి దర్పణమేల జాత్యంధునకును
విరజాజి పూదండ విధవాంగనకు నేల కుమతికిఁ బుణ్యసద్గోష్ఠి యేల
మూర్ఖున కేటికి ముక్తి వాక్యంబులు కోపికి సౌజన్యగుణ మదేల
చక్కని నత్తేల ముక్కిడిదానికి సౌందర్యవతి యేల షండునకును
జారకేలను సద్వృత్తిసారమహిమ, కఠినవిభుకేల ప్రజలదుఃఖములజోలి॥
గోవధార్జితదివ్యగోరోచనంబు రోగార్తున కొసఁగ మోక్షప్రాప్తి గలదె
ఫలయుక్తపాదపంబులు ద్రెంచి తత్ఫల : తతి : పుల కీయఁ జతురుఁ డగునె
చెఱువులుఖండించి చేలుఁ గాలించియుఁ జలివేంద్రలుంచియు సరసుఁడగునె
బలవంతమున నన్యభామలఁ గలసించి దంపతిపూజ గావింపఁ దగునె
యనృతములనోట నెప్పుడు నాడుకొంచు, నతిథిఁబోషింపఁ గల్గునే యధికఫలము॥
సారమేయము లొక్కసారిగా మొఱిఁగిన భయపడి తిరుగునే భద్రగజము
జంబుకంబులనేకసమయమందు మొఱుంగఁ బెడబొబ్బలిడునొకో పెద్దమెకము
డేగలు నిజబలోద్వేగంబుఁ జూపిన సంచరింపకయున్నె సాళువంబు
సింహంబు లొక్కొక్క చాలఁ గ్రోఁగి ధ్వనిచేయ సాధ్వసంబందునే శరభమృగము
భువిని నీచ నల్పులు దూరి బలుకసి, బరిభవించినఁ దగ్గునే ప్రాభవంబు, రామ॥
జారుని భావంబు జారకుఁ దెలియును శ్యామల జాడలు పాము కెఱుక
తస్కరప్రోథిమ తస్కరుం డెఱుఁగును నీరు పల్లంబైన నేల నెఱుఁగు
హింసాపరునివృత్తి హింసాపరుఁ డెఱుఁగుఁ బిశునగుణంబులు పిసునుఁ డెఱుఁగుఁ
గడుఁ బతివ్రతబుద్ధి ఘనపతివ్రతగను మానిమానసవృత్తి మానియెఱుఁగు
సజ్జనుఁ డెఱుంగు సజ్జనస్వాంతమహిమ, నిరుపమానందవైరాగినిన్నెఱుంగు॥
పైకంబు గూసినఁ గాకంబు గూయదే దంతివచ్చిన త్రోవ దుంతరాదె
మామిడిపూచిన మంకెన పూయదే తురగ మేగిన దారి ఖరముపోదె
సింహముల్ ధ్వనిచేయశివములు గూయవే దొరలువచ్చినత్రోవ దొంగరాఁడె
నరులుండుగతిని వానరములు నుండవే ఘనవసంతము రాదె ఘర్మమట్ల
సుజనుగతి దుర్జనుం డెంతశోభనున్న, నెచ్చుతగ్గులు గల్గవే యెన్నిచూడ॥
ప్రాప్తించునొకవేళఁ బాకశాసనుకైన దైన్యయాచ్ఞావృత్తి దారుణముగ
నొకవేళ యమునకు నొనఁగూడు దుర్వారరణరంగమందుఁ బరాభవంబు

ప్రాపించు నొకవేళ భాగ్యవంతునికైన భయదదారిద్ర్యసంబాధకంబు
రాగిల్లుఁ బండితరాయని కొకవేళ ధాత్రీశసభలలోఁ దప్పుమాట
గర్వపడియుంట భువిలోనఁ గానిమాట, యెట్టివారికినొకవేళ నెగ్గుగలుగు॥
పటుసౌఖ్యవిభవసంపత్తియు లేక యే హీనంబు ప్రాప్తించు మానవునకు
నిరుపుర కెయ్యెడ నిష్టంబు లేక యే జగడంబు సమకూరు జగతియందు
ఘనకర్తగసులనైనఁ గడుసమాధానంబు చేసి కార్యము బాగుచేయు రాక
దొరకెన్న దాలతు తోరంపుమూఁకనే మానంబు కోకనే మగువలకును
నోర్వలేక యే మనుజులీయుర్వియందుఁ, బరులనష్టంబులెన్నుటప్రాభగరిమ॥
గళలగ్న దివ్యముక్తాసరంబులు త్రెంచు క్రోఁతి కాలందెలు గొఱుకుకున్న
తస్కరుం డిలుసొచ్చి ధనమెల్లఁగైకొని కంచంబు విడుచునే కరుణదలంచి
వంటింటిలోనికి వడిఁ జొచ్చి శునకంబు నుడికుండ ముట్టక మరలిచనునె
చలువబట్టలె చాకి పాలిసం బొనరించి మాలిన్య వసనము లిట్టకున్నె
ఘాతకొడిగట్టుమనుజుండు కఠినబుద్ధి, సాధుబాధ యొనర్పఁడే సాంతలమున
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౭౦
కడుహీనగతి వారకాంత గణింపదే కుణపంబునకు వాహకులును లేరె
క్రోఁతి వెంబడి జనకోటి చరింపదే దండధరుం డెప్పుదండ రాఁడె
ఘనవాద్యఘోషము ల్గగిరెద్దుకు లేవె మాలఁడు భోజనము హిమగనఁడె
రాతిబొమ్మకు లేదె రత్నభూషణరాజి పోతుకు వెడఁదమూపొట్టలేదె
దుర్నయుండైన ప్రభువునుద్యోగమహిమ, నెంతవైభవంబుగలిగినసంతె ఫలము॥
మునుపున్న మాన్యము ల్పుంచుకుండినఁజాలుఁ గ్రొత్తవృత్తులు సమకూర్చినట్లు
మునుపున్న పడితరంబులు ముంచకుండెనా నిత్యోత్సవంబులు నెఱపినట్లు
పలదని కూయక పరు నీయనిచ్చినా వడివత్సరగ్రాస మిడినయట్లు
దారుణంబున నన్యధన మంటకుండెనా సత్రంబులెచ్చోటఁ జల్పినట్లు
కావరంబునఁ బరసతిఁ గవయకున్న, సకలసౌఖ్యద సద్వృత్తి జరపినట్లు॥
ఖండము ల్గావించి గానుగఁ బట్టిన నించుతీపి సుమంత డించనట్లు
కరపత్రమునఁ గోయ గట్టిరాళ్లనుదీయ శ్రీగంధవాసన చెడనియట్లు
శాణసంఘర్షణ సన్నంబులై రత్నహారంబు ఘనకాంతిఁ దేలినట్లు
పుటపాకతప్తమై పొలివోక పుత్తడి దాగంటఁ బడి వన్నె దాఁగనట్లు
నీచగతిఁజెంది దాతతా నిజగుణంబు,విడువఁడెన్నిటఁబ్రాణంబెవిడుచుఁగాని॥

కాలరత్నముగాదె ఘనవసంతం బెన్న స్త్రీరత్నమరయంగా సీతగాదె
భామామణియు గాదె భవ్యక్షేత్రంబు వాసరత్నముగాదె వారణాసి
విద్యకు రత్నంబు వినయసంపూర్తియు శౌర్యరత్నం బెన్న సవ్యసాచి
ధర్మరత్నంబగు దాతృత్వసహితంబు రాజరత్నముగాదె రామమూర్తి
శక్తిరత్నంబు పార్వతి జగతియందు, దైవరత్నంబు నీవెకా తలంచిచూడ॥
బహుజనపోషకభాగ్యంబు ప్రభువగు నందరాష్ట్రధరు లిలను లేరు
భూమి ఫణాతతి మోసిన యది సర్పమెన్ని తుల్యంబులేవి యెన్నిచూడ
ఘనపర్వతం బెన్నఁ గనకగిరీంద్రంబె గండశైలము లెన్ని గలవు ధాత్రి
మారుతం బెన్నఁగా మలయానిలంబె కా సుడిగాలి యేమి సాంగడరఁ జేయు
దైవరాజన్న నీవె కా ధరను మిగుల, నెన్ని చిల్లరదేవళ్లు నెంచలేవు,రామ॥
రాజరత్నంబగు రాముని నడవికిఁ బంపి కైకమ్మ యేభాగ్యమందె
సుగ్రీవురాజ్యంబు సుదతిని గొని లేచిపొమ్మన్న వాలి యే భోగమందె
సాధ్వీశిరోమణి జానకిఁ గొనిపోయి దశకంఠుఁ డేపాటి దశనుబొందె
జనకాజ్ఞఁ దల్లిని సరగునఁ జంపిన పరశురాముం డేమి పదవిఁగాంచె
నిందమాత్రంబె వారికి నిలిచెఁగాని, సౌఖ్యమందంగఁజాలిరే జగతియందు॥
సత్యహరిశ్చంద్రు సంకటపెట్టిన కౌశికుఁ డేపాటి ఘనతగాంచె
ధర్మరాజును ద్యూతధర్మంబుచే నోడించి రారాజ దేపాటిరాజ్యమేలె
మానిని ద్రౌపది మానభంగము చేసి దుశ్శాసనుం డేమి తోడఁబెట్టె
నలచక్రవర్తిని నలయిక పొందించి కలిపురుషుం డెట్టి కలిమి గాంచెఁ
బరమశాంతుని సారంగధరుని కాళ్లు, నఱకఁగాఁ జేసి చెలి యేమి సుకరముగాంచె॥
తాగడించెడువేళ దారుణంబుగ జూపు యాచకు లేతేర నధికరోష
మడిగిన మాత్రయొద్ద నర్థంబు లేదను నెపకక పడియున్న నేచి తిట్టు
మఱిమఱి వేఁడిన మాటలు వినకుండను విసిగి వాకిటకి నేయు గ్రుక్కు
నుద్యోగదశచేత నూరూరి ప్రజలను గాసినొందఁగఁ జేసి ఘనధనంబు
గొంచుఁ దా మాయుస్తుతి గోరసట్టి, లోభివస్త్రంబు నాపదింకిన లేదు,రా॥
వైశ్వదేవము చేసి బైసిమాలిన దాసి కేలువట్టిన ధర్మలీల యగునె
నింటిలో నతిథికి నిష్టాన్నములు పెట్టఁ బెట్టియుండఁ గన్నము ద్వేయఁ దగునె
ప్రొద్దుమాపుల దేవపూజలు సల్పుచు బందిపోటులు వేయ భావ్యమగునె
నిత్యాగ్నిసంస్కారనిర్ణయుండై ధాత్రి సన్మతవాక్యంబుల నాడఁదగునె
యల్లుగావించు నరుఁగాలుఁ డధికరోష, మునను దండించి నారకములను ద్రోయు॥

పదుగురు మెచ్చఁగాఁ బాడినయదె పాట యెంకి సాధ్యంబు గానిదియె కోట
విబుధనివాసమై వెలసినయదె పేఁట యొంచి కేశుభజింతునదియె పూఁట
ఫలపుష్పదళగుచ్ఛ లలితమైనదె తోఁట యతిథిపూజలొనర్చుటదియె యాట
ధీరజాల్ముల కుపకారమైనదె మాట యాదట మెచ్చినయదియె యాట
యనివచింతురు పూజ్యులహర్నిశంబు, తెలియఁగ నేర్తురె యసత్కృతు లిహపరములు
రామలింగార్యపోష సద్రాజపోష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౮౦
పులిమీసములఁ బట్టి మెలివెట్టఁగావచ్చుఁ గాయంబుపై నాస గల్గియున్నఁ
బాముపాతలఁ దన్ని భాసిల్లఁగావచ్చుఁ దల దీయు నమ్మతి దలఁపకున్న
భయదసింహసటంబు పట్టి లాగఁగవచ్చుఁ బ్రాణహానికి భయపడకయున్న
గడుఁ బతివ్రతకరం బాడించి పట్టఁగవచ్చుఁ గులహాని కాత్మలోఁ గొంకకున్న
నన్నిటికి రోయువాని కీమనవి గూడుఁ, జేయరానట్టిపని యేది చెప్పవయ్య॥
గుడిమ్రింగువానికి గుడిలోని లింగంబు పిండివడియము లట్లు పేలవంబు
కడుదివాణపువస్తు వడిమ్రింగువానికిఁ దనపిత్రు మ్రింగుట దారుణంబె
పరగణాలోఁ జెడు పాపాత్ముడకు నొక్క పల్లె దోఁచఁగఁ గష్టపాటె చెపుమ
బహుజనక్షేత్రము ల్పాడుచేసెడువాఁడు ఘటవృత్తి మించు కేపాటిదొడ్డ
సత్రములరాఁగొట్టియు నపాపులకును, నెంతవిభవంబు గలిగిన నేమిఫలము॥
పదుగుర నొప్పించి పన్నిచ్చుకంటెఁ గష్టార్జితం బొక్క కాసుమేలు
ఘనవనంబులు గొట్టి కట్టు మేడలకంటె నింపైన యొకపంచటిల్లు మేలు
పాతకుండిచ్చెడు భక్ష్యాదికముకంటె సజ్జనాగ్రణి యిచ్చు జావమేలు
ద్రోవలుగొట్టి సత్రావళి యిడుకంటె న్యాయార్జితాన్న మొంటైనఁ జాలుఁ
జపలుఁడై సకలయాత్రలుసల్పుకంటె, స్థిరతఁబూజ క్షణమైనఁ జేయమేలు॥
మనవిచేసిన పని మఱి యేమటంటివా సర్వజ్ఞతకు నట్టి జరగునిపుడు
ధాతవ్రాసినవ్రాలు తప్పదటంటివా మునిసుతుఁ బ్రోచుట మొదలెసున్న
దుర్వారజననార్తిఁ బ్రోయలేనంటివా గరళంబు మ్రింగుట కల్లమాట
సకలలోకంబులు సమయింప సృజియింపఁ బెంపుశక్తియుఁ గలప్రభులమతికి
నీకు నను బ్రోవభారంబె నగసుతురగ, గాన నన్నుద్ధరింపు సౌఖ్యముగ నిపుడు॥
కనకగిరీంద్రంబు కార్ముకంబై యుండఁ దలఁపుత్రిపట్టుట తగునె నీకు
సామేనఁ బార్వతి చక్కనై యుండఁగాఁ గయ్యాళిగంగ యేకారణంబు
రజతాద్రి నిలయమై రాజిల్లుచుండఁగా వల్లకాటికిఁ బోవు వాంఛ యేమి

వేదాదిదేవత లేనవకులైయుండ దయ్యాలతోఁ బొత్తు తగవె నీకుఁ
దల్లిదండ్రులు పెంచని తనయుకీర్తి, నున్నవాఁడవె యైన నే నెన్నువాఁడ,రా॥
కామజేత వటంచుఁ బ్రేమను దలఁచినఁ గామినీమణులను గలసినావు
సర్వమంగళుఁ డని సాటె వేదములన్న మహినరూంగళ్యకనుహిమ దెలిసెఁ
గరుణామయుఁడవంచుఁ గను లెంచనొక భక్తుకోడుకు మాంసముఁ దినఁ గోరలేదె
భక్తవాత్సల్యత పరఁగ నీయం దన లయకారుఁ డనుఖ్యాతి లలి వహించె
జ్ఞానివనఁ జేష్ట లజ్ఞాని సరణి నాకుఁ, గానఁబడె దీవ్రవిపరంబు కరుణఁ జెప్ప॥
ఫాలనేత్రోద్భవ స్ఫులయాగ్నికీలలు గని గంగ ధంగతఁ గాంచుఁగాదె
సతి వాహనము భవత్పుత్రుముఖంబులు గాంచి సామజభ్రాంతి చేఁ జంపుఁగాదె
నీకుమారుని మోము నెటిమయూరముఁ గాంచి సర్పభూషణ రాజి జంకుఁగాదె
కాత్యాయనిని భూతగణములు గాంచిన విభ్రాంతిపడి మోము విల్లగాదె
యిట్టిగృహచర్చలన్నియు నిట్టులుండఁ, జాలక విమంబులింగఁగాఁ జాలినావు॥
మోహనాంగికుచంబు మొనలె నీవంకు నా మోఁకాలె శివుఁడని మ్రొక్క వలద
కుంచంబు హరుఁ డని కోరిపూజింపవా కుండ నీవని మది నుండవలద
పాషాణరూప వని భావించి కొలువనా నొక్కరూప వని ప్రేమ వలద
సాకారుఁడ వటంచు సాగి మ్రొక్కెదనన్న నాకారశూన్యుఁడంచరయవలద
గానని న్నెట్లుపూజింతుఁ గాంచరెంత, నమ్ముఁ గొన్నటి శోకఁడఁ ద్రోవ మూపన్నయుతుఁ గ॥
బ్రదికినన్నాళ్లు నీభక్తిఁ గానకయుండు తనయులకంచుచు ధనముగూర్చు
మోహంబు జగతిపై మొనపు మమకారము వదలఁడు క్రోధంబు పరులపైని
తా నెన్ని దినములు ధరణిపై నుండునో తుదకుఁ బోయెడి దాఁటితోఁ బదెపుడు
తనువుఁబోఁ బ్రాణము ల్లిపోయిన వెన్కఁ దనవార్తనినుసంబు దాఁచుఁ బోరు
వెంటరా రెవ్వరింటిలోఁ గంటనీరు, నింపుచుండెడి తనవారిప్రేమ కల్ల, రా॥
కాశికిఁ బోయినఁ గాళ్లునొప్పులె గాని కష్టబాధంబులు కడకుఁ జనవె
పుణ్యనదీజలంబులయందు మునిఁగిన నొడలివంటిన మట్టి సడలిపోనె
చెలఁగి యాత్రల కేగ సిద్ధించునే ముక్తి చిత్తశుద్ధియు లేని జీవులకును
బొరిఁబొరి శివపూజ పొంగి చేయఁగ నేమి భాషరాశాపాశబద్ధులగుచుఁ
జంకశిశువును గనలేక వంకదారిఁ, బరుగులిడు నాత్మ నిజ మెఱుఁగ దెలియలేరు
రామలింగార్యపోష పద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౯౦
కర్మకర్త యటంచుఁ గనుపడించుటె కాని కర్మఫలమ్ముఁ దాఁ గానలేఁడు
వేదాంతి నని తాను విజ్ఞపీఁగుటె కాని సుఖదుఃఖములచేత స్పృక్కుచుండు

బహు వేదశాస్త్రము ల్పఠనచేయుటె కాని దైవరాట్పుం [illegible]
దానధర్మంబులు తగ నొనర్చుటె కాని సద్గుణంబులతోడఁ దగరు
డాంబికులు వీరు తమగుణాడంబరములు, మెచ్చఁ జెప్పెదరు దుర్విపై మోసధన్య॥
పతు లిర్వురు సఖ్యంబు గావించి మెట్టఁగిరా గర్భం బదెప్డు డగునో
నెలదప్ప గర్భంబు నిల్చె నందురు గాని యేపిల్లపుట్టునో యెఱుఁగరెవరు
ప్రైజననంబని వర్ణించుటే కాని యెన్నఁడో ప్రసవంబు నెఱుఁగరెవరు
శిశువు కాధారమౌ స్త్రీస్తనంబులపాల నేకరిఁ బుట్టునో యెఱుఁగరెవరు
ఏమి యెఱుఁగని తలిదండ్రు లేమినన్ను, మాయగావింప మిల్లేక మనరాదు॥
కోఁ బుట్టిన నీటిలోఁ బెరిఁగిన నీరు తామరలోన నిలువనట్లు
లాజ్యమొంతయుఁ ద్రావ నావంత మైనను నాజిహ్వ నాలుక నంటనట్లు
పరఁగఁ గుమ్మరపురుగు పాకంబులోఁ బడ్డఁ బంకంబు పురుగుపైఁ బాఱనట్లు
లర్ధంబులోఁ జాయ లవి యెంత కనుపడ్డ నర్ధంబు కాచాయ యంటనట్లు
మలవిజ్ఞాని సంసారవిధమునుండి, రాజశేఖర విన్నము రాజయోగి, రాములిం॥
కాయలో పురుగు పిసికి కాయలో చమ్ము నగ్ని నాజ్యంబందె యగ్నియణఁగు
తేజస్తత్త్వంబు తేజంబు చప్పాద్బు వారిసంభవవహ్ని వారి నడఁగు
భానుమయూఖము ల్భానునందే నిశానిశలన్ని యుండెనమయు
మూఘములు సంసార మోహనారిధిఁ బడి పాకంబు ముట్టక భస్మలైరి
జ్ఞానిహృత్పద్మకర్ణికా స్థానవాసు, తావకాకృతిఁ గని మోక్షధాముసుంద॥
ఁడాలు వాకిళ్ళ మూసి పెద్దాగంబు తీసి తా దాఁటుచు దివ్యమైన
మూఁడుమూలలకొండ వేడుకతో నెక్కి మేడలో నిలిచెను మేటిఁ జూచి
యక్షరంబులు నాల్గు నాలునేకముచేసి యక్షయపదవిఁ దా నంది మిగుల
సాలోక్యసారూప్యసామీప్యసాయుజ్య మనచతుర్వర్గ సత్ప్రాంతము మొదలి
మేకంబు గాఁజేసి స్వాంతమునను, బరము గనువాఁడె భువిలోనఁ బరమయోగి॥
కపింగళనాడి యెగదీసి బిగఁబట్టి వర్గోశ్వైరుల సంహరించి
తనువుఁ బ్రాణంబును దత్త్వమునను లయించి తనువులోనున్న జీవదైవ మెఱిఁగి
తనువుకోట్లు లడంచి తత్త్వశూన్యాండయుక్త బిందుద్వయంబున్న చంద్ర మెఱిఁగి
శిరసులో మెలఁగెడు శీతాంశుఁగనుఁగొని తత్త్రరామృతమాని తపరి మిగుల
హృదయపంకాసు నిర్గని ముదముతోడఁ
బ్రణవసంధానుఁ డగువాఁడె పరమయోగి

రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష
శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౯౮

తనువను కాననమున కలుషంబున నామహాంకారంబె యనుగను మృగము
మత్సర మదిమోహ సారమేయంబులం గరగుణంబునఁ గట్టిపెట్టి
మనమను గొలుసున మతిదాని నిలిపియుంచి వాయునిరోధంబు వలలఁ జేసి
కదలనిధైర్యంబు సాధ్యకంబుగఁ జేసి నిశ్చల దృష్టిచే నిల్పి గుఱియు
జ్ఞానబాణప్రయోగంబుగ నంబులొలిపి, శ్రీగ్రగవధంబుగా నిందు మదస్వామినంతు॥
శివశివా యని నిన్నుఁ జింతించు నాతని దానవనగము గాలిపోవ
భగ్న నీమహిమంబు పలుకగాఁ బెంకఁ గానని భీతు లెల్లఁ గడిసిరారు
శంకర నీపదసారపద్మానికిఁ గాతానకి భయంబు పోవఁగ దెప్పుడు
నిప్పురారి యని యెప్పుడు దిగి నుతించిన శ్రీకృష్ణదేవకాంతి యగుచు
స్మరహరా రామా యంచు నిను జపియింతురే, సిరియు సంపదలబ్బు సుసిద్ధముగను, రా॥
జయ మేరుకోదండ జయ తాండవోద్దండ జయ శాంకరీధవ జయ మహేశ
జయ పాండురసుదేహ జయ వృషేశ్వరవాహ జయ జాహ్నవీధర జయ గిరీశ
జయ జనార్దనబాణ జయ సదీశ్వరనామ జయ భక్తపరిపాల జయ గుణాంక
జయ జగదాధార జయ సేనానాథక జయ నాగభూషణ జయ సురేశ
జయ శశివతంస పదనీరజాతయుగళ, బింబాధర శ్రీకృష్ణ వదనసుమతుఁ జేసి
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౯౯

శరణు మహాదేవ శాశ్వత యాగాంగ శంకర పరమాత్మ శరణు శరణు
దండంబు ఫాలాక్ష దైత్యారి గజాజిన దండంబు మేరుకోదండ నీకు
వందనంబు త్రిపురాంతక, గోరాజవాహ జగద్ధవ యీశ వందనంబు
జోహారు లోకేశ జోహారు నీలకంఠ జోహారు గిరిరాజ నాథ యభవ
నీకు జోహారు శతములు సాగములుగఁ, గోరుచున్నాఁడఁ గొమ్మకొమ్మ కొమర రాజ
రామలింగార్యపోష సద్రాజభూష, శరణు శ్రీగిరిమల్లేశ శాంకరీశ. ౧౦౦

సంపూర్ణము.

ఇది వర్ధమానపుస్తకభాండాగారములోని 3551 సంఖ్యగలది.)

ద్వితీయభాగము ముగిసెను.
